

รายงานการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (The Development of the Community's Economy in the Northeast of Thailand)

ได้รับทุนอุดหนุนจาก
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ผลงานการวิจัยเป็นความรับผิดชอบของหัวหน้าโครงการแต่เพียงผู้เดียว

รายงานการวิจัย

เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (The Development of the Community's Economy in the Northeast of Thailand)

คณะผู้วิจัย

หัวหน้าโครงการ

รองศาสตราจารย์ ดร. ขวัญกมล ดอนขวา

สาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ

สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 -55

ผลงานวิจัยเป็นความรับผิดชอบของหัวหน้าโครงการวิจัยแต่เพียงผู้เดียว

กันยายน 2555

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ผลกระทบทางตรงของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ที่มีต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน (2) ผลกระทบทางตรงของกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ที่มีต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน และ (3) ผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ที่มีต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน โดยเน้นศึกษากลุ่มอาชีพที่ประสบความสำเร็จใน 6 จังหวัดของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ จังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานี สุรินทร์ ขอนแก่น อุดรธานี และจังหวัดเลย สุ่มตัวอย่างด้วยวิธีแบ่งชั้น (Stratify random sampling) และแบบง่าย (Simple random sampling) จำนวน 408 ตัวอย่าง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีวิเคราะห์เชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ

ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขายมากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.513 ส่วนกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขาย มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชนมากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.417 ทางด้านปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพมีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.434 นอกจากนี้ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้การศึกษามากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.302 ดังนั้นการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ทางด้านการพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชน การพัฒนาสมาชิกกลุ่ม และการพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีผลต่อการเพิ่มยอดขายจากการขายสินค้าภายในชุมชน โดยรายได้จากการขายจะมีผลต่อขนาดของการจัดสรรกำไรไปช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ทางสังคมในชุมชนที่เป็นที่ตั้งของกลุ่มอาชีพเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งช่วยในด้านการให้การศึกษามากที่สุด

Abstract

This research aimed to study the direct effect of 1) the push factors for community economy on the activities in the process of community economy, 2) the activities in the process of community economy to the allocations of the community's excess profit, and 3) the push factors for community economy on the allocations of the community's excess profit. The focus of this study was on successful career groups in six provinces of the northeastern region of Thailand: Nakhon Ratchasima, Ubon Ratchathani, Surin, Khon Kaen, Udon Thani, and Loie. Stratify random sampling and simple random sampling techniques were used to arrive at 408 samples, and the questionnaires were administered to collect data, which later were analysed by both the qualitative and quantitative methods.

The results showed that the human resource development push factor for community economy had a direct effect on sales in the process of community economy at the highest point of 0.513. The sales activities in the process of community economy had a direct effect on the allocations of excess profit for community's subsistence at the highest point of 0.417. The basic physical development push factor had a direct effect on the allocations of excess profit for the community's natural resource conservation at the highest point of 0.434. Therefore, the push factors of human resource development concerning trainings for the economic leadership of the community, community members, and the concerned staff in economic development in the community had an effect on the increase in sales volume of the community's products. Therefore, communities can allocate their excess profit to support social activities, especially in education.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเชิงวิชาการเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (The Development of the Community's Economy in the Northeast of Thailand) เสร็จสมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ได้นั้น เนื่องจากการสนับสนุนด้านงบประมาณจากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จึงใคร่ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

งานวิจัยเรื่องนี้สามารถดำเนินการจนประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์การวิจัยได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากการอนุเคราะห์จาก คุณสุภาพ สุทธิรักษ์ ตำแหน่งเศรษฐกรชำนาญการพิเศษ รับผิดชอบงานวิจัยเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนเกษตรกร คุณวิรัตน์ โพชะกะ ตำแหน่งนักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ และ ศาสตราจารย์ ดร.ศุมาลี ศรีสังข์ ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักบริการการศึกษา และอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ที่ช่วยให้คำแนะนำ ตลอดจนตรวจสอบเครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์ ซึ่งทำให้เนื้อหาและข้อคำถามในแบบสอบถามเป็นไปตามจุดประสงค์ของงานวิจัย ดังนั้นผู้วิจัยจึงใคร่ขอขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณกลุ่มนักวิชาการของกรมการพัฒนาชุมชน ที่ช่วยในการประสานงานการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง รวมทั้งขอขอบพระคุณกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มอาชีพ รองประธานกลุ่มอาชีพ เลขานุการกลุ่มอาชีพ เภรัญญิกกลุ่มอาชีพ และกรรมการกลุ่มอาชีพที่อยู่ในเขตชุมชนบที่ประสบความสำเร็จในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดเลย ที่กรุณาสละเวลาในการตอบแบบสอบถามที่ได้ผ่านการทดสอบความน่าเชื่อถือทางสถิติ ตลอดจนผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่ให้การสนับสนุนในการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษารั้งนี้

สุดท้ายขอขอบคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิสรา ประมูลสุข อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาต่างประเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ที่ให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบบทคัดย่อภาษาอังกฤษของงานวิจัย และผู้ช่วยนักวิจัย น.ส.ณัชชา ลิ้มปศิริสุวรรณ ที่มีส่วนช่วยอย่างมาก ในการทำงานวิจัยเรื่องนี้ให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ของงานวิจัย ตลอดจนขอขอบคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่ทำให้งานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขวัญกมล ดอนขวา

กันยายน 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ (ภาษาไทย).....	ก
บทคัดย่อ (ภาษาอังกฤษ).....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญรูปภาพ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	9
1.3 สมมุติฐานการวิจัย.....	9
1.4 ขอบเขตของการวิจัย.....	10
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ.....	11
2 ปรัชญ่วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	12
2.1 แนวคิดและความหมายของเศรษฐกิจชุมชน.....	12
2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน.....	14
2.3 แนวคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน.....	19
2.4 การวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวด้วยสถิติการวิเคราะห์เส้นทาง.....	24
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	42
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	44
3.1 วิธีการวิจัย.....	44
3.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และสถานที่ทำการวิจัย.....	45

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
3.3 เครื่องมือในการวิจัย.....	47
3.4 การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ.....	48
3.5 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ.....	50
3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	51
3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	52
4 การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจำแนกตามรายจังหวัด.....	54
4.1 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดนครราชสีมา.....	54
4.2 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี.....	67
4.3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดสุรินทร์.....	80
4.4 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น.....	93
4.5 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดอุดรธานี.....	106
4.6 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดเลย.....	119
5 การวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม และการทดสอบสมมติฐาน.....	135
5.1 ผลการวิเคราะห์โดยภาพรวมการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.....	135
5.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน.....	148
5.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน.....	155
6 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	188
6.1 สรุปผลการวิจัย.....	188
6.2 อภิปรายผลการวิจัย.....	193
6.3 ข้อเสนอแนะ.....	201
6.3.1 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย.....	201
6.3.2 ข้อเสนอแนะจากนักวิจัย.....	204
รายการอ้างอิง.....	205
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม.....	209
ภาคผนวก ข รายละเอียดการคำนวณเส้นทางของผลกระทบทางอ้อม.....	222
ภาคผนวก ค ภาพกิจกรรมการรับฟังข้อคิดเห็น และข้อเสนองานวิจัยฉบับร่าง 3 ครั้ง	226
ประวัติผู้เขียน.....	230

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนกลุ่มอาชีพในชุมชนที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายจังหวัด.....	46
3.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	50
4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดนครราชสีมา.....	55
4.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา.....	58
4.1.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา.....	62
4.1.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดนครราชสีมา.....	65
4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดอุบลราชธานี.....	67
4.2.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี.....	71
4.2.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี.....	75
4.2.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดอุบลราชธานี.....	78
4.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดสุรินทร์.....	80
4.3.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดสุรินทร์.....	84
4.3.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดสุรินทร์.....	88
4.3.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดสุรินทร์.....	91
4.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดขอนแก่น.....	93
4.4.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดขอนแก่น.....	97
4.4.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดขอนแก่น.....	101
4.4.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดขอนแก่น.....	104
4.5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดอุดรธานี.....	106
4.5.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุดรธานี.....	110
4.5.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุดรธานี.....	114
4.5.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดอุดรธานี.....	117
4.6.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดเลย.....	119
4.6.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดเลย.....	123
4.6.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดเลย.....	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
4.6.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดเลย.....	130
5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปภาพรวม.....	135
5.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนภาพรวม.....	139
5.1.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนภาพรวม.....	143
5.1.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกินภาพรวม.....	146
5.2.1 KMO and Bartlett's Test ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน.....	149
5.2.2 Communalities ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน.....	149
5.2.3 Total Variance Explained ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน...	150
5.2.4 Component Matrix ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน.....	150
5.2.5 KMO and Bartlett's Test ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน.....	151
5.2.6 Communalities ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน.....	151
5.2.7 Total Variance Explained ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน.....	152
5.2.8 Component Matrix ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน.....	152
5.2.9 KMO and Bartlett's Test ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน.....	153
5.2.10 Communalities ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน.....	153
5.2.11 Total Variance Explained ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน.....	154
5.2.12 Component Matrix ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน.....	154
5.3.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน).....	155

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
5.3.2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนและกิจกรรมใน กระบวนการเศรษฐกิจชุมชน.....	157
5.3.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจ ชุมชน).....	162
5.3.4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนและการ จัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน.....	163
5.3.5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนและการจัดสรรกำไร ส่วนเกินของชุมชน.....	170
5.3.6 ผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบทางอ้อมของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนที่มีต่อการ จัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน.....	176
5.3.7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนและกิจกรรมใน กระบวนการเศรษฐกิจชุมชน.....	180
5.3.8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนและการจัดสรร กำไรส่วนเกินของชุมชน.....	181
5.3.9 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนและการจัดสรร กำไรส่วนเกินของชุมชน.....	182
5.3.10 สรุปผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบทางตรงของสมมุติฐานที่ 1.....	183
5.3.11 สรุปผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบทางตรงของสมมุติฐานที่ 2.....	185
5.3.12 สรุปผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมของ สมมุติฐานที่ 3 และ 4.....	186

สารบัญรูปภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แนวคิดของเศรษฐกิจชุมชน.....	13
2.2 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน.....	20
2.3 การเขียน Path Model.....	27
2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	43
5.1 ผลการวิเคราะห์เส้นทาง ตามสมมติฐานข้อที่ 1.....	161
5.2 ผลการวิเคราะห์เส้นทาง ตามสมมติฐานข้อที่ 2.....	168
5.3 ผลการวิเคราะห์เส้นทาง ตามสมมติฐานข้อที่ 3.....	175
5.4 แสดงการวิเคราะห์เส้นทาง ตามสมมติฐานข้อที่ 4.....	178
5.5 ผลการวิเคราะห์เส้นทาง ตามสมมติฐานข้อที่ 4.....	179

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการ (2545) ได้จัดทำหลักสูตรประกาศนียบัตรบัณฑิตการจัดการและการประเมิน โครงการ ตามโครงการเพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง พ.ศ. 2545 โดยได้อธิบายว่า ชุมชน หมายถึง กลุ่มคน หรือครอบครัวหลายๆ ครอบครัว ที่มารวมกัน อยู่ในพื้นที่เดียวกัน โดยมีขนบธรรมเนียมประเพณี และบรรทัดฐานทางสังคมร่วมกัน ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 2 ระบบ คือ (1)ชุมชนเมือง เป็นชุมชนที่รวมกันอยู่ และมีอาคารบ้านเรือนหนาแน่นอยู่ในเขตปกครองแบบใดแบบหนึ่ง และประชาชนมักประกอบอาชีพที่แตกต่างกัน มีความเจริญเป็นศูนย์กลาง (2) ชุมชนชนบท เป็นชุมชนที่อยู่นอกเขตเมือง ซึ่งเป็นเขตที่มีความเจริญทางด้านวัตถุไม่มาก ผู้คนมักประกอบอาชีพเกษตรกรรม แวดล้อมไปด้วยความเป็นธรรมชาติต่างๆ มากกว่าชุมชนเมืองและมีวิถีชีวิต ค่านิยม ความเชื่อ จารีตประเพณี และทัศนคติต่างๆ ที่เป็นแบบเดียวกัน ดังนั้นเศรษฐกิจชุมชนจึงมักพบเห็นเฉพาะในชุมชนชนบทเท่านั้น

เศรษฐกิจ หมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต (Production) การบริโภค (Consumption) และการกระจายผลผลิตหรือการซื้อขายแลกเปลี่ยนผลผลิต (Distribution) ดังนั้นเศรษฐกิจชุมชน จึงหมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต ของครอบครัวต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันซึ่ง จะเป็นเรื่องของ การประกอบอาชีพ การทำมาหากิน การจับจ่ายใช้สอย และการซื้อขายข้าวของ เครื่องใช้ต่างๆ ของผู้คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันนั่นเอง

การดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชน หมายถึง การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ทั้งทางด้านการเกษตร อุตสาหกรรม บริการ และด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต โดยให้คนในชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการแก้ปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชนด้วยตนเองโดยปัญหาพื้นฐานทางเศรษฐกิจของชุมชน เหมือนกับปัญหาทางเศรษฐกิจของสังคมโดยทั่วไป ประกอบด้วย ปัญหา 3 ด้าน คือ (1) จะผลิตอะไร (What) คือ ให้ชุมชนร่วมคิด ว่าควรจะผลิตสินค้าอะไร และผลิตเป็นจำนวนเท่าไร ปัญหานี้เกิดจาก ทรัพยากรการผลิตของชุมชนมีจำกัด จึงต้องเลือกผลิตเฉพาะสินค้าที่จำเป็นก่อน นอกจากนี้ต้องคำนึงถึงจำนวนการผลิตที่

เหมาะสมกับการบริโภค และการซื้อขายแลกเปลี่ยนผลผลิตของชุมชน เพื่อให้ ทรัพยากรที่เหลือ สามารถนำไปใช้ประโยชน์อย่างอื่นที่จำเป็นต่อไป (2) จะผลิตอย่างไร (How) คือ ให้ชุมชนร่วมทำ โดยพิจารณาว่า ควรจะผลิตสินค้าอย่างไร และผลิตแบบไหน เป็นการพิจารณาว่า สมควรจะผลิต ด้วยเทคนิคการผลิตแบบไหน และใช้ปัจจัยการผลิตอะไรบ้าง จะเลือกใช้ปัจจัยแต่ละชนิดใน สัดส่วนเท่าไร จึงจะมีประสิทธิภาพสูงสุด คือ ให้ได้ผลผลิตสูงสุด หรือเสียต้นทุนต่ำสุด ปัญหานี้ เกิดขึ้นจากการผลิตสินค้าแต่ละชนิดมีวิธีการผลิตได้หลายวิธี จึงต้องเลือกวิธีที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด และ (3) จะผลิตเพื่อใคร (For Whom) คือ ให้ชุมชนร่วมรับประโยชน์ โดยตัดสินใจว่า ควรจะ ผลิตสินค้าเพื่อใครในชุมชน และผลิตเป็นจำนวนเท่าไร คือ ชุมชนต้องพิจารณาว่า เมื่อผลิตสินค้า ได้แล้วจะกระจายผลผลิต หรือแจกจ่ายสินค้าออกไปอย่างไร ควรกำหนดให้ใครได้รับประโยชน์ จากสินค้าและบริการนั้นๆ (Target Group) และได้รับในปริมาณเท่าไรจึงจะเหมาะสม เช่น ระหว่าง คนมีฐานะดี กับคนที่มีฐานะยากจนในชุมชนนั้น

กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ที่จะดำเนินการ จะต้องอยู่บนพื้นฐานความสามารถที่มีอยู่จาก การใช้ทุนของชุมชน ซึ่งประกอบด้วย (1) สินค้าทุน คือ เครื่องมือ เครื่องจักร และอุปกรณ์การผลิตต่างๆ ที่มีอยู่ หรือที่สามารถหามาได้ตามศักยภาพ (2) ทุนทางเศรษฐกิจ คือ ปัจจัยที่สนับสนุน ให้การดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เป็นไปอย่างสะดวก ราบรื่น เช่น ที่ดิน แหล่งน้ำ สภาพ ภูมิอากาศ ภูมิประเทศ การติดต่อสื่อสาร การคมนาคมขนส่ง เป็นต้นและ (3) ทุนทางสังคม คือ วิธีการผลิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน สถานศึกษา ศาสนสถาน และสถานอนามัยหรือ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ เป็นต้น

เศรษฐกิจชุมชน จะเป็นการจัดการทุนของชุมชนอย่างสร้างสรรค์ เพื่อการพึ่งตนเอง ซึ่งจะ แตกต่างจากธุรกิจชุมชน ที่จะเน้นการจัดการเงิน เพื่อเป้าหมายให้ได้กำไรในเชิงธุรกิจเป็นสำคัญ ทำให้บางคนมีความรู้สึกว่าการใช้คำว่า ธุรกิจ จะสื่อความหมายไปถึงการลงทุนที่ต้องการผลตอบแทน เป็นกำไรสูงสุด ซึ่งกำไรอาจไม่ใช่เป้าหมายสำคัญของการประกอบการของชุมชน บางคนจึงเห็นว่า น่าจะใช้คำว่าวิสาหกิจชุมชนจะเหมาะสมกว่า ทั้งนี้เพราะทุนของชุมชน จะรวมทุกอย่างที่มีอยู่ใน ชุมชน ซึ่งบางอย่างอาจจะยังไม่พัฒนาเต็มศักยภาพก็ตาม เช่น ทุนธรรมชาติ ทุนทรัพยากร ทุนที่เป็น ผลผลิต ทุนที่มีการสะสม ทุนความรู้ภูมิปัญญา ทุนทางสังคม หรือความไว้วางใจ ความเป็น ญาติพี่น้องของผู้คนในชุมชน การจัดการทุนเหล่านี้ จะต้องจัดการโดยชุมชน ในทุกขั้นตอนการผลิต โดยเอาภูมิปัญญาดั้งเดิมของชุมชน มาผสมผสานกับความรู้หรือเทคโนโลยีสมัยใหม่ การจัดการ ต้องเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ มีความแตกต่าง และมีนวัตกรรมที่เหมาะสม ไม่ใช่การเลียนแบบ ซึ่ง เป้าหมายของการจัดการนั้น เพื่อพึ่งพาตนเองของชุมชน เพื่อปรับปรุงชีวิตให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ไม่ใช่เพื่อกำไรและถ้ามีผลผลิตส่วนเกินอาจจะส่งไปจำหน่ายได้ แต่จะไม่ใช่เป้าหมายสำคัญในการ

ผลิต ซึ่งที่ผ่านมาชุมชนอาจจะไม่ได้เข้ามาจัดการทั้งหมดทุกขั้นตอน แต่จัดการตามวงจรธุรกิจของคนนอกที่เป็น พ่อค้า ข้าราชการ นักวิชาการ แต่โดยสรุปแล้ว การดำเนินการโดยทั่วไป อาจจะใช้คำว่า เศรษฐกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชน หรือ ธุรกิจชุมชน แทนกันได้

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ออนไลน์, 2550) ได้อธิบายว่า ประเทศไทยเริ่มมีแนวคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจมาตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 แล้ว ทั้งนี้เพราะ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ประเทศไทยได้รับความเสียหายมาก จนเป็นอุปสรรคต่อการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ จึงต้องการจะฟื้นฟูและบูรณะประเทศขึ้นมาใหม่ รวมถึงการได้เห็นแบบอย่างการพัฒนา จากประเทศที่พัฒนาแล้วจึงต้องการเลียนแบบ การได้รับการสนับสนุน ความช่วยเหลือจากประเทศที่พัฒนาแล้ว ในหลายๆ ด้าน และมีวิทยาการใหม่ๆ ที่เอื้ออำนวยสำหรับการใช้วิทยาการและเทคโนโลยีในการวางแผน แต่การดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นรูปธรรม ได้เริ่มขึ้นตั้งแต่การวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจในปี พ.ศ. 2493 โดยรัฐบาลได้จัดตั้งสภาเศรษฐกิจแห่งชาติขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่วิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจ และเป็นที่ยปรึกษาให้กับรัฐบาล พอถึงปี พ.ศ. 2502 รัฐบาลได้ให้คณะสำรวจภาวะเศรษฐกิจของธนาคารโลก ทำการสำรวจภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทย ทั้งนี้เพื่อนำเสนอปัญหาและแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ จากนั้นได้จัดตั้งสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติขึ้นมา ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยนชื่อเป็นสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยเริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจครั้งแรกเมื่อวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2504 ปัจจุบันอยู่ในช่วงของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ต่อเนื่องถึงฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559)

ผลของการพัฒนา ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจที่ผ่านมา ปรากฏว่าทำให้โครงสร้างระบบเศรษฐกิจมีการเปลี่ยนแปลง และขยายตัวไปค่อนข้างมาก แต่ในขณะเดียวกันได้ก่อให้เกิดผลกระทบต่างๆ หลายประการดังนี้ (1) การขยายตัวทางเศรษฐกิจภายในประเทศ ประสบผลสำเร็จค่อนข้างดี ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้น (2) การกระจายรายได้ของประชาชนถึงแม้ว่าจะประสบผลสำเร็จที่ทำให้รายได้เฉลี่ยต่อบุคคลเพิ่มขึ้น แต่รายได้และความเจริญเหล่านี้ กลับกระจุกตัวอยู่เฉพาะในกรุงเทพมหานครและปริมณฑลเท่านั้น และนับวันช่องว่างดังกล่าวนี้จะเพิ่มมากขึ้น (3) เสถียรภาพทางด้านเศรษฐกิจและดุลการชำระ เงิน เนื่องจากการใช้จ่ายของประชาชนที่มากเกินไป ความจำเป็น ทำให้ระดับราคาสินค้าสินค้าและค่าครองชีพเพิ่มสูงขึ้น (4) ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ เกิดการบุกรุกทรัพยากร ธรรมชาติเพื่อนำมาใช้ในการผลิต ที่เกินความเหมาะสม (5) ปัญหาสิ่งแวดล้อมเป็นพิษ ซึ่งสาเหตุสำคัญมาจากการเร่งรัดพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว จนไม่สามารถควบคุมมลพิษต่างๆ ให้ลดลงมาอยู่ในระดับที่ปลอดภัยได้ และ (6) คุณภาพ

ชีวิตของประชาชน มีความเป็นวัตถุนิยมมากขึ้น ส่งผลทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ต่างๆ
ขึ้นในสังคม

จากผลของการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจจึงกล่าวกันว่า เป็นความล้มเหลวทาง
เศรษฐกิจของประเทศกำลังพัฒนา โดยสรุปได้ว่า มาจากสาเหตุที่ระบบเศรษฐกิจเป็นระบบที่เปิด
(Open Economy) มากเกินไป คือ (1) การเปิดเสรีมากเกินไป โดยเฉพาะการเปิดเสรีทางการเงิน
ทำให้เกิดการไหลเข้าและไหลออกของเงินอย่างมาก และรวดเร็ว ยกแก่การควบคุม (2) การใช้
แหล่งเงินทุนจากต่างประเทศมากเกินไป ขนาดของหนี้สินจากต่างประเทศมีปริมาณมาก
โดยเฉพาะการกู้ของภาคเอกชน จึงทำให้มีปัญหาหนี้สินค้างจ่ายจำนวนมาก (3) การทำให้ค่าของเงิน
ผูกติดกับค่าเงินดอลลาร์ (US Dollars) มากเกินไป ทำให้ค่าของเงินบาทแข็งเกินความเป็นจริง และ
ไม่ยืดหยุ่นตามภาวะเศรษฐกิจ เมื่อเงินดอลลาร์ไหลเข้าออกอย่างรวดเร็ว ค่าเงินบาทไม่ได้ปรับตัว
ตาม จึงเป็นเหตุให้เกิดการเก็งราคา และการโจมตีค่าเงินบาท (4) การปล่อยให้บริษัทข้ามชาติมี
อิทธิพลเหนือระบบเศรษฐกิจมากเกินไป จึงเกิดการผูกขาดโดยบริษัทข้ามชาติ ทำให้ธุรกิจขนาด
เล็กล้มเหลว และ (5) รัฐบาลและเอกชนหวังพึ่งต่างประเทศมากเกินไป โดยไม่พยายามพึ่งตนเอง
เมื่อสถานการณ์เศรษฐกิจโลกแปรปรวน ทำให้ระบบเศรษฐกิจในประเทศไม่สามารถทรงตัวอยู่ได้
จึงได้เกิดกระแสแนวคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจ โดยการพึ่งตนเองอย่างยั่งยืน เกี่ยวข้องกับการอาศัย
กลไกตลาดโลก ทั้งนี้เพื่อเป็นการป้องกันอันตรายจากระบบเศรษฐกิจที่เปิดเสรี วิธีการก็โดยการ
สร้างฐานที่มั่นคงทางเศรษฐกิจในชุมชนชนบท เพื่อเป็นการเสริมสร้างฐานรากทางเศรษฐกิจให้
เข้มแข็ง เพราะเชื่อว่า ชุมชนชนบทและเศรษฐกิจการเกษตร จะเป็นโครงข่ายความปลอดภัย (Safety
Net) ทั้งทางสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ระบบเศรษฐกิจจะมีการผลิตอย่างต่อเนื่อง ก่อให้เกิด
การใช้ทรัพยากรอย่างมีค่า ทำให้คนมีงานทำ จึงเป็นระบบที่จะทำให้เศรษฐกิจมีความพอเพียง
เข้มแข็ง และยั่งยืน

การดำเนินกิจกรรมของเศรษฐกิจชุมชน จะเน้นในเรื่องของความร่วมมือมากกว่าการ
แข่งขันจึงเป็นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เน้นความสัมพันธ์ในท้องถิ่นเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาอย่าง
ยั่งยืนในระยะยาวดังนั้นจึงสามารถบรรลุเป้าหมายการพัฒนาทั้ง 2 ด้าน คือ ทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ
ส่วนบุคคล และการพัฒนาชุมชน ไปพร้อมๆกัน ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดของ ระบบเศรษฐกิจแบบ
เสรีโดยทั่วไปที่เน้นการแข่งขัน และผลตอบแทนสูงสุดส่วนบุคคลเป็นสำคัญ นอกจากนี้ การ
ดำเนินกิจกรรมของเศรษฐกิจชุมชน มีความสำคัญในแง่ของการดำเนินการที่ง่ายกว่า เพราะจาก
แนวทางในการพัฒนาของรัฐบาลที่ผ่านมามักจะดำเนินแบบข้างบนลงสู่ข้างล่าง (Top-Down) คือ
จากหน่วยงานของทางราชการ หรือการวางแผนจากส่วนกลาง ไปสู่ข้างล่าง คือ ภาคประชาชน ซึ่ง
ในเชิงทฤษฎี การพัฒนาในแนวทางนี้ มักจะไม่ค่อยเหมาะสมและประสบความสำเร็จได้ยาก แต่

เศรษฐกิจชุมชนจะเป็นการดำเนินการแบบ ข้างล่างขึ้นสู่ข้างบน (Bottom-Up) จึงเป็นการดำเนินการที่ง่ายกว่า นอกจากนี้ยังมีโอกาสสำเร็จสูงกว่า เพราะปัจจัยในการพัฒนาต่างๆ มีอยู่ในท้องถิ่น และความร่วมมือจากคนในท้องถิ่นเอง เพราะการวางแผนจากส่วนกลาง น่าจะมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับศักยภาพของท้องถิ่น และทุนของชุมชน ในท้องถิ่นต่างๆ น้อยกว่า นอกจากนี้การมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ยังมีจุดแข็งที่เป็นปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการประสบความสำเร็จ ในการพัฒนา 4 ด้าน คือ (1) คนในชุมชนท้องถิ่นจะมีจิตสำนึกร่วมกัน เพราะเป็นคนในชุมชนเดียวกัน มีความเป็นมาและดำรงอยู่ด้วยกัน (2) มีความเอื้ออาทรและให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกันเพราะเป็นเอกลักษณ์ของสังคมในท้องถิ่นอยู่แล้ว ดังนั้น การดำเนินการใดๆ ในชุมชนจึงประสบความสำเร็จได้ง่าย (3) การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและกลุ่มบุคคลเป็นไปตามธรรมชาติและด้วยความสมัครใจเพราะไม่ใช่มาจากบังคับหรือสั่งการ และ (4) การบริหารจัดการง่ายกว่าเพราะเริ่มจากพื้นที่ชุมชนที่มีคนไม่มากนัก การบริหารจัดการจึงง่ายกว่า และถ้าพื้นที่หนึ่งประสบความสำเร็จ จะเกิดการกระจายหลักการ และแนวคิดออกไป

เศรษฐกิจชุมชน มีส่วนช่วยในการพัฒนาประเทศทั้งในด้าน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ในหลายด้าน คือ (1) เปิดโอกาสให้มีการประกอบการ เป็นช่องทางและโอกาสให้มีการประกอบการในชุมชน ที่มีความสามารถ มีความคิดริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์ และต้องการหาประสบการณ์ รวมถึงโอกาสพิสูจน์ความสามารถในการดำเนินการได้ ทั้งนี้เพราะใช้ทุนน้อย เน้นการสร้างงาน และความร่วมมือในท้องถิ่นเป็นสำคัญ ถ้ากิจการประสบความสำเร็จ จะสามารถขยายไปสู่การประกอบการขนาดใหญ่ได้ (2) ก่อให้เกิดการจ้างงานในชุมชน มีรายได้เพิ่มขึ้นและลดปัญหาการว่างงาน พัฒนาฝีมือแรงงาน เพราะมีส่วนร่วมเป็นเจ้าของกิจการ จึงมีโอกาสฝึกทักษะความสามารถในการทำงานได้ตามที่ต้องการ (3) เป็นฐานให้กับการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับมหภาค ทั้งในด้านการเป็นแหล่งวัตถุดิบ ตลอดจนการรับช่วงการผลิตชิ้นส่วนต่างๆ การฝึกประสบการณ์ การยกระดับฝีมือแรงงาน และทักษะต่างๆ ที่จำเป็นในการประกอบการให้สูงขึ้น (4) สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน เพราะจะเกิดการกระจายอำนาจทางเศรษฐกิจ ไปยังชุมชนต่างๆ ไม่กระจุกตัวอยู่เฉพาะในเขตเมือง ชุมชนเองจะมีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งตนเองได้มากยิ่งขึ้น และ (5) ลดปัญหาสังคมเพราะประชาชนมีรายได้ มีงานทำ มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จึงเกิดจิตสำนึกที่ดี รับรู้ถึงความเป็นเจ้าของ และรับผิดชอบต่อชุมชนมากขึ้น ปัญหาสังคม และความรุนแรงต่างๆ ในสังคมจึงลดลงได้

สังสิต พิริยะรังสรรค์ (2541) ได้อธิบายว่า ตั้งแต่เกิดภาวะวิกฤตทางเศรษฐกิจ ในปี พ.ศ. 2540 เป็นต้นมาทำให้กระแสแนวคิดเพื่อแก้ปัญหาเศรษฐกิจ และหาทางออกให้กับสังคมได้ แบ่งเป็น 2 กระแสหลัก คือ (1) กระแสทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แบบโลกาภิวัตน์ เป็นกระแสที่ครอบงำ

ระบบเศรษฐกิจไทยมาช้านาน โดยเป็นระบบที่อยู่ภายใต้แนวคิดตาม ระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม (Market Economy) คือ เป็นระบบที่ให้ความสำคัญกับ การค้า การลงทุน และการบริการระหว่างประเทศที่เป็นไปอย่างอง่เสรี ภายใต้ระบบนี้ จึงเกิดการกระตุ้นให้มีการไหลเข้ามาของเงินทุนจากต่างประเทศ เพื่อสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ เป็นระบบที่เน้นในเรื่อง เงิน หรือทุน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดสภาพคล่องทางการเงิน ระบบเศรษฐกิจจึงสามารถหมุนเวียนอยู่ได้ ทำให้ระบบนี้มีจุดอ่อนคือ เป็นระบบที่มุ่งส่งเสริมธุรกิจขนาดใหญ่ และเป็นธุรกิจชั้นนำ ของประเทศ แต่ละเลยในเรื่องของคน และเป็นระบบที่ตอบสนองต่อธุรกิจขนาดกลาง ขนาดเล็ก และบุคคลธรรมดาทั่วๆ ไป จากปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นได้ชี้ให้เห็นว่า ระบบเศรษฐกิจแบบนี้ไม่สามารถรับประกันความมั่นคงทางเศรษฐกิจในอนาคตได้ แต่อย่างไรก็ตามด้วยปัจจัยทางสังคมต่างๆ ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน บังคับให้ผู้คนจำนวนมาก ต้องเลื่อนไหลไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ จึงทำให้ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์แบบโลกาภิวัตน์ ยังคงเป็นเศรษฐศาสตร์ กระแสหลัก ของประเทศต่อไป และ (2) กระแสทฤษฎีเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองภายใต้ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ได้มีแนวคิดเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเอง ที่ให้ความเชื่อมั่นว่า จะสามารถทำให้ประชาชนดำรงชีวิตอย่างพออยู่ พอกิน ได้ นอกจากนี้ยังเป็นระบบที่สามารถพัฒนาไปสู่ความอยู่ดี มีสุขได้ในระยะต่อๆ ไปด้วย แต่ทราบจนกระทั่งถึงปัจจุบัน แนวคิดตามกระแสนี้ยังคงเป็นแนวคิด กระแสรอง ในสังคมไทย ในแง่ของการยอมรับของกิจกรรม และมูลค่าในระบบเศรษฐกิจโดยที่กระแสทฤษฎีเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองนี้ ได้ ดำรงอยู่ในสังคมไทยมาช้านานแล้ว เพียงแต่ขอบเขตของกิจกรรมทางเศรษฐกิจประเภทนี้ค่อนข้างจำกัด ไม่ค่อยแพร่หลายมากนัก โดยเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองนี้มาจากความคิดที่ว่า คนต้องกิน ต้องบริโภค โดยพื้นฐานที่สุดของคน คือ การผลิต (Production) ส่วนการแลกเปลี่ยนเพื่อการตลาด (Marketing) ก็มีความสำคัญเช่นกัน แต่อยู่ในลำดับที่รองลงมา ดังนั้นก่อนอื่นต้องให้ประชาชนพึ่งตนเองได้ ในที่สุดสังคมและประเทศ จึงจะพึ่งตนเองได้ กล่าวโดยสรุปแนวทางในการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต ควรเดินทางสายกลางมากกว่าที่จะยึดกระแสเศรษฐกิจใดกระแสหนึ่งเป็นหลัก เหมือนในอดีต นั่นคือ ควรพยายามสร้างดุลยภาพระหว่างเศรษฐศาสตร์กระแสหลักคือยุทธศาสตร์เศรษฐกิจทุนนิยมเพื่อการส่งออก กับเศรษฐกิจกระแสรองได้แก่ เศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเอง ทั้งนี้เพื่อเพิ่มมูลค่า ความเจริญเติบโต และความสามารถในการพึ่งตนเองให้มากขึ้น เพื่อจะได้เป็นหลักประกัน และสร้างความมั่นคงในการพัฒนาประเทศให้มากยิ่งขึ้น

ในการสร้าง เศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จนั้น จะต้องมิกลไกสำคัญ ดังนี้ (1) ต้องทำความเข้าใจร่วมกัน เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกัน สื่อความหมายได้ตรงกัน จึงจะนำไปสู่แนวปฏิบัติที่เป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ (2) ความหมายและวิธีดำเนินการต้องชัดเจน ทั้งใน

ลักษณะการประกอบการ การเป็นเจ้าของ และเป้าหมายในการดำเนินการ ต้องเป็นของชุมชนและเพื่อชุมชน (3) นโยบายต้องชัดเจน โดยจะต้องสร้างเศรษฐกิจชุมชนให้เป็นกลไกการสร้างฐานรากของระบบเศรษฐกิจ และต้องกำหนดให้เป็นนโยบายระดับชาติ (4) ต้องสร้างมาตรการและกฎเกณฑ์ต่างๆ เมื่อเป็นนโยบายแห่งรัฐแล้วจะต้องมีมาตรการ กฎเกณฑ์ แผนงาน และวิธีปฏิบัติทำให้บรรลุนโยบายนั้น และ (5) ต้องมีงบประมาณสนับสนุน เพื่อจะทำให้เกิดการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการ จึงต้องมีงบประมาณสนับสนุน รวมทั้งต้องมีองค์กรที่ต้องปฏิบัติงาน ตลอดจนมีกลไกในการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิผล

นอกจากนี้ในการสร้างเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่นให้ประสบความสำเร็จนั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้ (1) การดำเนินกิจกรรม การจัดการเศรษฐกิจชุมชนต้องเริ่มต้นจากชุมชนที่มีความพร้อมและมีศักยภาพก่อน เพราะต้องการให้เป็นความคิดริเริ่มจากชุมชนเอง ภาวการณ์ต่างๆ เป็นเพียงผู้กระตุ้นและสนับสนุนเท่านั้น (2) ต้องมีการทำงานร่วมกันระหว่างชุมชน และภาครัฐกิจต้องทำงานในลักษณะเป็นหุ้นส่วนกัน เพื่อจะทำให้เศรษฐกิจชุมชนมีความเข้มแข็งเชิงธุรกิจและการจัดการ (3) การทำงานต้องมีการประสานงานจากหลายฝ่าย ดังนั้น จึงควรมีการกำกับในระดับนโยบายอย่างชัดเจน เช่น ควรมีรัฐมนตรีรับผิดชอบดูแลในเรื่องนี้โดยตรง (4) มีการส่งเสริมเวทีประชาคมในระดับอำเภอ เพื่อเป็นแกนหลักการประสานงานในทุกส่วน และเพื่อเป็นการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน และ (5) ต้องมีการระดมทรัพยากรจากภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชน โดยการใช้แผนของชุมชนเป็นหลักในการสร้างกลไกการประสานงาน เพื่อระดมทรัพยากรทั้งหมดลงสู่พื้นที่เป้าหมาย ทั้งนี้แนวทางในการพัฒนา ควรดำเนินการในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ อย่างพร้อมเพียงกัน คือ (1) การขยายตัวทางเศรษฐกิจ (Economic Growth) ยังมีความจำเป็นและต้องให้ความสำคัญต่อไป แต่การขยายตัวไม่จำเป็นต้องสูงมาก (2) การกระจายรายได้ (Income Distribution) เพื่อให้ประชาชนมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น (3) สวัสดิการทางสังคม (Social Well-being) เพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การได้รับบริการขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง และ (4) คุณภาพสิ่งแวดล้อม (Environmental Quality) ควรอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

การพัฒนาแบบยั่งยืน (Sustainable Development) หมายถึง การพัฒนาที่จะสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง และตลอดไป ภายใต้สภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมจึงนับได้ว่าเป็นกระแสการพัฒนาที่กล่าวถึงกันมากในปัจจุบัน สาเหตุมาจากการพัฒนาที่ผ่านมา โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว มีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ถ้ายังใช้แนวคิดในการพัฒนาแบบเดิม คงต้องถึงวันที่สังคมโลกไม่อาจพัฒนาได้อีกต่อไป จากแนวคิดข้างต้นประเด็นที่มีความสำคัญกว่านั้น คือ วิธีของเศรษฐกิจชุมชน จะนำไปสู่การ

พัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนได้อย่างไร คำตอบคือ จากเป้าหมายของเศรษฐกิจชุมชนที่ไม่ได้ต้องการกำไร หรือผลตอบแทนสูงสุดอย่างเดียว แต่ยังมีเป้าหมายสำคัญอื่นๆ คือ การพัฒนาขีดความสามารถของคน ครอบครัว และชุมชน จากการสร้างกระบวนการเรียนรู้ เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม พื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ดังนั้น ถ้าสังคมต่างๆ สามารถพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้ ปัญหาเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จะลดลง หรือหมดไปจากชุมชนนั้นๆ ได้ ซึ่งแสดงว่าการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักการสากลได้แล้ว แต่ยิ่งไปกว่านั้นคือ เศรษฐกิจชุมชนจะสามารถยืนอยู่บนขาตนเอง โดยไม่ต้องพึ่งพาคนอื่นอีกด้วย

แนวความคิดเรื่องเศรษฐกิจชุมชนแบบพึ่งตนเองในชนบท กลายเป็นกระแสทั่วไปในสังคมไทยครั้งแรกภายหลังจากที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทานพระราชดำรัสเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงเมื่อวันที่ 4 ธันวาคม พ.ศ. 2540 นอกจากนี้แนวทางในการปฏิบัติมีหลักคิดและทิศทางในการดำเนินการ ที่คล้ายคลึงกันเป็นอย่างมาก การดำเนินงานหรือโครงการต่างๆ ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่รับมาดำเนินการ มักจะเป็นหน่วยงานเดียวกัน โดยเน้นจุดสำคัญ มีดังนี้ (1) เน้นที่การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และความเป็นอยู่ของประชาชนในชุมชนชนบท (2) ให้ความสำคัญกับการผลิตในภาคการเกษตร (3) เน้นที่ความพอเพียงและการพยายามพึ่งตนเองเพื่อลดความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอกต่างๆ (4) ใช้ศักยภาพทางด้านต่างๆ ของตนเองหรือที่มีอยู่ภายในชุมชนเป็นหลัก (5) เน้นที่กิจกรรมการผลิต มากกว่าการซื้อขายแลกเปลี่ยนและ (6) มีการนำความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามาบูรณาการเพื่อการพัฒนากิจกรรมต่างๆ อย่างสร้างสรรค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

ประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน เนื่องจากเป็นฐานรากทางเศรษฐกิจ ถึงแม้ว่าจะเป็นเศรษฐศาสตร์กระแสรองก็ตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีประชากร 1 ใน 3 ของประเทศ และเป็นภูมิภาคที่มีสัดส่วนของคนจนมากที่สุดของประเทศ มีรายได้เฉลี่ยต่อคนต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับภูมิภาคอื่นของประเทศ โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อคนเท่ากับ 1,316 บาทต่อเดือน และมีสัดส่วนของจำนวนคนจนมากที่สุดเท่ากับร้อยละ 13.05 ของคนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ออนไลน์, 2554) นอกจากนี้ยังมีรายได้ทั้งจากภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรเท่ากับ 155,037 บาทต่อครัวเรือน ซึ่งต่ำที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับครัวเรือนเกษตรกรในภาคเหนือ ภาคใต้ และภาคกลางที่มีรายได้รวมจากภาคการเกษตรและนอกภาคการเกษตรเท่ากับ 212,756 บาท 300,216 บาท และ 376,962 บาทตามลำดับ (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, ออนไลน์,

2553) ดังนั้นในการทำวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จึงได้กำหนดพื้นที่การศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยเน้นศึกษาชุมชนที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนตามความคาดหวังที่ได้กล่าวมาข้างต้น เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนอื่นๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น รวมทั้งส่งผลให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจแบบยั่งยืน และนำไปสู่การเป็นชุมชนเข้มแข็งของภาคตะวันออกเฉียงเหนือและของประเทศไทยต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้กำหนดวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการทำวิจัยไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบทางตรงของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน 4 ด้าน คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ ที่มีต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน 4 ด้าน คือ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย
2. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบทางตรงของกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน 4 ด้าน คือ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย ที่มีต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน 4 ด้าน คือ การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
3. เพื่อศึกษาถึงผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน 4 ด้าน คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ ที่มีต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน 4 ด้าน คือ การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

1.3 สมมุติฐานการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้กำหนดสมมุติฐานของการวิจัยเพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย

2. กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ได้แก่ การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

3. ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ได้แก่ การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

4. ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ได้แก่ การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

1.4 ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จะเน้นศึกษาชุมชนที่ประสบความสำเร็จในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในจังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานี สุรินทร์ จังขอนแก่น อุรธานี และเลย โดยเน้นกลุ่มอาชีพภายในชุมชน ซึ่งการศึกษาจะเน้นวิจัยกระบวนการ 3 ขั้นตอน ได้แก่

1. ปัจจัยนำเข้า (Input) คือ ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ 4 องค์ประกอบ: การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ

2. กระบวนการ (Process) คือ กิจกรรมต่างๆ ในกระบวนการ ได้แก่ 4 องค์ประกอบ: การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย

3. ผลผลิต / ผลลัพธ์ (Output /Outcome) คือ การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ได้แก่ 4 องค์ประกอบ: การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากร ธรรมชาติ

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับวิเคราะห์ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่สำคัญนำไปสู่ผลการศึกษาที่ต่อบัวตุดประสงค์ในการวิจัย

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดังกล่าวที่ได้ทำการศึกษาถึง กระบวนการบริหาร 3 ขั้นตอน ดังขอบเขตการวิจัยที่ผ่านมานำไปสู่แนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและเป็นต้นแบบการศึกษาแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภูมิภาคอื่นๆของประเทศไทย สามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรต่างๆ ของสถาบันอุดมศึกษา และนำเสนอหรือตีพิมพ์ผลงานวิจัยเพื่อเผยแพร่ความรู้สู่ชุมชนและวงการวิชาการทั้งระดับชาติและนานาชาติต่อไป

บทที่ 2

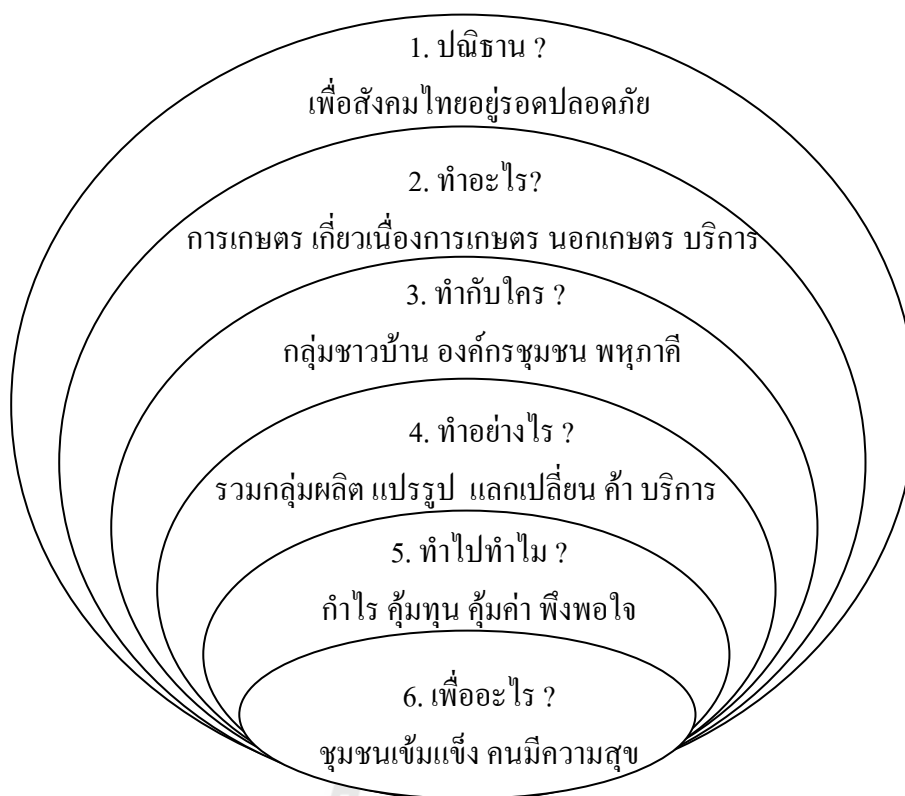
ปรัทัศน์วรรณกรรม และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ทำการศึกษา ค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎี รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดกรอบแนวคิด สำหรับการศึกษารวมทั้งใช้ในการอ้างอิง ซึ่งประกอบด้วยหัวข้อที่ได้มีการทบทวนเอกสารและงานวิจัย ดังนี้

- 2.1 แนวคิดและความหมายของเศรษฐกิจชุมชน
- 2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน
- 2.3 แนวคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
- 2.4 การวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวด้วยสถิติการวิเคราะห์เส้นทาง
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

2.1 แนวคิดและความหมายของเศรษฐกิจชุมชน

มงคล ด่านธานินทร์ (2541) ไม่ได้ให้คำจำกัดความในเรื่อง เศรษฐกิจชุมชนโดยตรง เพราะเห็นว่าจะเป็นเพียงข้อความหนึ่ง ที่ทำให้ผู้คนพยายามจำความหมาย มากกว่าที่จะพยายามทำความเข้าใจ ดังนั้นในที่นี้จึงใช้วิธีตั้งประเด็นเพื่อตอบคำถาม ให้เกิดความเข้าใจในศัพท์ เพื่อจะได้หลีกเลี่ยงการจำ โดยได้ตั้งเป็นประเด็นในลักษณะเป็นกรอบแนวคิดของเศรษฐกิจชุมชน แสดงในภาพที่ 2.1 ดังนี้

ภาพที่ 2.1 แนวคิดของเศรษฐกิจชุมชน

หมายเหตุ จาก เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง: แนวความคิดและยุทธศาสตร์ โดย มงคล ดำนธานินทร์, (2541), กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.

จากรูปภาพที่ 2.1 เป็นแนวคิดของเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเกี่ยวข้องกับกระบวนการตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ปณิธาน หมายถึง เศรษฐกิจชุมชนเป็นส่วนหนึ่งของเศรษฐกิจชาติ ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงต้องดำเนินการด้วยความมุ่งมั่น ต้องสัมพันธ์กับ การเมือง การปกครอง การศึกษา และวัฒนธรรมของคนทั้งประเทศ การดำเนินการเศรษฐกิจใดๆ จะไม่ช่วยให้บรรลุปณิธานได้

2. ทำอะไร หมายถึง ทำงานเพื่อดำรงชีพในแนวสัมมาชีพ เพื่ออยู่ร่วมกับเพื่อนมนุษย์อื่นๆ ในชุมชน เช่น การเพาะปลูก เลี้ยงสัตว์ แปรรูปผลผลิต ตัดเย็บเสื้อผ้า ปลูกพืชสมุนไพร บริการท่องเที่ยว เป็นต้น

3. ทำกับใคร หมายถึง ชาวบ้านรวมกลุ่มกันเองอย่างไม่เป็นทางการ ไม่เป็นนิติบุคคล เช่น สหกรณ์ สมาคมหรือรวมกลุ่มกับนักพัฒนาเอกชน เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือนักวิชาการ

4. ทำอย่างไร เมื่อรวมกลุ่มแล้วก็ทำการผลิตสินค้า แปรรูป และซื้อขายแลกเปลี่ยนสินค้า

5. **ทำไปทำไม** เนื่องจากชาวบ้านมีระดับการทำมาหากินต่างกัน การรวมกลุ่มจะช่วยให้เกิดความพออยู่พอกิน เกิดความพึงพอใจ เพื่อจะเกิดความคุ้มค่ากับการลงทุน และเพื่อกำไร

6. **เพื่ออะไร** เป็นการรวมตัวของชุมชนในระดับต่างสุดของสังคม เพื่อร่วมกันทำงานให้คนมีความสุข และชุมชนมีความเข้มแข็ง

2.2 แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจชุมชน

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ทำการศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องจากกระทรวงศึกษาธิการ (2545) ที่ได้กล่าวถึง ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น และมงคล ดอนขวา (2540) ที่ได้กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน สรุปได้ดังนี้

2.2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนท้องถิ่น

2.2.1.1 แนวคิดเกี่ยวกับวัฏจักรแห่งความยากจน (Vicious Cycle)

วัฏจักรแห่งความยากจน (Vicious Cycle) เป็นแนวคิดในการพัฒนาบุคคลของการพัฒนาบุคคลนั้นๆ โดยแนวคิดนี้ ชี้ให้เห็นว่าชุมชน หรือ ประเทศกำลังพัฒนา ถ้าไม่พัฒนา จะต้องวนเวียนอยู่ในวัฏจักรนี้ตลอดไป อย่างไรก็ตามวิธีแก้ไข หรือการจะหลุดพ้นจากวัฏจักรนี้ได้สังคมจะต้องกระตุ้น ด้วยการเพิ่มระดับการลงทุนให้อยู่ในระดับสูง ซึ่งการกระตุ้นการลงทุนดังกล่าวนี้ ต้องมีขนาดที่ใหญ่เพียงพอจึงจะสามารถทำให้ชุมชน หรือสังคมหลุดพ้นจากวัฏจักรได้ แต่ปัญหาที่จะเกิดขึ้นคือ ชุมชนหรือสังคมที่มีปัญหาความยากจนหรือการด้อยการพัฒนาจะนำทุนมาจากที่ใด ดังนั้นวิธีแก้ปัญหามี 2 วิธี คือ

1. จะต้องเพิ่มการสะสมทุนในประเทศให้มากขึ้น ซึ่งวิธีนี้ก็คงจะทำได้ยาก เพราะชุมชนมีรายได้ต่ำอยู่แล้ว

2. ต้องพึ่งความช่วยเหลือทางด้านการลงทุนจากภายนอก หรือจากต่างประเทศในระยะแรก ซึ่งแนวคิดนี้สนับสนุนวิธีที่ 2 เพราะเมื่อชุมชนหรือสังคมหลุดพ้นจากวัฏจักรนี้แล้ว ในรอบต่อไป ก็จะสามารถพัฒนา และใช้คืนเงินทุนได้

2.2.1.2 แนวความคิดขั้นเศรษฐกิจของ Karl Marx

การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจจากขั้นหนึ่ง ไปยังขั้นถัดไปจะเกิดขึ้นเพราะเกิดความขัดแย้งระหว่างชนชั้น โดยการเปลี่ยนแปลงของสังคม จะมีการพัฒนาขึ้นตามลำดับ โดยแบ่งเป็น 5 ขั้นตอน

1. **ขั้นสังคมบรรพกาล (Primitive Society)** เป็นสังคมขั้นเริ่มต้น ยังไม่มีการแบ่งชนชั้น สมาชิกในชุมชนช่วยเหลือกัน ผลผลิตแบ่งตามส่วนที่ตนเองหามาได้
2. **ขั้นสังคมทาส (Ancient Slave State)** ผลผลิตเริ่มมากขึ้น กลุ่มผู้มีอำนาจมาบังคับเอาผลผลิตส่วนเกินไป เกิดกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลและการแบ่งชนชั้น มีสังคมทาส
3. **ขั้นสังคมศักดินา (Feudalism)** แรงงานทาสจะเริ่มต่อต้านทำการปฏิวัติ และจะถูกปลดปล่อยกลายมาเป็นผู้เช่าที่ดิน การผลิตของผู้เช่าจะมีประสิทธิภาพมากขึ้น
4. **ขั้นสังคมทุนนิยม (Capitalism)** เมื่อพลังการผลิตขยายตัวจนเข้าสู่ระบบอุตสาหกรรม ผู้เช่าที่ดินจะถูกปลดปล่อยให้เป็นแรงงานอิสระ เกิดการบูครีดแรงงานในโรงงาน
5. **ขั้นสังคมคอมมิวนิสต์ (Communist)** การบูครีดแรงงานจะทำให้เกิดการต่อสู้ระหว่างชนชั้น แล้วชนชั้นกรมาชีพจะโค่นล้มชนชั้นนายทุน สังคมทุนนิยมจะล่มสลาย แล้วเปลี่ยนเข้าสู่สังคมคอมมิวนิสต์ โดยปัจจัยการผลิตเป็นของส่วนรวมโดยผลผลิตจะถูกแจกจ่ายให้กับสมาชิกอย่างเพียงพอและบุคคลในสังคมจะมีความเท่าเทียมกัน

2.2.1.3 แนวความคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการพัฒนา (Stage of Growth)

ผู้นำเสนอแนวคิดนี้คือ W.W. Rostow โดยแสดงให้เห็นถึงวิวัฒนาการของสังคมที่ผ่านมาว่าได้แบ่งการพัฒนาเป็น 5 ขั้นตอน คือ

1. **ขั้นสังคมโบราณ (Traditional Society)** ลักษณะคือ การพัฒนายังต่ำ เทคโนโลยียังต่ำ ประสิทธิภาพในการผลิตต่ำ เศรษฐกิจพึ่งการเกษตรเป็นหลัก
2. **ขั้นเตรียมทะยานบิน (Precondition for Take-off)** ลักษณะคือ ขยายโครงสร้างพื้นฐานอย่างกว้างขวาง ใช้เทคโนโลยีในการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม เริ่มมีการขยายตัวทางเศรษฐกิจทุกด้าน
3. **ขั้นทะยานบิน (Take-off)** ลักษณะคือ มีการพัฒนาสาขาอุตสาหกรรมขึ้นมาเป็นสาขา นำ การผลิตทางการเกษตรจะมีลักษณะเป็นการค้า การขยายตัวทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง
4. **ขั้นสู่ระดับอิมมัติว (Drive to Maturity)** ลักษณะคือ การจัดการมีประสิทธิภาพสูง แรงงานมีทักษะ ผลผลิตเพิ่มมากกว่าประชากร สามารถผลิตสินค้าใหม่ๆ ตามความต้องการได้มากขึ้น ตลอดจนมีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพสูง
5. **ขั้นการบริโภคระดับสูง (High Mass Consumption)** ลักษณะคือ ประชาชนมีการบริโภคสมบูรณ์ถ้วนหน้า มีการจ้างงานเต็มที่ (Full Employment) ประชาชนมีความรู้สึกลับคั่ง มีทัศนคติที่ดี มีความเจริญพร้อมในทุกๆด้าน

2.2.1.4 ทฤษฎีความจำเป็นเติบโตแบบสมดุล (Balanced Growth)

ทฤษฎีความจำเป็นเติบโตแบบสมดุล (Balanced Growth) หรือทฤษฎีการพัฒนารั้งใหญ่ (Big Push) โดยผู้เสนอคือ Rosenstein and Rodan แนวคิดนี้เชื่อว่า การลงทุนเพื่อการพัฒนาชุมชน หรือสังคม ต้องมีขนาดใหญ่พอ การพัฒนาจึงจะเกิดขึ้นได้ เพราะการลงทุนขนาดเล็กหลายๆ ครั้ง จะให้ผลการพัฒนาโดยภาพรวม (Total Effect) น้อยกว่าการลงทุนครั้งใหญ่ครั้งเดียว ดังนั้นจึงต้องมีการลงทุนขนาดใหญ่ เพื่อขจัดปัญหาการแบ่งแยกไม่ได้ 3 ทางคือ

1. การแบ่งแยกไม่ได้ทางการผลิต การลงทุนบางอย่างต้องมากพอจึงจะเกิด การประหยัดจากขนาด (Economy of Scale) เหตุผลเพราะ การก่อสร้างต้องใช้เวลาเตรียมการ และต้องมีครบชุดจึงจะใช้ประโยชน์ได้ เช่น ถนน ไฟฟ้า โทรศัพท์ นอกจากนี้ กิจกรรมหลายอย่างสามารถใช้บริการขั้นพื้นฐาน (Infrastructure) ร่วมกันได้

2. การแบ่งแยกไม่ได้ทางด้านอุปสงค์ (Demand) ของชุมชนต้องมากพอ กิจกรรมต่างๆ จึงจะอยู่ได้และขยายกิจการได้ กิจกรรมในสาขาการผลิตต่างๆ จะสามารถพึ่งพาซึ่งกันและกันได้เพียงพอ

3. การแบ่งแยกไม่ได้ทางการออม (Saving) การลงทุนของสังคมใดๆ ที่มีเสถียรภาพจะต้องมาจากการออม ดังนั้น การลงทุนเริ่มแรกเป็นจำนวนมากจึงจะสามารถกระตุ้น การออมได้อย่างเพียงพอ

2.2.1.5 ทฤษฎีความจำเป็นเติบโตแบบไม่สมดุล (Unbalanced Growth)

ผู้เสนอคือ Hirschman เป็นแนวความคิดที่คัดค้าน Balanced Growth เพราะคิดว่าสังคม หรือ ประเทศกำลังพัฒนา คงจะไม่สามารถลงทุน เพื่อการพัฒนา ที่มีขนาดใหญ่เพียงพอ ดังนั้น กลยุทธ์ คือ ต้องหามาตรการที่จะทำให้เกิดการลงทุนในบางกิจการ เพื่อให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างภาคเศรษฐกิจต่างๆ ภาคเศรษฐกิจใดที่เจริญรุดหน้าไปก่อน ภาคเศรษฐกิจอื่น เกิดการขาดแคลน และเป็นพลังกดดันให้เกิดการลงทุนในสาขาเศรษฐกิจอื่น แต่เนื่องจากมีเงินทุนจำกัด ดังนั้น กลยุทธ์ที่สำคัญ คือ ควรเลือกพัฒนาภาคเศรษฐกิจใดภาคเศรษฐกิจหนึ่งก่อน โดยภาคเศรษฐกิจที่เลือกลงทุนควรเป็นสาขาเศรษฐกิจ ที่เป็นยุทธศาสตร์ หรือ สาขานำ (Leading Sector) จากนั้นผลจากการพัฒนาภาคเศรษฐกิจนำ จะสร้างผลเชื่อมโยงไปยังการพัฒนาภาคเศรษฐกิจอื่นๆ ต่อไปโดยการเลือกสาขานำ จะต้องก่อให้เกิด ผลเชื่อมโยงไปข้างหน้า (Forward Linkage) และผลเชื่อมโยงไปข้างหลัง (Backward Linkage) กับภาคเศรษฐกิจอื่นๆ ได้มากที่สุด

2.2.1.6 ทฤษฎีการพึ่งพา (Dependency Theory)

ผู้นำเสนอคือ Dos Santos เกี่ยวกับการพัฒนาของสังคม ในประเทศใดประเทศหนึ่งหรือไม่ จะถูกกำหนดมาจากการพัฒนาในด้านต่างๆ ของอีกประเทศหนึ่ง ดังนั้นสภาพการด้อยพัฒนาของชุมชน หรือประเทศใด มาจากการพึ่งพา (Dependency) ประเทศอื่นนั่นเอง ดังเช่น ประเทศโลกที่สาม ต้องพึ่งพาประเทศทุนนิยมตะวันตก ข้อวิจารณ์ ของแนวคิดนี้ คือ ชุมชนหรือประเทศด้อยพัฒนาทั้งหลาย จะไม่สามารถหาแนวทางการพัฒนาในแนวทางที่เป็นอิสระของตนเองได้ นอกจากนี้สภาพการพึ่งพาก็เป็นแบบถูกเอารัดเอาเปรียบ

ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาตามทฤษฎีนี้ คือ

1. ควรดำเนินการเพื่อหาแนวทางพัฒนาแบบพึ่งตนเอง (Self-Reliance) เช่น การพัฒนาเทคโนโลยี ที่เหมาะสมกับตนเอง (Appropriate or Intermediate Technology)
2. ประเทศด้อยพัฒนาควรร่วมมือกันทั้งทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทั้งนี้เพื่อช่วยเหลือและร่วมมือซึ่งกันและกัน
3. ร่วมกันสร้างอำนาจต่อรองกับประเทศที่พัฒนาแล้ว เพื่อจัดการปฏิรูปความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจของโลกใหม่ ที่ประเทศกำลังพัฒนาจะไม่ถูกครอบงำ

2.2.1.7 แนวความคิดเกี่ยวกับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจ ไปพร้อมกับการกระจายรายได้ (Redistribution with Growth)

ผู้นำเสนอคือ Chenery and Alluwallia โดยส่วนหนึ่งจะยังสอดคล้องกับการพัฒนาที่เน้นความจำเป็นเติบโตทางด้านเศรษฐกิจที่มาจาก การสะสมทุนและการลงทุน แต่สังคมจะต้องเพิ่มเติมมาตรการการแก้ปัญหา การกระจายรายได้ ความยากจน การว่างงาน และความไม่เท่าเทียมกันในสังคม ทั้งนี้เพราะ การพัฒนาที่ผ่านมาเกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจ แต่การพัฒนาประเทศยังอยู่ในระดับต่ำ ดังคำกล่าวที่ว่าประเทศมั่งคั่ง แต่ประชาชนยากจน ดังนั้นมาตรการที่จะต้องนำมาใช้ ควรมีลักษณะดังนี้

1. เพิ่มความสำคัญการผลิตในบางสาขา โดยเฉพาะสาขาที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา
2. ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาชนบทให้มากขึ้น
3. ส่งเสริมการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีแบบใช้แรงงานเป็นหลัก (Labor Intensive) ให้มากกว่าแบบใช้ทุนเป็นหลัก (Capital Intensive)
4. ควบคุมจำนวนประชากร (Population Restraint)
5. กำหนดกลุ่มคนยากจน (Poverty Groups) ให้ชัดเจน เพื่อจะได้กำหนดเป็นกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา

6. ปรับปรุงโอกาสให้กลุ่มคนยากจนเข้าถึงบริการของรัฐให้มากขึ้น

2.2.1.8 แนวความคิดเกี่ยวกับการพัฒนาแบบยั่งยืน (Sustainable Development)

แนวความคิดนี้เป็นกระแสการพัฒนาที่กล่าวถึงกันมากในปัจจุบัน ความหมายคือ เป็นการพัฒนาที่จะสามารถดำเนินการได้อย่างต่อเนื่อง และตลอดไป ภายใต้สภาพทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม สาเหตุมาจากการพัฒนาที่ผ่านมา โดยเฉพาะประเทศที่พัฒนาแล้ว มีการทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างรวดเร็ว ดังนั้น ถ้ายังใช้แนวคิดในการพัฒนาแบบเดิม ก็คงจะต้องถึงวันที่สังคมโลกไม่อาจพัฒนาได้อีกต่อไป

แนวทางในการพัฒนา ควรดำเนินการในด้านต่างๆ ต่อไปนี้ อย่างพร้อมเพรียงกัน คือ (1) การขยายตัวทางเศรษฐกิจ (Economic Growth) ยังมีความจำเป็นและต้องให้ความสำคัญต่อไป แต่การขยายตัวไม่จำเป็นต้องสูงมาก (2) การกระจายรายได้ (Income Distribution) เพื่อให้ประชาชนมีความเท่าเทียมกันมากขึ้น (3) สวัสดิการทางสังคม (Social Well-being) เพิ่มความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน การได้รับบริการขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง และ (4) คุณภาพสิ่งแวดล้อม (Environmental Quality) ควรอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม

2.2.2 แนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

ปัจจุบันองค์การสหประชาชาติได้หันมาสนับสนุนแนวคิดที่ว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน นอกจากแนวโน้มสู่ความคิดเรื่องการพัฒนาแบบยั่งยืนแล้ว ได้มีแนวโน้มที่จะปรับแผนพัฒนาการใหม่ที่เน้นในเรื่อง การพัฒนาคน พัฒนาทางด้านจิตใจ และรวมทั้งการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเมื่อนำมาปรับใช้กับ แนวทางในพัฒนาสังคมแบบยั่งยืน สามารถจำแนกออกเป็น 3 แนวทางดังนี้

แนวทางด้านที่หนึ่ง คือ แนวยุทธศาสตร์พุทธศาสนา ซึ่งกลุ่มนักคิดในแนวนี้นี้ที่สำคัญคือ ท่านพุทธทาสภิกขุโกมล และสำนักสันติอโศก แนวยุทธศาสตร์นี้ได้นำเอาหลักพุทธศาสนาเข้ามาปรับใช้ทางปรัชญา และนำหลักพุทธศาสนามานำเสนอเป็นเป้าหมายของการพัฒนา โดยในทางปรัชญาจะเน้นที่ความสุขทางจิต ต้องพัฒนามนุษย์ทั้งด้านจิตใจ และสติปัญญา ความสุขของมนุษย์นั้นไม่ได้อยู่ที่วัตถุภายนอก ดังนั้นแนวคิดนี้จะเน้นเรื่องความรักและการเป็นผู้ให้

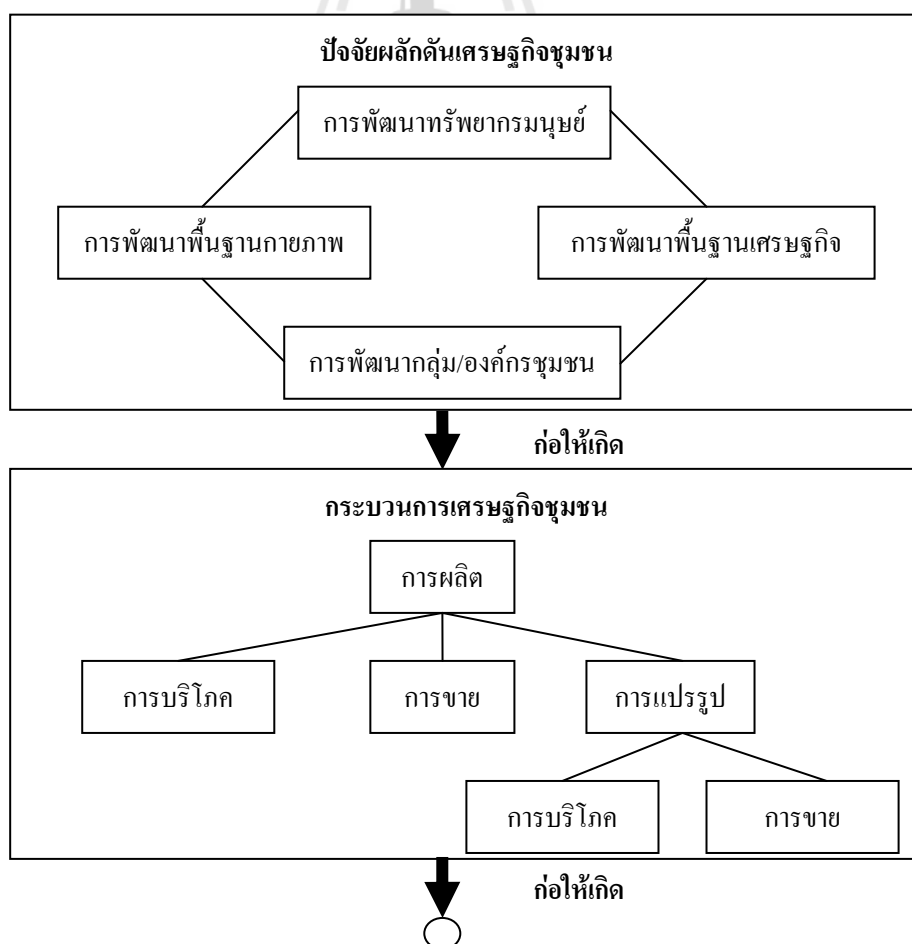
แนวทางที่สอง คือแนวยุทธศาสตร์แบบเศรษฐศาสตร์การเมือง ยุทธศาสตร์นี้วางอยู่บนหลักคิดและปรัชญาแบบ Marxism ที่เน้นความเชื่อแบบวัตถุนิยม และหลักไคอะเล็กติก โดยมีความเชื่อว่า โลกและสังคมมีกฎเกณฑ์การพัฒนาที่แน่นอน ไม่ได้ขึ้นอยู่กับความปรารถนา ทางจิตใจของมนุษย์ ดังนั้นจะเข้าใจการวิวัฒนาการได้ต้องเข้าถึงกฎวิวัฒนาการทางสังคม นั่นคือที่มาของหลัก

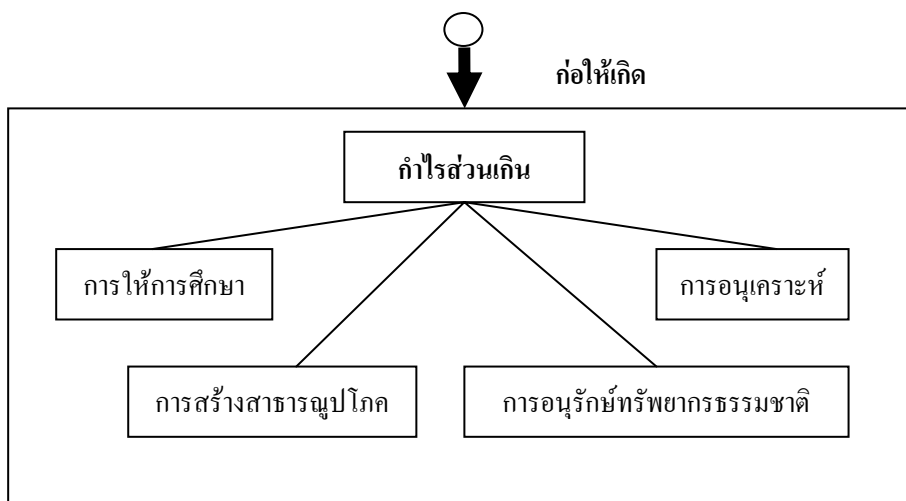
วิวัฒนาการทางประวัติศาสตร์ ซึ่งแนวคิดนี้เสนอว่า ประวัติศาสตร์มีการวิวัฒนาการเป็นขั้นตอน จากสังคมที่ไม่มีชนชั้น สู่สังคมที่มีชนชั้น และในที่สุดก็จะวิวัฒนาการกลับสู่สังคมที่ไม่มีชนชั้นอีกครั้ง

แนวทางที่สาม คือ ยุทธศาสตร์วัฒนธรรมชุมชน หลักแนวคิดที่เป็นพื้นฐานของ ยุทธศาสตร์วัฒนธรรมชุมชนนี้ ส่วนหนึ่งมาจากปรัชญาพุทธศาสนาที่ปฏิเสธพัฒนาการที่เน้นการพัฒนาในด้านวัตถุ (การขยายตัวของ GNP: Gross National Product) ถือเอาความสุขสูงสุดของมนุษย์เป็นเป้าหมาย หรือที่เรียกว่า Human-Centered Development อีกส่วนหนึ่งมาจากแนวคิดทาง เศรษฐศาสตร์การเมือง โดยเฉพาะวิธีการแก้ไขปัญหา แต่ต่างจากหลักเศรษฐศาสตร์การเมือง ตรงที่ให้ความสำคัญต่อชนบทและด้านวัฒนธรรมค่อนข้างมาก

2.3 แนวคิดในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

มงคล คำธานินทร์ (2541) ได้ทำการศึกษาแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ประกอบด้วย 3 ประเด็นหลัก ได้แก่ ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน กระบวนการเศรษฐกิจชุมชน และกำไรส่วนเกินจากเศรษฐกิจชุมชน แสดงดังรูปที่ 2.2

ภาพที่ 2.2 การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

หมายเหตุ จาก เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง: แนวความคิดและยุทธศาสตร์ โดย มงคล ด้านธานีรินทร์, (2541), กรุงเทพฯ: กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย.

2.3.1 ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนเป็นปัจจัยสำคัญที่จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ จึงควรให้ความสนใจกับปัจจัยนี้เป็นลำดับแรก เพื่อทำให้เกิดกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 4 ปัจจัย ดังนี้

2.3.1.1 การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ประกอบด้วยการพัฒนากลุ่มคน 3 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่ การพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ ให้มีความรู้และความสามารถในการวิเคราะห์ความจำเป็นที่ต้องทำการผลิต การแปรรูป การค้า และการติดต่อสัมพันธ์กับโลกภายนอก นอกจากนี้ควรมีความสามารถในการระดมคน เงินทุน การบริหารและการจัดการกระบวนการผลิต การแปรรูป และการใช้ทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ การพัฒนาชาวบ้านให้มีความสนใจในกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชน โดยพัฒนาชาวบ้านให้มีความรู้และความสามารถด้านเทคนิคการผลิต และการแปรรูป และการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้อย่างลึกซึ้งในอุดมการณ์และเทคนิคการกระตุ้นเชื่อมประสานเพื่อเศรษฐกิจชุมชน

2.3.1.2 การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน ควรมีความเข้าใจในการสร้างกลุ่มและการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบกลุ่มที่มีผู้นำชาวบ้าน และผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันทำงาน ซึ่งเป็นหัวใจของเศรษฐกิจชุมชน โดยการทำงานด้วยวิธีการนี้สอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยที่คนชนบทมีความเกื้อหนุนจุนเจือซึ่งกันและกัน และสอดคล้องกับข้อจำกัดทางเศรษฐกิจของคนในชนบท เนื่องจากต่างฝ่ายต่างมีทุนทรัพย์และเครื่องมือทำกินที่ไม่มากนัก

2.3.1.3 การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการ ได้มาซึ่งเงินทุน ได้แก่ เงินทุนที่ได้จากการระดมทุนในหมู่บ้าน จากชาวบ้านผู้สนใจในการผลิตและการแปรรูปจะถูกนำไปใช้อย่างสมเหตุสมผล มีความต่อเนื่องและไม่ค่อยเสียหายจากการคดโกงด้วยวิธีต่างๆ ซึ่งต่างจากเงินทุนที่รัฐสนับสนุนผ่านหน่วยงานราชการและเงินของภาคเอกชนที่ถูกนำไปใช้อย่างไม่ระมัดระวัง เพราะชาวบ้านมักถือว่าไม่ใช่เงินของตน การได้มาซึ่งเงินทุนอาจได้จากกิจกรรมออมทรัพย์ การระดมทุน การระดมทุน การตั้งธนาคารหมู่บ้าน หรือจากการรับทุนช่วยเหลือจากภายนอกสมทบกับทุนภายในชุมชน

2.3.1.4 การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งแหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและการผลิต เนื่องจากในช่วงฤดูแล้ง หรือฤดูฝนที่ฝนตกขาดช่วง ชาวบ้านส่วนใหญ่จะใช้เวลากับการหาน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคด้วยความลำบาก ดังนั้นคนในชุมชนที่อยู่ในวัยหนุ่มสาวที่มีร่างกายแข็งแรงจะอพยพหางานทำนอกพื้นที่ จึงส่งผลให้ชาวบ้านทำกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชนได้อย่างไม่ต่อเนื่อง

2.3.2 กระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

เมื่อมีความพร้อมในปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนทั้ง 4 ปัจจัยแล้ว จึงทำให้กระบวนการเศรษฐกิจชุมชนพร้อมที่จะดำเนินการได้ ประกอบด้วย กิจกรรมการผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย ให้สามารถดำเนินไปอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งกิจกรรมในกระบวนการนี้อาจจำแนกได้ดังต่อไปนี้

2.3.2.1 การเกษตร ต่อเนื่องการเกษตร และนอกการเกษตร ประกอบไปด้วย ผลิตภัณฑ์จากผ้า เช่น การทำผ้าฝ้ายทอมือย้อมสีธรรมชาติ ผ้าไหม มัดหมี่ ผ้าขาวม้า และกระเป๋าผ้าชนิดต่างๆ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ตัดเย็บเสื้อผ้า เช่น การตัดเย็บเสื้อผ้าและผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ภายในบ้านและสำนักงาน เป็นต้น ผลิตภัณฑ์จักสานไม้ไผ่และหวาย เช่น ตะกร้า เข่ง กระจาด เสื้อหวาย เป็นต้น ผลิตภัณฑ์ดอกไม้ประดิษฐ์ เช่น การดอกไม้ ผลไม้ และไม้ประดับจากกระดาษชนิดต่างๆ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์อาหารและการแปรรูป เช่น ผลิตภัณฑ์จากผลไม้พร้อมดื่ม ไวน์จากผลไม้ชนิดต่างๆ เป็นต้น ผลิตภัณฑ์วัสดุ เช่น เครื่องปั้นดินเผา ผลิตภัณฑ์เครื่องเงิน ผลิตภัณฑ์เครื่องหนัง เป็นต้น

2.3.2.2 กิจกรรมลานค้าชุมชน ได้แก่ การจัดหาพื้นที่ที่ชาวบ้านนำผลิตภัณฑ์ออกสู่ตลาดเพื่อซื้อ และขายสินค้า ซึ่งลานค้านี้อาจตั้งในตลาดชนบท ตลาดเมือง โดยปลอดการเสียค่าธรรมเนียมต่างๆ

2.3.2.3 กิจกรรมร้านค้าชุมชน ได้แก่ การส่งเสริมให้เกษตรกรรวมกลุ่มกันตั้งร้านค้าเพื่อขายผลิตภัณฑ์ของตน ซึ่งมักมีความเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการออมทรัพย์ การระดมทุน ระดมทุน การผลิต และการแปรรูป ซึ่งถือว่าเป็นวงจรที่กลุ่มเกษตรกรผู้มีประสบการณ์จัดตั้งขึ้น

2.3.2.4 การท่องเที่ยว โดยเป็นที่รู้กันว่าประเทศไทยอุดมไปด้วยแหล่งโบราณสถาน น้ำตก แม่น้ำ ลำคลอง และทิวทัศน์ธรรมชาติ ซึ่งการฟื้นฟูความสำคัญของสิ่งเหล่านี้ จะทำให้ผู้คนทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเข้ามาเที่ยว เป็นโอกาสให้คนในชุมชนสามารถเก็บเงินค่าขนส่งและการขายผลิตภัณฑ์เพื่อเป็นของฝากหรือของที่ระลึกได้

2.3.2.5 ศูนย์บริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ หรือเรียกว่า ศูนย์ One-Stop-Service เป็นการจัดตั้งเพื่อเจริญรอยตามพระราชดำริที่ว่า ควรมีสถานที่ที่เกษตรกรสามารถแสวงหาข้อมูล คำแนะนำในการปลูกพืช เลี้ยงสัตว์บก สัตว์น้ำ การใช้น้ำ บำรุงดิน การป้องกันและปราบศัตรูพืช การลงทุน การตลาด การแปรรูป ผลผลิต เป็นต้น ได้อย่างครบครัน

การแบ่งกลุ่มผลิตภัณฑ์ตามเกณฑ์ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย (2552) ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ในโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (One Tambon One Product) เป็นนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการสนับสนุนกระบวนการพัฒนาท้องถิ่น สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง สามารถพึ่งตนเองได้ ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างงาน สร้างรายได้ด้วยการนำทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาพัฒนาเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ มีจุดเด่น และมีมูลค่าเพิ่มเป็นที่ต้องการของตลาด สามารถแบ่งผลิตภัณฑ์ออกเป็น 5 กลุ่ม ดังนี้

1. ประเภทอาหาร หมายถึง ผลผลิตทางการเกษตรและอาหารแปรรูป ซึ่งได้รับมาตรฐาน ออย., GAP, HACCP, Qmark, มผช., มอก., มาตรฐานเกษตรอินทรีย์, ฮาลาล และมีบรรจุภัณฑ์เพื่อการจำหน่าย ประกอบด้วย ผลผลิตทางการเกษตรที่บริโภค เช่น พืชผัก และผลไม้ เป็นต้น ผลผลิตทางการเกษตรที่เป็นวัตถุดิบและผ่านกระบวนการแปรรูปเบื้องต้น เช่น ข้าวสาร เนื้อสัตว์สด เป็นต้น และอาหารแปรรูปที่สำเร็จรูปและสำเร็จรูป

2. ประเภทเครื่องคั้น หมายถึง ผลิตภัณฑ์ประเภทเครื่องคั้นที่มีแอลกอฮอล์ ได้แก่ สุราแช่ สุรากลั่น เช่น สาโท ไวน์ อนุ เหล้าขาว เป็นต้น และเครื่องคั้นที่ไม่มีแอลกอฮอล์ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์เครื่องคั้นประเภทพร้อมดื่ม ผลิตภัณฑ์ประเภทขงละลาย และผลิตภัณฑ์ประเภทขง เช่น น้ำผลไม้ น้ำสมุนไพร ชาใบหม่อน เป็นต้น

3. ประเภทผ้า และเครื่องแต่งกาย หมายถึง ผ้าทอและผ้าถักจากเส้นใยธรรมชาติหรือเส้นใยสังเคราะห์ ผลิตภัณฑ์ประเภทเสื้อผ้า เครื่องประดับตกแต่งร่างกายจากวัสดุทุกประเภท

ผ้า หมายถึง ผลิตภัณฑ์ผ้าผืนที่ทำจากเส้นใย เส้นด้าย นำมาถักเป็นผืนมีลวดลายเกิดจากโครงสร้างการทอหรือตกแต่งสำเร็จบนผืนผ้า ทำด้วยมือ หรือเครื่องจักร รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าและเครื่องนุ่งห่มซึ่งเป็นเส้นใยธรรมชาติและเส้นใยสังเคราะห์ สิ่งทอ และผลิตภัณฑ์ที่ทำจากผ้าเป็นหลักและมีวัสดุอื่นๆ เป็นองค์ประกอบผสม เครื่องแต่งกาย หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่ใช้ประดับตกแต่งร่างกาย เพื่อประโยชน์ใช้สอยและความสวยงาม

4. ประเภทของใช้ ของตกแต่ง และของที่ระลึก หมายถึง ผลิตภัณฑ์ที่มีไว้ใช้หรือตกแต่งประดับในบ้านหรือสถานที่ต่างๆ เครื่องใช้สอย หรือเครื่องเรือน ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้สอย ตกแต่ง หรือให้เป็นของขวัญ รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์ที่สะท้อนวิถีชีวิต ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมท้องถิ่น ทั้งนี้ไม่รวมถึงผลิตภัณฑ์ที่ใช้หรือประดับตกแต่งร่างกาย และสินค้านั้นต้องไม่ผลิตโดยเครื่องจักรอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ในลักษณะของโรงงานที่ใช้เครื่องจักรเป็นหลัก โดยไม่ใช้ฝีมือการผลิตของคน ผลิตภัณฑ์ประเภทของใช้ ของตกแต่ง และของที่ระลึก แบ่งออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่ ไม้ จักสานและถักสาน ดอกไม้ประดิษฐ์ โลหะ เซรามิกและเครื่องปั้นดินเผา เคหะสิ่งทอ และอื่นๆที่นอกเหนือจากที่กล่าวมา เช่น แก้ว พลาสติก เทียน เป็นต้น

5. ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร หมายถึง ผลผลิตจากสมุนไพร หรือมีสมุนไพรเป็นส่วนประกอบอ้างใช้ประโยชน์และอาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ได้แก่ ยาจากสมุนไพร เครื่องสำอางสมุนไพร วัตถุดิบทรายที่ใช้ในบ้านเรือน เช่น น้ำยาล้างจานสมุนไพร สมุนไพรไล่หรือกำจัดแมลง และรวมถึงผลิตภัณฑ์จากสมุนไพรที่ใช้ทางการแพทย์

2.3.3 กำไรส่วนเกินจากเศรษฐกิจชุมชน

จากการศึกษาของมงคล ดำรงานินทร์ พบว่ากลุ่มชาวบ้านที่ทำเศรษฐกิจชุมชนและได้ผลดีจะมีกำไรส่วนเกินที่ได้หักค่าใช้จ่ายออกแล้ว คณะกรรมการดำเนินงานจะแบ่งส่วนกำไรเพื่อสนับสนุนกิจกรรมในชุมชนโดยไม่เรียกเงินคืนในภายหลัง กิจกรรมที่มักได้รับการอุดหนุนได้แก่

2.3.3.1 การให้การศึกษาแก่เยาวชนในระบบโรงเรียน ในรูปของหนังสือเรียน อาหารกลางวัน อุปกรณ์การศึกษา อีกทั้งได้ให้การสนับสนุนในรูปการศึกษา ดูงาน การพัฒนาแก่เยาวชน และชาวบ้าน

2.3.3.2 การให้ความอนุเคราะห์ในชุมชนแก่เยาวชนหญิง ชาย ที่เมื่อออกจากการศึกษาภาคบังคับแล้วต้องการมีเงินทุนเพื่อประกอบอาชีพ ส่วนคนชราเป็นการอนุเคราะห์ในรูปแบบการให้เงินช่วยเหลือการรักษาพยาบาล และคนพิการเป็นการอนุเคราะห์ในรูปแบบการสนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมกับเขาเหล่านั้น

2.3.3.3 การสร้างสาธารณูปโภค โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการสร้างประปาหมู่บ้าน การสร้างถนนคอนกรีตขนาดเล็ก และการขุดสระ โดยไม่ได้ใช้งบประมาณแผ่นดิน แต่ได้จากการแบ่งกำไรจากกองทุนพัฒนาหมู่บ้าน และกิจกรรมเศรษฐกิจมาสนับสนุน

2.3.3.4 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กลุ่มพัฒนาอาชีพในปัจจุบันได้เห็นความสำคัญของการอยู่ร่วมกันระหว่างคนในชุมชนกับทรัพยากรดิน น้ำ และป่า ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้ได้สนับสนุน

ทุนบางส่วนร่วมกับโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานจากภายนอก เพื่อส่งเสริมเยาวชนในชุมชนเข้าร่วมกิจกรรมเพื่อให้เยาวชนเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ

2.4 การวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวด้วยสถิติการวิเคราะห์เส้นทาง

การวิเคราะห์เส้นทาง เป็นเทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวที่มีชื่อภาษาอังกฤษว่า Path Analysis คำว่า Path หมายถึง เส้นทาง ซึ่งในที่นี้ คือ เส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆที่ใช้ในการวิเคราะห์ตามกรอบแนวคิด (Conceptual Framework) ของผู้วิจัย ส่วนคำว่า Analysis แปลว่าการวิเคราะห์

การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เป็นสถิติที่ใช้หลักการวิเคราะห์ถดถอยพหุเป็นพื้นฐานในการหาค่าสัมประสิทธิ์ทางตรง แต่มีข้อแตกต่างจากการวิเคราะห์ถดถอยพหุที่สำคัญคือ สถิติการวิเคราะห์การถดถอยพหุมีข้อตกลงเบื้องต้นที่สำคัญว่า ตัวแปรอิสระทุกตัวต้องเป็นอิสระจากกันและกัน ซึ่งข้อตกลงเบื้องต้นนี้อาจไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง การวิเคราะห์เส้นทางเปิดโอกาสให้ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันได้ตามที่นักวิจัยคิดว่าจะเหมาะสมกับสภาพความเป็นจริง หรือตามแนวความคิดทฤษฎีที่ต้องการนำมาใช้ในการวิเคราะห์ตอบปัญหาของการวิจัย (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2540 และ 2548)

นอกจากนี้การวิเคราะห์เส้นทางสามารถระบุขนาด และทิศทางความสัมพันธ์ทั้งทางตรง (Direct Relationship or Direct Effect) และสามารถหาความสัมพันธ์ทางอ้อมระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันกับตัวแปรตาม (Indirect Relationship or Indirect Effect) แต่เทคนิคการวิเคราะห์ถดถอยต่างๆ สามารถทดสอบเฉพาะความสัมพันธ์โดยตรงของตัวแปรที่นักวิจัยสนใจหาความสัมพันธ์เท่านั้น (Pedhazur, 1982; Munro, 2001 อ้างถึงใน เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, 2546, หน้า 236)

2.4.1 การออกแบบวิจัยและการประยุกต์ใช้สถิติการวิเคราะห์เส้นทางสำหรับการวิจัย

2.4.1.1 การออกแบบวิจัยสำหรับการใช้สถิติการวิเคราะห์เส้นทางในการวิจัย

การออกแบบวิจัยสำหรับสถิติการวิเคราะห์เส้นทางสำหรับการวิจัยสามารถใช้ได้ทั้งการวิจัยแบบเชิงทดลอง และเชิงสำรวจ แต่ส่วนใหญ่นิยมใช้กับการวิจัยเชิงสำรวจ สำหรับการวิจัยแบบเชิงทดลอง (Experimental design) นักวิจัยสามารถจัดดำเนินการสุ่ม (Randomization) และสามารถจัดกระทำ (Manipulation) กับตัวแปรที่สนใจ โดยการจัดดำเนินการสุ่มตัวอย่างที่มีความเท่าเทียมกันเข้าสู่การทดลอง และเป็นการควบคุมตัวแปรแทรกซ้อนต่างๆ การจัดกระทำกับตัวแปรอิสระที่สนใจ ทำให้สามารถสังเกตผลของการจัดกระทำที่เกิดขึ้นกับความผันแปรของตัวแปรตาม เนื่องจากความสามารถในการจัดดำเนินการกับตัวแปร และกลุ่มการทดลองทำให้ไม่น่ามีปัญหาเกี่ยวกับความตรง

ภายใน และความตรงภายนอกของการวิจัย นักวิจัยมีความมั่นใจในการสรุปผลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตาม

สำหรับการวิจัยโดยใช้การออกแบบที่ไม่ใช่การทดลอง (Non-experimental Design) ส่วนใหญ่แล้วนักวิจัยอาจสามารถทำการสุ่มตัวอย่างได้ แต่ไม่สามารถจัดกระทำกับตัวแปรที่สนใจศึกษาได้ หรืออาจไม่สามารถทำได้ทั้งการจัดดำเนินการสุ่มและการจัดกระทำกับตัวแปร นักวิจัยจึงอาจใช้วิธีการควบคุมทางสถิติ (Statistical Controls) มาทดแทนการสุ่มได้ แต่เนื่องจากนักวิจัยไม่สามารถจัดกระทำกับตัวแปรอิสระจึงไม่สามารถสังเกตความสัมพันธ์ตามช่วงเวลาของตัวแปรอิสระ และผลอันเนื่องมาจากตัวแปรอิสระที่มีต่อตัวแปรตามได้ จึงยากแก่การสรุปว่าความผันแปรอันเกิดขึ้นกับตัวแปรตามเป็นผล เนื่องมาจากตัวแปรอิสระหรือตัวแปรอื่นหรือไม่ ดังนั้น การแปลความหมายผลการวิเคราะห์จึงต้องกระทำด้วยความระมัดระวัง

2.4.2 การประยุกต์ใช้สถิติการวิเคราะห์เส้นทาง

การประยุกต์ใช้สถิติการวิเคราะห์เส้นทางสำหรับการวิจัย ต้องแสวงหาความรู้ด้วยการทดสอบทฤษฎี (Theory Testing) ที่เป็นพื้นฐานในการสร้างแบบจำลอง และการอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามแบบจำลองว่า ตัวแปรสาเหตุแต่ละตัวมีอิทธิพลขนาดเท่าไร ทิศทางแบบใดต่อตัวแปรตาม ทั้งนี้เพื่ออธิบาย พยากรณ์ และควบคุมปรากฏการณ์ที่เป็นจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการตรวจสอบด้วยการวิเคราะห์เส้นทางจึงต้องนำทฤษฎีมาหาความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผลจากการศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลซึ่งมีวัตถุประสงค์ 4 ด้าน (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2538) คือ

1. เพื่อศึกษารูปแบบของความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลที่ทำการศึกษาที่มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์
2. เพื่อศึกษาค่าสัมประสิทธิ์ผลกระทบ (Effect Coefficient) หรือผลกระทบรวม (Total Effect) ของตัวแปรสาเหตุแต่ละตัวต่อตัวแปรผลว่ามีค่ามากน้อยเพียงใด
3. เพื่อศึกษาค่าผลกระทบทางตรง (Direct Effect) ของตัวแปรสาเหตุแต่ละตัวต่อตัวแปรผลมีค่ามากน้อยเพียงใด
4. เพื่อใช้ในการศึกษาค่าผลกระทบทางอ้อม (Indirect Effect) ของตัวแปรสาเหตุแต่ละตัวต่อตัวแปรผลมีค่ามากน้อยเพียงใด

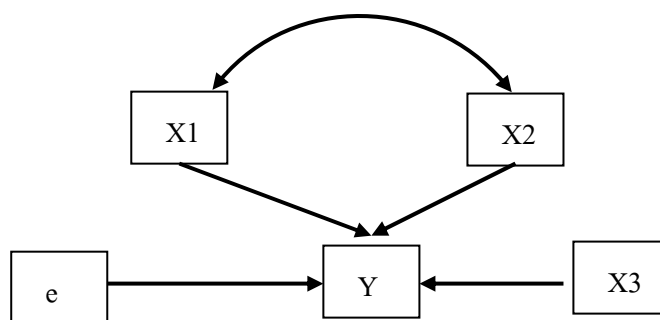
2.4.3 หลักการและวิธีการวิเคราะห์แบบจำลองเส้นทางสำหรับการวิจัย

แบบจำลองเส้นทาง (Path Diagram or Path Model) เป็นรูปแบบแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรทั้งหมด สัญลักษณ์ที่ใช้ในไดอะแกรมอาจประกอบด้วย

- แทนตัวแปรที่สังเกตได้ (Observed Variable)
- แทนตัวแปรที่ไม่สามารถสังเกตได้ หรือตัวแปรแฝง (Latent Variable)
- แสดงตัวแปรที่ปลายลูกศร ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยตรงกับตัวแปรที่อยู่หัวลูกศร
- แสดงว่าตัวแปรที่ปลายลูกศรเมื่อพิจารณาตามทฤษฎีน่าจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยตรงกับตัวแปรที่อยู่หัวลูกศร แต่จากการตรวจสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า ไม่เป็นไปตามนั้นหรือไม่มีนัยสำคัญ
- แสดงว่าตัวแปรที่ปลายลูกศรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันแต่ยังไม่สามารถระบุทิศทางความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของกันและกันได้จึงมีทิศทางไปได้ทั้ง 2 ทาง

หลักการเขียนแบบจำลองการวิเคราะห์เส้นทางมีกฎการแยกองค์ประกอบค่าสหสัมพันธ์ด้วยวิธีไล่ไปตามเส้นอิทธิพล (Tracing Rules) ของแบบจำลองเส้นทางไว้ 3 ข้อ (นำชัย สุภฤกษ์ชัยสกุล, 2545 อ้างถึงใน เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, 2546, หน้า 251)

1. สมมุติว่าต้องการแยกองค์ประกอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร x และ y โดยเริ่มตั้งแต่ตัวแปรหนึ่ง (จะเริ่มจาก x หรือ y ก็ได้) แล้วไล่ไปตามลูกศรในแบบจำลองไปสู่อีกตัวแปรหนึ่ง การไล่ไปตามเส้นนั้นไปในทิศทางใดก็ได้ ไม่จำเป็นต้องไล่ไปตามทิศทางของหัวลูกศร โดยมีหลักกฎข้อแรกว่า เมื่อเริ่มไล่จากตัวแปรหนึ่ง เช่น x_1 แล้วจะเดินย้อนหลังไปตามเส้นลูกศรก็ครั้งก็ได้ แต่เมื่อเริ่มเดินหน้าเข้าสู่ตัวแปร y แล้วห้ามเดินย้อนหลังกลับไปอีกเด็ดขาด
2. ในหนึ่งเส้นห้ามเดินผ่านตัวแปรเดียวกันมากกว่าหนึ่งครั้ง
3. ในหนึ่งเส้นทางเดินผ่านลูกศร 2 หัว (เส้นแสดงสหสัมพันธ์ได้เพียงหนึ่งครั้ง) ดังตัวอย่างแผนภาพ

ภาพที่ 2.3 การเขียน Path Model

หมายเหตุ จาก หลักการและการใช้สถิติการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัย (หน้า 251)

โดย เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย, (2546), กรุงเทพฯ: ม.ป.ท.

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ทำการศึกษาและ ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากวิทยานิพนธ์อิเล็กทรอนิกส์ คือ ThaiLIS (Thailand Library Integrated System) ของสำนักงานบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อพัฒนาการศึกษา สำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เอกสารวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร เลขที่ 103 สิงหาคม 2551 และจากฐานข้อมูลออนไลน์ ได้แก่ ABI/INFORM Complete และ HW Wilson จาก เว็บไซต์ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ดังนี้

Blatchford E. (1994) ศึกษาการทำงานร่วมกันเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของชุมชน ชนบทอแลสกา ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์หลักในการทำงานร่วมกันคือการตั้งเป้าหมายของชุมชน ร่วมกันเพื่อดำเนินการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในชนบทอแลสกา โดยมีแนวทางร่วมกันคือ 1) กำหนดความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างบุคคลกับสังคมชุมชน ซึ่ง มุ่งเน้นไปที่ชุมชนท้องถิ่น โดยให้คนในชุมชนตระหนักว่าอะไรคือสิ่งที่ดีที่สุดที่สามารถปฏิบัติได้ จริง 2) รัฐบาลควรมีบทบาทในการทำหน้าที่กระตุ้นเพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน 3) การพัฒนาเศรษฐกิจ หมายถึงงานของคนในท้องถิ่น ซึ่งโอกาสในการสร้างงานจะไม่เกิดขึ้น ถ้า ทักษะของงานนั้นไม่ตรงกับทักษะของคนในท้องถิ่น และ 4) แนวทางที่ดีที่สุดคือ การสร้างงาน แต่ อย่่างไรก็ตามวิธีการปฏิบัติควรดำรงไว้ซึ่งวัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนเช่น การดำรงชีพด้วยการล่า สัตว์ และตกปลาของคนในชุมชน แต่การสร้างงานเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ การจะทำให้ชุมชนมี ความยั่งยืนควรสนับสนุนในปัจจัยด้านอื่นๆ ได้แก่ น้ำสะอาดเพื่อการบริโภค การสุขภาพ การให้ การศึกษา การสร้างคุณภาพให้แก่เด็กในชุมชน การมีโปรแกรมการฝึกอบรม และมีการบริการเพื่อ

สุขภาพให้แก่คนในชุมชน

Raymond L. C. (1996) ศึกษากลยุทธ์ความเป็นผู้ประกอบการในชุมชนเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ผลการศึกษาพบว่า กลยุทธ์ความเป็นผู้ประกอบการของคนในชุมชนเป็นลักษณะเฉพาะที่มีผลต่อด้านเศรษฐกิจ โดยเน้นในเรื่องของผลการดำเนินงานและความสามารถในการแสวงหาประโยชน์จากการลงทุนของรัฐบาล มุ่งความสนใจในเรื่องของประโยชน์ที่นอกเหนือจาก ความเชื่อมโยงในรูปแบบพื้นฐานของผลิตภัณฑ์ ที่เน้นในเรื่องการขยายผลการดำเนินงานเพื่อ สนับสนุนธุรกิจอย่างเหมาะสม เช่น การวางแผนธุรกิจและการขอความช่วยเหลือด้านเทคนิค กองทุนกู้ยืมเพื่อการทำธุรกิจ การรักษาธุรกิจและการขยายโครงการ การตั้งเป้าหมายเพื่อสร้างความ แข็งแกร่งให้ธุรกิจ สร้างโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ การวัดผลการ ฝึกอบรมแรงงาน และการสนับสนุนทางการศึกษา ในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับโลกนั้น ยังมีความไม่ชัดเจน ซึ่งกลยุทธ์ความเป็นผู้ประกอบการของคนในชุมชนจะทำให้การพัฒนา เศรษฐกิจเกิดความชัดเจนขึ้น โดยการมุ่งเน้นภาวะความเป็นผู้นำที่นำมาเป็นเครื่องชี้นำของการ พัฒนาเศรษฐกิจในชุมชน

Markusen A. (2004) ศึกษาเป้าหมายด้านอาชีพในการพัฒนาภูมิภาคและเศรษฐกิจชุมชน ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นเรื่องที่มีความซับซ้อนซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจกรรม ด้านแรงงานของชุมชน นำมาซึ่งการเปิดโอกาสทางการค้า และการได้รับผลกระทบจากกระแส โลกาภิวัตน์ โดยกิจกรรมด้านแรงงานดังกล่าวเกี่ยวข้องกับทุนมนุษย์ซึ่งจะมีความสำคัญเพิ่มมา กยิ่งขึ้น และมีผลต่อการพัฒนาทางเศรษฐกิจ แต่การพัฒนาเศรษฐกิจส่วนใหญ่ยังให้ความสำคัญกับ ทุนมนุษย์ในระดับน้อย

ประชาชนในชุมชนหรือผู้ประกอบการภายในชุมชนมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของท้องถิ่น โดยกลุ่มคนดังกล่าวสามารถเรียนรู้กับการที่จะเป็นสมาชิกในกลุ่มอาชีพ ซึ่งการที่จะทำให้เกิด ความสำเร็จได้นั้นควรมีการวางแผนและมีนโยบายอย่างสมเหตุสมผล และมีการกำหนดเป้าหมาย ของการประกอบอาชีพได้แก่ การทำให้แรงงานมีทักษะสูงขึ้น ให้ความสำคัญกับการเติบโตของ ธุรกิจ การรวมกลุ่ม การมีส่วนร่วม มีการสนับสนุนการประกอบการ และการพิจารณาศักยภาพของ พื้นที่ ปัจจัยหลักต้นในการพัฒนามี 3 ประการ โดยประการแรกคือ ต้องมีการวางแผน เนื่องจาก ผู้ประกอบการยังมีความสับสนในเรื่องการก้าวสู่มาตรฐาน และการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อ ท้องถิ่น ประการที่สองคือ ยังไม่มีความเข้าใจในลักษณะของศักยภาพความอุดมสมบูรณ์ของ ท้องถิ่นและภูมิภาค โดยเฉพาะอย่างยิ่งความไม่เข้าใจในห่วงโซ่อุปทานของสินค้า และประการ สุดท้ายคือ ความสำคัญของความรู้ในการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นความรู้ที่จำเป็นสำหรับการเลือก อาชีพให้เหมาะสม

Jackson E. T. (2004) ศึกษานวัตกรรมชุมชนผ่านความเป็นผู้ประกอบการ กรณีศึกษาการทำข้อตกลงในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของชาวแคนาดา ผลการศึกษาพบว่า ในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของชาวแคนาดานั้น ผู้ประกอบการได้เข้ามามีบทบาท ในด้านการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ซึ่งพลังความร่วมมือของสังคมผู้ประกอบการ และการทำงานร่วมกันเพื่อสร้างนวัตกรรมที่เป็นนวัตกรรมของชุมชนที่มุ่งให้ความสำคัญกับการได้มาซึ่งความสำเร็จในผลการปฏิบัติงานขององค์กรในชุมชน นำมาซึ่งความสำเร็จในการปฏิบัติการกิจของคนในชุมชนที่ดีขึ้น และส่งผลกระทบต่อสังคมและเศรษฐกิจในชุมชน การทำข้อตกลงของผู้ประกอบการกับชุมชนเป็นการสนับสนุนการเกิดนวัตกรรมจากชุมชนที่สามารถบรรลุถึงผลสำเร็จได้โดยการใช้กลยุทธ์การจัดการความรู้ โดยที่องค์กรในชุมชนต้องมีความสนใจในด้านความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการผลิตด้วยตนเอง ประสบการณ์จากการใช้โปรแกรมความช่วยเหลือทางเทคนิคเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนนั้น ได้ข้อเสนอแนะแก่ผู้ประกอบการวิชาชีพไม่เพียงแต่มุ่งสนใจเฉพาะในด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาชุมชนเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงการไม่แสวงหาผลกำไรอีกด้วย นอกจากนี้ควรมีการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและกันระหว่างชุมชนกับผู้ประกอบการในการเผยแพร่ความรู้ และการทำข้อตกลงร่วมกัน

Crowe J. A. (2006) ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในอสังขัตติยธรรมชาติและทุนทางสังคม ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาทุนทางสังคมจะทำให้ชุมชนสามารถพัฒนาตนเองได้ดีกว่าการพยายามเสริมสร้างความแข็งแกร่งในทางอุตสาหกรรม โดยเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อชุมชนที่สามารถช่วยให้เกิดการพัฒนาศรษฐกิจชุมชนได้ ชุมชนที่มีที่ตั้งที่สามารถเข้าถึงได้ง่ายสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และมีพื้นที่ใช้ประโยชน์ได้อย่างกว้างขวางจะนำมาซึ่งความได้เปรียบในการเสริมความแข็งแกร่งในชุมชนนั้นๆ

การศึกษาในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตลาด และการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบและผู้จัดหา (Suppliers) นั้น เป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกที่ตั้งของธุรกิจ อย่างไรก็ตามสภาพแวดล้อมของชุมชนมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างความแข็งแกร่งของอุตสาหกรรม แต่ก็ยังไม่สามารถพยากรณ์อนาคตได้ ในการศึกษาได้แสดงให้เห็นถึงการมีเครือข่ายที่หลากหลาย และการระดมความคิดเป็นสิ่งสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้แก่อุตสาหกรรม โดยการใช้กลยุทธ์การร่วมมือกันระหว่าง 2 ชุมชนเพื่อมุ่งสู่การประสบความสำเร็จ และการพัฒนาคุณภาพของการบริการสาธารณะได้แก่ การศึกษา การบริการด้านสุขภาพ และการพัฒนาเครื่องมือที่ช่วยอำนวยความสะดวกเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจเลือกทำเลที่ตั้งในการดำเนินธุรกิจ ดังนั้น การพัฒนาการบริการทางสังคม และโครงสร้างพื้นฐานจึงมีบทบาทสำคัญในการเสริมความเข้มแข็งให้อุตสาหกรรม ในทางกลับกันชุมชนเองก็เสียผลประโยชน์จากความเข้มแข็งของอุตสาหกรรมไป

ด้วย เนื่องจากเป็นเรื่องยากที่ชุมชนจะเข้าไปจัดการในด้านต่างๆ ได้แก่ การสูญเสียการควบคุม สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ และพื้นที่ที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ให้แก่ชุมชนเนื่องจากการสร้าง โครงสร้างพื้นฐานของชุมชนซึ่งปัจจุบันมีพื้นที่ลดลง ทำให้การพัฒนาชุมชนด้วยตนเองมีความ ยากลำบาก และใช้ระยะเวลาที่ยาวนานขึ้น ซึ่งในระยะยาวการที่จะประสบความสำเร็จในการพัฒนา ได้นั้น คนในชุมชนควรรู้จักประหยัด และช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

อดีตคดี น้อยสุวรรณ (2543) ศึกษาการจัดทำยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองจังหวัด เลย (พ.ศ. 2542 – 2544) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน โดยกำหนดยุทธศาสตร์เศรษฐกิจ ชุมชนพึ่งตนเองเพื่อมุ่งสู่การพัฒนาเศรษฐกิจฐานล่าง โดยการสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนและ ครอบครัว ด้วยกลยุทธ์การยึดชุมชนและครอบครัวให้สามารถพึ่งตนเองได้เป็นเป้าหมายหลัก การ ปฏิบัติให้เกิดผลสำเร็จอย่างเป็นรูปธรรมและบังเกิดผลตามความมุ่งหมาย มีแนวทางในการ ดำเนินการ 3 ด้าน คือ การผลิต การจำหน่าย และการบริโภค

ด้านการผลิต จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้ใช้ปัจจัยการผลิตให้เป็นไป อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งปัจจัยการผลิตที่สำคัญได้แก่ (1) การใช้ที่ดินและน้ำ นอกจากจะนำ หลักเกณฑ์การจัดแบ่งพื้นที่ตาม โครงการเกษตรทฤษฎีใหม่ตามแนวพระราชดำริมาพิจารณาแล้ว ยัง รวมถึงการใช้ที่ดินที่ยังไม่ได้ทำประโยชน์อะไรมาใช้ในการทำการเกษตรกรรมเพื่อไม่ให้เกิดความ สูญเปล่าทางเศรษฐกิจ (2) การใช้แรงงาน ที่มีอยู่ในครัวเรือนตลอดจนแรงงานที่มาจากผู้ ว่างานหรือถูกเลิกจ้างที่กลับภูมิลำเนา เพื่อลดต้นทุนการผลิต และรายจ่ายในครัวเรือน (3) การ สนับสนุนและส่งเสริมในด้านทุน ควรดำเนินการสองทาง ทางหนึ่งคือการสร้างและสนับสนุนทุน เพื่อการผลิต โดยลดการพึ่งพาทุนจากภายนอก ด้วยการส่งเสริมให้นำทุนที่มีอยู่แล้วจากกลุ่มออม ทรัพย์มาขยายผลให้เกิดประโยชน์ทางเศรษฐกิจในชุมชน อีกทางหนึ่งคือ การลดต้นทุนการผลิต และการบริโภค เช่น ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยธรรมชาติ เป็นต้น (4) การบริหารและการจัดการ ด้วยการ ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนเกิดการเรียนรู้ในการผลิต การรู้จักนำเทคโนโลยี พื้นฐาน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ การเรียนรู้ในระบบการตลาด การจัดทำบัญชี การค้า รายรับรายจ่ายที่ชาวบ้านสามารถเรียนรู้และทำได้โดยง่าย

ด้านการจำหน่าย เพื่อให้ประชาชนในชนบทรู้จักการทำมาหากิน เพื่อให้มีความพออยู่พอ กินตามแนวพระราชดำรัส เศรษฐกิจแบบพอเพียง ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในขั้นต้น และส่วนเกิน จากการบริโภคไปสู่ระบบการค้าและการจำหน่าย มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้ผลิตต้องรู้ข้อมูลภาวะ และปริมาณความต้องการของตลาด แนวทางที่จะส่งเสริมในด้านการจำหน่าย การส่งเสริมการ รวมกลุ่ม การส่งเสริมกิจกรรมร้านค้าชุมชน และศูนย์สาธิตการตลาด เป็นกิจกรรมสำคัญที่ควร ส่งเสริมให้เกษตรกรได้มีการเรียนรู้ควบคู่ไปกับการสนับสนุนด้านทุน ข้อมูลและการจัดการ เพื่อให้

ระบบการผลิตและการจำหน่ายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านการบริโภค เป็นการปลูกฝังแนวคิดไม่ให้อาศัยฟุ่มเฟือย เพื่อการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคภายในท้องถิ่น เพื่อลดการพึ่งพาจากภายนอก นอกจากนี้กระทรวงมหาดไทยมีนโยบายหลัก 9 ประการ ได้แก่ กิจกรรมร้านค้าชุมชน กิจกรรมกลุ่มออมทรัพย์ กิจกรรมเครือข่ายร้านค้าชุมชนหรือศูนย์สาธิตตลาด กิจกรรมเครือข่ายองค์กรชุมชน กิจกรรมประชาคม ศูนย์บริการ การเกษตรแบบเบ็ดเสร็จ กิจกรรมเกษตรผสมผสานและเกษตรทฤษฎีใหม่ กิจกรรมพัฒนาแหล่งน้ำขนาดเล็ก และกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมอาชีพ นอกจากนี้ 9 กิจกรรมนี้ แนวทางของจังหวัดเลยยังได้พิจารณาการส่งเสริมเศรษฐกิจโดยรวม และกิจกรรมการส่งเสริมเศรษฐกิจในด้านการส่งเสริมการทำมาค้าขาย การส่งเสริมการทำงานแบบรวมกลุ่ม การส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดการด้านการตลาดจะเป็นส่วนหนึ่งที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินการโครงการเศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง

ดูมาลี สันติพลวุฒิ และคณะ (2544) ศึกษาแนวทางในการวางแผนระดับชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กรณีศึกษาตำบลเขาสามยอดและตำบลชอนน้อย จังหวัดลพบุรี โดยมีกรอบแนวคิดว่าการพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องมีพื้นฐานมาจากการพัฒนาในระดับชุมชน และความยั่งยืนในระดับชุมชน ขึ้นอยู่กับคุณภาพชีวิตของประชาชนและความเข้มแข็งของชุมชน โดยคุณภาพของชีวิตประกอบด้วย คุณภาพชีวิตด้านความจำเป็นพื้นฐาน ด้านชีวิตความเป็นอยู่ ด้านโอกาสในการดำรงชีวิต และด้านความสะอาดสบายในชีวิต ส่วนในด้านความเข้มแข็งของชุมชน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านทุนธรรมชาติปัจจัยด้านทุนมนุษย์ และปัจจัยด้านทุนการเงิน

ผลการศึกษาพบว่าประชาชนกลุ่มตัวอย่างมีค่าเฉลี่ยของระดับคุณภาพชีวิตโดยรวมในระดับปานกลาง โดยปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิต คือ ปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนกลุ่มตัวอย่างในทั้ง 2 ชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในด้านความเข้มแข็งพบว่าความเข้มแข็งของชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

จิรศักดิ์ ปาลีพงศ์พันธุ์ (2545) ศึกษาวิเคราะห์ความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนทั่วไป คณะกรรมการบริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และพนักงานส่วนตำบล ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนานิคม และองค์การบริหารส่วนตำบลชอนน้อย ผลการศึกษาพบว่าระดับความเข้มแข็งของชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบล พัฒนานิคม และองค์การบริหารส่วนตำบลชอนน้อยอยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงซ้อนพบว่า ภูมิปัญญาชาวบ้านในการประกอบอาชีพ การเป็นสมาชิกองค์กรชุมชนและความพอใจในองค์กรชุมชนมีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับความเข้มแข็งของชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลพัฒนานิคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในขณะที่การเป็นสมาชิกองค์กรชุมชน ความพอใจในองค์กรชุมชนและการมีส่วนร่วมของประชาชนมี

ความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับความเข้มแข็งของชุมชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลชนน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นปัจจัยทางด้านการเมืองท้องถิ่นที่มีส่วนช่วยในการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน

สุมาลี พุ่มภิญโญและคณะ (2545) ศึกษาสถานการณ์ด้านการผลิต การตลาดโอกาสทางการตลาด และกลยุทธ์ทางการตลาดของสินค้าศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์กรณีศึกษาดอกไม้ประดิษฐ์ จังหวัดนครราชสีมา และอ่างทอง ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มผู้ผลิตในจังหวัดนครราชสีมาใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น เทคโนโลยีในการผลิตส่วนใหญ่ยังอยู่ในระดับต่ำ แต่โอกาสในการพัฒนาทางเทคโนโลยีมีความเป็นไปได้สำหรับกลุ่มที่สินค้ามีคุณภาพดี และผู้นำที่มีความสามารถ แต่ในกรณีของจังหวัดอ่างทอง กลุ่มผู้ผลิตต้องนำวัตถุดิบมาจากท้องถิ่น เทคโนโลยีในการผลิตอยู่ในระดับกลางและโอกาสพัฒนาเทคโนโลยีมีความเป็นไปได้มาก สำหรับสถานการณ์ทางการตลาดและกลยุทธ์ทางการตลาดของกลุ่มผู้ผลิตทั้ง 2 จังหวัดดังกล่าว มีความคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ มีการใช้กลยุทธ์ทางการตลาด ทุกประเภททั้งด้านราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย ผลิตภัณฑ์ และการส่งเสริมการตลาด ทางด้านโอกาสทางการตลาดพบว่า จุดแข็งของกลุ่มผู้ผลิตในจังหวัดนครราชสีมา คือ ความสามารถในการสร้างกำไรได้สูง ในขณะที่จุดอ่อนที่สุดคือ อุปสรรคขาดความทันสมัย และความเสียเปรียบด้านภูมิศาสตร์ แต่ในกรณีของกลุ่มผู้ผลิตในจังหวัดอ่างทอง จุดแข็งที่สุดคือ ความสามารถในการสร้างความต้องการซื้อของลูกค้า จุดอ่อนที่สำคัญที่สุดคือ ขาดความมั่นคงทางการเงิน และต้นทุนการผลิตค่อนข้างสูง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่าควรมีการส่งเสริมการวิจัย พัฒนาเทคโนโลยีสำหรับการผลิตดอกไม้ประดิษฐ์ โดยเน้นการใช้วัตถุดิบในท้องถิ่น เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายให้มากขึ้น

เกรียงศักดิ์ เอี่ยมเก็บ (2546) ศึกษาสถานภาพการผลิต ผลิตภัณฑ์สมุนไพรและอาหารเสริมเพื่อสุขภาพ เพื่อเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลของกลุ่มผู้ผลิต สถานภาพของเทคโนโลยีพื้นบ้าน สถานภาพการผลิต ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการผลิต และบทบัญญัติของกฎหมายที่ถูกต้องของกลุ่มองค์กรชุมชนที่ผลิต ผลการศึกษาพบว่า ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมมีการตั้งกลุ่มที่เริ่มต้นโดยหน่วยงานของภาครัฐ ก่อตั้งกลุ่มมาประมาณ 2 ปี มีสมาชิกในกลุ่มเฉลี่ย 30 คน ยอดจำหน่ายสินค้าต่อเดือน 20,000 บาท รายได้ของกลุ่มยังไม่สามารถให้ผลตอบแทนแก่สมาชิกส่วนใหญ่ได้ กระบวนการผลิตด้านวัตถุดิบ เงินทุน เทคโนโลยีการผลิตยังต้องพึ่งพิงจากแหล่งภายนอก แรงงานในการผลิตมีการช่วยกันดีในระดับกลุ่ม ความรู้ในกระบวนการผลิตมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตอาหารอยู่ในระดับพอใช้ การปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ในกระบวนการผลิตอาหารให้มีคุณภาพอยู่ในขั้นดี ส่วนที่ค่อนข้างมีปัญหาคือ พื้นที่การผลิตซึ่งส่วนใหญ่ใช้พื้นที่เดียวกับที่อยู่อาศัย

การปรับปรุงด้านสุขาภิบาลยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร

ส่วนผลิตภัณฑ์สมุนไพรมีการตั้งกลุ่มที่เริ่มต้นโดยหน่วยงานของภาครัฐ ก่อตั้งกลุ่มมาประมาณ 2.33 ปี มีสมาชิกในกลุ่มเฉลี่ย 25 คน ยอดจำหน่ายสินค้าต่อเดือน 17,000 บาท กระบวนการผลิตด้านวัตถุดิบ อุปกรณ์ เครื่องมือ หรือเครื่องจักรซื้อจากภายนอกชุมชน แหล่งเงินทุนหมุนเวียนได้รับจากส่วนราชการ แรงงานที่ใช้ในการผลิตส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา การจำหน่ายโดยการขายปลีก โดยให้สมาชิกนำไปเร่ขายปลีกที่ตลาดนัด หรืองานประเพณีต่างๆ ส่วนรูปแบบการขายส่งคือขายให้พ่อค้าคนกลางในจังหวัด มีปัญหาคือเครื่องจักรที่ใช้ยังไม่ทันสมัยและค่อนข้างเก่า ความรู้ในกระบวนการผลิตสมุนไพรมีคุณภาพอยู่ในระดับพอใช้ ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสมุนไพรอยู่ในระดับพอใช้ การปฏิบัติเพื่อความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ในกระบวนการผลิตสมุนไพรให้มีคุณภาพอยู่ในขั้นดี ส่วนที่ค่อนข้างมีปัญหาคือ พื้นที่การผลิตซึ่งส่วนใหญ่ใช้พื้นที่เดียวกับที่อยู่อาศัย การปรับปรุงด้านสุขาภิบาลยังทำได้ไม่ดีเท่าที่ควร

สมคิด พรหมจ้อย (2546) ศึกษาเศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านอีสานใต้: ความอยู่รอดของชุมชนท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลง การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาประวัติและการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจของชุมชนหมู่บ้านอีสานใต้ช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่สอง (2) ศึกษาปัจจัยที่มีต่อการคงอยู่ของเศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านอีสานใต้ และ (3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนหมู่บ้านอีสานใต้ วิธีการศึกษาใช้การศึกษาเอกสาร สัมภาษณ์ผู้รู้ ผู้มีประสบการณ์ ผู้นำชุมชนและการสังเกต และการศึกษาหมู่บ้านกรณีตัวอย่าง ผลการศึกษา พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ที่อยู่บริเวณอีสานใต้ ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ กูย เขมร ลาว และไทย-โคราช ในอดีตอีสานใต้มีทรัพยากรอุดมสมบูรณ์ การผลิตเป็นแบบยังชีพ โดยมีอาชีพหลักคือ การทำนา วิธีการผลิตชุมชนค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไปตามกระแสของโลกภายนอก สาเหตุสำคัญที่ทำให้การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านจากการผลิตเพื่อการยังชีพ เป็นการผลิตเพื่อการค้าเกิดจากอำนาจรัฐ การศึกษาและศาสนา การคมนาคมทั้งทางรถไฟและรถยนต์ การใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม การเพิ่มของประชากร ปัจจัยที่มีผลต่อการคงอยู่ของเศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านมีหลายประการ คือ วัฒนธรรมและความเชื่อผู้นำ ความเข้มแข็งขององค์กรชุมชน การสะสมทุนและแหล่งทุนเพื่อการผลิต แนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของชุมชนควรสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชนด้วยการสร้างภูมิคุ้มกันให้ตนเอง โดยยึดฐานทางวัฒนธรรมและการใช้กระบวนการทางประชาสังคมร่วมกันจัดการทรัพยากรชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพ รวมทั้งปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการผลิตและบริโภคไปในทิศทางที่เน้นการพึ่งตนเองเป็นหลัก

พรเทพ รัตนเรืองศรี (2549) ศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจน หมู่บ้านหนองแวง ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบริบทหมู่บ้านหนองแวงในด้านกายภาพ สังคม และด้านเศรษฐกิจ (2) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจนหมู่บ้านหนองแวง และ (3) สร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจนหมู่บ้านหนองแวง การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสำรวจ การสัมภาษณ์ การจัดประชุมระดมความคิดเห็น และการประชุมวิเคราะห์ศักยภาพองค์กรและกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนด้วยเทคนิค SWOT ผู้ให้ข้อมูลประกอบด้วยตัวแทนของประชาชนจากจำนวน 123 ครัวเรือนในหมู่บ้าน ผู้ใหญ่บ้าน และหัวหน้ากลุ่มเศรษฐกิจชุมชนในหมู่บ้านหนองแวง

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ (1) หมู่บ้านหนองแวง ตั้งอยู่หมู่ที่ 7 ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ปัจจุบันมีครัวเรือน 123 ครัวเรือนและมีสมาชิกในหมู่บ้าน จำนวน 638 คน ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา และรับจ้างทั่วไป ครอบครัวยากมีรายได้ ระหว่าง 30,000 ถึง 39,999 บาท ต่อปี ครัวเรือนส่วนใหญ่มีภาระหนี้สิน คิดเป็นร้อยละ 93.5 ในหมู่บ้านมีการรวมกลุ่มเศรษฐกิจจำนวน 5 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มร้านค้าชุมชน กลุ่มเลี้ยงวัว กลุ่มทอผ้าฝ้าย กลุ่มออมทรัพย์ และกลุ่มเลี้ยงกบ (2) การพัฒนากลุ่มเศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านหนองแวง มีปัญหาเกี่ยวกับการตลาด การขาดแคลนเงินทุน การขาดทักษะและความรู้ในการผลิต และการบริหารจัดการ (3) การพัฒนากลุ่มเศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านหนองแวง มีความต้องการในการปรับปรุงเทคนิคการผลิต แนวทางการผลิต และการมีผู้เชี่ยวชาญ ในการให้คำปรึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์และการบรรจุหีบห่อ การช่วยเหลือสมาชิกเกี่ยวกับด้านการเงินเพื่อดำเนินกิจกรรมกลุ่ม และการพัฒนาทักษะของสมาชิกและความสามารถของกรรมการในการบริหารจัดการกลุ่ม และ (4) ผลการสร้างยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจนหมู่บ้านหนองแวง มีวิสัยทัศน์คือ ร่วมสร้างงานอาชีพเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้มีความยั่งยืนรวมทั้งจัดระบบสวัสดิการให้กับทุกคนในชุมชน และมีพันธกิจ ได้แก่ (1) ส่งเสริมสนับสนุนการดำเนินงานตามแผนพัฒนากลุ่มอาชีพ (2) พัฒนากลุ่มเศรษฐกิจชุมชนด้านการบริหารจัดการ การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินการให้บรรลุผลตามเป้าหมาย และ (3) พัฒนาการดำเนินงานของกลุ่มเศรษฐกิจชุมชนเพื่อแก้ปัญหาความยากจนอย่างยั่งยืน ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจน คือ ยุทธศาสตร์การลดรายจ่ายเพิ่มรายได้ ยุทธศาสตร์การเสริมสร้างศักยภาพกลุ่มเศรษฐกิจชุมชน ยุทธศาสตร์การส่งเสริมอาชีพ และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการเศรษฐกิจชุมชน

ภาณุเดช เพียรความสุข (2549) ศึกษาการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจากอาชีพเสริมของชาวบ้าน ตำบลนาแก อำเภอคำชะอี จังหวัดยโสธร มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐาน

ของผู้ประกอบอาชีพเสริมของชาวบ้าน เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาจากภูมิปัญญาไทย เพื่อศึกษาวิธีการจัดการในเชิงการผลิตและการตลาดของชาวบ้าน

ผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 53.6 มีอายุระหว่าง 45 – 54 ปี ร้อยละ 31.1 มีสถานะภาพสมรสร้อยละ 79.8 มีการศึกษาในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 65 อาชีพเกษตรกรและรับจ้างทั่วไปร้อยละ 56.3 โดยส่วนใหญ่ชาวบ้านที่ประกอบอาชีพเสริมเป็นคนท้องถิ่นที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้าน โดยรายได้หลักของชาวบ้านคือ การทำเกษตรกรรม เช่น การปลูกข้าว เลี้ยงสัตว์ ทำไร่ ทำสวน และการทำงานอาชีวะ เป็นต้น มีการพึ่งพาอาศัยธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ ค่าครองชีพในตำบลค่อนข้างต่ำ ส่วนปัญหาที่พบในเรื่องของการจัดการเกี่ยวกับเศรษฐกิจจากภูมิปัญญาชาวบ้าน คือด้านการตลาดและการจัดการที่ดี หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุนในการหาตลาด หรือมาให้การอบรมเกี่ยวกับการผลิตสินค้าที่เกิดจากภูมิปัญญาชาวบ้านและสร้างเอกลักษณ์ให้กับตัวสินค้า มีการตั้งกลุ่มให้เป็นกลุ่มที่เข้มแข็ง ฝึกให้ชาวบ้านมีการบริหารจัดการภายในกลุ่ม

ศุภาพ สุทธิรักษ์ (2549) ศึกษาการพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคเกษตรกรรมแปรรูปอาหาร วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่กำหนดความสามารถในการทำกำไรของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ตามทฤษฎีสมดุลของการจัดการ (Balanced Scorecard) ผลการศึกษาพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อความสามารถในการทำกำไร คือ ระบบการผลิต ความสามารถในการจัดการ การบริการเชิงคุณภาพ ความสามารถเชิงสมรรถนะของพนักงาน ความภักดีของลูกค้า และความพึงพอใจของลูกค้า แต่มีเพียง 4 ปัจจัยเท่านั้นที่ส่งผลโดยตรงต่อความสามารถในการทำกำไรอย่างมีนัยสำคัญ คือ ระบบการผลิต การบริการเชิงคุณภาพ ความภักดีของลูกค้า และความพึงพอใจของลูกค้า ผู้วิจัยมีข้อเสนอสำหรับการวิจัยในครั้งนี้เป็น 2 ส่วน คือ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจะต้องมีการรวมกลุ่มเพื่อหาตลาด พัฒนาความสามารถในด้านการจัดการ พัฒนาความสามารถเชิงสมรรถนะของพนักงาน พัฒนาเทคโนโลยีการผลิต และการวิจัยเพื่อการพัฒนา ในขณะที่ภาครัฐต้องให้การสนับสนุนปัจจัยพื้นฐานต่างๆ โดยการตั้งศูนย์พัฒนาบุคลากร ปฏิรูประบบภาษีธุรกิจไม่ให้ซับซ้อน จัดตั้งศูนย์ข้อมูลทางธุรกิจและคำแนะนำทางการเงิน

อุดร จินตะเวช (2549) ศึกษาเศรษฐกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมทอเสื่อใบเตยบ้านโคกสว่าง ตำบลโคกสว่าง อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมา กระบวนการผลิต การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มหัตถกรรมทอเสื่อใบเตยและเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะในการดำเนินของกลุ่มหัตถกรรมทอเสื่อใบเตยบ้านโคกสว่าง อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า (1) กลุ่มหัตถกรรมทอเสื่อใบเตย

บ้านโคกสว่าง หมู่ที่ 3 ตำบลโคกสว่าง อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี ก่อตั้งครั้งแรก ปี พ.ศ. 2538 เป็นการรวมกลุ่มที่ไม่เป็นทางการ ผลการดำเนินงานไม่ประสบผลสำเร็จ ในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการร่วมกันจัดตั้งกลุ่มอีกครั้ง มีการดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการ มีกฎระเบียบของกลุ่ม ปัจจุบันมีจำนวนสมาชิกรวมทั้งสิ้น 30 คน (2) ในการผลิตผลิตภัณฑ์ท่อเสื่อใบเตย เริ่มต้นมีการวางแผนการผลิตโดยการจัดหาวัตถุดิบเพื่อให้เพียงพอต่อการจัดส่งผลิตภัณฑ์เข้าสู่ตลาด หลังจากมีวัตถุดิบเพียงพอจึงดำเนินการผลิตโดยขั้นตอนการผลิตแบ่งได้ 6 ขั้นตอน คือ ตัดใบเตยจากต้นเตย นำใบเตยไปตากแห้ง นำใบเตยที่แห้งมารีดเป็นแผ่น เตรียมก๊อ นำมาทอเป็นเสื่อและนำเสื่อที่ได้มาแปรรูปเป็นสินค้าผลิตภัณฑ์ (3) ในการจัดจำหน่าย ราคาต่ำสุดของผลิตภัณฑ์ท่อใบเตย คือ ราคาประมาณ 80 บาท สูงสุดประมาณ 200 บาท แต่ถ้านำมาแปรรูปจะมีราคาสูงสุดประมาณ 300 บาท ต่อชิ้นงาน โดยรูปแบบในการแปรรูปแบ่งได้ 2 ชนิด คือ แปรรูปผลิตภัณฑ์ที่ใช้ในครัวเรือนและผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็นของฝาก และ (4) ปัญหาอุปสรรค คือ วัตถุดิบต้นเตย ไม่เพียงพอต่อความต้องการจัดเก็บใบเตยไม่มีมาตรฐาน รูปแบบผลิตภัณฑ์ไม่มีความหลากหลาย ตลาดในการจำหน่ายเพื่อรองรับผลิตภัณฑ์ยังไม่ขยายกว้าง ยังอยู่ในวงแคบๆ ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์

สุภาพ สุทธิรักษ์ (2551) ศึกษาการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความเข้มแข็ง กรณีดอกไม้ประดิษฐ์จากใบยางพารา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการผลิต การตลาดดอกไม้ประดิษฐ์จากใบยางพาราของวิสาหกิจ ศึกษาระดับศักยภาพ และปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความเข้มแข็ง ผลการศึกษา พบว่า ด้านการผลิต ส่วนใหญ่ใช้วัตถุดิบจากธรรมชาติ คือ ใบยางพารา ซึ่งเป็นของสมาชิกเอง ในด้านแรงงานมีการใช้แรงงานจากสมาชิกในกลุ่ม ส่วนเงินทุนนั้นส่วนใหญ่ได้มาจากค่าหุ้นของสมาชิก ผลตอบแทนจากการผลิตดอกไม้ประดิษฐ์จากใบยางพาราเป็นร้อยละ 17.91 สำหรับด้านการตลาดนั้น พบว่า รูปแบบของผลิตภัณฑ์ยังไม่หลากหลาย เน้นการขายส่งกับพ่อค้าคนกลาง และมีการส่งเสริมการตลาดในหลายรูปแบบ เช่น การออกร้านและโฆษณาทางวิทยุ ส่วนโอกาสทางการตลาด พบว่า จุดแข็งที่สำคัญ คือ ความได้เปรียบด้านวัตถุดิบและภาวะความเป็นผู้นำของกลุ่ม จุดอ่อนที่สำคัญคือ อุปกรณ์ขาดความทันสมัย และส่วนแบ่งด้านตลาดมีน้อย โอกาสที่สำคัญ คือ กระแสนิยมในการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากวัสดุธรรมชาติ จำนวนคู่แข่งมีไม่มาก ส่วนอุปสรรคที่สำคัญ คือ ขาดการรับรองมาตรฐานสินค้าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และรายได้ของประชากรยังอยู่ในระดับต่ำ

ผลการศึกษาในระดับศักยภาพของวิสาหกิจชุมชน พบว่า ระดับศักยภาพ หรือ ระดับความเข้มแข็งอยู่ในระดับดี แต่เมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน ระดับศักยภาพที่อยู่ในระดับดีมี 3 ด้าน คือ ด้านทิศทางของวิสาหกิจชุมชน ด้านการบริหารตลาด และด้านการบริหารสมาชิก ส่วนที่เหลืออีก 4 ด้าน คือ การวางแผนดำเนินงาน การจัดการสินค้าและบริการ ด้านจัดการความรู้และข้อมูลข่าวสารและ

ด้านผลลัพธ์การดำเนินงาน สำหรับศักยภาพอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง ปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความเข้มแข็งมี 2 ตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ คือ การมีส่วนร่วมของสมาชิกและชุมชนได้รับผลประโยชน์ ส่วนปัญหาและอุปสรรค ได้แก่ การผลิตมีวัตถุดิบไม่เพียงพอในบางช่วง ช่องทางการตลาดมีน้อย ขาดข้อมูลด้านการตลาดและระดับศักยภาพทางด้านอยู่ในระดับต่ำ ดังนั้น วิสาหกิจชุมชนควรใช้วัตถุดิบอย่างอื่นผลิตทดแทนไปบางพาราในช่วงที่ขาดแคลนและตรวจสอบสภาพวัตถุดิบคือไปบาง ไม่ควรนำไปบางอ่อนมาใช้ในการผลิต ส่วนด้านการตลาดควรมีการฝึกอบรมสมาชิกกลุ่มเพื่อพัฒนาทักษะและรูปแบบใหม่ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพิ่มช่องทางการจำหน่ายให้มากขึ้น ภาครัฐควรจัดหาสถานที่ที่แน่นอนในการจำหน่ายสินค้า รวมทั้งพัฒนาระดับศักยภาพที่เป็นข้อดีให้มีระดับดีขึ้น โดยการวางแผนการดำเนินงานและพัฒนาความแตกต่างของผลิตภัณฑ์ให้ต่างจากผู้ผลิตรายอื่น

ชูเกียรติ นวลศรี (2552) ศึกษาแนวทางการบริหารกองทุนเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลนาทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการบริหารกองทุนเศรษฐกิจชุมชน วิเคราะห์หาแนวทางการบริหารกองทุนอย่างยั่งยืน ผลการศึกษาพบว่า การบริหารโครงการในภาพรวมไม่ประสบความสำเร็จทั้ง 3 ขั้นตอน ตั้งแต่ขั้นตอนก่อนการบริหาร ขณะดำเนินการ และเสร็จสิ้นโครงการ ส่วนใหญ่มีปัญหาจากการจัดประชุมไม่ครอบคลุมจำนวนประชาชนในพื้นที่ การคัดเลือกคณะกรรมการไม่ดีถ้วน ขาดการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ไม่มีเจ้าหน้าที่ของรัฐเข้ามาให้ข้อมูล แนวทางในการส่งเสริมเพื่อให้การบริหารกองทุนเศรษฐกิจชุมชนมีความยั่งยืน ควรให้ผู้บริหารหาแนวทางการแก้ไขใกล้เคียงกับคณะกรรมการบริหารกองทุน เพื่อหลีกเลี่ยงการฟ้องร้อง เร่งสร้างวินัยและจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่อเงินของส่วนรวม เพื่อให้เกิดการสร้างงานและรายได้ และสร้างความเข้มแข็งของชุมชน และองค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุนงบประมาณให้กับกองทุนเศรษฐกิจชุมชนอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากเป็นโครงการที่ดี ทำให้ประชาชนมีโอกาสในการใช้เงินทุนหมุนเวียนที่ปลอดภัยเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตตนเอง อันจะส่งผลต่อการบริหารกองทุนเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืนต่อไป

ทีระวัฒน์ จตุรโยธิน (2552) ศึกษาการประเมินโครงการเศรษฐกิจชุมชนของตำบลไผ่เขียว อำเภอสว่างอารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลโครงการเศรษฐกิจชุมชน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 58.5 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีร้อยละ 90.8 สถานะสมรสร้อยละ 81.6 ประกอบอาชีพเกษตรกรร้อยละ 65 มีอายุเฉลี่ย 44.6 ปี และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5462.75 บาท

ผลการประเมิน โครงการเศรษฐกิจชุมชนของตำบลไผ่เขียวด้านสิ่งแวดล้อมในภาพอยู่ใน

ระดับมาก โดยประเด็นด้านความสอดคล้องของโครงการกับสภาพปัญหาและสภาพปัจจุบัน มีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด ประเด็นหน่วยงานภาครัฐมีการติดตามผลการดำเนินงานของโครงการในระดับปานกลาง ในการประเมินโครงการเศรษฐกิจชุมชนด้านปัจจัยนำเข้าโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นความร่วมมือของสมาชิกกลุ่มอาชีพในการดำเนินโครงการอยู่ในระดับมากที่สุด 3.99 ประเด็นหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องให้ความรู้และช่วยเหลือสมาชิกในกลุ่ม ประเด็นงบประมาณที่ได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐ และประเด็นการระดมความคิดเห็นด้านทรัพยากรและศักยภาพของสมาชิกในกลุ่มอาชีพ อยู่ในระดับปานกลาง การประเมินผลโครงการเศรษฐกิจชุมชนด้านกระบวนการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยประเด็นในความเต็มใจสนับสนุนมีระดับมากที่สุด 3.75 ส่วนประเด็นความซ้ำซ้อนในการบริหารงาน ประเด็นสายการบังคับบัญชาของกลุ่มอาชีพ ประเด็นการสื่อสารการประชุม ชี้แจง ประเด็นสมาชิกในกลุ่มอาชีพเข้าใจรูปแบบการบริหารงานด้วยกัน ประเด็นความรู้ความเข้าใจนโยบาย และประเด็นการมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชีพอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประเด็นด้านผู้นำมีความรู้ความเข้าใจในการแก้ปัญหาอยู่ระดับต่ำสุด 1.93 การประเมินโครงการเศรษฐกิจชุมชนในด้านผลลัพธ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยประเด็นที่โครงการนี้จัดเป็นโครงการที่ยั่งยืนและเหมาะสมกับชุมชนตลอดไป อยู่ในระดับมาก 3.75 ส่วนประเด็นที่โครงการนี้ช่วยลดปัญหาความยากจนในหมู่บ้านได้ ประเด็นที่โครงการนี้ช่วยให้เกิดการมีส่วนร่วมกันในกลุ่มอาชีพ และประเด็นที่โครงการนี้ช่วยให้สมาชิกกลุ่มอาชีพมีรายได้เพิ่มขึ้นอยู่ในระดับปานกลาง

พระมงคล มหานิล (2552) ศึกษาการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตข้าวกลี้อหอมมะลิเพื่อเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดอำนาจเจริญ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภูมิปัญญาในการผลิตข้าวกลี้อหอมมะลิของชาวจังหวัดอำนาจเจริญ ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและอุปสรรคของการผลิตข้าวกลี้อหอมมะลิของชาวจังหวัดอำนาจเจริญ และศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตข้าวกลี้อหอมมะลิเพื่อเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอำนาจเจริญ

ผลการวิจัยพบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตข้าวกลี้อหอมมะลิเพื่อเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดอำนาจเจริญ เป็นองค์ความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่บรรพบุรุษได้สร้างสรรค์และถ่ายทอดต่อกันมาเป็นวัฒนธรรมท้องถิ่นดั้งเดิมของชาวบ้าน การถ่ายทอดวิธีการผลิตข้าวกลี้อหอมมะลิเป็นกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม ปัญหาและอุปสรรคที่เกิดขึ้น ได้แก่ ปัญหาบรรจุก้นท์ ปัญหาการสนับสนุนจากภาครัฐ ปัญหาขาดเงินทุนหมุนเวียนและ ปัญหาขาดตลาดแหล่งจัดจำหน่าย เนื่องจากผลิตภัณฑ์ที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่เป็นที่ดึงดูดความสนใจของผู้บริโภคเท่าที่ควรทางกลุ่มผู้ผลิตข้าวกลี้อหอมมะลิมิแนวคิดที่จะทำการพัฒนารูปแบบของบรรจุผลิตภัณฑ์ใหม่ เพื่อเป็นการพัฒนามาตรฐานของผลิตภัณฑ์ในกลุ่มหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ได้มีคุณภาพที่ดียิ่งขึ้น ซึ่ง ณ

ปัจจุบันสินค้าของทางกลุ่มได้รับมาตรฐาน 3-4 ดาวของสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยทางกลุ่มคาดหวังว่า หลังจากทางกลุ่มได้ปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ให้มีความทันสมัยและเป็นที่ยอมรับจากผู้บริโภคมากขึ้น

การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตข้าวกล้องหอมมะลิเพื่อเศรษฐกิจชุมชนให้ได้ นั้นต้องมีองค์ประกอบหลายประการในการที่จะพัฒนา เนื่องจากระบบการค้ามีการแข่งขันกันค่อนข้างสูง กระบวนการในการจะพัฒนาและส่งเสริมนั้นต้องมีกลยุทธ์ทุกด้าน ประกอบด้วย (1) ด้านบุคลากร ได้แก่ การเรียนรู้ โดยวิธีกระบวนการกลุ่ม เช่นการประชุม การสัมมนา การศึกษาดูงานและการถ่ายทอดองค์ความรู้ ทักษะ ความสามารถและประสบการณ์ระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม (2) ด้านผลิตภัณฑ์ ได้แก่ การพัฒนาถุงพลาสติก ให้มีความต่างไปจากเดิมอีกทั้งรักษาความสะอาด และ การบรรจุผลิตภัณฑ์แบบใหม่ ๆ ให้มีความทันสมัยมากขึ้น (3) ด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการพัฒนาได้ตรงตามมาตรฐานและได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของกระทรวงพาณิชย์ (4) ด้านการตลาดในการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ข้าวกล้องหอมมะลิจากภูมิปัญญาท้องถิ่นในเศรษฐกิจชุมชนซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการพัฒนา ได้แก่ การตอบสนองความต้องการของลูกค้าทางด้าน ราคาของผลิตภัณฑ์ ช่องทางการจัดจำหน่ายและการส่งเสริมการตลาด

เสธา เขียว (2552) ศึกษาแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนราชธานีอโศก ตำบลบู่ใหม่ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบริบทด้านกายภาพชุมชนราชธานีอโศก ศึกษาสภาพปัญหาอุปสรรคในการจัดการเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนราชธานีอโศก และเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนราชธานีอโศก ผลการวิจัยพบว่า บริบทชุมชนราชธานีอโศกมีแหล่งที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำมูลของจังหวัดอุบลราชธานี ลักษณะภูมิกายภาพเป็นที่ต่ำเหมือนแอ่งกระทะ มีคณะกรรมการบริหารชุมชนทำหน้าที่ในการบริหารชุมชน สภาพของเศรษฐกิจชุมชนมีการทำกิจกรรมด้านแปรรูปผลผลิตของหมู่บ้านในรูปของสหกรณ์บุญนิยม มีปรัชญาที่จะแปรรูปผลผลิต ซึ่งไม่ใช่เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตแต่เป็นการเพิ่มพูนภูมิปัญญาและพัฒนาเทคโนโลยี รูปแบบการจัดการเศรษฐกิจชุมชนในด้านสภาพเศรษฐกิจ เน้นการผลิตเพื่อบริโภคเองภายในชุมชนมากกว่าการผลิตในรูปของการจำหน่าย ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเศรษฐกิจชุมชน อยู่ที่จำนวนแรงงานที่มีจำกัด ปัญหาที่เกิดจากกิจกรรมการผลิตและการแปรรูป ประกอบด้วยปัญหาทางด้านการผลิต ปัญหาด้านฝีมือของผู้ผลิตที่มีความชำนาญและความอดทน แนวทางในการจัดการเศรษฐกิจชุมชนในชุมชนราชธานีอโศก ควรเน้นการเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้านการผลิตและการแปรรูปแก่ผู้บริหารและสมาชิกชุมชน การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ควรเน้นการพัฒนาด้านการตลาดของกลุ่มอาชีพในชุมชนราชธานีอโศก

อัจฉรา มลิวงค์ และ ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช (2554) ศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนวดแผนไทยบ้านแม่ทะ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์ในการวิจัยเพื่อศึกษาศักยภาพของกลุ่มในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และเพื่อศึกษาแนวทาง และพัฒนาผลิตภัณฑ์ของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนวดแผนไทยบ้านแม่ทะสู่กระบวนการรับรองตามมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ผลการวิจัยจากการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ พบว่า สมาชิกกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนวดแผนไทยบ้านแม่ทะ มีความร่วมมือร่วมใจในการดำเนินงาน มีความเสียสละเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รวมทั้งมีความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ภายใต้การสร้างการเรียนรู้แนวทางการนำผลิตภัณฑ์ชุมชนเข้าสู่การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน ส่วนแนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์พบว่า ต้องให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปาง และให้เป็นหน่วยงานหนุนเสริม ผลักดันและสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ คือ การสร้างองค์ความรู้ให้แก่สมาชิกและให้สมาชิกในกลุ่มเลือกผลิตภัณฑ์ที่มีความเหมาะสมที่สุดเพื่อพัฒนาไปสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยมีสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดลำปางเป็นหน่วยหนุนเสริม

ณัฐนันท์ ฐิตียาปราโมทย์ (2554) ศึกษาการพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วมของวิสาหกิจชุมชนเพาะและแปรรูปเห็ดบ้านสวนแม่ะ ตำบลสันดอนแก้ว อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลการดำเนินงาน ปัญหา และเหตุปัญหของการบริหารจัดการ เพื่อเสริมสร้างการมีส่วนร่วมและเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ โดยใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมกับชุมชน ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มวิสาหกิจชุมชนเพาะและแปรรูปเห็ดบ้านสวนแม่ะมีจำนวนสมาชิกทั้งหมด 25 คน โดยแบ่งความรับผิดชอบเป็นกลุ่มทำก้อนเชื้อเห็ด กลุ่มหยอดเชื้อเห็ด และกลุ่มแปรรูปเห็ด มีผลิตภัณฑ์แปรรูปจากเห็ดนางฟ้าจำนวน 6 ชนิด ได้แก่ น้ำพริกเผาเห็ด แหนมเห็ด เห็ดสวรรค์ เห็ดสามรส เห็ดทอดกรอบ และเห็ดแดดเดียว จากการวิเคราะห์ศักยภาพของกลุ่มพบว่าจุดแข็งของกลุ่มคือมีผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย วัตถุดิบปลอดภัย มีอยู่ในชุมชน เป็นสินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ จุดอ่อนของกลุ่ม ได้แก่ รสชาติที่ไม่ได้มาตรฐาน ขึ้นอยู่กับผู้ปรุงรส บรรจุภัณฑ์ที่ไม่ดึงดูดใจลูกค้า ผลผลิตของเห็ดนางฟ้าซึ่งเป็นวัตถุดิบหลักมีปริมาณลดลง โอกาส ได้แก่ กระแสการบริโภคผลิตภัณฑ์อาหารมังสวิรัตและผลิตภัณฑ์ที่ไม่มีสารพิษ อุปสรรคของกลุ่ม ได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจของประเทศทำให้ยอดขายลดลง ราคาเครื่องปรุงอื่นๆ มีราคาแพงเพิ่มขึ้น ความต้องการและความคาดหวังของกลุ่ม ได้แก่ การเพิ่มปริมาณเห็ดนางฟ้าให้มากขึ้นและการเพิ่มผลิตภัณฑ์ใหม่ ด้านการตลาดคือการปรับปรุงบรรจุภัณฑ์เพื่อให้ได้

มาตรฐานสากล ด้านการเงินและบัญชีคือการทำบัญชีรายรับรายจ่ายที่ถูกต้อง ผู้วิจัยจึงได้ใช้กระบวนการวิจัยแบบมีส่วนร่วมไปขับเคลื่อนและพบว่า ด้านการจัดการกลุ่มส่วนใหญ่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบชัดเจน ตามลักษณะโครงสร้างขององค์กร ด้านวัตถุดิบปัจจุบันปริมาณเห็ดนางฟ้าเพิ่มมากขึ้น ด้านการผลิตทางกลุ่มมีการกำหนดปริมาณการใส่เครื่องปรุงเพื่อให้ได้มาตรฐานเพิ่มผลิตภัณฑ์น้ำพริกป่นสวรรค์เจและน้ำพริกป่นเห็ดทอดกรอบเจ ด้านการตลาดปรับปรุงบรรจุภัณฑ์ใหม่และด้านการเงินและบัญชีมีการจัดทำระบบการทำบัญชีรับจ่าย

นันทนา บุญลอย และวรรณุช ชื่นฤติมล (2554) ศึกษาการเรียนรู้ร่วมกันอย่างยั่งยืนระหว่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนช่างฝีมือ อำเภอบ้านอ้อย จังหวัดชัยนาท และนักศึกษาออกแบบเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าหัตถกรรมเชิงพาณิชย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหากลไกการเรียนรู้ร่วมกันที่เหมาะสมและยั่งยืนระหว่างกลุ่มวิสาหกิจชุมชนอำเภอบ้านอ้อยจังหวัดชัยนาท และนักศึกษาออกแบบผลิตภัณฑ์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี ในการพัฒนาศักยภาพด้านการออกแบบให้กับกลุ่มชุมชนผู้ผลิตสินค้าหัตถกรรมเชิงพาณิชย์

ผลการวิจัยพบว่า กลไกการเรียนรู้ร่วมกันด้านการออกแบบดังกล่าว เป็นกลไกที่สร้างความเท่าเทียมกันในบทบาทของผู้เรียนรู้ให้กับทั้งสองฝ่ายส่งผลดีต่อการเรียนรู้ร่วมกัน และทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้อย่างเป็นธรรมชาติ ที่ช่วยสร้างความต่อเนื่องของการเรียนรู้ในรอบต่อไป โดยขั้นตอนการร่วมทำและการร่วมสรุปบทเรียนเป็นขั้นตอนที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ด้านการออกแบบที่ทั้งสองฝ่ายได้ซึมซับความรู้จากการทำงานจริงลองผิดลองถูกให้เห็นผล และการได้พิจารณาร่วมกันเพื่อปรับรูปแบบผลิตภัณฑ์ ในการเปรียบเทียบขั้นตอนการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรม กับการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พบว่าการออกแบบผลิตภัณฑ์หัตถกรรม เป็นการออกแบบที่เกิดจากการขึ้นรูปต้นแบบจริง การตัดหรือจับเพื่อศึกษาขนาดสัดส่วน การทาบวัสดุหรือการทดลองสีมีความแตกต่างกันกับการออกแบบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาศักยภาพด้านการออกแบบให้ กับช่างฝีมือหัตถกรรม ควรใช้ชิ้นงานจริงเป็นสื่อและแรงบันดาลใจในการกระตุ้นความคิดสร้างสรรค์ และใช้การพูดคุยสื่อสารที่เป็นธรรมชาติที่สุด สิ่งสุดท้ายที่พบคือการเรียนรู้ร่วมกันในบริบทสังคมไทยมีความแตกต่างจากวัฒนธรรมสังคมอื่น โดยตัวแปรที่สำคัญคือความละเอียดอ่อนในการแบ่งปันผลประโยชน์ การยอมรับในตัวผู้นำกลไกการแลกเปลี่ยนส่งทอดความรู้ และความยืดหยุ่นในกิจกรรม

จากการศึกษาแนวคิดและทฤษฎี ตลอดจนการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ทำให้สามารถสรุปได้ถึงปัจจัยที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษา เรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประกอบด้วย 3 ปัจจัยหลัก คือ (1) ปัจจัยผลักดัน

เศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นปัจจัยที่เป็นแรงผลักดันให้เกิดเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ (2) กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน เป็นกระบวนการสำคัญที่ทำให้เศรษฐกิจชุมชนสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นรูปธรรม ได้แก่ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย และ (3) การจัดสรรกำไรส่วนเกิน เป็นกำไรส่วนเกินที่ได้จากการหักค่าใช้จ่ายออกแล้ว เพื่อนำไปสนับสนุนชุมชนในด้านต่างๆ ได้แก่ การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยนำทั้ง 3 ปัจจัยดังกล่าว มาทำการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) เพื่อหาขนาดของผลกระทบ ในการนำมาสรุปผลและหาแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป จึงได้พัฒนารอบแนวคิดเพื่อใช้ในการศึกษา ดังภาพที่ 2.4

2.6 กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาแนวคิดและความหมายของเศรษฐกิจชุมชน ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชน งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้กำหนดสมมติฐานการวิจัยเพื่อทำการทดสอบไว้ 4 สมมติฐาน ได้แก่

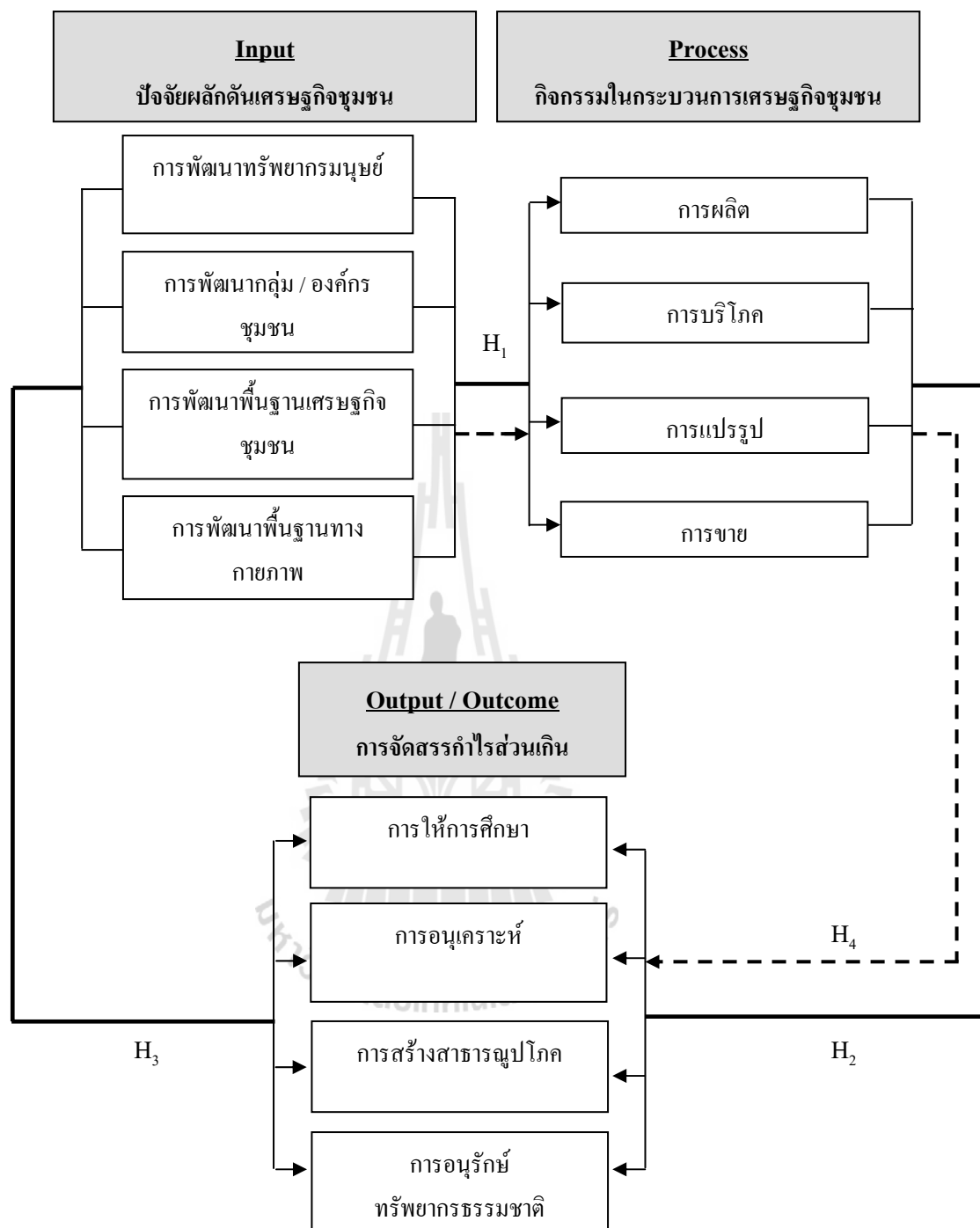
สมมติฐานข้อที่ 1 ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย

สมมติฐานข้อที่ 2 กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ได้แก่ การให้การศึกษา การอนุเคราะห์ การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

สมมติฐานข้อที่ 3 ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ได้แก่ การให้การศึกษา การอนุเคราะห์ การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

สมมติฐานข้อที่ 4 ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกิน ได้แก่ การให้การศึกษา การอนุเคราะห์ การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นนำมาสู่การกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยให้มีความสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ซึ่งแสดงได้ดังนี้

ภาพที่ 2.4 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ที่มา : ปรับปรุงจาก มงคล ด้านธานินทร์ (2541) เศรษฐกิจชุมชนเชิงระบบ หลักการและแนวปฏิบัติ และ Path Analysis.

หมายเหตุ: ————— หมายถึง ผลกระทบทางตรง (H₁, H₂ และ H₃)

----- หมายถึง ผลกระทบทางอ้อม (H₄)

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีวิธีในการดำเนินงานวิจัยดังนี้

3.1 วิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory Research) ซึ่งมีวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของการสำรวจ โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือ เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพที่อยู่ในชุมชนที่ประสบความสำเร็จในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเขตจังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานี สุรินทร์ ขอนแก่น อุดรธานี และเลย โดยมีขั้นตอนของการดำเนินงานวิจัย ดังนี้

1. ค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อเรียบเรียงความสำคัญของปัญหา
2. กำหนดวัตถุประสงค์ และสมมุติฐานงานวิจัย
3. พัฒนารอบแนวคิดงานวิจัย
4. ระบุประชากรที่จะทำการศึกษา และเลือกสถานที่ที่จะทำการวิจัย
5. พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวมทั้งหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ
6. เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ
7. วิเคราะห์ผล และทดสอบสมมุติฐาน
8. สรุป และอภิปรายผลที่ได้จากการวิจัย
9. นำผลงานวิจัยฉบับร่างไปรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญ และประชากรเป้าหมายในพื้นที่เป้าหมาย จำนวน 3 ครั้ง
10. ปรับปรุงผลการศึกษา และข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อความสมบูรณ์ของงานวิจัย

3.2 ประชากร กลุ่มตัวอย่าง และสถานที่ทำการวิจัย

3.2.1 ประชากร

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เน้นกลุ่มอาชีพที่อยู่ในเขตชุมชนชนบทที่ประสบความสำเร็จในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งประชากรเป้าหมาย ได้แก่ ผู้นำชุมชน ผู้นำกลุ่มอาชีพ และคณะผู้บริหารกลุ่มอาชีพ

3.2.2 ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เนื่องจากทราบจำนวนกลุ่มอาชีพที่อยู่ในเขตชุมชนชนบทที่ประสบความสำเร็จในภาคตะวันออกเฉียงเหนือที่แน่นอน โดยกำหนดจังหวัดที่เป็นตัวแทนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 22 กลุ่ม จังหวัดอุบลราชธานีจำนวน 21 กลุ่ม จังหวัดสุรินทร์จำนวน 67 กลุ่ม และในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่นจำนวน 45 กลุ่ม จังหวัดอุดรธานีจำนวน 33 กลุ่ม และจังหวัดเลยจำนวน 21 กลุ่ม ซึ่งค่าพารามิเตอร์ที่ใช้ศึกษาค่าเฉลี่ย ตามการคำนวณด้วยสูตรการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง (ลคินิต ไช่มุกด์, 2546) ดังนี้

$$n = \frac{\frac{Z^2 \sigma^2 N}{d^2}}{d^2(N-1) + \frac{Z^2 \sigma^2}{d^2}}$$

โดยที่	n	=	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	d	=	ความคลาดเคลื่อนสูงสุดระหว่างค่าเฉลี่ยประชากรกับค่าเฉลี่ยตัวอย่างเท่ากับ 0.1
	$Z_{\frac{\alpha}{2}}$	=	1.96 (ระดับความเชื่อมั่น 95%)
	σ^2	=	ค่าความแปรปรวนของตัวอย่าง

ความแปรปรวนของตัวอย่างประมาณการจาก

$$\sigma = \frac{1}{4}(\text{MAX} - \text{MIN})$$

$$\sigma = \frac{1}{4}(5-1)$$

$$\begin{aligned}\sigma &= \frac{1}{4}(4) \\ \sigma^2 &= 1 \\ \text{การคำนวณ } n &= \frac{(1.96)^2(1)(209)}{(0.1)^2(209-1) + (1.96)^2(1)} \\ n &= \frac{802.56}{5.92} \\ n &= 135.53 \text{ กลุ่ม}\end{aligned}$$

จากการคำนวณได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 136 กลุ่มอาชีพ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratify Random Sampling) โดยการแบ่งประชากรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน โดยเลือกตัวแทนกลุ่ม กลุ่มละ 3 จังหวัด ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดสุรินทร์ และในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดเลย หลังจากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยให้กลุ่มอาชีพในแต่ละจังหวัดมีโอกาสที่จะถูกเลือกเป็นตัวอย่างเท่า ๆ กัน (นราศรี ไววนิชกุล และชูศักดิ์ อุดมศรี, 2548)

ตารางที่ 3.1 จำนวนกลุ่มอาชีพในชุมชนที่นำมาเป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายจังหวัด

จังหวัด	จำนวนกลุ่มอาชีพรวม	จำนวนกลุ่มอาชีพที่ทำการสุ่ม	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
นครราชสีมา	22	14	42
อุบลราชธานี	21	14	42
สุรินทร์	67	44	132
ขอนแก่น	45	29	87
อุดรธานี	33	21	63
เลย	21	14	42
รวมทั้งสิ้น	209	136	408

ที่มา : ไทยตำบล คอท คอม (ออนไลน์, 2553) และจากการคำนวณ

จากการคำนวณสัดส่วนตามจำนวนประชากรแต่ละจังหวัดในตารางที่ 3.1 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ต้องทำการเก็บข้อมูลในภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้ง 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จำนวน 42 คน จังหวัดอุบลราชธานี จำนวน 42 คน จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 132 คน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 87 คน จังหวัดอุดรธานี จำนวน 63 คน และจังหวัดเลย จำนวน 42 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มอาชีพ และคณะผู้บริหารกลุ่มอาชีพที่อยู่ในชุมชนตามพื้นที่เป้าหมาย โดยการออกแบบสอบถามอย่างน้อย 3 คน ดังนั้นรวมทั้งสิ้นอย่างน้อย 408 คน จาก 136 กลุ่มอาชีพ

3.2.3 สถานที่เก็บข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ได้กำหนดสถานที่ทำการวิจัยเฉพาะกลุ่มอาชีพในชุมชนของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ กลุ่มอาชีพในจังหวัดขอนแก่น อุดรธานี เลย นครราชสีมา อุบลราชธานี และสุรินทร์

3.3 เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา อาชีพ ประเภทของกลุ่มอาชีพ หน้าที่ภายในชุมชน ระดับรายได้ของกลุ่มอาชีพในชุมชนเฉลี่ยต่อเดือน จำนวนสมาชิกภายในกลุ่ม และการได้รับการอบรมเพิ่มเติมของกลุ่มอาชีพภายในชุมชน มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close Ended Question) แบบตรวจสอบรายการ (Checklist) จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม / องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ จำนวน 36 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย จำนวน 20 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ได้แก่ การให้การศึกษา การอนุเคราะห์ การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ จำนวน 13 ข้อ

แบบสอบถามในส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3 และส่วนที่ 4 มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close Ended Question) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) แบ่งออกเป็น 5 ระดับ ตามลิเคิร์ตสเกล (Likert Scale) (เพ็ญแข แสงแก้ว, 2541 อ้างถึงใน ฉวีวรรณ เพ็ชรประสม, 2551, หน้า 65) ซึ่งระดับความคิดเห็นในแต่ละข้อคำถาม ดังนี้

ระดับปฏิบัติการในแต่ละข้อคำถาม มี 5 ระดับ ดังนี้	
ระดับคะแนน 5	มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
ระดับคะแนน 4	มีการปฏิบัติในระดับมาก
ระดับคะแนน 3	มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
ระดับคะแนน 2	มีการปฏิบัติในระดับน้อย
ระดับคะแนน 1	มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

สำหรับการกำหนดเกณฑ์ในการวัดระดับปฏิบัตินั้น ใช้วิธีการนำคะแนนสูงสุดลบคะแนนต่ำสุด และหารด้วยจำนวนชั้น ตามหลักสถิติการวัดการกระจายข้อมูล เพื่อให้ได้ความกว้างของอันตรภาคชั้น (กัลยา วานิชปัญษา, 2546) โดยมีสูตรการคำนวณดังนี้

$$I = \frac{R}{k}$$

โดยที่ I หมายถึง ความกว้างของชั้น
 R หมายถึง พิสัย (ค่าสูงสุด-ค่าต่ำสุด)
 k หมายถึง จำนวนชั้น

เมื่อนำตัวเลขแทนค่าสูตรจะได้

$$I = \frac{5-1}{5}$$

$$I = 0.8$$

จากการกำหนดเกณฑ์ดังกล่าว ได้ความกว้างของชั้น เท่ากับ 0.8 สามารถนำมากำหนดเกณฑ์ในการอธิบายความหมายของระดับปฏิบัติการของกลุ่มอาชีพในชุมชนชนบทตามช่วงคะแนนดังนี้

ช่วงคะแนน 4.21 – 5.00 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
 ช่วงคะแนน 3.41 – 4.20 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
 ช่วงคะแนน 2.61 – 3.40 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
 ช่วงคะแนน 1.81 – 2.60 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
 ช่วงคะแนน 1.00 – 1.80 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ลักษณะแบบสอบถามเป็นคำถามแบบเปิด (Open Ended Question)

3.4 การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาค้นคว้าเอกสาร งานวิจัย และแนวคิด เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเกี่ยวกับ ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน กิจกรรมต่างๆในกระบวนการ และการจัดสรรกำไรส่วนเกินของ ชุมชน

2. กำหนดกรอบและขอบเขตของแบบสอบถาม โดยให้มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ และสมมุติฐานของงานวิจัย โดยเรียงลำดับตามลักษณะของคำถามและแยกเป็นหมวดหมู่ตาม แนวคิดของงานวิจัย

3. สุ่มตัวอย่างสัมภาษณ์กลุ่มอาชีพที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนชนบทที่ประสบความสำเร็จและ ได้รับการยกย่องการเป็นตัวอย่าง เพื่อให้ได้คำตอบในการนำมาเป็นแนวทางในการตั้งคำถามและ การปรับปรุงคำถามในแบบสอบถามให้ถูกต้อง

4. สร้างแบบสอบถามตามกรอบและขอบเขตที่ได้ตั้งไว้ โดยมีแนวการตั้งคำถามตามที่ได้ สรุปรจากข้อที่ 3

5. นำแบบสอบถามไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการวิจัย เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน จำนวน 3 ท่าน ได้แก่ (1) คุณสุภาพ สุทธิรักษ์ ตำแหน่งเศรษฐกรชำนาญการพิเศษ รับผิดชอบ งานวิจัยเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนเกษตรกร (2) คุณวิรัตน์ โพชะกะ ตำแหน่งนักวิชาการพัฒนา ชุมชนชำนาญการ และ (3) ศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี ศรีสังข์ ตำแหน่งผู้อำนวยการสำนักบริการ การศึกษา และอาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของ เนื้อหาและข้อคำถามในแต่ละข้อให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของงานวิจัย

6. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงจากข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญข้อที่ 5 ไปทดลองใช้กับกลุ่ม อาชีพในชุมชนชนบท 30 กลุ่ม เพื่อทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม เฉพาะ ในส่วนที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งเป็นการวัดความสอดคล้องภายใน (Measure of Internal Consistency) โดยจะพิจารณาข้อคำถามทั้งหมดในเครื่องมือที่วัดในเรื่อง เดียวกันหรือไม่ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัก (Cronbach's alpha Coefficient) ทั้งนี้ ผลที่ได้จากการทดสอบแบบสอบถามมีค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α) ไม่ต่ำกว่า 0.70 ขึ้นไปจึงเป็น แบบสอบถามที่มีความน่าเชื่อถือ ซึ่งหากอยู่ในระดับนี้ส่วนใหญ่จะพบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร อย่างมีนัยสำคัญ (สุวิมล ติรกันนท์, 2550 อ้างถึงใน ฉวีวรรณ เพ็ชรประสม, 2551, หน้า 66)

7. สร้างแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้จริงในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มอาชีพที่อาศัย อยู่ในเขตชุมชนชนบทที่ประสบความสำเร็จและได้รับการยกย่องการเป็นตัวอย่าง

3.5 ผลการสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามที่นำมาเป็นเครื่องมือในการศึกษาเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งประกอบด้วย ส่วนที่ 2 ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ส่วนที่ 3 กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน และส่วนที่ 4 การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ได้นำมาทดสอบความน่าเชื่อถือ (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัก (Cronbach' alpha Coefficient) (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548) ดังนี้

การคำนวณค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบัก

$$\alpha = \frac{k \bar{r}}{1 + (k - 1) \bar{r}}$$

โดยที่ α แทน ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

\bar{r} แทน ค่าเฉลี่ยของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคำถามต่าง ๆ

k แทน จำนวนคำถาม

ตารางที่ 3.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ปัจจัย	จำนวนข้อคำถาม	Cronbachs' Alpha
ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	36	0.974
- ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	22	0.968
- การพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่	11	0.939
- การพัฒนาสมาชิกกลุ่ม	6	0.917
- การพัฒนาของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง	5	0.898
- ด้านการพัฒนากลุ่ม / องค์กรชุมชน	4	0.943
- ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ	6	0.871
- ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ	4	0.916

ตารางที่ 3.2 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม (ต่อ)

ปัจจัย	จำนวนข้อคำถาม	Cronbachs' Alpha
กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน	20	0.943
- การผลิต	7	0.907
- การบริโภค	4	0.811
- การแปรรูป	3	0.881
- การขาย	6	0.854
การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน	13	0.980
- การให้การศึกษา	3	0.912
- การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน	3	0.980
- การสร้างสาธารณูปโภค	4	0.975
- การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	3	0.949

ที่มา: จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 3.2 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach ของแบบสอบถามในปัจจัย ผลักดันเศรษฐกิจชุมชน กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน และการจัดสรรกำไรส่วนเกิน โดยรวมมีค่าเข้าใกล้ 1 ซึ่งผ่านเกณฑ์การทดสอบความน่าเชื่อถือที่ระดับ 0.7 สำหรับการวิเคราะห์ รายด้านด้วยค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของ Cronbach พบว่า ทุกองค์ประกอบในปัจจัยมีค่าเข้าใกล้ 1 เช่นเดียวกัน จึงสรุปได้ว่าเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีความน่าเชื่อถือ และมีความสอดคล้องภายในชุด เดียวกัน สามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างได้อย่างเหมาะสม (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2548)

3.6 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ดำเนินการเก็บ รวบรวมทั้งข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) จาก แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data Sources) และแหล่งข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data Sources) ดังต่อไปนี้

3.6.1 แหล่งข้อมูลทุติยภูมิ เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจชุมชนจากหน่วยงานต่างๆ เช่น สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน กรมการพัฒนาชุมชน เป็นต้น ตลอดจนหน่วยงานหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องในพื้นที่เป้าหมาย รวมถึงข้อมูลที่ได้จาก หนังสือ บทความในวารสาร รายงานการประชุม สัมมนาวิชาการ บทความออนไลน์ รายงานการวิจัย และบทความวิชาการ เป็นต้น

3.6.2 แหล่งข้อมูลปฐมภูมิ เป็นข้อมูลที่จัดเก็บจากพื้นที่เป้าหมาย คือ กลุ่มอาชีพในชุมชนชนบทที่ประสบความสำเร็จและได้รับการยกย่องการเป็นตัวอย่างของภาคตะวันออกเฉียงเหนือโดยใช้แบบสอบถามจำนวนอย่างน้อย 408 ชุด จาก 136 กลุ่มอาชีพ โดยกลุ่มตัวอย่างในกลุ่มอาชีพคือ ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มอาชีพ และคณะผู้บริหารกลุ่มอาชีพ โดยกำหนดจังหวัดที่เป็นตัวแทนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดสุรินทร์ และในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน จำนวน 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดเลย และใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple Random Sampling) โดยให้ทุกกลุ่มอาชีพเป้าหมายมีโอกาสที่จะถูกเลือกเป็นตัวอย่างเท่าๆ กัน

3.7 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นการวิเคราะห์เชิงปริมาณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.7.1 การทดสอบค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เพื่อทดสอบหาระดับค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ที่มีผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อม รวมถึงตัวแปรอิสระ คือ กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ที่มีผลกระทบทางตรงต่อตัวแปรตาม คือ การจัดสรรกำไรส่วนเกิน และระหว่างตัวแปรอิสระ คือ ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ที่มีผลกระทบทางตรงต่อตัวแปรตาม คือ กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน โดยใช้สถิติหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน (Pearson's Product-moment Correlation Coefficient) เพื่อพิจารณาค่าที่ได้จากการคำนวณ ดังนี้

3.7.1.1 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) โดยที่ค่า r อยู่ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00, ค่า -1.00 และ +1.00 แสดงว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสูงสุดแต่สัมพันธ์กันในทิศทางที่ต่างกัน ส่วนค่า 0.00 แสดงว่าไม่มีความสัมพันธ์กัน และหากค่า r เป็นบวก แสดงว่าตัวแปร 2 ตัวแปรนั้นมีความสัมพันธ์ในทางเดียวกันและหากค่า r เป็นลบแสดงว่าตัวแปร 2 ตัวแปรนั้นมีความสัมพันธ์ในทางตรงข้าม ซึ่งสามารถพิจารณาค่า r ที่คำนวณได้ (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2544) ดังนี้

ความสัมพันธ์กันสูง	$r \geq 0.51$
ความสัมพันธ์กันปานกลาง	$0.31 \leq r \leq 0.50$
ความสัมพันธ์กันต่ำ	$r \leq 0.30$

3.7.1.2 ค่าสัมประสิทธิ์การทำนายหรือค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ (r^2) เป็นการนำค่า r ที่คำนวณได้ยกกำลังสองแล้วคูณด้วย 100 ผลคูณที่ได้สามารถแปลความหมายได้ว่า ถ้าทราบค่าของตัวแปรตัวที่หนึ่งแล้ว จะทำนายค่าตัวแปรตัวที่สองได้ถูกต้องกี่เปอร์เซ็นต์ เขียนเป็นสูตรได้เป็น $100 \times r^2 \%$ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2550)

3.7.2 การวิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) เพื่อจัดกลุ่มตัวแปรว่าตัวแปรใดควรอยู่ในกลุ่มหรือปัจจัยใด โดยยืนยันความถูกต้องของน้ำหนักตัวแปร (Confirmatory) เป็นเทคนิคที่จะจับกลุ่มหรือรวมตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กันไว้ในกลุ่มหรือปัจจัยเดียวกัน ซึ่งตัวแปรที่อยู่ในปัจจัยเดียวกันจะมีความสัมพันธ์กันมาก โดยความสัมพันธ์นั้นอาจจะเป็นในทิศทางบวก (ไปในทางเดียวกัน) หรือทิศทางลบ (ไปในทางตรงข้าม) ก็ได้ ส่วนตัวแปรที่อยู่คนละปัจจัยจะไม่มีความสัมพันธ์กัน หรือมีความสัมพันธ์กันน้อยมาก (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546)

3.7.3 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple regressions) เพื่อทดสอบหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรว่ามีความสัมพันธ์กันมากน้อยเพียงใด ซึ่งความสัมพันธ์ที่วิเคราะห์ได้จะนำมาสร้างสมการพยากรณ์ โดยการพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) ซึ่งเป็นค่าที่แสดงถึงอัตราการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรตาม เมื่อตัวแปรอิสระเปลี่ยนไป 1 หน่วย (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2546)

3.7.4 วาดเส้นทางความสัมพันธ์ (path model) ตามหลักการของการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ที่ได้จากการทดสอบความสอดคล้องของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมุติฐาน

3.7.5 หาขนาดผลกระทบ ทั้งในส่วนของตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบทางตรงและตัวแปรอิสระที่มีผลกระทบทางอ้อมต่อตัวแปรตามในรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมุติฐานข้อที่ 1 ข้อที่ 2 ข้อที่ 3 และข้อที่ 4

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจำแนกตามรายจังหวัด

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ โดยเน้นกลุ่มอาชีพที่อาศัยอยู่ในเขตชุมชนที่ประสบความสำเร็จในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีจำนวนกลุ่มอาชีพ 136 กลุ่ม หรือ 408 คน ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมาจำนวน 42 คน จังหวัดอุบลราชธานีจำนวน 42 คน จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 132 คน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 87 คน จังหวัดอุดรธานีจำนวน 63 คน และจังหวัดเลย จำนวน 42 คน โดยกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มอาชีพ และคณะผู้บริหารกลุ่มอาชีพตามพื้นที่เป้าหมาย ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีดังนี้

- 4.1 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดนครราชสีมา
- 4.2 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี
- 4.3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดสุรินทร์
- 4.4 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น
- 4.5 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดอุดรธานี
- 4.6 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดเลย

4.1 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดนครราชสีมา

4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดนครราชสีมา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจังหวัดนครราชสีมา สรุปผลได้ตามตารางที่

4.1.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	16	38.1
หญิง	26	61.9
รวม	42	100
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	1	2.5
25 – 29 ปี	4	9.6
30 – 34 ปี	2	4.8
35 – 39 ปี	3	7.1
40 – 44 ปี	8	19.0
45 – 49 ปี	10	23.8
50 – 54 ปี	8	19.0
55 – 59 ปี	3	7.1
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	3	7.1
รวม	42	100
สถานภาพ		
โสด	4	9.5
สมรส	35	83.3
หย่าร้าง/หม้าย	3	7.2
รวม	42	100
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	15	35.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	15	35.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	4	9.5
ปวส./อนุปริญญา	1	2.4

ตารางที่ 4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	6	14.3
สูงกว่าปริญญาตรี	1	2.4
รวม	42	100
อาชีพ		
ทำไร่	1	2.4
ทำนา	14	33.3
ทำสวน	1	2.4
รับจ้าง	16	38.1
อื่น ๆ	10	23.8
รวม	42	100
ประเภทของสินค้าที่ผลิต		
อาหาร	23	54.9
เครื่องดื่ม	3	7.1
ผ้า และเครื่องแต่งกาย	3	7.1
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	10	23.8
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	3	7.1
รวม	42	100
ตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชีพ		
ผู้นำชุมชน	15	35.7
ประธานกลุ่มอาชีพ	5	11.9
รองประธานกลุ่มอาชีพ	5	11.9
เหรัญญิกกลุ่มอาชีพ	4	9.5
อื่นๆ	13	31.0
รวม	42	100

ตารางที่ 4.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
รายได้ของกลุ่มอาชีพเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	7	16.7
10,000 – 20,000 บาท	19	45.3
20,001 – 30,000 บาท	5	11.9
30,001 – 40,000 บาท	3	7.1
มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป	8	19.0
รวม	42	100
จำนวนสมาชิกในกลุ่มอาชีพ		
ต่ำกว่า 10 คน	11	26.3
10 - 20 คน	21	50.0
21 - 30 คน	3	7.1
31 – 40 คน	4	9.5
41 – 50 คน	3	7.1
รวม	42	100
การได้รับการอบรมจากหน่วยงาน		
ภาครัฐและเอกชน		
เคย	38	90.5
ไม่เคย	4	9.5
รวม	42	100

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.1.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 26 คนคิดเป็นร้อยละ 61.9 มีอายุระหว่าง 45 - 49 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 23.8 สถานภาพสมรสจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 83.3 การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 15 คนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 35.7 ประกอบอาชีพรับจ้าง 16 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 สินค้าที่ผลิตส่วนใหญ่เป็นประเภทอาหารจำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 54.9 มีตำแหน่งเป็นผู้นำชุมชนจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7 รายได้ของกลุ่มอาชีพเฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาทจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ

45.3 กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 10 – 20 คน จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 50 และส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมกลุ่มอาชีพจากทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 90.5

ตารางที่ 4.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์				
● การพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่				
- ผู้นำมีความรู้และความเข้าใจถึงความจำเป็นในการผลิตสินค้า	4.19	0.773	มาก	1
- ผู้นำมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน	4.19	0.707	มาก	1
- ผู้นำสามารถยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นได้	4.14	0.683	มาก	2
- ผู้นำมีความสามารถในการระดมคน มาช่วยดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชน	4.10	0.821	มาก	3
- ผู้นำมีความรู้และความเข้าใจในการนำสินค้าที่ผลิตได้ไปขาย	4.07	0.778	มาก	4
- ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.05	0.825	มาก	5
- ผู้นำสามารถติดต่อและสร้าง				
ความสัมพันธ์กับบุคคลภายนอกชุมชน	4.00	0.826	มาก	6
- ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการ				
วิธีการผลิตสินค้าของกลุ่ม	4.00	0.826	มาก	6
- ผู้นำมีภาวะความเป็นผู้นำ	3.83	1.010	มาก	7
- ผู้นำมีความสามารถในการระดมเงินทุน	3.74	1.211	มาก	8
- ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการ				
การใช้เงินทุน	3.71	1.066	มาก	9

ตารางที่ 4.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
● การพัฒนาสมาชิกกลุ่ม				
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จัก แสวงหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อใช้ในการ ประกอบอาชีพ	4.07	0.894	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้า	4.02	0.869	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีความสามารถด้านการขาย ผลผลิตของกลุ่ม	3.93	0.894	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักวาง แผนการประกอบอาชีพ	3.90	0.906	มาก	4
- สมาชิกกลุ่มมีความสามารถทำการผลิต สินค้าได้ทุกคน	3.88	0.739	มาก	5
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักคิด วิเคราะห์เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	3.74	0.885	มาก	6
● การพัฒนาของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง				
- เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการ ประกอบอาชีพให้แก่ชุมชน	4.24	0.759	มากที่สุด	1
- เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่	4.19	0.740	มาก	2
- เจ้าหน้าที่มีความรู้อย่างลึกซึ้งในอุดมการณ์ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	4.14	0.783	มาก	3
- เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการประเมินผล เกี่ยวกับโครงการในการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชน	4.05	0.661	มาก	4
- เจ้าหน้าที่มีความรู้ในด้านเทคนิคการ กระตุ้นเชื่อมประสานเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชน	3.98	0.715	มาก	5
รวม	4.02	0.659	มาก	2

ตารางที่ 4.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนากลุ่ม / องค์กรชุมชน				
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่ม	4.14	0.843	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในการดำเนิน กิจกรรมของกลุ่มอาชีพได้เป็นอย่างดี	4.10	0.878	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงความสำคัญ ของการมีส่วนร่วม	4.00	0.855	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการพัฒนากลุ่ม	4.00	0.796	มาก	3
รวม	4.06	0.794	มาก	1
ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ				
- สมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการหาเงินทุน โดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน	4.12	0.739	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ของกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ	4.10	0.726	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการใช้เงินทุนที่ ได้จากการระดมทุนภายในหมู่บ้าน เพื่อให้ นำมาใช้อย่างสมเหตุสมผล	4.00	0.911	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่ง เงินทุน โดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน	3.88	1.041	มาก	4
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการหาเงินทุน จากภายนอกชุมชน	3.79	1.025	มาก	5
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่ง เงินทุน โดยการติดต่อกู้ยืมจากธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	3.40	1.308	มาก	6
รวม	3.88	0.799	มาก	3

ตารางที่ 4.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ				
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปาภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิต	3.88	0.803	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงคู คลองและบ่อน้ำภายในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิต	3.81	1.131	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงถนนในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิต	3.76	1.078	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงไฟฟ้าเพื่อการบริโภคและการผลิต	3.69	1.000	มาก	4
รวม	3.79	0.903	มาก	4

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า

ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ซึ่งในส่วนของการพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชน พบว่าผู้นำมีความรู้และความเข้าใจถึงความจำเป็นในการผลิตสินค้า และมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชนอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19 ในส่วนของการพัฒนาสมาชิกกลุ่ม ได้รับการพัฒนาให้รู้จักแสวงหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 ในส่วนของการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24

ด้านการพัฒนากลุ่ม หรือองค์กรชุมชน โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่มอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย

เท่ากับ 4.14

ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88 ซึ่งสมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการหาเงินทุนโดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12

ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปาภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิต ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88

ตารางที่ 4.1.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การผลิต				
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ ร่วมกันในการผลิต	4.24	0.692	มากที่สุด	1
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการจัดการ เกี่ยวกับจำนวนการผลิต	4.21	0.750	มากที่สุด	2
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการผลิตใน รอบปีที่ผ่านมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการ ผลิตในปีต่อไป	4.17	0.794	มาก	3
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการจัดการ เกี่ยวกับต้นทุนการผลิต	4.14	0.718	มาก	4
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่ม การผลิต	4.12	0.803	มาก	5
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของ ผลผลิต	4.10	0.821	มาก	6
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี หรือกรรมวิธีในการผลิต	3.81	1.131	มาก	7
รวม	4.11	0.680	มาก	1

ตารางที่ 4.1.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การบริโภค				
- สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายส่วน ใหญ่ เพื่อให้ไม่ให้หมดไปกับสินค้าเพื่อการ บริโภค	4.17	0.696	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการ บริโภคไม่เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่	4.14	0.751	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีการแบ่งผลผลิตส่วนหนึ่งไว้ สำหรับการบริโภค	3.93	0.808	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มมีการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้ามา บริโภคเพิ่มเติมตามความจำเป็น	3.88	0.772	มาก	4
รวม	4.03	0.628	มาก	3
การแปรรูป				
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการแปรรูป ผลผลิต โดยใช้กระบวนการแปรรูปที่ไม่ สลับซับซ้อน	4.10	0.790	มาก	1
- กลุ่มอาชีพมีการรวมกลุ่มกันเพื่อการแปรรูป ผลผลิต	4.05	0.825	มาก	2
- กลุ่มอาชีพได้รับความรู้ในการแปรรูปจาก เจ้าหน้าที่ของรัฐ	4.05	0.661	มาก	2
รวม	4.06	0.692	มาก	2

ตารางที่ 4.1.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การขาย				
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขาย ปลีก	4.14	0.872	มาก	1
- กลุ่มอาชีพมีอำนาจในการกำหนดราคา	3.88	0.993	มาก	2
- กลุ่มอาชีพจำหน่ายผลผลิตโดยที่ราคาขาย เป็นไปตามราคาตลาด	3.74	1.083	มาก	3
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตผ่านทาง ตัวแทนจำหน่าย	3.74	1.170	มาก	3
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขาย ส่ง	3.60	1.106	มาก	4
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตให้แก่โรงงาน แปรรูป	3.07	1.504	ปานกลาง	5
รวม	3.69	0.875	มาก	4

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.1.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า

ด้านการผลิต โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 ซึ่งกลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ร่วมกันในการผลิตในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.24

ด้านการบริโภค โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ เพื่อไม่ให้หมดไปกับสินค้าเพื่อการบริโภคในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17

ด้านการแปรรูป โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 ซึ่งกลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการแปรรูปผลผลิต โดยใช้กระบวนการแปรรูปที่ไม่สลับซับซ้อนในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10

ด้านการขาย โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ซึ่งกลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขายปลีกในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14

ตารางที่ 4.1.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดนครราชสีมา

การจัดสรรกำไร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การให้การศึกษา				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุน การศึกษาในรูปแบบของอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน อุปกรณ์กีฬา อื่นๆที่เกี่ยวข้อง กับอุปกรณ์การเรียน	3.31	1.352	ปานกลาง	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุน การศึกษาในรูปแบบของอาหารกลางวัน	3.31	1.278	ปานกลาง	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุน การศึกษาในรูปแบบของการทัศนศึกษา/การดูงาน	3.19	1.383	ปานกลาง	2
รวม	3.27	1.252	ปานกลาง	2
การให้การให้ความอนุเคราะห์ชุมชนในชุมชน				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนเงินทุน แก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อประกอบ อาชีพ	3.24	1.284	ปานกลาง	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการให้ เงินช่วยเหลือ และการรักษาพยาบาลแก่ คนชรา	3.17	1.208	ปานกลาง	2
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุน กิจกรรมที่เหมาะสมแก่คนพิการ	3.17	1.248	ปานกลาง	2
รวม	3.19	1.223	ปานกลาง	3

ตารางที่ 4.1.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดนครราชสีมา (ต่อ)

การจัดสรรกำไร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การสร้างสาธารณูปโภค				
- กลุ่มอาชีพ นำผลกำไรมาสนับสนุนการ สร้างประปาหมู่บ้าน	3.12	1.435	ปานกลาง	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการขุด สระน้ำไว้ใช้ในหมู่บ้าน	3.12	1.452	ปานกลาง	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการ จัดการสิ่งปฏิกูลภายในหมู่บ้าน เช่น การ จัดหาดังขยะ หรือเตาเผาขยะ ประจำหมู่บ้าน	3.07	1.421	ปานกลาง	2
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการ สร้างถนนภายในหมู่บ้าน	3.00	1.307	ปานกลาง	3
รวม	3.08	1.349	ปานกลาง	4
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ				
- กลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การขุดลอกคู คลองภายในชุมชน การ ปลูกป่า และการรักษาความสะอาด	3.64	1.284	มาก	1
- กลุ่มอาชีพได้ช่วยชี้แนะให้คนในชุมชน เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิต ร่วมกับทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้	3.36	1.226	ปานกลาง	2
- กลุ่มอาชีพมีการสนับสนุนเงินทุนเพื่อให้ การส่งเสริมเยาวชนในชุมชนด้านการ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	3.31	1.440	ปานกลาง	3
รวม	3.44	1.263	มาก	1

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.1.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกินในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ด้านการให้การศึกษา โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษาในรูปแบบของอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน อุปกรณ์กีฬาอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การเรียน และกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษาในรูปแบบของอาหารกลางวันในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31

ด้านการให้ความอนุเคราะห์ในชุมชน โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.19 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนเงินทุนแก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษา เพื่อประกอบอาชีพในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24

ด้านการสร้างสาธารณูปโภค โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการสร้างประปาหมู่บ้าน และนำผลกำไรมาสนับสนุนการขุดสระน้ำไว้ใช้ในหมู่บ้านในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 ซึ่งกลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การขุดลอกคู คลองภายในชุมชน การปลูกป่า และการรักษาความสะอาดในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64

4.2 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดอุบลราชธานี

4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดอุบลราชธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจังหวัดอุบลราชธานี สรุปผลได้ตามตารางที่ 4.2.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดอุบลราชธานี

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	5	11.9
หญิง	37	88.1
รวม	42	100

ตารางที่ 4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดอุบลราชธานี (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	1	2.4
25 – 29 ปี	1	2.4
30 – 34 ปี	7	16.7
35 – 39 ปี	5	11.9
40 – 44 ปี	5	11.9
45 – 49 ปี	6	14.3
50 – 54 ปี	8	19.0
55 – 59 ปี	3	7.1
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	6	14.3
รวม	42	100
สถานภาพ		
โสด	5	11.9
สมรส	36	85.7
หย่าร้าง/หม้าย	1	2.4
รวม	42	100
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	21	50.0
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	19.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	7	16.7
ปวส./อนุปริญญา	1	2.4
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	4	9.5
สูงกว่าปริญญาตรี	1	2.4
รวม	42	100

ตารางที่ 4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดอุบลราชธานี (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
ทำไร่	2	2.9
ทำนา	30	44.1
ทำสวน	5	7.4
รับจ้าง	13	19.1
อื่น ๆ	18	26.5
รวม	68	100
ประเภทของสินค้าที่ผลิต		
อาหาร	9	21.4
ผ้า และเครื่องแต่งกาย	27	64.3
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	6	14.3
รวม	42	100
ตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชีพ		
ผู้นำชุมชน	2	4.8
ประธานกลุ่มอาชีพ	14	33.3
รองประธานกลุ่มอาชีพ	10	23.8
เหรียญกกลุ่มอาชีพ	9	21.4
อื่นๆ	7	16.7
รวม	42	100
รายได้ของกลุ่มอาชีพเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	6	14.3
10,000 – 20,000 บาท	5	11.9
20,001 – 30,000 บาท	4	9.5
30,001 – 40,000 บาท	3	7.1
40,001 – 50,000 บาท	5	11.9
มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป	19	45.3
รวม	42	100

ตารางที่ 4.2.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดอุบลราชธานี (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในกลุ่มอาชีพ		
ต่ำกว่า 10 คน	4	9.4
10 - 20 คน	12	28.6
21 - 30 คน	7	16.7
31 - 40 คน	13	31.0
41 - 50 คน	6	14.3
รวม	42	100
การได้รับการอบรมจากหน่วยงาน		
ภาครัฐและเอกชน		
เคย	41	97.6
ไม่เคย	1	2.4
รวม	42	100

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.2.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 37 คนคิดเป็นร้อยละ 88.1 มีอายุระหว่าง 50 - 54 ปี จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 19 สถานภาพสมรสจำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 85.7 การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 21 คนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 50 ประกอบอาชีพทำนา 30 คน คิดเป็นร้อยละ 44.1 สินค้าที่ผลิตส่วนใหญ่เป็นประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 มีตำแหน่งเป็นประธานกลุ่มอาชีพจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รายได้ของกลุ่มอาชีพเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาทขึ้นไปจำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 31 - 40 คน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 31 และส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมกลุ่มอาชีพจากทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 97.6

ตารางที่ 4.2.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์				
● การพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่				
- ผู้นำมีความรู้และความเข้าใจถึงความ จำเป็นในการผลิตสินค้า	4.31	0.604	มากที่สุด	1
- ผู้นำมีความรู้และความเข้าใจในการนำ สินค้าที่ผลิตได้ไปขาย	4.26	0.665	มากที่สุด	2
- ผู้นำสามารถยอมรับความคิดเห็นของคน อื่นได้	4.10	0.726	มาก	3
- ผู้นำมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน	4.07	0.677	มาก	4
- ผู้นำสามารถติดต่อและสร้างความสัมพันธ์ กับบุคคลภายนอกชุมชน	4.05	0.825	มาก	5
- ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.98	0.780	มาก	6
- ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการ วิธีการผลิตสินค้าของกลุ่ม	3.90	0.692	มาก	7
- ผู้นำมีภาวะความเป็นผู้นำ	3.81	0.804	มาก	8
- ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการ การใช้เงินทุน	3.76	0.850	มาก	9
- ผู้นำมีความสามารถในการระดมคน มา ช่วยดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชน	3.71	1.088	มาก	10
- ผู้นำมีความสามารถในการระดมเงินทุน	3.45	0.993	มาก	11

ตารางที่ 4.2.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
● การพัฒนาสมาชิกกลุ่ม				
- สมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้า	4.21	0.717	มากที่สุด	1
- สมาชิกกลุ่มมีความสามารถทำการผลิต สินค้าได้ทุกคน	4.05	0.825	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักวางแผนการประกอบอาชีพ	3.90	0.790	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จัก แสวงหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อใช้ในการ ประกอบอาชีพ	3.76	0.906	มาก	4
- สมาชิกกลุ่มมีความสามารถด้านการขาย ผลผลิตของกลุ่ม	3.71	0.835	มาก	5
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักคิด วิเคราะห์เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	3.67	0.928	มาก	6
● การพัฒนาของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง				
- เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาใน การประกอบอาชีพให้แก่ชุมชน	4.31	0.604	มากที่สุด	1
- เจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่	4.14	0.566	มาก	2
- เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการประเมินผล เกี่ยวกับโครงการในการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชน	4.07	0.677	มาก	3
- เจ้าหน้าที่มีความรู้อย่างลึกซึ้งในอุดมการณ์ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	4.05	0.731	มาก	4
- เจ้าหน้าที่มีความรู้ในด้านเทคนิคการ กระตุ้นเชื่อมประสานเพื่อการพัฒนา เศรษฐกิจชุมชน	3.95	0.697	มาก	5
รวม	3.98	0.544	มาก	1

ตารางที่ 4.2.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนากลุ่ม / องค์กรชุมชน				
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอาชีพได้เป็นอย่างดี	4.05	0.661	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม	4.00	0.826	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการพัฒนากลุ่ม	3.93	0.838	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่ม	3.88	0.832	มาก	4
รวม	3.96	0.721	มาก	2
ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ				
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการใช้เงินทุนที่ได้จากการระดมทุนภายในหมู่บ้าน เพื่อให้นำมาใช้อย่างสมเหตุสมผล	3.62	0.936	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่งเงินทุน โดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน	3.52	1.110	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ	3.52	1.131	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่งเงินทุน โดยการติดต่อกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	3.43	1.107	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการหาเงินทุน โดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน	3.31	0.975	ปานกลาง	4
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการหาเงินทุนจากภายนอกชุมชน	3.21	1.200	ปานกลาง	5
รวม	3.44	0.903	มาก	3

ตารางที่ 4.2.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ				
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปาภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิต	3.38	1.035	ปานกลาง	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงถนนในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิต	3.31	1.239	ปานกลาง	2
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงคู คลองและบ่อน้ำภายในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิต	3.26	1.231	ปานกลาง	3
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงไฟฟ้าเพื่อการบริโภคและการผลิต	3.17	1.124	ปานกลาง	4
รวม	3.28	1.081	ปานกลาง	4

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.2.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ซึ่งในส่วนของการพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชน พบว่าผู้นำมีความรู้และความเข้าใจถึงความจำเป็นในการผลิตสินค้าอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31 ในส่วนของพัฒนาสมาชิกกลุ่ม พบว่าสมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้าในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 ในส่วนของการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ที่ได้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชนในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31

ด้านการพัฒนากลุ่ม หรือองค์กรชุมชน โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอาชีพได้เป็นอย่างดี อยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05

ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการใช้เงินทุนที่ได้จากการระดมทุนภายในหมู่บ้าน เพื่อให้นำมาใช้อย่างสมเหตุสมผลในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62

ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปาภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิต ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38

ตารางที่ 4.2.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การผลิต				
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของ ผลผลิต	4.31	0.749	มากที่สุด	1
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการจัดการ เกี่ยวกับต้นทุนการผลิต	4.10	0.656	มาก	2
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ ร่วมกันในการผลิต	4.05	0.795	มาก	3
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการจัดการ เกี่ยวกับจำนวนการผลิต	4.00	0.796	มาก	4
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการผลิตใน รอบปีที่ผ่านมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการ ผลิตในปีต่อไป	3.95	1.035	มาก	5
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่ม การผลิต	3.93	0.838	มาก	6
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี หรือกรรมวิธีในการผลิต	3.69	0.811	มาก	7
รวม	4.00	0.658	มาก	1

ตารางที่ 4.2.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี (ต่อ)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การบริโภค				
- สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่	3.93	0.921	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ เพื่อไม่ให้หมดไปกับสินค้าเพื่อการบริโภค	3.81	1.065	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้ามาบริโภคเพิ่มเติมตามความจำเป็น	3.69	1.047	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มมีการแบ่งผลผลิตส่วนหนึ่งไว้สำหรับการบริโภค	3.55	1.087	มาก	4
รวม	3.74	0.889	มาก	3
การแปรรูป				
- กลุ่มอาชีพได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ	3.88	1.041	มาก	1
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการแปรรูปผลผลิต โดยใช้กระบวนการแปรรูปที่ไม่สลับซับซ้อน	3.79	0.976	มาก	2
- กลุ่มอาชีพมีการรวมกลุ่มกันเพื่อการแปรรูปผลผลิต	3.74	1.014	มาก	3
รวม	3.80	0.952	มาก	2

ตารางที่ 4.2.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุบลราชธานี (ต่อ)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การขาย				
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิต โดยการขายส่ง	4.07	0.867	มาก	1
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิต โดยการขาย ปลีก	4.05	0.882	มาก	2
- กลุ่มอาชีพมีอำนาจในการกำหนดราคา	3.90	1.008	มาก	3
- กลุ่มอาชีพจำหน่ายผลผลิต โดยที่ราคาขาย เป็นไปตามราคาตลาด	3.81	0.804	มาก	4
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตผ่านทาง ตัวแทนจำหน่าย	3.48	1.383	มาก	5
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตให้แก่โรงงาน แปรรูป	2.62	1.287	ปานกลาง	6
รวม	3.65	0.803	มาก	4

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.2.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า

ด้านการผลิต โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ซึ่งกลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิตในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.31

ด้านการบริโภค โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93

ด้านการแปรรูป โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ซึ่งกลุ่มอาชีพได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88

ด้านการขาย โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.65 ซึ่งกลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขายส่งในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07

ตารางที่ 4.2.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดอุบลราชธานี

การจัดสรรกำไร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การให้การศึกษา				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุน การศึกษาในรูปแบบของอาหารกลางวัน	2.93	1.022	ปานกลาง	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุน การศึกษาในรูปแบบของอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน อุปกรณ์กีฬา อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับ อุปกรณ์การเรียน	2.83	1.167	ปานกลาง	2
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุน การศึกษาในรูปแบบของการทัศนศึกษา/การดูงาน	2.74	1.270	ปานกลาง	3
รวม	2.83	1.039	ปานกลาง	3
การให้ความช่วยเหลือชุมชนในชุมชน				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนเงินทุน แก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อประกอบ อาชีพ	2.88	1.041	ปานกลาง	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการให้ เงินช่วยเหลือ และการรักษาพยาบาลแก่ คนชรา	2.86	1.049	ปานกลาง	2
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุน กิจกรรมที่เหมาะสมแก่คนพิการ	2.79	1.025	ปานกลาง	3
รวม	2.84	0.988	ปานกลาง	2

ตารางที่ 4.2.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดอุบลราชธานี (ต่อ)

การจัดสรรกำไร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การสร้างสาธารณูปโภค				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการ จัดการสิ่งปฏิกูลภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดหา ถังขยะ หรือเตาเผาขยะ ประจำหมู่บ้าน	2.88	1.152	ปานกลาง	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการขุด สระน้ำไว้ใช้ในหมู่บ้าน	2.64	1.078	ปานกลาง	2
- กลุ่มอาชีพ นำผลกำไรมาสนับสนุนการ สร้างประปาหมู่บ้าน	2.62	1.081	ปานกลาง	3
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการ สร้างถนนภายในหมู่บ้าน	2.57	0.991	ปานกลาง	4
รวม	2.68	1.032	ปานกลาง	4
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ				
- กลุ่มอาชีพได้ช่วยชี้แนะให้คนในชุมชน เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตร่วมกับ ทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้	3.43	1.272	มาก	1
- กลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การขุดลอกคู คลองภายในชุมชน การ ปลูกป่า และการรักษาความสะอาด	3.33	1.262	ปานกลาง	2
- กลุ่มอาชีพมีการสนับสนุนเงินทุนเพื่อให้ การส่งเสริมเยาวชนในชุมชนด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	3.07	1.197	ปานกลาง	3
รวม	3.28	1.189	มาก	1

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.2.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกินในจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ด้านการให้การศึกษา โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.83 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษาในรูปของอาหารกลางวันในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93

ด้านการให้ความอนุเคราะห์ในชุมชน โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนเงินทุนแก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88

ด้านการสร้างสาธารณูปโภค โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.68 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการจัดการสิ่งปฏิกูลภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดหาถังขยะ หรือเตาเผาขยะ ประจำหมู่บ้านในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 ซึ่งกลุ่มอาชีพได้ช่วยชี้แนะให้คนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตร่วมกับทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43

4.3 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดสุรินทร์

4.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดสุรินทร์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจังหวัดสุรินทร์ สรุปผลได้ตามตารางที่ 4.3.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดสุรินทร์

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	20	15.2
หญิง	112	84.8
รวม	132	100

ตารางที่ 4.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดสุรินทร์ (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
25 – 29 ปี	1	0.8
30 – 34 ปี	4	3.0
35 – 39 ปี	26	19.7
40 – 44 ปี	27	20.5
45 – 49 ปี	38	28.8
50 – 54 ปี	13	9.8
55 – 59 ปี	15	11.4
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	8	6.0
รวม	132	100
สถานภาพ		
โสด	8	6.1
สมรส	120	90.9
หย่าร้าง/หม้าย	4	3.0
รวม	132	100
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	54	40.9
มัธยมศึกษาตอนต้น	35	26.5
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	33	25.0
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	9	6.8
สูงกว่าปริญญาตรี	1	0.8
รวม	132	100

ตารางที่ 4.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดสุรินทร์ (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
ทำไร่	2	1.1
ทำนา	120	65.2
ทำสวน	7	3.8
รับจ้าง	18	9.8
อื่น ๆ	37	20.1
รวม	184	100
ประเภทของสินค้าที่ผลิต		
ผ้า และเครื่องแต่งกาย	124	93.9
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	8	6.1
รวม	132	100
ตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชีพ		
ผู้นำชุมชน	16	12.1
ประธานกลุ่มอาชีพ	52	39.4
รองประธานกลุ่มอาชีพ	14	10.6
เหรียญกฐินกลุ่มอาชีพ	16	12.1
อื่นๆ	34	25.8
รวม	132	100
รายได้ของกลุ่มอาชีพเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	27	20.5
10,000 – 20,000 บาท	29	22.0
20,001 – 30,000 บาท	23	17.3
30,001 – 40,000 บาท	20	15.2
40,001 – 50,000 บาท	1	0.8
มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป	32	24.2
รวม	132	100

ตารางที่ 4.3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดสุรินทร์ (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในกลุ่มอาชีพ		
ต่ำกว่า 10 คน	2	1.5
10 - 20 คน	35	26.5
21 - 30 คน	47	35.6
31 - 40 คน	4	3.0
41 - 50 คน	12	9.2
มากกว่า 50 คนขึ้นไป	32	24.2
รวม	132	100
การได้รับการอบรมจากหน่วยงาน		
ภาครัฐและเอกชน		
เคย	125	94.7
ไม่เคย	7	5.3
รวม	132	100

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.3.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 112 คนคิดเป็นร้อยละ 84.8 มีอายุระหว่าง 45- 49 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 28.8 สถานภาพสมรสจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 90.9 การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 54 คนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 40.9 ประกอบอาชีพทำนา 120 คน คิดเป็นร้อยละ 65.2 สินค้าที่ผลิตส่วนใหญ่เป็นประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 93.9 มีตำแหน่งเป็นประธานกลุ่มอาชีพจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 39.4 รายได้ของกลุ่มอาชีพเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาทขึ้นไปจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 24.2 กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 21 - 30 คน จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 35.6 และส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมกลุ่มอาชีพจากทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 94.7

ตารางที่ 4.3.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลกดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดสุรินทร์

ปัจจัยผลกดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์				
● การพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่				
- ผู้นำสามารถยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น ได้	3.94	0.615	มาก	1
- ผู้นำมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน	3.92	0.731	มาก	2
- ผู้นำมีความรู้และความเข้าใจถึงความจำเป็น ในการผลิตสินค้า	3.89	0.754	มาก	3
- ผู้นำมีความรู้และความเข้าใจในการนำ สินค้าที่ผลิตได้ไปขาย	3.89	0.684	มาก	3
- ผู้นำสามารถติดต่อและสร้างความสัมพันธ์ กับบุคคลภายนอกชุมชน	3.78	0.691	มาก	4
- ผู้นำมีความสามารถในการระดมคน มาช่วย ดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชน	3.70	0.730	มาก	5
- ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.69	0.711	มาก	6
- ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการ วิธีการผลิตสินค้าของกลุ่ม	3.67	0.717	มาก	7
- ผู้นำมีความสามารถในการระดมเงินทุน	3.64	0.867	มาก	8
- ผู้นำมีภาวะความเป็นผู้นำ	3.56	0.723	มาก	9
- ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการ การใช้เงินทุน	3.54	0.795	มาก	10

ตารางที่ 4.3.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดสุรินทร์ (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
● การพัฒนาสมาชิกกลุ่ม				
- สมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้า	3.93	0.743	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีความสามารถทำการผลิต สินค้าได้ทุกคน	3.93	0.764	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีความสามารถด้านการขาย ผลผลิตของกลุ่ม	3.54	0.681	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จัก แสวงหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อใช้ในการ ประกอบอาชีพ	3.48	0.786	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักคิด วิเคราะห์เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	3.46	0.725	มาก	4
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักวาง แผนการประกอบอาชีพ	3.41	0.698	มาก	5
● การพัฒนาของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง				
- เจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่	4.11	0.548	มาก	1
- เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการ ประกอบอาชีพให้แก่ชุมชน	4.06	0.651	มาก	2
- เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการประเมินผล เกี่ยวกับโครงการในการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชน	4.05	0.522	มาก	3
- เจ้าหน้าที่มีความรู้ในด้านเทคนิคการกระตุ้น เชื่อมประสานเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	3.96	0.500	มาก	4
- เจ้าหน้าที่มีความรู้อย่างลึกซึ้งในอุดมการณ์ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	3.93	0.512	มาก	5
รวม	3.79	0.445	มาก	1

ตารางที่ 4.3.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดสุรินทร์ (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนากลุ่ม / องค์กรชุมชน				
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่ม	3.86	0.639	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงความสำคัญ ของการมีส่วนร่วม	3.86	0.602	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในการดำเนิน กิจกรรมของกลุ่มอาชีพได้เป็นอย่างดี	3.76	0.568	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการพัฒนา กลุ่ม	3.62	0.683	มาก	3
รวม	3.78	0.549	มาก	2
ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ				
- สมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการหาเงินทุน โดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน	3.73	0.820	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ของกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ	3.71	0.767	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่ง เงินทุน โดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน	3.69	0.732	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการใช้เงินทุนที่ ได้จากการระดมทุนภายในหมู่บ้าน เพื่อให้ นำมาใช้อย่างสมเหตุสมผล	3.62	0.747	มาก	4
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่ง เงินทุน โดยการติดต่อกู้ยืมจากธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	3.17	1.095	ปานกลาง	5
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการหาเงินทุนจาก ภายนอกชุมชน	3.11	0.797	ปานกลาง	6
รวม	3.51	0.572	มาก	3

ตารางที่ 4.3.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลกดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดสุรินทร์ (ต่อ)

ปัจจัยผลกดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ				
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงคู คลองและบ่อน้ำภายในชุมชน เพื่อการบริโภคและกาผลิต	3.20	0.869	ปานกลาง	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงถนนในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิต	3.17	0.937	ปานกลาง	2
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปาภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิต	3.06	1.039	ปานกลาง	3
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงไฟฟ้าเพื่อการบริโภคและการผลิต	3.01	1.088	ปานกลาง	4
รวม	3.11	0.886	ปานกลาง	4

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.3.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลกดันเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ พบว่าด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 ซึ่งในส่วนของกาพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชน พบว่าผู้นำสามารถยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นได้ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ในส่วนของกาพัฒนาสมาชิกกลุ่ม พบว่าสมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้า และมีความสามารถทำการผลิตสินค้าได้ทุกคนในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.93 ในส่วนของกาพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11

ด้านการพัฒนากลุ่ม หรือองค์กรชุมชน โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่ม และมีความเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86

ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 ซึ่งสมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการหาเงินทุนโดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73

ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงคู คลองและบ่อน้ำภายในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิต ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.20

ตารางที่ 4.3.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดสุรินทร์

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การผลิต				
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของ ผลผลิต	3.97	0.629	มาก	1
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการจัดการ เกี่ยวกับต้นทุนการผลิต	3.90	0.652	มาก	2
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่ม การผลิต	3.78	0.646	มาก	3
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ ร่วมกันในการผลิต	3.75	0.724	มาก	4
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการจัดการ เกี่ยวกับจำนวนการผลิต	3.69	0.689	มาก	5
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี หรือกรรมวิธีในการผลิต	3.64	0.619	มาก	6
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการผลิตใน รอบปีที่ผ่านมา เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับ การผลิตในปีต่อไป	3.64	0.680	มาก	6
รวม	3.77	0.547	มาก	1

ตารางที่ 4.3.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดสุรินทร์ (ต่อ)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การบริโภค				
- สมาชิกกลุ่มมีการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้ามาบริโภคเพิ่มเติมตามความจำเป็น	3.61	0.613	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่	3.51	0.648	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีการแบ่งผลผลิตส่วนหนึ่งไว้สำหรับการบริโภค	3.49	0.704	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ เพื่อให้ไม่ให้หมดไปกับสินค้าเพื่อการบริโภค	3.48	0.715	มาก	4
รวม	3.52	0.507	มาก	2
การแปรรูป				
- กลุ่มอาชีพได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ	3.55	0.702	มาก	1
- กลุ่มอาชีพมีการรวมกลุ่มกันเพื่อการแปรรูปผลผลิต	3.49	0.704	มาก	2
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการแปรรูปผลผลิต โดยใช้กระบวนการแปรรูปที่ไม่สลับซับซ้อน	3.45	0.680	มาก	3
รวม	3.49	0.621	มาก	3

ตารางที่ 4.3.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดสุรินทร์ (ต่อ)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การขาย				
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขาย ปลีก	3.85	0.860	มาก	1
- กลุ่มอาชีพจำหน่ายผลผลิตโดยที่ราคาขาย เป็นไปตามราคาตลาด	3.69	0.866	มาก	2
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขายส่ง	3.37	1.066	ปานกลาง	3
- กลุ่มอาชีพมีอำนาจในการกำหนดราคา	3.17	1.037	ปานกลาง	4
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตผ่านทาง ตัวแทนจำหน่าย	3.07	1.100	ปานกลาง	5
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตให้แก่โรงงาน แปรรูป	2.32	1.114	น้อย	6
รวม	3.24	0.634	ปานกลาง	4

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.3.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า

ด้านการผลิต โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ซึ่งกลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิตในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97

ด้านการบริโภค โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้ามาบริโภคเพิ่มเติมตามความจำเป็นในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.61

ด้านการแปรรูป โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ซึ่งกลุ่มอาชีพได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55

ด้านการขาย โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 ซึ่งกลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขายปลีกในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85

ตารางที่ 4.3.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดสุรินทร์

การจัดสรรกำไร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การให้การศึกษา				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษา ในรูปของการทัศนศึกษา/การดูงาน	2.40	0.881	น้อย	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษา ในรูปของอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน อุปกรณ์กีฬา อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การ เรียน	2.24	0.926	น้อย	2
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษา ในรูปของอาหารกลางวัน	2.14	0.906	น้อย	3
รวม	2.26	0.792	น้อย	2
การให้การให้ความอนุเคราะห์ชุมชนในชุมชน				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนเงินทุนแก่ เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ	2.08	0.829	น้อย	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการให้ เงินช่วยเหลือ และการรักษาพยาบาลแก่คนชรา	2.08	0.792	น้อย	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนกิจกรรม ที่เหมาะสมแก่คนพิการ	2.08	0.811	น้อย	1
รวม	2.08	0.759	น้อย	3

ตารางที่ 4.3.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดสุรินทร์ (ต่อ)

การจัดสรรกำไร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การสร้างสาธารณูปโภค				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการจัดการ สิ่งปลูกภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดหาถังขยะ หรือเตาเผาขยะ ประจำหมู่บ้าน	2.02	0.842	น้อย	1
- กลุ่มอาชีพ นำผลกำไรมาสนับสนุนการสร้าง ประปาหมู่บ้าน	1.88	0.752	น้อย	2
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการสร้าง ถนนภายในหมู่บ้าน	1.86	0.763	น้อย	3
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการขุด สระน้ำไว้ในหมู่บ้าน	1.84	0.740	น้อย	4
รวม	1.89	0.728	น้อย	4
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ				
- กลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การขุดลอกคู คลองภายในชุมชน การปลูกป่า และการรักษาความสะอาด	3.15	1.175	ปานกลาง	1
- กลุ่มอาชีพได้ช่วยชี้แนะให้คนในชุมชนเห็น ถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตร่วมกับ ทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้	3.10	1.158	ปานกลาง	2
- กลุ่มอาชีพมีการสนับสนุนเงินทุนเพื่อให้การ ส่งเสริมเยาวชนในชุมชนด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	2.48	0.969	น้อย	3
รวม	2.91	0.893	ปานกลาง	1

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.3.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกินในจังหวัดสุรินทร์ พบว่า

ด้านการให้การศึกษา โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.08 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษาในรูปของการทัศนศึกษา/การดูงานในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.40

ด้านการให้ความอนุเคราะห์ในชุมชน โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.08 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนเงินทุนแก่เยาวชนที่พึงจบการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ มีการนำผลกำไรมาสนับสนุนการให้เงินช่วยเหลือ และการรักษาพยาบาลแก่คนชรา และนำผลกำไรมาสนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมแก่คนพิการในระดับน้อยเท่ากัน โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.08

ด้านการสร้างสาธารณูปโภค โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.89 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการจัดการสิ่งปฏิกูลภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดทำถังขยะ หรือเตาเผาขยะ ประจำหมู่บ้านในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.02

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 ซึ่งกลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การขุดลอกคู คลองภายในชุมชน การปลูกป่า และการรักษาความสะอาดในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15

4.4 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดขอนแก่น

4.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดขอนแก่น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจังหวัดขอนแก่น สรุปผลได้ตามตารางที่ 4.4.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	29	33.3
หญิง	58	66.7
รวม	87	100

ตารางที่ 4.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
25 – 29 ปี	2	2.3
30 – 34 ปี	5	5.7
35 – 39 ปี	4	4.6
40 – 44 ปี	17	19.5
45 – 49 ปี	14	16.2
50 – 54 ปี	17	19.5
55 – 59 ปี	21	24.2
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	7	8.0
รวม	87	100
สถานภาพ		
โสด	6	6.9
สมรส	74	85.1
หย่าร้าง/หม้าย	7	8.0
รวม	87	100
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	25	28.7
มัธยมศึกษาตอนต้น	27	31.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	21	24.1
อนุปริญญา/ปวส.	1	1.2
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	12	13.8
อื่นๆ	1	1.2
รวม	87	100

ตารางที่ 4.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
ทำไร่	12	10.8
ทำนา	50	45.1
ทำสวน	4	3.6
ประมง	1	0.9
รับจ้าง	11	9.9
อื่น ๆ	33	29.7
รวม	111	100
ประเภทของสินค้าที่ผลิต		
อาหาร	25	28.7
เครื่องมือ	6	6.9
ผ้า และเครื่องแต่งกาย	35	40.2
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	17	19.6
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	4	4.6
รวม	87	100
ตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชีพ		
ผู้นำชุมชน	23	26.4
ประธานกลุ่มอาชีพ	32	36.8
รองประธานกลุ่มอาชีพ	10	11.5
เหรัญญิกกลุ่มอาชีพ	9	10.4
อื่นๆ	13	14.9
รวม	87	100
รายได้ของกลุ่มอาชีพเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	10	11.5
10,000 – 20,000 บาท	33	37.9
20,001 – 30,000 บาท	25	28.7
30,001 – 40,000 บาท	2	2.4

ตารางที่ 4.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
40,001 – 50,000 บาท	6	6.9
มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป	11	12.6
รวม	87	100
จำนวนสมาชิกในกลุ่มอาชีพ		
ต่ำกว่า 10 คน	10	11.5
10 - 20 คน	33	37.9
21 - 30 คน	13	14.9
31 – 40 คน	8	9.3
41 – 50 คน	10	11.5
มากกว่า 50 คนขึ้นไป	13	14.9
รวม	87	100
การได้รับการอบรมจากหน่วยงาน		
ภาครัฐและเอกชน		
เคย	85	97.7
ไม่เคย	2	2.3
รวม	87	100

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.4.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 58 คนคิดเป็นร้อยละ 66.7 มีอายุระหว่าง 55- 59 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 24.1 สถานภาพสมรสจำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 85.1 การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 31 ประกอบอาชีพทำนา 50 คน คิดเป็นร้อยละ 45.1 สินค้าที่ผลิตส่วนใหญ่เป็นประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายจำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 40.2 มีตำแหน่งเป็นประธานกลุ่มอาชีพจำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 รายได้ของกลุ่มอาชีพเฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาทจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9 กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 10 - 20 คน จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 37.9 และส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมกลุ่มอาชีพจากทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 97.7

ตารางที่ 4.4.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์				
● การพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่				
- ผู้นำมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน	4.43	0.640	มากที่สุด	1
- ผู้นำมีความรู้และความเข้าใจถึงความจำเป็น ในการผลิตสินค้า	4.41	0.740	มากที่สุด	2
- ผู้นำมีความรู้และความเข้าใจในการนำสินค้า ที่ผลิตได้ไปขาย	4.36	0.777	มากที่สุด	3
- ผู้นำสามารถยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น ได้	4.34	0.644	มากที่สุด	4
- ผู้นำสามารถติดต่อและสร้างความสัมพันธ์กับ บุคคลภายนอกชุมชน	4.26	0.739	มากที่สุด	5
- ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการ วิธีการผลิตสินค้าของกลุ่ม	4.26	0.673	มากที่สุด	5
- ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	4.16	0.729	มาก	6
- ผู้นำมีความสามารถในการระดมคน มาช่วย ดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชน	4.08	0.796	มาก	7
- ผู้นำมีภาวะความเป็นผู้นำ	4.06	0.653	มาก	8
- ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการการ ใช้เงินทุน	4.00	0.629	มาก	9
- ผู้นำมีความสามารถในการระดมเงินทุน	3.67	0.802	มาก	10

ตารางที่ 4.4.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
● การพัฒนาสมาชิกกลุ่ม				
- สมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้า	4.52	0.662	มากที่สุด	1
- สมาชิกกลุ่มมีความสามารถทำการผลิตสินค้า ได้ทุกคน	4.29	0.806	มากที่สุด	2
- สมาชิกกลุ่มมีความสามารถด้านการขาย ผลผลิตของกลุ่ม	4.14	0.702	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักวางแผนการประกอบอาชีพ	3.93	0.818	มาก	4
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักแสวงหา ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ	3.90	0.822	มาก	5
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักคิด วิเคราะห์เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	3.76	0.792	มาก	6
● การพัฒนาของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง				
- เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการ ประกอบอาชีพให้แก่ชุมชน	4.49	0.645	มากที่สุด	1
- เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่	4.48	0.697	มากที่สุด	2
- เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการประเมินผล เกี่ยวกับโครงการในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	4.46	0.679	มากที่สุด	3
- เจ้าหน้าที่มีความรู้อย่างลึกซึ้งในอุดมการณ์ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	4.41	0.724	มากที่สุด	4
- เจ้าหน้าที่มีความรู้ในด้านเทคนิคการกระตุ้น เชื่อมประสานเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	4.26	0.706	มากที่สุด	5
รวม	4.23	0.487	มากที่สุด	2

ตารางที่ 4.4.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนากลุ่ม / องค์กรชุมชน				
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่ม	4.33	0.659	มากที่สุด	1
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในการดำเนิน กิจกรรมของกลุ่มอาชีพได้เป็นอย่างดี	4.31	0.616	มากที่สุด	2
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม	4.26	0.690	มากที่สุด	3
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการพัฒนากลุ่ม	4.26	0.723	มากที่สุด	3
รวม	4.29	0.609	มากที่สุด	1
ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ				
- สมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการหาเงินทุน โดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน	3.79	0.954	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการใช้เงินทุนที่ได้ จากการระดมทุนภายในหมู่บ้าน เพื่อให้ นำมาใช้อย่างสมเหตุสมผล	3.72	1.053	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของ กลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ	3.71	1.011	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่งเงินทุน โดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน	3.56	1.138	มาก	4
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการหาเงินทุนจาก ภายนอกชุมชน	3.40	0.994	ปานกลาง	5
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่งเงินทุน โดยการติดต่อกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตร และสหกรณ์การเกษตร	3.24	1.141	ปานกลาง	6
รวม	3.57	0.909	มาก	3

ตารางที่ 4.4.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ				
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปาภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิต	3.67	0.872	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงคู คลองและบ่อน้ำภายในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิต	3.54	0.887	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงถนนในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิต	3.52	0.861	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงไฟฟ้าเพื่อการบริโภคและการผลิต	3.45	0.832	มาก	4
รวม	3.54	0.751	มาก	4

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.4.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดขอนแก่น พบว่าด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 ซึ่งในส่วนของ การพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชน พบว่าผู้นำมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชนในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43 ในส่วนของ การพัฒนาสมาชิกกลุ่ม พบว่าสมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้าในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.52 ในส่วนของ การพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชนในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49

ด้านการพัฒนากลุ่ม หรือองค์กรชุมชน โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่มอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33

ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ซึ่งสมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการหาเงินทุนโดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79

ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปาภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิตในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67

ตารางที่ 4.4.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดขอนแก่น

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การผลิต				
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิต	4.49	0.663	มากที่สุด	1
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มการผลิต	4.43	0.741	มากที่สุด	2
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการจัดการเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต	4.40	0.723	มากที่สุด	3
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ร่วมกันในการผลิต	4.40	0.706	มากที่สุด	3
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีหรือกรรมวิธีในการผลิต	4.26	0.855	มากที่สุด	4
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการจัดการเกี่ยวกับจำนวนการผลิต	4.26	0.723	มากที่สุด	4
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการผลิตในรอบปีที่ผ่านมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการผลิตในปีต่อไป	4.22	0.754	มากที่สุด	5
รวม	4.35	0.622	มากที่สุด	1

ตารางที่ 4.4.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การบริโภค				
- สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่	4.00	0.976	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ เพื่อไม่ให้หมดไปกับสินค้าเพื่อการบริโภค	3.79	1.002	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้ามาบริโภคเพิ่มเติมตามความจำเป็น	3.60	0.982	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มมีการแบ่งผลผลิตส่วนหนึ่งไว้สำหรับการบริโภค	3.57	0.960	มาก	4
รวม	3.74	0.866	มาก	3
การแปรรูป				
- กลุ่มอาชีพมีการรวมกลุ่มกันเพื่อการแปรรูปผลผลิต	4.18	0.785	มาก	1
- กลุ่มอาชีพได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ	4.15	0.883	มาก	2
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการแปรรูปผลผลิต โดยใช้กระบวนการแปรรูปที่ไม่สลับซับซ้อน	4.07	0.925	มาก	3
รวม	4.13	0.770	มาก	2

ตารางที่ 4.4.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การขาย				
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิต โดยการขาย				
ปลีก	4.32	0.883	มากที่สุด	1
- กลุ่มอาชีพมีอำนาจในการกำหนดราคา	4.01	0.828	มาก	2
- กลุ่มอาชีพจำหน่ายผลผลิตโดยที่ราคาขาย				
เป็นไปตามราคาตลาด	3.89	0.841	มาก	3
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิต โดยการขายส่ง	3.82	0.947	มาก	4
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตผ่านทาง				
ตัวแทนจำหน่าย	3.13	1.159	ปานกลาง	5
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตให้แก่โรงงาน				
แปรรูป	2.62	1.184	ปานกลาง	6
รวม	3.63	0.633	มาก	4

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.4.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดขอนแก่น พบว่า

ด้านการผลิต โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 ซึ่งกลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิตในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.49

ด้านการบริโภค โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

ด้านการแปรรูป โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ซึ่งกลุ่มอาชีพมีการรวมกลุ่มกันเพื่อการแปรรูปผลผลิตในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18

ด้านการขาย โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 ซึ่งกลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขายปลีกในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32

ตารางที่ 4.4.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดขอนแก่น

การจัดสรรกำไร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การให้การศึกษา				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษา ในรูปของอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน อุปกรณ์กีฬา อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การ เรียน	3.25	0.879	ปานกลาง	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษา ในรูปของการทัศนศึกษา/การดูงาน	3.10	0.915	ปานกลาง	2
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษา ในรูปของอาหารกลางวัน	3.06	0.920	ปานกลาง	3
รวม	3.14	0.803	ปานกลาง	2
การให้การให้ความอนุเคราะห์ชุมชนในชุมชน				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนกิจกรรมที่ เหมาะสมแก่คนพิการ	2.98	1.000	ปานกลาง	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการให้เงิน ช่วยเหลือ และการรักษาพยาบาลแก่คนชรา	2.97	1.005	ปานกลาง	2
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนเงินทุนแก่ เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ	2.80	0.975	ปานกลาง	3
รวม	2.92	0.904	ปานกลาง	3

ตารางที่ 4.4.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

การจัดสรรกำไร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การสร้างสาธารณูปโภค				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการจัดการ สิ่งปลูกภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดหาถังขยะ หรือเตาเผาขยะ ประจำหมู่บ้าน	2.95	1.033	ปานกลาง	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการสร้าง ถนนภายในหมู่บ้าน	2.72	0.973	ปานกลาง	2
- กลุ่มอาชีพ นำผลกำไรมาสนับสนุนการสร้าง ประปาหมู่บ้าน	2.70	1.013	ปานกลาง	3
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการขุด สระน้ำไว้ในหมู่บ้าน	2.57	1.085	น้อย	4
รวม	2.74	0.931	ปานกลาง	4
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ				
- กลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การขุดลอกคู คลองภายในชุมชน การปลูกป่า และการรักษาความสะอาด	3.90	1.057	มาก	1
- กลุ่มอาชีพได้ช่วยชี้แนะให้คนในชุมชนเห็น ถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตร่วมกับ ทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้	3.71	1.088	มาก	2
- กลุ่มอาชีพมีการสนับสนุนเงินทุนเพื่อให้การ ส่งเสริมเยาวชนในชุมชนด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	3.13	0.998	ปานกลาง	3
รวม	3.58	0.888	มาก	1

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.4.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกินในจังหวัดขอนแก่น พบว่า

ด้านการให้การศึกษา โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษาในรูปของอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน อุปกรณ์กีฬา อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การเรียนในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25

ด้านการให้ความอนุเคราะห์ในชุมชน โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.92 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมแก่คนพิการในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.98

ด้านการสร้างสาธารณูปโภค โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.74 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการจัดการสิ่งปฏิกูลภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดหาถังขยะ หรือเตาเผาขยะ ประจำหมู่บ้านในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 ซึ่งกลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การขุดลอกคู คลองภายในชุมชน การปลูกป่า และการรักษาความสะอาดในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90

4.5 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดอุดรธานี

4.5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดอุดรธานี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจังหวัดอุดรธานี สรุปผลได้ตามตารางที่ 4.5.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดอุดรธานี

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	24	38.1
หญิง	39	61.9
รวม	63	100

ตารางที่ 4.5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดอุดรธานี (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	1	1.6
25 – 29 ปี	4	6.3
30 – 34 ปี	3	4.8
35 – 39 ปี	4	6.3
40 – 44 ปี	11	17.5
45 – 49 ปี	5	7.9
50 – 54 ปี	21	33.3
55 – 59 ปี	9	14.4
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	5	7.9
รวม	63	100
สถานภาพ		
โสด	4	6.3
สมรส	55	87.4
หย่าร้าง/หม้าย	4	6.3
รวม	63	100
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	26	41.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	8	12.7
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	22	34.9
อนุปริญญา/ปวส.	4	6.3
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	3	4.8
รวม	63	100

ตารางที่ 4.5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดอุดรธานี (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
ทำไร่	16	18.2
ทำนา	40	45.5
ทำสวน	2	2.3
รับจ้าง	9	10.1
อื่น ๆ	21	23.9
รวม	88	100
ประเภทของสินค้าที่ผลิต		
อาหาร	12	19.0
ผ้า และเครื่องแต่งกาย	47	74.6
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	4	6.4
รวม	63	100
ตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชีพ		
ผู้นำชุมชน	19	30.2
ประธานกลุ่มอาชีพ	22	34.9
รองประธานกลุ่มอาชีพ	6	9.5
เหรียญกกลุ่มอาชีพ	5	7.9
อื่นๆ	11	17.5
รวม	63	100
รายได้ของกลุ่มอาชีพเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	16	25.4
10,000 – 20,000 บาท	17	27.0
20,001 – 30,000 บาท	2	3.2
40,001 – 50,000 บาท	4	6.3
มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป	24	38.1
รวม	63	100

ตารางที่ 4.5.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดอุดรธานี (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในกลุ่มอาชีพ		
ต่ำกว่า 10 คน	3	4.9
10 - 20 คน	27	42.9
21 - 30 คน	18	28.6
31 - 40 คน	8	12.6
41 - 50 คน	3	4.9
มากกว่า 50 คนขึ้นไป	4	6.1
รวม	63	100
การได้รับการอบรมจากหน่วยงาน		
ภาครัฐและเอกชน		
เคย	62	98.4
ไม่เคย	1	1.6
รวม	63	100

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.5.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 39 คนคิดเป็นร้อยละ 61.9 มีอายุระหว่าง 50 - 54 ปี จำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 สถานภาพสมรสจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 87.3 การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 41.3 ประกอบอาชีพทำนา 40 คน คิดเป็นร้อยละ 45.5 สินค้าที่ผลิตส่วนใหญ่เป็นประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายจำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 47.6 มีตำแหน่งเป็นประธานกลุ่มอาชีพจำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 34.9 รายได้ของกลุ่มอาชีพเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 10 - 20 คน จำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 และส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมกลุ่มอาชีพจากทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 98.4

ตารางที่ 4.5.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุดรธานี

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์				
● การพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่				
- ผู้นำสามารถยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น ได้	4.13	0.660	มาก	1
- ผู้นำมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน	4.06	0.878	มาก	2
- ผู้นำมีความรู้และความเข้าใจในการนำสินค้า ที่ผลิตได้ไปขาย	4.05	0.812	มาก	3
- ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการ วิธีการผลิตสินค้าของกลุ่ม	3.92	0.829	มาก	4
- ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.90	0.777	มาก	5
- ผู้นำมีความรู้และความเข้าใจถึงความจำเป็น ในการผลิตสินค้า	3.87	0.833	มาก	6
- ผู้นำสามารถติดต่อและสร้างความสัมพันธ์กับ บุคคลภายนอกชุมชน	3.76	0.962	มาก	7
- ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการการ ใช้เงินทุน	3.70	0.909	มาก	8
- ผู้นำมีความสามารถในการระดมคน มาช่วย				
ดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชน	3.63	0.768	มาก	9
- ผู้นำมีภาวะความเป็นผู้นำ	3.62	0.851	มาก	10
- ผู้นำมีความสามารถในการระดมเงินทุน	3.38	0.851	ปานกลาง	11

ตารางที่ 4.5.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุดรธานี (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
● การพัฒนาสมาชิกกลุ่ม				
- สมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้า	4.14	0.759	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีความสามารถด้านการขาย ผลผลิตของกลุ่ม	3.94	0.693	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีความสามารถทำการผลิต สินค้าได้ทุกคน	3.92	0.768	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักวาง แผนการประกอบอาชีพ	3.75	0.595	มาก	4
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จัก แสวงหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อใช้ในการ ประกอบอาชีพ	3.70	0.733	มาก	5
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักคิด วิเคราะห์เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	3.60	0.708	มาก	6
● การพัฒนาของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง				
- เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการ ประกอบอาชีพให้แก่ชุมชน	4.27	0.766	มากที่สุด	1
- เจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่	4.16	0.937	มาก	2
- เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการประเมินผล เกี่ยวกับโครงการในการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชน	4.16	0.971	มาก	2
- เจ้าหน้าที่มีความรู้อย่างลึกซึ้งในอุดมการณ์ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	4.11	0.952	มาก	3
- เจ้าหน้าที่มีความรู้ในด้านเทคนิคการ กระตุ้นเชื่อมประสานเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชน	4.08	0.829	มาก	4
รวม	3.94	0.580	มาก	2

ตารางที่ 4.5.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุดรธานี (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนากลุ่ม / องค์กรชุมชน				
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่ม	4.05	0.771	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม	3.97	0.718	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอาชีพได้เป็นอย่างดี	3.92	0.703	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการพัฒนากลุ่ม	3.87	0.871	มาก	4
รวม	3.95	0.676	มาก	1
ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ				
- สมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการหาเงินทุนโดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน	3.68	0.997	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ	3.68	1.013	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการใช้เงินที่ได้จากการระดมทุนภายในหมู่บ้าน เพื่อให้นำมาใช้อย่างสมเหตุสมผล	3.43	1.011	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่งเงินทุนโดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน	3.21	1.003	ปานกลาง	3
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการหาเงินทุนจากภายนอกชุมชน	3.16	1.003	ปานกลาง	4
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่งเงินทุนโดยการติดต่อกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	2.71	1.430	ปานกลาง	5
รวม	3.31	0.767	ปานกลาง	4

ตารางที่ 4.5.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุดรธานี (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ				
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงถนนในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิต	3.56	1.133	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงคู คลองและบ่อน้ำภายในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิต	3.51	0.998	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปาภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิต	3.35	0.919	ปานกลาง	3
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงไฟฟ้าเพื่อการบริโภคและการผลิต	3.11	0.969	ปานกลาง	4
รวม	3.38	0.833	ปานกลาง	3

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.5.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี พบว่าด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 ซึ่งในส่วนของการพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชน พบว่าผู้นำยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นได้ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 ในส่วนของการพัฒนาสมาชิกกลุ่ม พบว่าสมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้าในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ในส่วนของการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชนในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27

ด้านการพัฒนากลุ่ม หรือองค์กรชุมชน โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่มอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05

ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 ซึ่งสมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการหาเงินทุน โดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68

ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงถนนในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิตในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56

ตารางที่ 4.5.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุดรธานี

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การผลิต				
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของ ผลิตผล	4.37	0.867	มากที่สุด	1
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการผลิตในรอบ ปีที่ผ่านมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการผลิตในปี ต่อไป	4.11	0.625	มาก	2
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ ร่วมกันในการผลิต	4.10	0.756	มาก	3
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี หรือ กรรมวิธีในการผลิต	4.10	0.797	มาก	3
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการจัดการ เกี่ยวกับจำนวนการผลิต	3.98	0.751	มาก	4
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการจัดการ เกี่ยวกับต้นทุนการผลิต	3.95	0.792	มาก	5
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มการ ผลิต	3.94	0.840	มาก	6
รวม	4.08	0.629	มากที่สุด	1

ตารางที่ 4.5.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุดรธานี (ต่อ)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การบริโภค				
- สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่	3.79	0.953	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้ามาบริโภคเพิ่มเติมตามความจำเป็น	3.48	1.045	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่ เพื่อให้ไม่ให้หมดไปกับสินค้าเพื่อการบริโภค	3.48	0.981	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีการแบ่งผลผลิตส่วนหนึ่งไว้สำหรับการบริโภค	3.24	1.146	ปานกลาง	3
รวม	3.49	0.813	มาก	3
การแปรรูป				
- กลุ่มอาชีพได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ	3.86	1.216	มาก	1
- กลุ่มอาชีพมีการรวมกลุ่มกันเพื่อการแปรรูปผลผลิต	3.57	1.316	มาก	2
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการแปรรูปผลผลิต โดยใช้กระบวนการแปรรูปที่ไม่สลับซับซ้อน	3.56	1.341	มาก	3
รวม	3.66	1.213	มาก	2

ตารางที่ 4.5.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดอุดรธานี (ต่อ)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การขาย				
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขายปลีก	4.00	1.107	มาก	1
- กลุ่มอาชีพมีอำนาจในการกำหนดราคา	3.94	1.076	มาก	2
- กลุ่มอาชีพจำหน่ายผลผลิตโดยที่ราคาขายเป็นไปตามราคาตลาด	3.62	0.991	มาก	3
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขายส่ง	3.60	1.326	มาก	4
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตผ่านทางตัวแทนจำหน่าย	2.78	1.349	ปานกลาง	5
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตให้แก่โรงงานแปรรูป	2.02	1.184	น้อย	6
รวม	3.33	0.829	ปานกลาง	4

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.5.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานี พบว่า

ด้านการผลิต โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 ซึ่งกลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิตในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.37

ด้านการบริโภค โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.49 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79

ด้านการแปรรูป โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.66 ซึ่งกลุ่มอาชีพได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86

ด้านการขาย โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 ซึ่งกลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขายปลีกในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00

ตารางที่ 4.5.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดอุดรธานี

การจัดสรรกำไร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การให้การศึกษา				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุน การศึกษาในรูปแบบของการทัศนศึกษา/การดูงาน	2.76	0.995	ปานกลาง	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุน การศึกษาในรูปแบบของอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน อุปกรณ์กีฬา อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับ อุปกรณ์การเรียน	2.63	1.005	ปานกลาง	2
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุน การศึกษาในรูปแบบของอาหารกลางวัน	2.59	1.102	น้อย	3
รวม	2.66	0.936	ปานกลาง	2
การให้ความอนุเคราะห์ชุมชนในชุมชน				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนเงินทุน แก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อประกอบ อาชีพ	2.49	1.134	น้อย	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนกิจกรรม ที่เหมาะสมแก่คนพิการ	2.46	1.090	น้อย	2
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการให้ เงินช่วยเหลือ และการรักษาพยาบาลแก่ คนชรา	2.44	1.175	น้อย	3
รวม	2.47	1.057	น้อย	3

ตารางที่ 4.5.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดอุดรธานี (ต่อ)

การจัดสรรกำไร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การสร้างสาธารณูปโภค				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการจัดการ สิ่งปลูกสร้างในหมู่บ้าน เช่น การจัดหาถังขยะ หรือเตาเผาขยะ ประจำหมู่บ้าน	2.30	1.253	น้อย	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการขุด สระน้ำไว้ในหมู่บ้าน	2.29	1.184	น้อย	2
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการสร้าง ถนนภายในหมู่บ้าน	2.27	1.167	น้อย	3
- กลุ่มอาชีพ นำผลกำไรมาสนับสนุนการสร้าง ประปาหมู่บ้าน	2.19	1.060	น้อย	4
รวม	2.26	1.063	น้อย	4
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ				
- กลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การขุดลอกคู คลองภายในชุมชน การปลูกป่า และการรักษาความสะอาด	3.56	1.133	มาก	1
- กลุ่มอาชีพได้ช่วยชี้แนะให้คนในชุมชนเห็น ถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตร่วมกับ ทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้	3.49	1.091	มาก	2
- กลุ่มอาชีพมีการสนับสนุนเงินทุนเพื่อให้การ ส่งเสริมเยาวชนในชุมชนด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	2.94	1.148	ปานกลาง	3
รวม	3.33	0.985	ปานกลาง	1

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.5.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกินในจังหวัดอุดรธานี พบว่า

ด้านการให้การศึกษา โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษาในรูปของการทัศนศึกษา/การดูงาน ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76

ด้านการให้ความอนุเคราะห์ในชุมชน โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับน้อยโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.47 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนเงินทุนแก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.49

ด้านการสร้างสาธารณูปโภค โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.26 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการจัดการสิ่งปฏิกูลภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดทำถังขยะ หรือเตาเผาขยะ ประจำหมู่บ้านในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.30

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 ซึ่งกลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การขุดลอกคู คลองภายในชุมชน การปลูกป่า และการรักษาความสะอาดในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56

4.6 ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจังหวัดเลย

4.6.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของจังหวัดเลย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างจังหวัดเลย สรุปผลได้ตามตารางที่ 4.6.1 ดังนี้

ตารางที่ 4.6.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดเลย

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	12	28.6
หญิง	30	71.4
รวม	42	100

ตารางที่ 4.6.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดเลย (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	1	2.4
25 – 29 ปี	3	7.1
30 – 34 ปี	4	9.5
35 – 39 ปี	4	9.5
40 – 44 ปี	5	11.9
45 – 49 ปี	5	11.9
50 – 54 ปี	9	21.4
55 – 59 ปี	5	11.9
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	6	14.4
รวม	42	100
สถานภาพ		
โสด	6	14.2
สมรส	34	81.0
หย่าร้าง/หม้าย	2	4.8
รวม	42	100
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	19	45.2
มัธยมศึกษาตอนต้น	9	21.4
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	9	21.4
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	4	9.5
สูงกว่าปริญญาตรี	1	2.5
รวม	42	100

ตารางที่ 4.6.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดเลย (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
ทำไร่	18	28.1
ทำนา	7	10.9
ทำสวน	9	14.1
รับจ้าง	9	14.1
อื่น ๆ	21	32.8
รวม	64	100
ประเภทของสินค้าที่ผลิต		
อาหาร	15	35.8
เครื่องมือ	9	21.4
ผ้า และเครื่องแต่งกาย	9	21.4
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	9	21.4
รวม	42	100
ตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชีพ		
ผู้นำชุมชน	1	2.4
ประธานกลุ่มอาชีพ	13	31.0
รองประธานกลุ่มอาชีพ	4	9.5
เหรัญญิกกลุ่มอาชีพ	3	7.1
อื่นๆ	21	50.0
รวม	42	100
รายได้ของกลุ่มอาชีพเฉลี่ยต่อเดือน		
10,000 – 20,000 บาท	5	11.9
20,001 – 30,000 บาท	16	38.1
30,001 – 40,000 บาท	8	19.0
40,001 – 50,000 บาท	10	23.8
มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป	3	7.2
รวม	42	100

ตารางที่ 4.6.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป จังหวัดเลย (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
จำนวนสมาชิกในกลุ่มอาชีพ		
ต่ำกว่า 10 คน	11	26.2
10 - 20 คน	22	52.4
21 - 30 คน	6	14.3
41 - 50 คน	3	7.1
รวม	42	100
การได้รับการอบรมจากหน่วยงาน		
ภาครัฐและเอกชน		
เคย	41	97.6
ไม่เคย	1	2.4
รวม	42	100

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.6.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 30 คนคิดเป็นร้อยละ 71.4 มีอายุระหว่าง 50 - 54 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 21.4 สถานภาพสมรสจำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 81 การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 45.2 ประกอบอาชีพอื่นๆ ได้แก่ ค้าขาย แม่บ้าน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 32.8 สินค้าที่ผลิตส่วนใหญ่เป็นประเภทอาหารจำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 35.7 มีตำแหน่งเป็นกรรมการจำนวน 21 คน คิดเป็นร้อยละ 50 รายได้ของกลุ่มอาชีพเฉลี่ยต่อเดือน 20,001 - 30,000 บาท จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 10 - 20 คน จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 52.4 และส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมกลุ่มอาชีพจากทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 97.6

ตารางที่ 4.6.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดเลย

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์				
● การพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่				
- ผู้นำมีความรู้และความเข้าใจถึงความจำเป็น ในการผลิตสินค้า	4.55	0.550	มากที่สุด	1
- ผู้นำสามารถยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น ได้	4.48	0.594	มากที่สุด	2
- ผู้นำมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน	4.38	0.697	มากที่สุด	3
- ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการ วิธีการผลิตสินค้าของกลุ่ม	4.24	0.576	มากที่สุด	4
- ผู้นำมีความรู้และความเข้าใจในการนำสินค้า ที่ผลิตได้ไปขาย	4.12	0.772	มาก	5
- ผู้นำมีภาวะความเป็นผู้นำ	4.00	0.883	มาก	6
- ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการการ ใช้เงินทุน	3.98	0.643	มาก	7
- ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.93	1.022	มาก	8
- ผู้นำสามารถติดต่อและสร้างความสัมพันธ์กับ บุคคลภายนอกชุมชน	3.88	1.017	มาก	9
- ผู้นำมีความสามารถในการระดมคน มาช่วย ดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชน	3.57	0.703	มาก	10
- ผู้นำมีความสามารถในการระดมเงินทุน	3.48	0.671	มาก	11

ตารางที่ 4.6.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดเลย (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
● การพัฒนาสมาชิกกลุ่ม				
- สมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้า	4.45	0.504	มากที่สุด	1
- สมาชิกกลุ่มมีความสามารถทำการผลิตสินค้า ได้ทุกคน	4.19	0.707	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีความสามารถด้านการขาย ผลผลิตของกลุ่ม	3.64	0.791	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักแสวงหา ข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ	3.64	0.759	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักวาง แผนการประกอบอาชีพ	3.64	0.692	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักคิด วิเคราะห์เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	3.31	0.749	ปานกลาง	4
● การพัฒนาของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง				
- เจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่	4.36	0.577	มากที่สุด	1
- เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการ ประกอบอาชีพให้แก่ชุมชน	4.29	0.596	มากที่สุด	2
- เจ้าหน้าที่มีความรู้ในด้านเทคนิคการกระตุ้น เชื่อมประสานเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	4.21	0.645	มากที่สุด	3
- เจ้าหน้าที่มีความรู้อย่างลึกซึ้งในอุดมการณ์ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	4.12	0.593	มาก	4
- เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการประเมินผล เกี่ยวกับโครงการในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	4.12	0.593	มาก	4
รวม	4.03	0.373	มาก	2

ตารางที่ 4.6.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดเลย (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนากลุ่ม / องค์กรชุมชน				
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการพัฒนากลุ่ม	4.40	0.544	มากที่สุด	1
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่ม	4.33	0.612	มากที่สุด	2
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงความสำคัญ ของการมีส่วนร่วม	4.33	0.477	มากที่สุด	2
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในการดำเนิน กิจกรรมของกลุ่มอาชีพได้เป็นอย่างดี	4.29	0.596	มากที่สุด	3
รวม	4.34	0.394	มากที่สุด	1
ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ				
- สมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการหาเงินทุน โดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน	3.88	0.772	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ของกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ	3.88	0.772	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่ง เงินทุน โดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน	3.88	0.705	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการใช้เงินทุนที่ ได้จากการระดมทุนภายในหมู่บ้าน เพื่อให้ นำมาใช้อย่างสมเหตุสมผล	3.62	0.731	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการหาเงินทุน จากภายนอกชุมชน	3.48	0.833	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่ง เงินทุน โดยการติดต่อกู้ยืมจากธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	3.12	0.916	ปานกลาง	4
รวม	3.64	0.554	มาก	3

ตารางที่ 4.6.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดเลย (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ				
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปาภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิต	3.79	0.682	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงถนนในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิต	3.67	0.846	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงไฟฟ้าเพื่อการบริโภคและการผลิต	3.24	1.078	ปานกลาง	3
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงคู คลองและบ่อน้ำภายในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิต	3.24	1.265	ปานกลาง	3
รวม	3.48	0.838	มาก	4

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.6.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดเลย พบว่า

ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ซึ่งในส่วนของการพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชน พบว่าผู้นำมีความรู้และความเข้าใจถึงความจำเป็นในการผลิตสินค้าได้ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.55 ในส่วนของการพัฒนาสมาชิกกลุ่ม พบว่าสมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้าในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 ในส่วนของการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.36

ด้านการพัฒนากลุ่ม หรือองค์กรชุมชน โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการพัฒนากลุ่มอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.40

ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.64 ซึ่งสมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการหาเงินทุนโดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ และมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่งเงินทุน โดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้านในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.88

ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปาภายในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิตในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79

ตารางที่ 4.6.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดเลย

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การผลิต				
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของ ผลผลิต	4.71	0.457	มากที่สุด	1
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ ร่วมกันในการผลิต	4.50	0.634	มากที่สุด	2
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่ม การผลิต	4.36	0.577	มากที่สุด	3
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี หรือกรรมวิธีในการผลิต	4.26	0.734	มากที่สุด	4
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการจัดการ เกี่ยวกับจำนวนการผลิต	4.21	0.565	มากที่สุด	5
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการจัดการ เกี่ยวกับต้นทุนการผลิต	4.17	0.490	มาก	6
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการผลิตใน รอบปีที่ผ่านมามาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการ ผลิตในปีต่อไป	3.79	0.842	มาก	7
รวม	4.29	0.347	มากที่สุด	2

ตารางที่ 4.6.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดเลย (ต่อ)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การบริโภค				
- สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่	3.90	0.656	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เพื่อไม่ให้หมดไปกับสินค้าเพื่อการบริโภค	3.69	0.643	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีการแบ่งผลผลิตส่วนหนึ่งไว้สำหรับการบริโภค	3.64	0.618	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มมีการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้ามาบริโภคเพิ่มเติมตามความจำเป็น	3.55	0.670	มาก	4
รวม	3.69	0.450	มาก	3
การแปรรูป				
- กลุ่มอาชีพได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ	4.43	0.501	มากที่สุด	1
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการแปรรูปผลผลิต โดยใช้กระบวนการแปรรูปที่ไม่สลับซับซ้อน	4.43	0.630	มากที่สุด	1
- กลุ่มอาชีพมีการรวมกลุ่มกันเพื่อการแปรรูปผลผลิต	4.31	0.563	มากที่สุด	2
รวม	4.39	0.441	มากที่สุด	1

ตารางที่ 4.6.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน จังหวัดเลย (ต่อ)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การขาย				
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิต โดยการขาย				
ปลีก	4.26	0.734	มากที่สุด	1
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิต โดยการขายส่ง	4.05	0.731	มาก	2
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตผ่านทาง				
ตัวแทนจำหน่าย	3.95	0.854	มาก	3
- กลุ่มอาชีพจำหน่ายผลผลิต โดยที่ราคาขาย				
เป็นไปตามราคาตลาด	3.83	0.730	มาก	4
- กลุ่มอาชีพมีอำนาจในการกำหนดราคา	3.83	0.762	มาก	4
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตให้แก่โรงงาน				
แปรรูป	1.24	0.759	น้อยที่สุด	5
รวม	3.53	0.431	มาก	4

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.6.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดเลย พบว่า

ด้านการผลิต โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 ซึ่งกลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิตในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71

ด้านการบริโภค โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90

ด้านการแปรรูป โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 ซึ่งกลุ่มอาชีพได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และให้ความสำคัญกับการแปรรูปผลผลิต โดยใช้กระบวนการแปรรูปที่ไม่สลับซับซ้อนในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43

ด้านการขาย โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 ซึ่งกลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขายปลีกในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26

ตารางที่ 4.6.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดเลย

การจัดสรรกำไร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การให้การศึกษา				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุน การศึกษาในรูปแบบของอาหารกลางวัน	3.40	0.885	ปานกลาง	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุน การศึกษาในรูปแบบของอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน อุปกรณ์กีฬา อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับ อุปกรณ์การเรียน	3.33	0.874	ปานกลาง	2
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุน การศึกษาในรูปแบบของการทัศนศึกษา/การดูงาน	2.95	0.854	ปานกลาง	3
รวม	3.23	0.770	ปานกลาง	2
การให้การให้ความอนุเคราะห์ชุมชนในชุมชน				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนเงินทุน แก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อประกอบ อาชีพ	2.64	0.850	ปานกลาง	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการให้ เงินช่วยเหลือ และการรักษาพยาบาลแก่ คนชรา	2.52	0.994	น้อย	2
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนกิจกรรม ที่เหมาะสมแก่คนพิการ	2.52	0.943	น้อย	2
รวม	2.56	0.869	น้อย	4

ตารางที่ 4.6.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกิน จังหวัดเลย (ต่อ)

การจัดสรรกำไร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การสร้างสาธารณูปโภค				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการ จัดการสิ่งปฏิกูลภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดหา ถังขยะ หรือเตาเผาขยะ ประจำหมู่บ้าน	3.29	0.742	ปานกลาง	1
- กลุ่มอาชีพ นำผลกำไรมาสนับสนุนการ สร้างประปาหมู่บ้าน	2.69	0.643	ปานกลาง	2
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการ สร้างถนนภายในหมู่บ้าน	2.64	0.656	ปานกลาง	3
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการขุด สระน้ำไว้ใช้ในหมู่บ้าน	2.00	0.911	น้อย	4
รวม	2.65	0.484	ปานกลาง	3
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ				
- กลุ่มอาชีพได้ช่วยชี้แนะให้คนในชุมชน เห็นถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตร่วมกับ ทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้	4.33	0.650	มากที่สุด	1
- กลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การขุดลอกคู คลองภายในชุมชน การ ปลูกป่า และการรักษาความสะอาด	4.26	0.857	มากที่สุด	2
- กลุ่มอาชีพมีการสนับสนุนเงินทุนเพื่อให้ การส่งเสริมเยาวชนในชุมชนด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ	3.48	0.862	มาก	3
รวม	4.02	0.567	มาก	1

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 4.6.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกินในจังหวัดเลย พบว่า

ด้านการให้การศึกษา โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.23 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษาในรูปของอาหารกลางวันในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.40

ด้านการให้ความอนุเคราะห์ในชุมชน โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับน้อยโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนเงินทุนแก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.64

ด้านการสร้างสาธารณูปโภค โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.65 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการจัดการสิ่งปฏิกูลภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดหาถังขยะ หรือเตาเผาขยะ ประจำหมู่บ้านในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ซึ่งกลุ่มอาชีพได้ช่วยชี้แนะให้คนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตร่วมกับทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33

จากผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน และการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน สามารถสรุปผลโดยจำแนกตามรายจังหวัดได้ ดังนี้

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดนครราชสีมาในด้านปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน พบว่า มีการพัฒนาในด้านกลุ่ม/องค์กรชุมชนเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 โดยสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่ม ทางด้านกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน พบว่า กลุ่มอาชีพมีการพัฒนาในด้านการผลิตเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.11 โดยกลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ร่วมกันในการผลิต และด้านการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน พบว่า กลุ่มอาชีพให้การสนับสนุนชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.44 โดยกลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดอุบลราชธานีในด้านปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน พบว่า มีการพัฒนาในด้านทรัพยากรมนุษย์เป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 โดยผู้นำมีความรู้และความเข้าใจถึงความจำเป็นในการผลิตสินค้า อีกทั้งสมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้า และเจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชน ทางด้านกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน พบว่า กลุ่มอาชีพมีการพัฒนาในด้านการผลิตเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 โดยกลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิต และด้านการ

จัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน พบว่า กลุ่มอาชีพให้การสนับสนุนชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.28 โดยกลุ่มอาชีพช่วยชี้แนะให้คนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตร่วมกับทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดสุรินทร์ในด้านปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน พบว่า มีการพัฒนาในด้านทรัพยากรมนุษย์เป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 โดยผู้นำยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น สมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้า และเจ้าหน้าที่มีความรับผิดชอบต่อน้ำที่ ทางด้านกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน พบว่า กลุ่มอาชีพมีการพัฒนาในด้านการผลิตเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 โดยกลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิต และด้านการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน พบว่า กลุ่มอาชีพให้การสนับสนุนชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.91 โดยกลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดขอนแก่นในด้านปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน พบว่า มีการพัฒนาในด้านกลุ่ม/องค์กรชุมชนเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29 โดยสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่ม ทางด้านกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน พบว่า กลุ่มอาชีพมีการพัฒนาในด้านการผลิตเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35 โดยกลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิต และด้านการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน พบว่า กลุ่มอาชีพให้การสนับสนุนชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 โดยกลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดอุดรธานีในด้านปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน พบว่า มีการพัฒนาในด้านกลุ่ม/องค์กรชุมชนเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 โดยสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่ม ทางด้านกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน พบว่า กลุ่มอาชีพมีการพัฒนาในด้านการผลิตเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.08 โดยกลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิต และด้านการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน พบว่า กลุ่มอาชีพให้การสนับสนุนชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 โดยกลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ

ผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดเลยในด้านปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน พบว่า มีการพัฒนาในด้านกลุ่ม/องค์กรชุมชนเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 โดยสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการพัฒนากลุ่ม ทางด้านกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน พบว่า กลุ่มอาชีพมีการพัฒนาในด้านการแปรรูปเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.39 โดยกลุ่มอาชีพได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และให้ความสำคัญกับกระบวนการแปรรูปที่ไม่ซับซ้อน

และด้านการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน พบว่า กลุ่มอาชีพให้การสนับสนุนชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 โดยกลุ่มอาชีพช่วยชี้แนะให้คนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตร่วมกับทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้

บทที่ 5

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวม และการทดสอบสมมติฐาน

การศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยภาพรวมของกลุ่มอาชีพที่ประสบความสำเร็จในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้ง 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุดรธานี และจังหวัดเลย รวมทั้งวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเพื่อจัดกลุ่มปัจจัย และทำการทดสอบสมมติฐาน ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมของพื้นที่เป้าหมายมีดังนี้

- 5.1 ผลการวิเคราะห์โดยภาพรวมในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- 5.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
- 5.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

5.1 ผลการวิเคราะห์โดยภาพรวมการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปภาพรวม

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม สรุปผลได้ตามตารางที่ 5.1.1 ดังนี้

ตารางที่ 5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปภาพรวม

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	106	26.0
หญิง	302	74.0
รวม	408	100

ตารางที่ 5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปภาพรวม (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	4	1.0
25 – 29 ปี	15	3.7
30 – 34 ปี	25	6.1
35 – 39 ปี	46	11.3
40 – 44 ปี	73	17.9
45 – 49 ปี	78	19.1
50 – 54 ปี	76	18.6
55 – 59 ปี	56	13.7
ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป	35	8.6
รวม	408	100
สถานภาพ		
โสด	33	8.1
สมรส	354	86.8
หย่าร้าง/หม้าย	21	5.1
รวม	408	100
ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	160	39.3
มัธยมศึกษาตอนต้น	102	25.0
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.	96	23.5
อนุปริญญา/ปวส.	7	1.7
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	38	9.3
สูงกว่าปริญญาตรี	2	0.5
อื่นๆ	3	0.7
รวม	408	100

ตารางที่ 5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปภาพรวม(ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อาชีพ		
ทำไร่	51	9.2
ทำนา	261	46.9
ทำสวน	28	5.0
ประมง	1	0.2
รับจ้าง	76	13.6
อื่น ๆ	140	25.1
รวม	557	100
ประเภทของสินค้าที่ผลิต		
อาหาร	84	20.6
เครื่องดื่ม	18	4.4
ผ้า และเครื่องแต่งกาย	245	60.0
ของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก	54	13.3
สมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร	7	1.7
รวม	408	100
ตำแหน่งที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชีพ		
ผู้นำชุมชน	76	18.6
ประธานกลุ่มอาชีพ	138	33.8
รองประธานกลุ่มอาชีพ	49	12.0
เหรัญญิกกลุ่มอาชีพ	46	11.3
อื่นๆ	99	24.3
รวม	408	100
รายได้ของกลุ่มอาชีพเฉลี่ยต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	66	16.2
10,000 – 20,000 บาท	108	26.4
20,001 – 30,000 บาท	75	18.4
30,001 – 40,000 บาท	36	8.8

ตารางที่ 5.1.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปภาพรวม (ต่อ)

ปัจจัยส่วนบุคคล	จำนวน (คน)	ร้อยละ
40,001 – 50,000 บาท	26	6.4
มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป	97	23.8
รวม	408	100
จำนวนสมาชิกในกลุ่มอาชีพ		
ต่ำกว่า 10 คน	41	10.0
10 – 20 คน	150	36.8
21 – 30 คน	94	23.0
31 – 40 คน	37	9.1
41 – 50 คน	31	7.6
มากกว่า 50 คนขึ้นไป	55	13.5
รวม	42	100
การได้รับการอบรมจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชน		
เคย	392	96.1
ไม่เคย	16	3.9
รวม	42	100

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 5.1.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 302 คนคิดเป็นร้อยละ 74 มีอายุระหว่าง 45 - 49 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 19.1 สถานภาพสมรสจำนวน 354 คน คิดเป็นร้อยละ 86.8 การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา จำนวน 160 คนเท่ากันคิดเป็นร้อยละ 39.2 ประกอบอาชีพทำนาจำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 46.9 สินค้าที่ผลิตส่วนใหญ่เป็นประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายจำนวน 245 คน คิดเป็นร้อยละ 60 มีตำแหน่งเป็นประธานกลุ่มอาชีพจำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 รายได้ของกลุ่มอาชีพเฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 26.4 กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 10 - 20 คน จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 และส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมกลุ่มอาชีพจากทั้งภาครัฐและเอกชนจำนวน 392 คน คิดเป็นร้อยละ 96.1

ตารางที่ 5.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนภาพรวม

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์				
● การพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่				
- ผู้นำสามารถยอมรับความคิดเห็นของคนอื่น ได้	4.15	0.667	มาก	1
- ผู้นำมีความรู้และความเข้าใจถึงความจำเป็น ในการผลิตสินค้า	4.14	0.774	มาก	2
- ผู้นำมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน	4.14	0.750	มาก	2
- ผู้นำมีความรู้และความเข้าใจในการนำสินค้า ที่ผลิตได้ไปขาย	4.09	0.759	มาก	3
- ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการ วิธีการผลิตสินค้าของกลุ่ม	3.95	0.757	มาก	4
- ผู้นำสามารถติดต่อและสร้างความสัมพันธ์กับ บุคคลภายนอกชุมชน	3.94	0.830	มาก	5
- ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	3.91	0.796	มาก	
- ผู้นำมีความสามารถในการระดมคน มาช่วย ดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชน	3.80	0.820	มาก	7
- ผู้นำมีภาวะความเป็นผู้นำ	3.77	0.810	มาก	8
- ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการการ ใช้เงินทุน	3.75	0.822	มาก	9
- ผู้นำมีความสามารถในการระดมเงินทุน	3.58	0.892	มาก	10

ตารางที่ 5.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนภาพรวม (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
● การพัฒนาสมาชิกกลุ่ม				
- สมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้า	4.18	0.753	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีความสามารถทำการผลิต สินค้าได้ทุกคน	4.04	0.783	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีความสามารถด้านการขาย ผลผลิตของกลุ่ม	3.80	0.771	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จัก แสวงหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อใช้ในการ ประกอบอาชีพ	3.71	0.826	มาก	4
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักวาง แผนการประกอบอาชีพ	3.70	0.771	มาก	5
- สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักคิด วิเคราะห์เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ	3.58	0.789	มาก	6
● การพัฒนาของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง				
- เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการ ประกอบอาชีพให้แก่ชุมชน	4.25	0.685	มากที่สุด	1
- เจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่	4.24	0.689	มากที่สุด	2
- เจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมในการประเมินผล เกี่ยวกับโครงการในการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชน	4.16	0.693	มาก	3
- เจ้าหน้าที่มีความรู้อย่างลึกซึ้งในอุดมการณ์ เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน	4.12	0.718	มาก	4
- เจ้าหน้าที่มีความรู้ในด้านเทคนิคการ กระตุ้นเชื่อมประสานเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ชุมชน	4.07	0.670	มาก	5
รวม	3.98	0.527	มาก	2

ตารางที่ 5.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนภาพรวม (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนากลุ่ม / องค์กรชุมชน				
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่ม	4.07	0.730	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงความสำคัญ ของการมีส่วนร่วม	4.04	0.702	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในการดำเนิน กิจกรรมของกลุ่มอาชีพได้เป็นอย่างดี	4.02	0.683	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการพัฒนากลุ่ม	3.95	0.787	มาก	4
รวม	4.02	0.651	มาก	1
ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ				
- สมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการหาเงินทุน โดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน	3.75	0.899	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ของกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ	3.75	0.908	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการใช้เงินทุนที่ ได้จากการระดมทุนภายในหมู่บ้าน เพื่อให้ นำมาใช้อย่างสมเหตุสมผล	3.65	0.904	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่ง เงินทุน โดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน	3.61	0.962	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการหาเงินทุน จากภายนอกชุมชน	3.30	0.966	ปานกลาง	4
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่ง เงินทุน โดยการติดต่อกู้ยืมจากธนาคารเพื่อ การเกษตรและสหกรณ์การเกษตร	3.16	1.183	ปานกลาง	5
รวม	3.54	0.755	มาก	3

ตารางที่ 5.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนภาพรวม (ต่อ)

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ				
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปาภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิต	3.43	0.974	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงถนนในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิต	3.43	1.011	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงคู คลองและบ่อน้ำภายในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิต	3.39	1.022	ปานกลาง	2
- สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงไฟฟ้าเพื่อการบริโภคและการผลิต	3.23	1.032	ปานกลาง	3
รวม	3.37	0.893	ปานกลาง	4

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 5.1.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในภาพรวม พบว่า

ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ซึ่งในส่วนของการพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชน พบว่าผู้นायอมรับความคิดเห็นของคนอื่นได้ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 ในส่วนของการพัฒนาสมาชิกกลุ่ม พบว่าสมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้าในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 ในส่วนของการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชนในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25

ด้านการพัฒนากลุ่ม หรือองค์กรชุมชน โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่มอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07

ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.54 ซึ่งสมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการหาเงินทุนโดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75

ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.37 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปาภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิต และมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงถนนในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิตในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43

ตารางที่ 5.1.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนภาพรวม

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การผลิต				
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิต	4.27	0.738	มากที่สุด	1
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ร่วมกันในการผลิต	4.10	0.769	มาก	2
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการจัดการเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต	4.09	0.706	มาก	3
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มการผลิต	4.05	0.771	มาก	4
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการจัดการเกี่ยวกับจำนวนการผลิต	4.00	0.747	มาก	5
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการผลิตในรอบปีที่ผ่านมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการผลิตในปีต่อไป	3.94	0.794	มาก	6
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับเทคโนโลยีหรือกรรมวิธีในการผลิต	3.93	0.835	มาก	7
รวม	4.05	0.627	มาก	1

ตารางที่ 5.1.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนภาพรวม (ต่อ)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การบริโภค				
- สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่	3.81	0.844	มาก	1
- สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เพื่อไม่ให้หมดไปกับสินค้าเพื่อการบริโภค	3.67	0.881	มาก	2
- สมาชิกกลุ่มมีการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้ามาบริโภคเพิ่มเติมตามความจำเป็น	3.62	0.848	มาก	3
- สมาชิกกลุ่มมีการแบ่งผลผลิตส่วนหนึ่งไว้สำหรับการบริโภค	3.54	0.900	มาก	4
รวม	3.67	0.713	มาก	3
การแปรรูป				
- กลุ่มอาชีพได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ	3.90	0.901	มาก	1
- กลุ่มอาชีพมีการรวมกลุ่มกันเพื่อการแปรรูปผลผลิต	3.82	0.928	มาก	2
- กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการแปรรูปผลผลิต โดยใช้กระบวนการแปรรูปที่ไม่สลับซับซ้อน	3.80	0.958	มาก	3
รวม	3.84	0.855	มาก	2

ตารางที่ 5.1.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนภาพรวม (ต่อ)

กิจกรรม	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การขาย				
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขายปลีก	4.07	0.913	มาก	1
- กลุ่มอาชีพจำหน่ายผลผลิตโดยที่ราคาขาย เป็นไปตามราคาตลาด	3.75	0.887	มาก	2
- กลุ่มอาชีพมีอำนาจในการกำหนดราคา	3.69	1.028	มาก	3
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขายส่ง	3.67	1.068	มาก	4
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตผ่านทางตัวแทน จำหน่าย	3.24	1.218	ปานกลาง	5
- กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตให้แก่โรงงาน แปรรูป	2.33	1.259	น้อย	6
รวม	3.46	0.717	มาก	4

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 5.1.3 ผลการวิเคราะห์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในภาพรวมพบว่า

ด้านการผลิต โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 ซึ่งกลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิตในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27

ด้านการบริโภค โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81

ด้านการแปรรูป โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.94 ซึ่งกลุ่มอาชีพได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90

ด้านการขาย โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.46 ซึ่งกลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขายปลีกในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07

ตารางที่ 5.1.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกินภาพรวม

การจัดสรรกำไร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การให้การศึกษา				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุน การศึกษาในรูปแบบของอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน อุปกรณ์กีฬา อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับ อุปกรณ์การเรียน	2.80	1.094	ปานกลาง	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุน การศึกษาในรูปแบบของการทัศนศึกษา/การดูงาน	2.78	1.047	ปานกลาง	2
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุน การศึกษาในรูปแบบของอาหารกลางวัน	2.74	1.097	ปานกลาง	3
รวม	2.77	0.981	ปานกลาง	2
การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนเงินทุน แก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อประกอบ อาชีพ	2.56	1.055	น้อย	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการให้ เงินช่วยเหลือ และการรักษาพยาบาลแก่ คนชรา	2.56	1.068	น้อย	1
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนกิจกรรม ที่เหมาะสมแก่คนพิการ	2.56	1.054	น้อย	1
รวม	2.56	1.003	น้อย	3

ตารางที่ 5.1.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกินภาพรวม (ต่อ)

การจัดสรรกำไร	ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D.)	ระดับ ปฏิบัติการ	ลำดับ
การสร้างสาธารณูปโภค				
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการจัดการสิ่งปฏิกูลภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดหาถังขยะ หรือเตาเผาขยะ ประจำหมู่บ้าน	2.59	1.146	น้อย	1
- กลุ่มอาชีพ นำผลกำไรมาสนับสนุนการสร้างประปาหมู่บ้าน	2.39	1.057	น้อย	2
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการสร้างถนนภายในหมู่บ้าน	2.38	1.037	น้อย	3
- กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการขุดสระน้ำไว้ใช้ในหมู่บ้าน	2.30	1.107	น้อย	4
รวม	2.41	1.005	น้อย	4
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ				
- กลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การขุดลอกคู คลองภายในชุมชน การปลูกป่า และการรักษาความสะอาด	3.56	1.188	มาก	1
- กลุ่มอาชีพได้ช่วยชี้แนะให้คนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตร่วมกับทรัพยากรดิน น้ำ และป่าไม้	3.48	1.164	มาก	2
- กลุ่มอาชีพมีการสนับสนุนเงินทุนเพื่อให้การส่งเสริมเยาวชนในชุมชนด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	2.94	1.124	ปานกลาง	3
รวม	3.32	1.014	ปานกลาง	1

ที่มา : จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

จากตารางที่ 5.1.4 ผลการวิเคราะห์การจัดสรรกำไรส่วนเกินในภาพรวม พบว่า

ด้านการให้การศึกษา โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.77 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษาในรูปของอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน อุปกรณ์กีฬา อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การเรียนในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80

ด้านการให้ความอนุเคราะห์ในชุมชน โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับน้อยโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนเงินทุนแก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ สนับสนุนการให้เงินช่วยเหลือ และการรักษาพยาบาลแก่คนชรา และสนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมแก่คนพิการในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56

ด้านการสร้างสาธารณูปโภค โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.41 ซึ่งกลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการจัดการสิ่งปฏิกูลภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดหาถังขยะ หรือเตาเผาขยะ ประจำหมู่บ้านในระดับน้อย โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59

ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติการอยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 ซึ่งกลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การขุดลอกคู คลองภายในชุมชน การปลูกป่า และการรักษาความสะอาดในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56

จากผลการวิเคราะห์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนภาพรวม สามารถสรุปได้ดังนี้ ในด้านปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนพบว่า มีการพัฒนาในด้านกลุ่ม/องค์กรชุมชนเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.02 โดยสมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่ม ทางด้านกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนพบว่า กลุ่มอาชีพมีการพัฒนาในด้านการผลิตเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.05 โดยกลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิต และด้านการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน พบว่า กลุ่มอาชีพให้การสนับสนุนชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเป็นลำดับแรก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.32 โดยกลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ

5.2 ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ตัวแปรที่เหมาะสมในวิเคราะห์ปัจจัยสำหรับงานวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ ตัวแปรในปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ตัวแปรในปัจจัยกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน และตัวแปรในปัจจัยการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน เนื่องจากตัวแปรเหล่านี้เป็นตัวแปรเชิงปริมาณ เพื่อเป็นการทดสอบการจัดกลุ่มตัวแปรที่เกี่ยวข้องกันเข้าด้วยกัน โดยการหาคะแนนปัจจัยของแต่ละปัจจัย ซึ่งแสดงผลการวิเคราะห์ได้ ดังนี้

5.2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยผลัดกันเศรษฐกิจชุมชน

ตารางที่ 5.2.1 KMO and Bartlett's Test ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยผลัดกันเศรษฐกิจ

ชุมชน

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.746
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	620.878
	df	6
	Sig.	.000

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 5.2.1 พบว่า ค่า KMO เป็นค่าใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูล ซึ่งในการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยผลัดกันเศรษฐกิจชุมชนนี้ได้ค่าเท่ากับ 0.746 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าสู่ 1 จึงสามารถสรุปได้ว่า ข้อมูลที่มีอยู่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย นอกจากนี้ค่า Bartlett's Test of Sphericity มีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square เท่ากับ 620.878 และได้ค่า Significance เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงสรุปได้ว่าตัวแปรต่าง ๆ ในองค์ประกอบของปัจจัยผลัดกันเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ มีความสัมพันธ์กัน จึงควรใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

ตารางที่ 5.2.2 Communalities ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยผลัดกันเศรษฐกิจชุมชน

	Initial	Extraction
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	1.000	.733
การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน (CMD)	1.000	.673
การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน (BED)	1.000	.689
การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ (BPD)	1.000	.504

Extraction Method: Principal Component Analysis.

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 5.2.2 พบว่า ค่า Extraction Communality เป็นค่าของตัวแปรหลังจากที่ได้สกัดปัจจัยแล้ว ซึ่งทุก ๆ ตัวแปร ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ มีค่าที่ใกล้เคียงกันสามารถจัดให้อยู่ในปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 5.2.3 Total Variance Explained ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยผลัดกันเศรษฐกิจชุมชน

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2.598	64.956	64.956	2.598	64.956	64.956
2	.707	17.672	82.628			
3	.404	10.111	92.739			
4	.290	7.261	100.000			

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 5.2.3 พบว่า ค่า Total Initial Eigenvalues เท่ากับ 2.598 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 เพียงปัจจัยเดียว ดังนั้นจึงควรพิจารณาปัจจัยเพียง 1 ปัจจัยเท่านั้น และสามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อมูลได้มากที่สุดถึง 64.956%

ตารางที่ 5.2.4 Component Matrix ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยผลัดกันเศรษฐกิจชุมชน

	Component
	1
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	.856
การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน (CMD)	.820
การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน (BED)	.830
การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ (BPD)	.710

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 5.2.4 พบว่า ตัวแปรทั้ง 4 ตัว ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ มีค่า Factor Loading เข้าใกล้ 1 จึงสามารถจัดให้ตัวแปรเหล่านี้อยู่ในปัจจัยเดียวกันได้หรือเป็นองค์ประกอบของปัจจัยผลัดกันเศรษฐกิจชุมชน

5.2.2 การวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

ตารางที่ 5.2.5 KMO and Bartlett's Test ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.811
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	647.047
	df	6
	Sig.	.000

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 5.2.5 พบว่า ค่า KMO เป็นค่าใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูล ซึ่งในการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนนี้ได้ค่าเท่ากับ 0.811 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าสู่ 1 จึงสามารถสรุปได้ว่า ข้อมูลที่มีอยู่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย นอกจากนี้ค่า Bartlett's Test of Sphericity มีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square เท่ากับ 647.047 และได้ค่า Significance เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงสรุปได้ว่าตัวแปรต่าง ๆ ในองค์ประกอบของปัจจัยกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย มีความสัมพันธ์กัน จึงควรใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

ตารางที่ 5.2.6 Communalities ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

	Initial	Extraction
การผลิต (PRO)	1.000	.730
การบริโภค (CON)	1.000	.642
การแปรรูป (PROC)	1.000	.684
การขาย (SAL)	1.000	.671

Extraction Method: Principal Component Analysis.

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 5.2.6 พบว่า ค่า Extraction Communalities เป็นค่าของตัวแปรหลังจากที่ได้สกัดปัจจัยแล้ว ซึ่งทุก ๆ ตัวแปรได้แก่ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย มีค่าที่ใกล้เคียงกัน สามารถจัดให้อยู่ในปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 5.2.7 Total Variance Explained ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	2.727	68.168	68.168	2.727	68.168	68.168
2	.474	11.859	80.027			
3	.456	11.403	91.430			
4	.343	8.570	100.000			

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 5.2.7 พบว่า ค่า Total Initial Eigenvalues เท่ากับ 2.727 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 เพียงปัจจัยเดียว ดังนั้นจึงควรพิจารณาปัจจัยเพียง 1 ปัจจัยเท่านั้น และสามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อมูลได้มากที่สุดถึง 68.168%

ตารางที่ 5.2.8 Component Matrix ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

	Component
	1
การผลิต (PRO)	.855
การบริโภค (CON)	.801
การแปรรูป (PROC)	.827
การขาย (SAL)	.819

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 5.2.8 พบว่า ตัวแปรทั้ง 4 ตัว ได้แก่ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย มีค่า Factor Loading เข้าใกล้ 1 จึงสามารถจัดให้ตัวแปรเหล่านี้อยู่ในปัจจัยเดียวกันได้หรือเป็นองค์ประกอบของปัจจัยกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

5.2.3 การวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

ตารางที่ 5.2.9 KMO and Bartlett's Test ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy.		.821
Bartlett's Test of Sphericity	Approx. Chi-Square	1079.528
	df	6
	Sig.	.000

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 5.2.9 พบว่า ค่า KMO เป็นค่าใช้วัดความเหมาะสมของข้อมูล ซึ่งในการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนนี้ได้ค่าเท่ากับ 0.821 ซึ่งมากกว่า 0.5 และเข้าสู่ 1 จึงสามารถสรุปได้ว่า ข้อมูลที่มีอยู่เหมาะสมที่จะใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัย นอกจากนี้ค่า Bartlett's Test of Sphericity มีการแจกแจงโดยประมาณแบบ Chi-Square เท่ากับ 1079.528 และได้ค่า Significance เท่ากับ .000 ซึ่งน้อยกว่า 0.05 จึงสรุปได้ว่าตัวแปรต่าง ๆ ในองค์ประกอบของปัจจัยการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ได้แก่ การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีความสัมพันธ์กัน จึงควรใช้เทคนิคการวิเคราะห์ปัจจัยเพื่อทำการวิเคราะห์ต่อไป

ตารางที่ 5.2.10 Communalities ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

	Initial	Extraction
การให้การศึกษา (EDU)	1.000	.815
การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน (SUB)	1.000	.840
การสร้างสาธารณูปโภค (IFS)	1.000	.823
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (RES)	1.000	.570

Extraction Method: Principal Component Analysis.

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 5.2.10 พบว่า ค่า Extraction Communalities เป็นค่าของตัวแปรหลังจากที่ได้สกัดปัจจัยแล้ว ซึ่งทุก ๆ ตัวแปรได้แก่ การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีค่าที่ใกล้เคียงกันสามารถจัดให้อยู่ในปัจจัยใดปัจจัยหนึ่งได้อย่างชัดเจน

ตารางที่ 5.2.11 Total Variance Explained ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

Component	Initial Eigenvalues			Extraction Sums of Squared Loadings		
	Total	% of Variance	Cumulative %	Total	% of Variance	Cumulative %
1	3.048	76.196	76.196	3.048	76.196	76.196
2	.532	13.310	89.506			
3	.245	6.122	95.628			
4	.175	4.372	100.000			

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 5.2.11 พบว่า ค่า Total Initial Eigenvalues เท่ากับ 3.048 ซึ่งมีค่ามากกว่า 1 เพียงปัจจัยเดียว ดังนั้นจึงควรพิจารณาปัจจัยเพียง 1 ปัจจัยเท่านั้น และสามารถอธิบายความแปรปรวนของข้อมูลได้มากที่สุดถึง 76.196%

ตารางที่ 5.2.12 Component Matrix ของการวิเคราะห์องค์ประกอบปัจจัยการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

	Component
	1
การให้การศึกษา (EDU)	.903
การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน (SUB)	.917
การสร้างสาธารณูปโภค (IFS)	.907
การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (RES)	.755

ที่มา: จากการคำนวณ

จากตารางที่ 5.2.12 พบว่า ตัวแปรทั้ง 4 ตัว ได้แก่ การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มีค่า Factor Loading เข้าใกล้ 1 จึงสามารถจัดให้ตัวแปรเหล่านี้อยู่ในปัจจัยเดียวกันได้หรือเป็นองค์ประกอบของปัจจัยการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

5.3 ผลการทดสอบสมมติฐาน

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 ราย และสามารถนำมาทดสอบสมมติฐานการวิจัยตามที่กำหนดไว้ ดังนี้

5.3.1 ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย

H_0 : ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ไม่มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

H_1 : ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

5.3.1.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน)

ตารางที่ 5.3.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน)

	การพัฒนา ทรัพยากร มนุษย์	การพัฒนา กลุ่ม/ องค์กรชุมชน	การพัฒนา พื้นฐาน เศรษฐกิจชุมชน	การพัฒนา พื้นฐานทาง กายภาพ
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	-	-	-	-
การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน	.704**	-	-	-
การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน	.586**	.530**	-	-
การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ	.431**	.377**	.549**	-

ที่มา: จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

** $p < 0.01$

จากตารางที่ 5.3.1 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยให้ตัวแปรอิสระมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เกิน 0.75 ($r < 0.75$) เพื่อไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity หรือการทำให้ค่า

สัมประสิทธิ์เส้นทางที่คำนวณได้คลาดเคลื่อนไม่ถูกต้อง(สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2548) จากตารางพบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงเกิน 0.75 จึงสามารถนำตัวแปรเหล่านี้ไปวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุได้

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple regressions) เพื่อทดสอบสมมุติฐานของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) และนำมาแทนค่าในสมการ โครงสร้างของการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ดังนี้

5.3.1.2 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนและกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

แสดงแบบจำลองของสมมุติฐานที่ 1 ได้ดังนี้

$$\text{PRO} = \beta_1 \text{HRD} + \beta_2 \text{CMD} + \beta_3 \text{BED} + \beta_4 \text{BPD} \quad \dots\dots\dots(1)$$

$$\text{CON} = \beta_1 \text{HRD} + \beta_2 \text{CMD} + \beta_3 \text{BED} + \beta_4 \text{BPD} \quad \dots\dots\dots(2)$$

$$\text{PROC} = \beta_1 \text{HRD} + \beta_2 \text{CMD} + \beta_3 \text{BED} + \beta_4 \text{BPD} \quad \dots\dots\dots(3)$$

$$\text{SAL} = \beta_1 \text{HRD} + \beta_2 \text{CMD} + \beta_3 \text{BED} + \beta_4 \text{BPD} \quad \dots\dots\dots(4)$$

โดยที่ HRD = การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
 CMD = การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน
 BED = การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน
 BPD = การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ
 PRO = การผลิต
 CON = การบริโภค
 PROC = การแปรรูป
 SAL = การขาย

ตารางที่ 5.3.2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนและกิจกรรมใน
กระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

กิจกรรมใน กระบวนการ เศรษฐกิจชุมชน	ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าสัมประสิทธิ์		
		ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	t	Sig.
การผลิต (PRO)	1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	0.450	9.505	0.000
	2. การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน (CMD)	0.251	5.440	0.000
	3. การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน (BED)	-	-	-
	4. การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ (BPD)	0.212	5.338	0.000
การบริโภค (CON)	1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	0.464	9.562	0.000
	2. การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน (CMD)	-	-	-
	3. การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน (BED)	0.208	4.287	0.000
	4. การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ (BPD)	-	-	-
การแปรรูป (PROC)	1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	0.424	7.915	0.000
	2. การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน (CMD)	0.202	3.876	0.000
	3. การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน (BED)	-	-	-
	4. การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ (BPD)	0.161	3.920	0.000
การขาย (SAL)	1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	0.513	11.907	0.000
	2. การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน (CMD)	-	-	-
	3. การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน (BED)	0.278	6.446	0.000
	4. การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ (BPD)	-	-	-

ที่มา: จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

** $p < 0.01$

จากตารางที่ 5.3.2 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนและ
กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านต่างๆ ได้แก่ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และ
การขาย สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการผลิต

ปัจจัยผลัดกันเศรษฐกิจชุมชนสามารถนำมาใช้พยากรณ์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการผลิตได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$\text{PRO} = 0.450\text{HRD} + 0.251\text{CMD} + 0.212\text{BPD} \dots\dots\dots(1)$$

$$\text{Adj } R^2 = 0.570 \quad F = 108.513 \quad \text{Sig.} = 0.000$$

โดยที่	PRO	=	การผลิต
	HRD	=	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
	CMD	=	การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน
	BPD	=	การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ

จากสมการที่ 1 สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลัดกันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการผลิตเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.450 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลัดกันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนากลุ่มหรือองค์กรชุมชน 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการผลิตเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.251 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลัดกันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการผลิตเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.212 หน่วยมาตรฐาน

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายถึงปัจจัยผลัดกันเศรษฐกิจชุมชนมีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนได้ว่า ปัจจัยผลัดกันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการผลิตมากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพตามลำดับ

2. กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการบริโภค

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนสามารถนำมาใช้พยากรณ์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการบริโภคได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$\text{CON} = 0.464\text{HRD} + 0.208\text{BED} \quad \dots\dots\dots(2)$$

$$\text{Adj } R^2 = 0.369 \quad F = 120.093 \quad \text{Sig.} = 0.000$$

โดยที่

CON	=	การบริโภค
HRD	=	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
BED	=	การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน

จากสมการที่ 2 สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการบริโภคเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.464 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการบริโภคเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.208 หน่วยมาตรฐาน

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายถึงปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนมีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนได้ว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการบริโภคมากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน

3. กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการแปรรูป

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนสามารถนำมาใช้พยากรณ์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการแปรรูปได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$\text{PROC} = 0.424\text{HRD} + 0.202\text{CMD} + 0.161\text{BPD} \quad \dots\dots\dots(3)$$

$$\text{Adj } R^2 = 0.447 \quad F = 110.759 \quad \text{Sig.} = 0.000$$

โดยที่	PROC	=	การแปรรูป
	HRD	=	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
	CMD	=	การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน
	BPD	=	การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ

จากสมการที่ 3 สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการแปรรูปเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.424 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนากลุ่มหรือองค์กรชุมชน 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการแปรรูปเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.202 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการแปรรูปเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.161 หน่วยมาตรฐาน

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายถึงปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนมีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนได้ว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการแปรรูปมากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพตามลำดับ

4. กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขาย

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนสามารถนำมาใช้พยากรณ์กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขายได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$SAL = 0.513HRD + 0.278BED \dots\dots\dots(4)$$

$$Adj R^2 = 0.504 \quad F = 207.911 \quad Sig. = 0.000$$

โดยที่	SAL	=	การขาย
	HRD	=	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
	BED	=	การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน

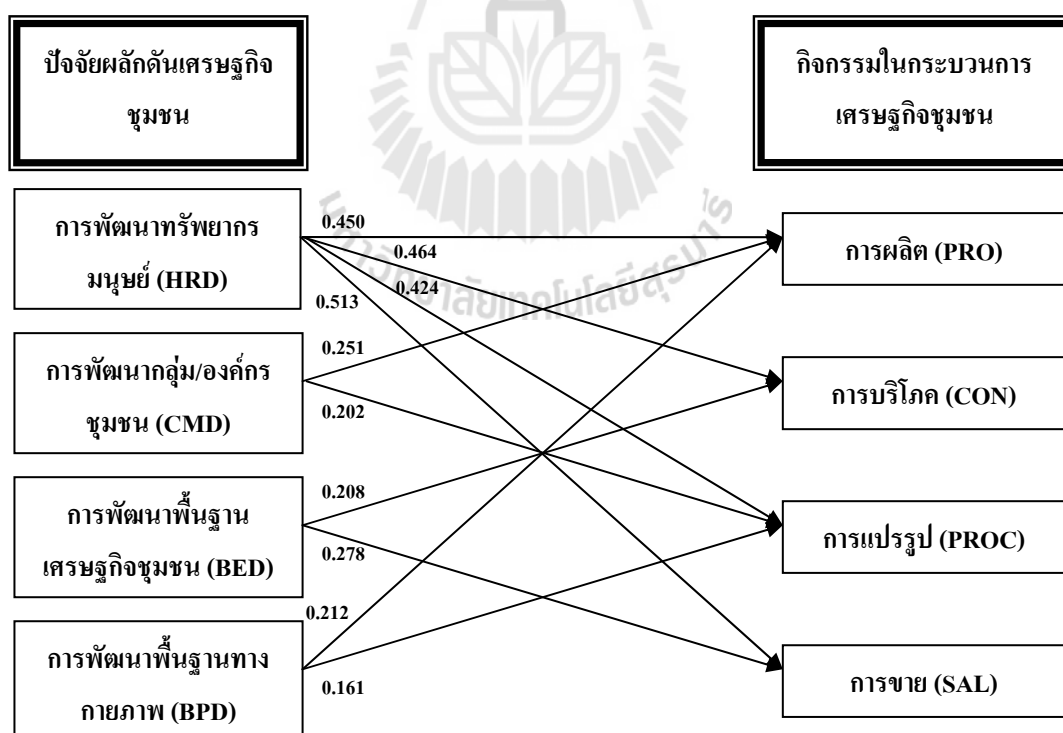
จากสมการที่ 4 สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขายเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.504 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขายเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.278 หน่วยมาตรฐาน

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายถึงปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนมีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนได้ว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขายมากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน

5.3.1.3 ผลการวิเคราะห์เส้นทาง โดยแสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ที่มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ตามสมมติฐานข้อที่ 1

ภาพที่ 5.1 ผลการวิเคราะห์เส้นทาง ตามสมมติฐานข้อที่ 1

ที่มา: จากตารางที่ 5.3.2

→ หมายถึง เส้นทางความสัมพันธ์ผลกระทบทางตรงของตัวแปรที่มีนัยสำคัญ

5.3.2 กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ได้แก่ การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

H_0 : กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ไม่มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

H_1 : กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

5.3.2.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน)

ตารางที่ 5.3.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน)

	การผลิต	การบริโภค	การแปรรูป	การขาย
การผลิต	-	-	-	-
การบริโภค	.557**	-	-	-
การแปรรูป	.637**	.550**	-	-
การขาย	.614**	.553**	.541**	-

ที่มา: จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

** $\rho < 0.01$

จากตารางที่ 5.3.3 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ (กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน) พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยให้ตัวแปรอิสระมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ไม่เกิน 0.75 ($r < 0.75$) เพื่อไม่ทำให้เกิดปัญหา Multicollinearity หรือการทำให้ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางที่คำนวณได้คลาดเคลื่อนไม่ถูกต้อง (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2548) จากตารางพบว่า ไม่มีตัวแปรอิสระตัวใดที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์สูงเกิน 0.75 จึงสามารถนำตัวแปรเหล่านี้ไปวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุได้

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple regressions) เพื่อทดสอบสมมุติฐานของกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) และนำมาแทนค่าในสมการ โครงสร้างของการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ดังนี้

5.3.2.2 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนและการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

แสดงแบบจำลองของสมมุติฐานที่ 2 ได้ดังนี้

$$EDU = \beta_1 PRO + \beta_2 CON + \beta_3 PROC + \beta_4 SAL \dots\dots\dots(5)$$

$$SUB = \beta_1 PRO + \beta_2 CON + \beta_3 PROC + \beta_4 SAL \dots\dots\dots(6)$$

$$IFS = \beta_1 PRO + \beta_2 CON + \beta_3 PROC + \beta_4 SAL \dots\dots\dots(7)$$

$$RES = \beta_1 PRO + \beta_2 CON + \beta_3 PROC + \beta_4 SAL \dots\dots\dots(8)$$

โดยที่	PRO	=	การผลิต
	CON	=	การบริโภค
	PROC	=	การแปรรูป
	SAL	=	การขาย
	EDU	=	การให้การศึกษา
	SUB	=	การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน
	IFS	=	การสร้างสาธารณูปโภค
	RES	=	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ตารางที่ 5.3.4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนและการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

การจัดสรรกำไรส่วนเกิน ของชุมชน	กิจกรรมในกระบวนการ เศรษฐกิจชุมชน	ค่าสัมประสิทธิ์		
		ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	t	Sig.
การให้การศึกษา (EDU)	1. การผลิต (PRO)	-	-	-
	2. การบริโภค (CON)	-	-	-
	3. การแปรรูป (PROC)	0.234	4.783	0.000
	4. การขาย (SAL)	0.396	8.092	0.000

ตารางที่ 5.3.4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนและ
การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน (ต่อ)

การจัดสรรกำไรส่วนเกิน ของชุมชน	กิจกรรมในกระบวนการ เศรษฐกิจชุมชน	ค่าสัมประสิทธิ์		
		ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	t	Sig.
การให้ความอนุเคราะห์ (SUB)	1. การผลิต (PRO)	0.176	3.325	0.001
	2. การบริโภค (CON)	-	-	-
	3. การแปรรูป (PROC)	-	-	-
	4. การขาย (SAL)	0.417	7.898	0.000
การสร้างสาธารณูปโภค (IFS)	1. การผลิต (PRO)	0.125	2.063	0.040
	2. การบริโภค (CON)	-	-	-
	3. การแปรรูป (PROC)	0.143	2.520	0.012
	4. การขาย (SAL)	0.334	6.021	0.000
การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ (RES)	1. การผลิต (PRO)	0.381	7.041	0.000
	2. การบริโภค (CON)	-	-	-
	3. การแปรรูป (PROC)	0.212	3.922	0.000
	4. การขาย (SAL)	-	-	-

ที่มา: จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

** $p < 0.01$

จากตารางที่ 5.3.4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนและการจัดสรรกำไรส่วนเกินในด้านต่างๆ ได้แก่ การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้การศึกษา

กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนสามารถนำมาใช้พยากรณ์การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้การศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$\text{EDU} = 0.234\text{PROC} + 0.396\text{SAL} \dots\dots\dots(5)$$

$$\text{Adj } R^2 = 0.309 \quad F = 91.979 \quad \text{Sig.} = 0.000$$

โดยที่ EDU = การให้การศึกษา
 PROC = การแปรรูป
 SAL = การขาย

จากสมการที่ 5 สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนากิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการแปรรูป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้การศึกษาเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.234 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนากิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขาย 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้การศึกษาเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.396 หน่วยมาตรฐาน

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายถึงกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนมีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนได้ว่า กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขาย มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้การศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ การแปรรูป

2. การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชน

กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนสามารถนำมาใช้พยากรณ์การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนสมการ โครงสร้างความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$\text{SUB} = 0.176\text{PRO} + 0.417\text{SAL} \dots\dots\dots(6)$$

$$\text{Adj } R^2 = 0.291 \quad F = 84.717 \quad \text{Sig.} = 0.000$$

โดยที่ SUB = การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน
 PRO = การผลิต
 SAL = การขาย

จากสมการที่ 6 สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนากิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการผลิต 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชนเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.176 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนากิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขาย 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้การศึกษาเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.417 หน่วยมาตรฐาน

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายถึงกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนมีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนได้ว่า กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขาย มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชนมากที่สุด รองลงมา คือ การผลิต

3. การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการสร้างสาธารณูปโภค

กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนสามารถนำมาใช้พยากรณ์การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการสร้างสาธารณูปโภคได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนสมการ โครงสร้างความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$IFS = 0.125PRO + 0.143PROC + 0.334SAL \dots\dots\dots(7)$$

$$Adj R^2 = 0.268 \quad F = 50.544 \quad Sig. = 0.000$$

โดยที่	IFS	=	การสร้างสาธารณูปโภค
	PRO	=	การผลิต
	PROC	=	การแปรรูป
	SAL	=	การขาย

จากสมการที่ 7 สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนากิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการผลิต 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการสร้างสาธารณูปโภคเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.125 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนากิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการแปรรูป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการสร้างสาธารณูปโภคเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.143 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนากิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขาย 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการสร้างสาธารณูปโภค เปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.334 หน่วยมาตรฐาน

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายถึงกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนมีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนได้ว่า กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขาย มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการสร้างสาธารณูปโภคมากที่สุด รองลงมา คือ การแปรรูป และการผลิต ตามลำดับ

4. การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนสามารถนำมาใช้พยากรณ์การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนสมการ โครงสร้างความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$RES = 0.381PRO + 0.212PROC \dots\dots\dots(8)$$

$$Adj R^2 = 0.290 \quad F = 84.243 \quad Sig. = 0.000$$

โดยที่ RES = การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
 PRO = การผลิต
 PROC = การแปรรูป

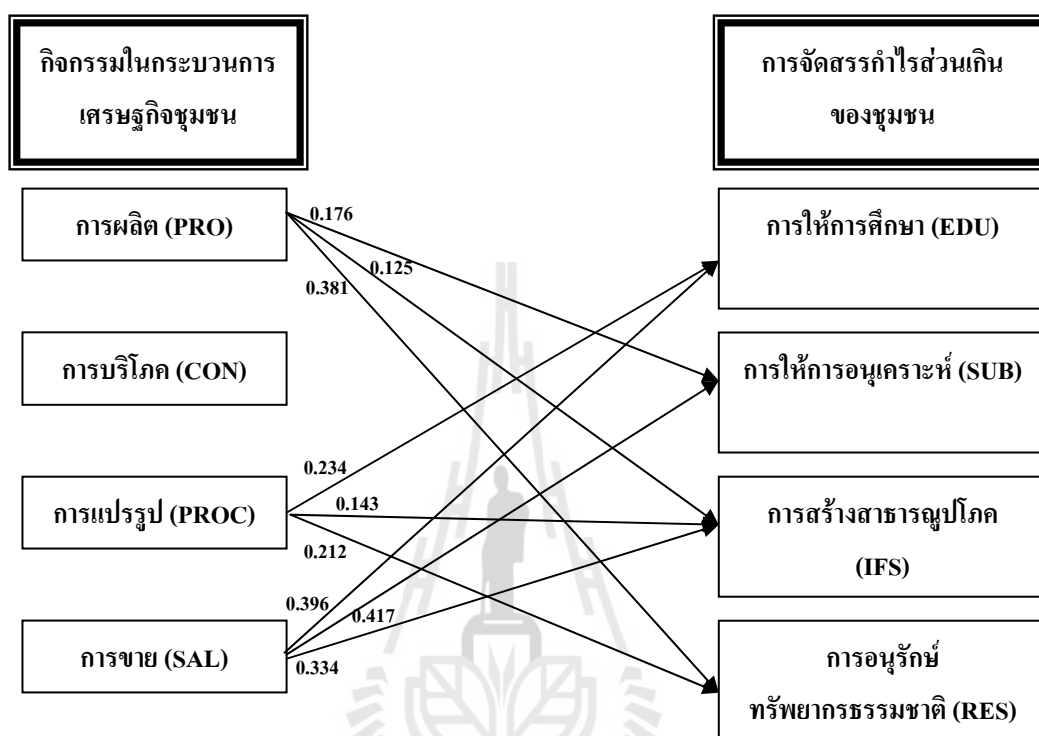
จากสมการที่ 8 สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนากิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการผลิต 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.381 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนากิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการแปรรูป 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.212 หน่วยมาตรฐาน

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายถึงกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนมีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนได้ว่า กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการผลิต มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด รองลงมา คือ การแปรรูป

5.3.2.3 ผลการวิเคราะห์เส้นทาง โดยแสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ที่มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ตามสมมติฐานข้อที่ 2

ภาพที่ 5.2 ผลการวิเคราะห์เส้นทาง ตามสมมติฐานข้อที่ 2

ที่มา: จากตารางที่ 5.3.4

→ หมายถึง เส้นทางความสัมพันธ์ผลกระทบทางตรงของตัวแปรที่มีนัยสำคัญ

5.3.3 ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ได้แก่ การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

H_0 : ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ไม่มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

H_1 : ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple regressions) เพื่อทดสอบสมมุติฐานของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน (Beta) และนำมาแทนค่าในสมการ โครงสร้างของการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ดังนี้

5.3.3.1 การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนและการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

แสดงแบบจำลองของสมมุติฐานที่ 3 ได้ดังนี้

$$EDU = \beta_1 HRD + \beta_2 CMD + \beta_3 BED + \beta_4 BPD \quad \dots\dots\dots(9)$$

$$SUB = \beta_1 HRD + \beta_2 CMD + \beta_3 BED + \beta_4 BPD \quad \dots\dots\dots(10)$$

$$IFS = \beta_1 HRD + \beta_2 CMD + \beta_3 BED + \beta_4 BPD \quad \dots\dots\dots(11)$$

$$RES = \beta_1 HRD + \beta_2 CMD + \beta_3 BED + \beta_4 BPD \quad \dots\dots\dots(12)$$

โดยที่	HRD	=	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
	CMD	=	การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน
	BED	=	การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน
	BPD	=	การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ
	EDU	=	การให้การศึกษา
	SUB	=	การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน
	IFS	=	การสร้างสาธารณูปโภค
	RES	=	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ตารางที่ 5.3.5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนและการจัดสรร
 งบประมาณของชุมชน

การจัดสรรกำไร ส่วนเกินของชุมชน	ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ค่าสัมประสิทธิ์		
		ถดถอยมาตรฐาน (Beta)	t	Sig.
การให้การศึกษา (EDU)	1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	0.320	6.048	0.000
	2. การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน (CMD)	-	-	-
	3. การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน (BED)	0.177	3.106	0.002
	4. การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ (BPD)	0.130	2.537	0.012
การให้ความ อนุเคราะห์ (SUB)	1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	0.278	5.450	0.000
	2. การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน (CMD)	-	-	-
	3. การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน (BED)	0.182	3.292	0.001
	4. การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ (BPD)	0.232	4.682	0.000
การสร้าง สาธารณูปโภค (IFS)	1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	0.304	6.508	0.000
	2. การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน (CMD)	-	-	-
	3. การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน (BED)	-	-	-
	4. การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ (BPD)	0.321	6.880	0.000
การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรม- ชาติ (SAL)	1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	-	-	-
	2. การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน (CMD)	0.279	6.485	0.000
	3. การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน (BED)	-	-	-
	4. การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ (BPD)	0.434	10.083	0.000

ที่มา: จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

** $p < 0.01$

จากตารางที่ 5.3.5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนและการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านต่างๆ ได้แก่ การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สามารถอธิบายได้ดังนี้

1. การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้การศึกษา

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนสามารถนำมาใช้พยากรณ์การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้การศึกษาได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$\text{EDU} = 0.320\text{HRD} + 0.177\text{BED} + 0.130\text{BPD} \dots\dots\dots(9)$$

$$\text{Adj } R^2 = 0.273 \quad F = 51.840 \quad \text{Sig.} = 0.000$$

โดยที่	EDU	=	การให้การศึกษา
	HRD	=	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
	BED	=	การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน
	BPD	=	การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ

จากสมการที่ 9 สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้การศึกษาเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.320 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้การศึกษาเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.177 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้การศึกษาเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.130 หน่วยมาตรฐาน

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายถึงปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนมีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนได้ว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ศึกษามากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทาง

กายภาพตามลำดับ

2. การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชน

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนสามารถนำมาใช้พยากรณ์การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$\text{SUB} = 0.278\text{HRD} + 0.182\text{BED} + 0.232\text{BPD} \dots\dots\dots(10)$$

$$\text{Adj } R^2 = 0.320 \quad F = 64.948 \quad \text{Sig.} = 0.000$$

โดยที่	SUB	=	การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน
	HRD	=	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
	BED	=	การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน
	BPD	=	การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ

จากสมการที่ 10 สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชนเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.278 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชนเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.182 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชนเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.232 หน่วยมาตรฐาน

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายถึงปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนมีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนได้ว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชนมากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ และการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน ตามลำดับ

3. การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการสร้างสาธารณูปโภค

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนสามารถนำมาใช้พยากรณ์การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการสร้างสาธารณูปโภคได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$IFS = 0.304HRD + 0.321BPD \quad \dots\dots\dots(11)$$

$$Adj R^2 = 0.276 \quad F = 78.724 \quad Sig. = 0.000$$

โดยที่ IFS = การสร้างสาธารณูปโภค
 HRD = การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
 BPD = การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ

จากสมการที่ 11 สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการสร้างสาธารณูปโภคเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.304 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการสร้างสาธารณูปโภคเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.321 หน่วยมาตรฐาน

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายถึงปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนมีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนได้ว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการสร้างสาธารณูปโภคมากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์

4. การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนสามารถนำมาใช้พยากรณ์การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถเขียนสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ได้ ดังนี้

$$\text{RES} = 0.279\text{CMD} + 0.434\text{BPD} \dots\dots\dots(12)$$

$$\text{Adj } R^2 = 0.354 \quad F = 112.578 \quad \text{Sig.} = 0.000$$

โดยที่ RES = การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ
 CMD = การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน
 BPD = การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ

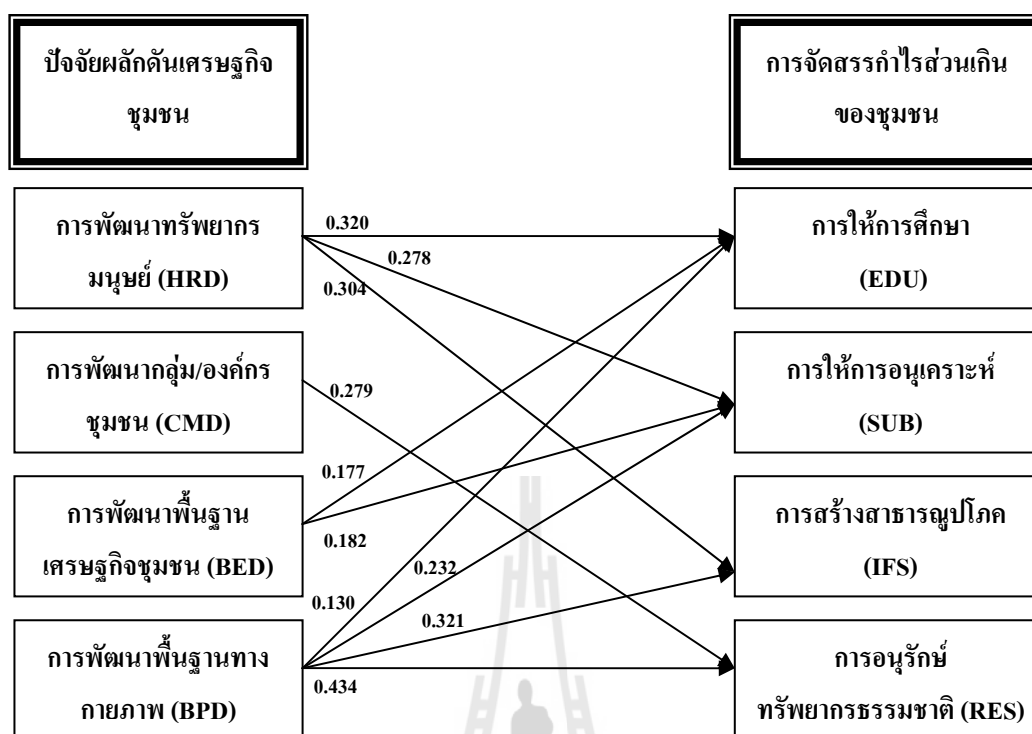
จากสมการที่ 12 สามารถอธิบายได้ว่า

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.279 หน่วยมาตรฐาน

เมื่อชุมชนได้งบประมาณเพื่อพัฒนาปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ 1 หน่วยมาตรฐาน จะทำให้การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเปลี่ยนไปในทิศทางเดียวกัน 0.434 หน่วยมาตรฐาน

จากผลการวิเคราะห์ดังกล่าว สามารถอธิบายถึงปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนมีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนได้ว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน

5.3.3.2 ผลการวิเคราะห์เส้นทาง โดยแสดงค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐานของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ที่มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ตามสมมติฐานข้อที่ 3

ภาพที่ 5.3 ผลการวิเคราะห์เส้นทาง ตามสมมติฐานข้อที่ 3

ที่มา: จากตารางที่ 5.3.5

—→ หมายถึง เส้นทางความสัมพันธ์ผลกระทบทางตรงของตัวแปรที่มีนัยสำคัญ

5.3.4 ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ได้แก่ การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

H_0 : ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ไม่มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

H_1 : ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

5.3.4.1 การหาขนาดของผลกระทบทางอ้อม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยมาตรฐาน เพื่อหาขนาดของผลกระทบทางอ้อมของตัวแปรอิสระคือ ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ ที่มีต่อตัวแปรตามคือ การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ได้แก่ การให้

การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ผ่านตัวแปรแฝงคือ กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย

ตารางที่ 5.3.6 ผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบทางอ้อมของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนที่มีต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

เส้นทางความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม	ขนาดของผลกระทบ ทางอ้อมผ่านตัวแปร กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน				
	การผลิต	การบริโภค	การแปรรูป	การขาย	รวม
1. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กับ					
1.1 การให้การศึกษา	-	-	0.099	0.203	0.302
1.2 การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน	0.079	-	-	0.214	0.293
1.3 การสร้างสาธารณูปโภค	0.056	-	0.061	0.171	0.288
1.4 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	0.171	-	0.089	-	0.260
2. การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน กับ					
2.1 การให้การศึกษา	-	-	0.047	-	0.047
2.2 การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน	0.044	-	-	-	0.044
2.3 การสร้างสาธารณูปโภค	0.031	-	0.029	-	0.060
2.4 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	0.096	-	0.043	-	0.139
3. การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน กับ					
3.1 การให้การศึกษา	-	-	-	0.110	0.110
3.2 การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน	-	-	-	0.116	0.116
3.3 การสร้างสาธารณูปโภค	-	-	-	0.093	0.093
3.4 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	-	-	-	-	-
4. การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ กับ					
4.1 การให้การศึกษา	-	-	0.038	-	0.038
4.2 การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน	0.037	-	-	-	0.037
4.3 การสร้างสาธารณูปโภค	0.027	-	0.023	-	0.050
4.4 การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ	0.081	-	0.034	-	0.115

หมายเหตุ แสดงรายละเอียดการคำนวณเส้นทางในภาคผนวก

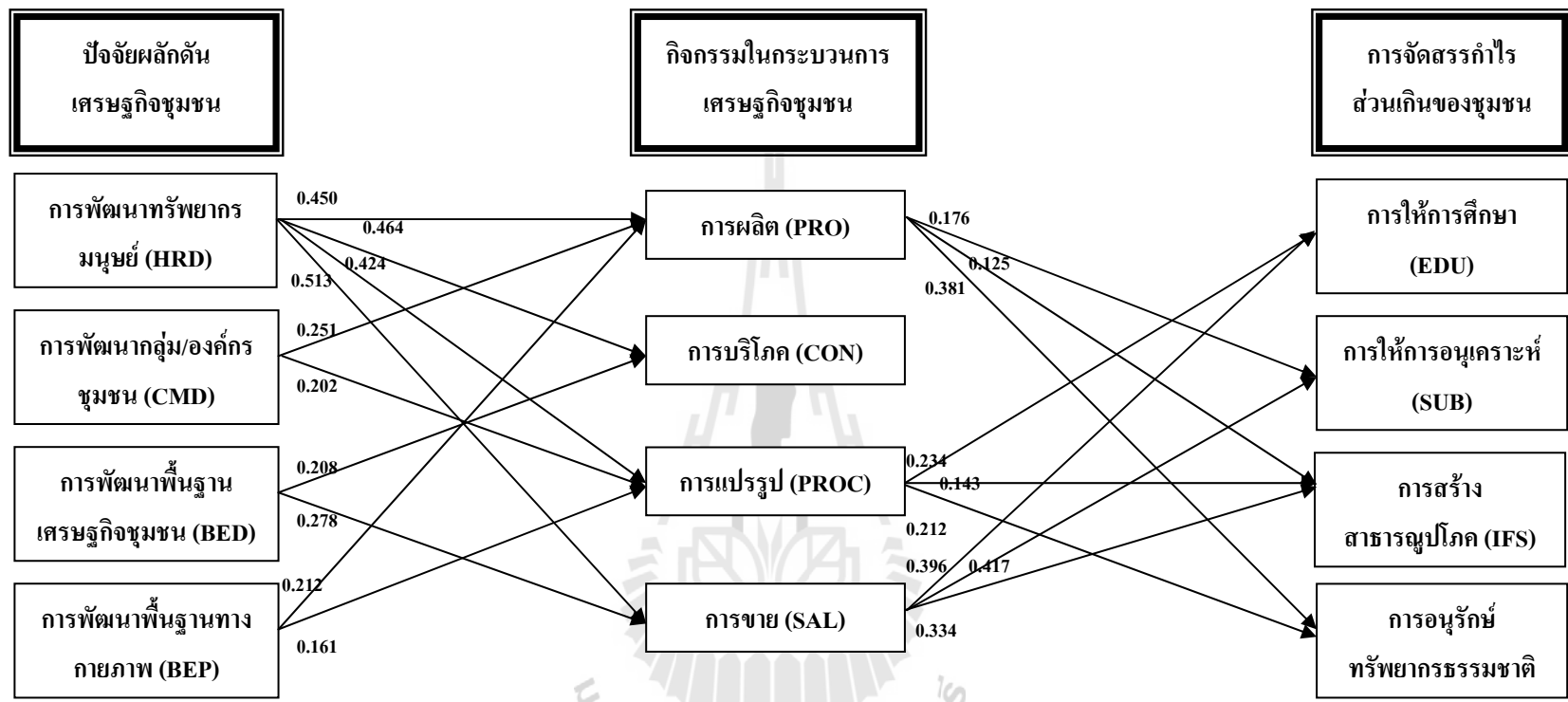
จากตารางที่ 5.3.6 ผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบทางอ้อมของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนที่มีต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน สามารถอธิบายได้ดังนี้

การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินในด้านการให้การศึกษามากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบ เท่ากับ 0.302 รองลงมา คือ ด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ โดยมีขนาดของผลกระทบ เท่ากับ 0.293 0.288 และ 0.260 ตามลำดับ

การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบ เท่ากับ 0.139 รองลงมา คือ ด้านการสร้างสาธารณูปโภค การให้การศึกษา และการให้ความอนุเคราะห์ชุมชน โดยมีขนาดของผลกระทบ เท่ากับ 0.060 0.047 และ 0.044 ตามลำดับ

การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชนมากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.116 รองลงมา คือ ด้านการให้การศึกษา และการสร้างสาธารณูปโภค โดยมีขนาดของผลกระทบ เท่ากับ 0.110 และ 0.093 ตามลำดับ และไม่มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติเลย

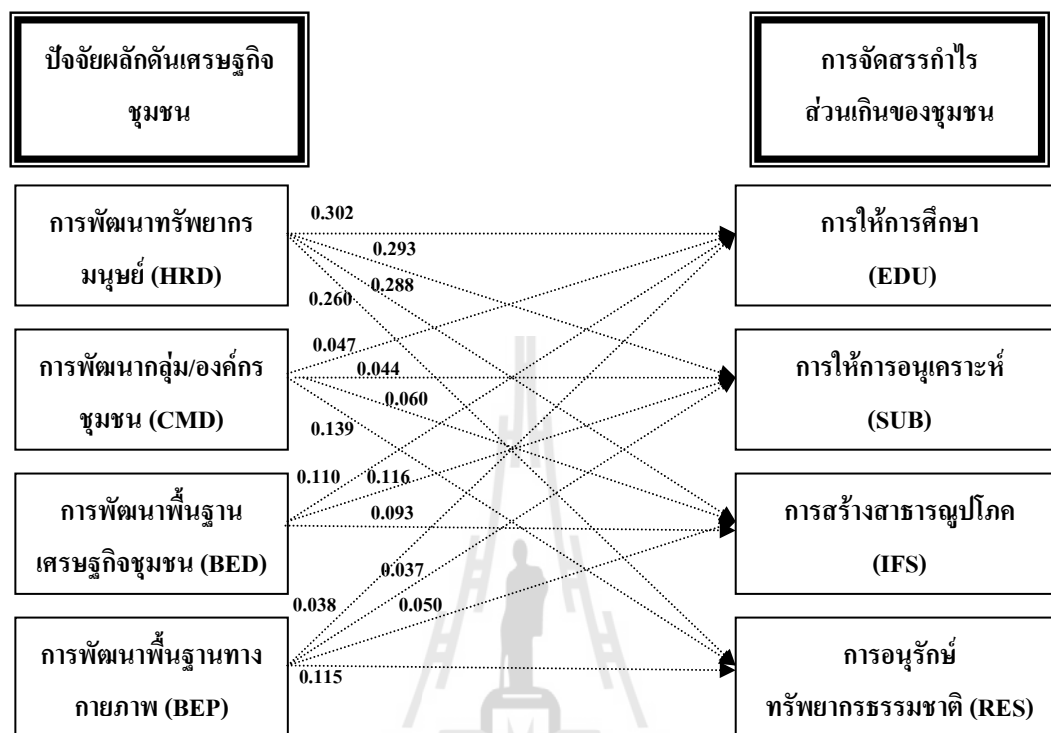
การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด โดยมีขนาดของผลกระทบเท่ากับ 0.115 รองลงมา คือ ด้านการสร้างสาธารณูปโภค การให้การศึกษา และการให้ความอนุเคราะห์ชุมชน โดยมีขนาดของผลกระทบ เท่ากับ 0.050 0.038 และ 0.037 ตามลำดับ

ภาพที่ 5.4 แสดงการวิเคราะห์เส้นทาง ตามสมมุติฐานข้อที่ 4

→ หมายถึง เส้นทางความสัมพันธ์ผลกระทบทางตรงของตัวแปรที่มีนัยสำคัญ

จากภาพที่ 5.4 นำมาวิเคราะห์เส้นทางความสัมพันธ์ของผลกระทบทางอ้อมของปัจจัย ผลักดันเศรษฐกิจชุมชน และการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน แสดงได้ดังภาพที่ 5.5

ภาพที่ 5.5 ผลการวิเคราะห์เส้นทาง ตามสมมุติฐานข้อที่ 4

ที่มา: จากตารางที่ 5.3.6

.....► หมายถึง เส้นทางความสัมพันธ์ผลกระทบทางอ้อมของตัวแปรที่มีนัยสำคัญ

5.3.5 สรุปผลขนาดของผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อม

ขนาดของผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมของทั้ง 4 สมมุติฐาน ได้แก่ 1) ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ที่มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน 2) กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ที่มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน และ 3) ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ที่มีผลกระทบทางตรง และผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ดังตารางที่ 5.3.7 – 5.3.12

นอกจากนี้ในการศึกษาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) นั้น สามารถพิจารณาได้ตามเกณฑ์ที่ได้อธิบายในบทที่ 3 แล้ว กล่าวคือ ระดับความสัมพันธ์กันสูง $r \geq 0.51$ ระดับความสัมพันธ์กันปานกลาง $0.31 \leq r \leq 0.50$ และระดับความสัมพันธ์กันต่ำ $r \leq 0.30$ (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2544) จากประเด็นการวิเคราะห์ขนาดผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อม ตลอดจนผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ สามารถสรุปประเด็นสำคัญได้ดังต่อไปนี้

1) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนและกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

ตารางที่ 5.3.7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนและกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

	การผลิต	การบริโภค	การแปรรูป	การขาย
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	.709**	.586**	.636**	.675**
พัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน	.640**	.464**	.562**	.517**
พัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน	.494**	.480**	.466**	.578**
พัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ	.482**	.368**	.420**	.418**

ที่มา: จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

** $p < 0.01$

จากตารางที่ 5.3.7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน และกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน พบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในระดับสูงในทุกปัจจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในด้านการผลิตมากที่สุด .709 รองลงมาคือ ด้านการขาย การแปรรูป และการบริโภค .675 .636 และ .586 ตามลำดับ

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ระดับสูงในด้านการผลิต .640 รองลงมาคือ ด้านการแปรรูป .562 และด้านการขาย .517 และมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางในด้านการบริโภค .464 ตามลำดับ

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ระดับสูงในด้านการขาย .578 และมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางในด้านการผลิต การบริโภค และการแปรรูป .494 .480 และ .466 ตามลำดับ

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในระดับปานกลางในทุกปัจจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในด้านการผลิตมากที่สุด .482 รองลงมาคือ การแปรรูป การขาย และการบริโภค .420 .418 และ .368 ตามลำดับ

2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนและการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

ตารางที่ 5.3.8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนและการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

	การให้การศึกษา	การให้ความ อนุเคราะห์ชุมชน	การสร้าง สาธารณูปโภค	การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ
การผลิต	.433**	.432**	.421**	.517**
การบริโภค	.365**	.391**	.356**	.346**
การแปรรูป	.449**	.378**	.403**	.455**
การขาย	.523**	.525**	.488**	.408**

ที่มา: จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

** $\rho < 0.01$

จากตารางที่ 5.3.8 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน และการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน พบว่า กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการผลิต มีความสัมพันธ์กับการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ระดับสูงในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ .517 และมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางในด้านการให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน และการสร้างสาธารณูปโภค .433 .432 และ .421 ตามลำดับ

กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการบริโภค มีความสัมพันธ์กับการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนระดับปานกลางในทุกปัจจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชนมากที่สุด .391 รองลงมาคือด้านการให้การศึกษา การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ .365 .356 และ .346 ตามลำดับ

กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการแปรรูป มีความสัมพันธ์กับการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนระดับปานกลางในทุกปัจจัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด .455 รองลงมาคือด้านการให้การศึกษา การสร้างสาธารณูปโภค และการให้ความอนุเคราะห์ชุมชน .449 .403 และ .378 ตามลำดับ

กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขาย มีความสัมพันธ์กับการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ระดับสูงในด้านการให้

ความอนุเคราะห์ชุมชนมากที่สุด .525 รองลงมาคือด้านการให้การศึกษา .523 และมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางในด้านการสร้างสาธารณูปโภค .488 และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ .408 ตามลำดับ

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนและการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

ตารางที่ 5.3.9 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนและการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

	การให้ การศึกษา	การให้ความ อนุเคราะห์ชุมชน	การสร้าง สาธารณูปโภค	การอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์	.479**	.485**	.442**	.433**
การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน	.394**	.349**	.354**	.443**
การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน	.436**	.472**	.400**	.428**
การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ	.365**	.452**	.452**	.539**

ที่มา: จากการสำรวจปี พ.ศ. 2554 และการคำนวณ

** $p < 0.01$

จากตารางที่ 5.3.9 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน และการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน พบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีความสัมพันธ์กับการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในระดับปานกลางในทุกปัจจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชนมากที่สุด .485 รองลงมาคือ ด้านการให้การศึกษา การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ .479 .442 และ .433 ตามลำดับ

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน มีความสัมพันธ์กับการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในระดับปานกลางในทุกปัจจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด .443 รองลงมาคือ ด้านการให้การศึกษา การสร้างสาธารณูปโภค และการให้ความอนุเคราะห์ชุมชน .394 .354 และ .349 ตามลำดับ

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน มีความสัมพันธ์กับการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในระดับปานกลางในทุกปัจจัย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ

.01 โดยมีความสัมพันธ์ในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชนมากที่สุด .472 รองลงมาคือ ด้านการให้การศึกษา การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและ การสร้างสาธารณูปโภค .436 .428 และ .400 ตามลำดับ

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ มีความสัมพันธ์กับการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีความสัมพันธ์ระดับสูงในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ .539 และมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางเท่ากันในการให้ความอนุเคราะห์ชุมชน และการสร้างสาธารณูปโภค .453 รองลงมาคือ ด้านการให้การศึกษา .365 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.3.10 สรุปผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมของ สมมุติฐานที่ 1

ตัวแปร	ความสัมพันธ์	ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และผล			ความสัมพันธ์ที่ไม่ใช่สาเหตุและผล
	รวม	ทางตรง	ทางอ้อม	รวม	
การผลิต (PRO)					
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	0.709	0.450	-	0.450	0.259
พัฒนาากลุ่ม/องค์กรชุมชน (CMD)	0.640	0.251	-	0.251	0.389
พัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน (BED)	0.494	-	-	-	0.494
พัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ (BPD)	0.482	0.212	-	0.212	0.270
การบริโภค (CON)					
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	0.586	0.464	-	0.464	0.122
พัฒนาากลุ่ม/องค์กรชุมชน (CMD)	0.464	-	-	-	0.464
พัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน (BED)	0.480	0.208	-	0.208	0.272
พัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ (BPD)	0.368	-	-	-	0.368

ตารางที่ 5.3.10 สรุปผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมของ
สมมุติฐานที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	ความสัมพันธ์ รวม	ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และผล			ความสัมพันธ์ที่ ไม่ใช่สาเหตุและผล
		ทางตรง	ทางอ้อม	รวม	
การแปรรูป (PROC)					
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	0.636	0.424	-	0.424	0.212
พัฒนาากลุ่ม/องค์กรชุมชน (CMD)	0.562	0.202	-	0.202	0.360
การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ ชุมชน (BED)	0.466	-	-	-	0.466
การพัฒนาพื้นฐานทาง กายภาพ (BPD)	0.420	0.161	-	0.161	0.259
การขาย (SAL)					
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	0.675	0.513	-	0.513	0.162
พัฒนาากลุ่ม/องค์กรชุมชน (CMD)	0.517	-	-	-	0.517
การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ ชุมชน (BED)	0.578	0.278	-	0.278	0.300
การพัฒนาพื้นฐานทาง กายภาพ (BPD)	0.418	-	-	-	0.418

จากตารางที่ 5.3.10 สรุปผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบของสมมุติฐานที่ 1 พบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน โดยปัจจัยด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีผลกระทบมากที่สุดต่อทุกปัจจัยของกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ ด้านการขาย การบริโภค การผลิต และการแปรรูป 0.513 0.464 0.450 และ 0.424 ตามลำดับ

ตารางที่ 5.3.11 สรุปผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมของ
สมมุติฐานที่ 2

ตัวแปร	ความสัมพันธ์ รวม	ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และผล			ความสัมพันธ์ที่ ไม่ใช่สาเหตุและผล
		ทางตรง	ทางอ้อม	รวม	
การให้การศึกษา (EDU)					
การผลิต (PRO)	0.433	-	-	-	0.433
การบริโภค (CON)	0.365	-	-	-	0.365
การแปรรูป (PROC)	0.449	0.234	-	0.234	0.215
การขาย (SAL)	0.523	0.396	-	0.396	0.127
การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน (SUB)					
การผลิต (PRO)	0.432	0.176	-	0.176	0.256
การบริโภค (CON)	0.391	-	-	-	0.391
การแปรรูป (PROC)	0.378	-	-	-	0.378
การขาย (SAL)	0.525	0.417	-	0.417	0.108
การสร้างสาธารณูปโภค (IFS)					
การผลิต (PRO)	0.421	0.125	-	0.125	0.296
การบริโภค (CON)	0.356	-	-	-	0.356
การแปรรูป (PROC)	0.403	0.143	-	0.143	0.260
การขาย (SAL)	0.488	0.334	-	0.334	0.154
การอนุรักษ์					
ทรัพยากรธรรมชาติ (RES)					
การผลิต (PRO)	0.517	0.381	-	0.381	0.136
การบริโภค (CON)	0.346	-	-	-	0.346
การแปรรูป (PROC)	0.455	0.212	-	0.212	0.243
การขาย (SAL)	0.408	-	-	-	0.408

จากตารางที่ 5.3.11 สรุปผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบของสมมุติฐานที่ 2 พบว่ากิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน โดยปัจจัยด้านการขายมีผลกระทบมากที่สุดต่อปัจจัยของการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ในการให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การให้การศึกษา และการสร้างสาธารณูปโภค 0.417 0.396 และ 0.334 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านการผลิตมีผลกระทบมากที่สุดต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 0.381

ตารางที่ 5.3.12 สรุปผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมของ
สมมุติฐานที่ 3 และ 4

ตัวแปร	ความสัมพันธ์ รวม	ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผล			ความสัมพันธ์ที่ ไม่ใช่สาเหตุและ ผล
		ทางตรง	ทางอ้อม	รวม	
การให้การศึกษา					
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	0.479	0.320	0.302	0.622	-0.143*
พัฒนาากลุ่ม/องค์กร ชุมชน(CMD)	0.394	-	0.047	0.047	0.347
พัฒนาพื้นฐาน เศรษฐกิจชุมชน (BED)	0.436	0.177	0.110	0.287	0.149
พัฒนาพื้นฐานทาง กายภาพ (BPD)	0.365	0.130	0.038	0.168	0.197
การให้ความอนุเคราะห์					
ชุมชน					
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	0.485	0.278	0.293	0.571	-0.086*
พัฒนาากลุ่ม/องค์กร ชุมชน(CMD)	0.349	-	0.044	0.044	0.305
พัฒนาพื้นฐาน เศรษฐกิจชุมชน (BED)	0.472	0.182	0.116	0.298	0.174
พัฒนาพื้นฐานทาง กายภาพ (BPD)	0.452	0.232	0.037	0.269	0.183
การสร้างสาธารณูปโภค					
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	0.442	0.304	0.288	0.592	-0.150*
พัฒนาากลุ่ม/องค์กร ชุมชน(CMD)	0.354	-	0.060	0.060	0.294
พัฒนาพื้นฐาน เศรษฐกิจชุมชน (BED)	0.400	-	0.093	0.093	0.307
พัฒนาพื้นฐานทาง กายภาพ (BPD)	0.452	0.321	0.050	0.371	0.081

ตารางที่ 5.3.12 สรุปผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมของ
สมมุติฐานที่ 3 และ 4 (ต่อ)

ตัวแปร	ความสัมพันธ์ รวม	ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และผล			ความสัมพันธ์ที่ ไม่ใช่สาเหตุและ ผล
		ทางตรง	ทางอ้อม	รวม	
การอนุรักษ์					
ทรัพยากรธรรมชาติ					
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)	0.433	-	0.260	0.260	0.173
การพัฒนากลุ่ม/องค์กร ชุมชน(CMD)	0.443	0.279	0.139	0.418	0.025
การพัฒนาพื้นฐาน เศรษฐกิจชุมชน (BED)	0.428	-	-	-	0.428
การพัฒนาพื้นฐานทาง กายภาพ (BPD)	0.539	0.434	0.115	0.549	-0.010

หมายเหตุ * หมายถึงปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD) เป็น
สาเหตุหรือปัจจัยสำคัญอย่างยิ่ง

จากตารางที่ 5.3.12 สรุปผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบของสมมุติฐานที่ 3 - 4 พบว่า
ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรง และมีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไร
ส่วนเกินของชุมชน โดยปัจจัยด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีผลกระทบมากที่สุดต่อปัจจัยของการ
จัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้การศึกษา และการให้ความอนุเคราะห์ชุมชน 0.320
และ 0.278 ตามลำดับ และปัจจัยด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพมีผลกระทบมากที่สุดต่อปัจจัย
ของการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการสร้าง
สาธารณูปโภค 0.434 และ 0.321 ตามลำดับ

ส่วนผลกระทบทางอ้อม พบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากร
มนุษย์ มีผลกระทบทางอ้อมมากที่สุดต่อทุกปัจจัยของการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ได้แก่
การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และ การอนุรักษ์
ทรัพยากรธรรมชาติ 0.302 0.293 0.288 และ 0.260 ตามลำดับ

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

6.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้มีการกำหนดวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบทางตรงของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ที่มีต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน รวมถึงศึกษาถึงผลกระทบทางตรงของกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ที่มีต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน และศึกษาถึงผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ที่มีต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) มีรูปแบบของการวิจัยเชิงสำรวจ (Exploratory research) ซึ่งมีวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในรูปแบบของการสำรวจ โดยการใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือ เพื่อรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นกลุ่มอาชีพที่อยู่ในชุมชนที่ประสบความสำเร็จในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในเขตจังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานี สุรินทร์ ขอนแก่น อุตรดิตถ์ และเลย จำนวน 408 ตัวอย่าง จาก 136 กลุ่มอาชีพ ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบอาศัยความน่าจะเป็น (Probability sampling) ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratify random sampling) โดยการแบ่ง 2 เขต คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 214 ตัวอย่าง จาก 72 กลุ่มอาชีพ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้แก่ จังหวัดขอนแก่น จังหวัดอุตรดิตถ์ และจังหวัดเลย จำนวน 192 ตัวอย่าง จาก 64 กลุ่มอาชีพ หลังจากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) โดยให้กลุ่มอาชีพในแต่ละจังหวัดมีโอกาสที่จะถูกเลือกเป็นตัวอย่างเท่า ๆ กัน

ข้อมูลซึ่งเก็บรวบรวมจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive statistics) โดยการแจกแจงความถี่ เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน นอกจากนี้ยังใช้สถิติอ้างอิง (Inferential statistics) ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ หาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's correlation coefficient) และการวิเคราะห์เส้นทาง (Path analysis) โดยการหาขนาดของผลกระทบด้วยการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ (Multiple regressions) ผลการศึกษาสรุปตามวัตถุประสงค์ได้ดังต่อไปนี้

ในด้านข้อมูลทั่วไป พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 74 มีอายุระหว่าง 45 - 49 ปี ร้อยละ 19.1 สถานภาพสมรสร้อยละ 86.8 การศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ร้อยละ 39.2 ประกอบอาชีพทำนาร้อยละ 46.9 สินค้าที่ผลิตส่วนใหญ่เป็นประเภทผ้าและเครื่องแต่งกายร้อยละ 60 มีตำแหน่งเป็นประธานกลุ่มอาชีพ ร้อยละ 33.8 รายได้ของกลุ่มอาชีพเฉลี่ยต่อเดือน 10,000 - 20,000 บาท ร้อยละ 26.4 กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 10 - 20 คน ร้อยละ 36.8 และส่วนใหญ่เคยได้รับการอบรมกลุ่มอาชีพจากทั้งภาครัฐและเอกชน ร้อยละ 96.1

ภาพรวมปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน 4 องค์ประกอบ

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ พบว่า ผู้นำเศรษฐกิจชุมชนยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นได้ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.15$) และสมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้าในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$) อีกทั้งเจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชนในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.25$) ด้านการพัฒนา กลุ่ม หรือองค์กรชุมชน พบว่า สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่มอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$) ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ พบว่า สมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการหาเงินทุนโดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ พบว่า สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปาภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิต และมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงถนนในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิตในระดับมาก ($\bar{X} = 3.43$)

ภาพรวมปัจจัยกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน 4 องค์ประกอบ

ปัจจัยกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน พบว่า ด้านการผลิต กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิตในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.27$) ด้านการบริโภค สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.81$) ด้านการแปรรูป กลุ่มอาชีพได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$) ด้านการขาย กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขายปลีกในระดับมาก ($\bar{X} = 4.07$)

ภาพรวมปัจจัยการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน 4 องค์ประกอบ

ปัจจัยการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน พบว่า ด้านการให้การศึกษา กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษาในรูปแบบของอุปกรณ์การเรียนในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.80$) ในด้านการให้ความอนุเคราะห์ในชุมชน กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนเงินทุนแก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ สนับสนุนการให้เงินช่วยเหลือ และการรักษาพยาบาลแก่คนชรา และสนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมแก่คนพิการในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.56$) ด้านการสร้างสาธารณูปโภค กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการจัดการสิ่งปฏิกูลภายในหมู่บ้านในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.59$)

และด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ กลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$)

สำหรับผลการศึกษาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการวิจัยสรุปสาระสำคัญได้ ดังต่อไปนี้

6.1.1 ผลกระทบทางตรงของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน 4 ปัจจัย คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ ที่มีต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน 4 ด้าน คือ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย

6.1.1.1. ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

ในด้านการผลิต พบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการผลิตมากที่สุด 0.450 รองลงมา คือ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ 0.251 และ 0.212 ตามลำดับ

ในด้านการบริโภค พบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการบริโภคมากที่สุด 0.464 รองลงมา คือ การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน 0.208

ในด้านการแปรรูป พบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการแปรรูปมากที่สุด 0.424 รองลงมา คือ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ 0.202 และ 0.161 ตามลำดับ

ในด้านการขาย พบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขายมากที่สุด 0.513 รองลงมา คือ การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน 0.278

ผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ที่มีต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน โดยปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบมากที่สุดต่อทุกปัจจัยของกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ ด้านการขาย การบริโภค การผลิต และการแปรรูป 0.513 0.464 0.450 และ 0.424 ตามลำดับ

6.1.2 ผลกระทบทางตรงของกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน 4 ด้าน คือ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย ที่มีต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ในด้านต่างๆ 4 ด้าน คือ การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

6.1.2.1. กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

ในด้านการให้การศึกษา พบว่า กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขาย มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ศึกษามากที่สุด 0.396 รองลงมา คือ การแปรรูป 0.234

ในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชน พบว่า กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขาย มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชนมากที่สุด 0.417 รองลงมา คือ การผลิต 0.176

ในด้านการสร้างสาธารณูปโภค พบว่า กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขาย มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการสร้างสาธารณูปโภคมากที่สุด 0.334 รองลงมา คือ การแปรรูป และการผลิต 0.143 และ 0.125 ตามลำดับ

ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการผลิต มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด 0.381 เนื่องจากการผลิตสินค้าชุมชนจำเป็นต้องได้รับการรับรองมาตรฐาน เช่น อย. มอก. ฮาลาล หรือมาตรฐานอื่นๆ เป็นต้น รองลงมา คือ การแปรรูป 0.212

ผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบของกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ที่มีต่อการจัดสรรกำไรของชุมชน สามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน โดยปัจจัยด้านการขายมีผลกระทบมากที่สุดต่อปัจจัยของการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในการให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การให้การศึกษา และการสร้างสาธารณูปโภค 0.417 0.396 และ 0.334 ตามลำดับ ส่วนปัจจัยด้านการผลิตมีผลกระทบมากที่สุดต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 0.381 สำหรับกิจกรรมการบริโภคของคนในชุมชนไม่มีผลต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในทุกด้าน เนื่องจากผลที่เกิดขึ้นจากการบริโภค อาจอยู่ในรูปของการนำไปทำนุบำรุงทางด้านศาสนา และศิลปวัฒนธรรม

6.1.3 ผลกระทบทางตรงและผลกระทบทางอ้อมของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน 4 ปัจจัย คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และ การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ ที่มีต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ในด้านต่างๆ 4 ด้าน การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

6.1.3.1. ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

ในด้านการให้การศึกษา พบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ศึกษามากที่สุด 0.320 รองลงมา คือ การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ 0.177 และ 0.130 ตามลำดับ

ในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชน พบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชนมากที่สุด 0.278 รองลงมา คือ การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ และการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน 0.232 และ 0.182 ตามลำดับ

ในด้านการสร้างสาธารณูปโภค พบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการสร้างสาธารณูปโภคมากที่สุด 0.321 รองลงมา คือ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 0.304

ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด 0.434 รองลงมา คือ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน 0.279

ผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบทางตรงของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ที่มีต่อการจัดสรรกำไรของชุมชน สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน โดยปัจจัยด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์มีผลกระทบมากที่สุด ต่อปัจจัยของการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้การศึกษา และการสร้างสาธารณูปโภค 0.320 และ 0.304 ตามลำดับ และปัจจัยด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพมีผลกระทบมากที่สุดต่อปัจจัยของการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการสร้างสาธารณูปโภค 0.434 และ 0.321 ตามลำดับ

6.1.3.2. ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

ในด้านการให้การศึกษา พบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้การศึกษามากที่สุด 0.302 รองลงมา คือ การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ 0.110 0.047 และ 0.038 ตามลำดับ

ในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชน พบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้ความอนุเคราะห์ชุมชนมากที่สุด 0.293 รองลงมา คือ การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน การพัฒนาพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ 0.116 0.044 และ 0.037 ตามลำดับ

ในด้านการสร้างสาธารณูปโภค พบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการสร้างสาธารณูปโภคมากที่สุด 0.288 รองลงมา คือ การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน การพัฒนาพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ 0.093 0.060 และ 0.050 ตามลำดับ

ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติมากที่สุด 0.260 รองลงมา คือ การพัฒนาพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ 0.139 และ 0.115 ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์ขนาดของผลกระทบทางอ้อมของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ที่มีต่อการจัดสรรกำไรของชุมชน สามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน โดยปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางอ้อมมากที่สุดต่อทุกปัจจัยของการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ได้แก่ การให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และ การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ 0.302 0.293 0.288 และ 0.260 ตามลำดับ

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุระหว่าง 45 - 49 ปี สถานภาพสมรส มีการศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษา ประกอบอาชีพทำนา สินค้าที่ผลิตส่วนใหญ่เป็นประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งเป็นประธานกลุ่มอาชีพ รายได้ของกลุ่มอาชีพเฉลี่ยต่อ

เดือน 10,000 – 20,000 บาท กลุ่มอาชีพส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิก 10 - 20 คน และสมาชิกในกลุ่มอาชีพเกือบทั้งหมดเคยได้รับการอบรมที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มอาชีพจากทั้งภาครัฐและเอกชนสูงถึงร้อยละ 96.1

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้ง 6 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานี สุรินทร์ ขอนแก่น อุดรธานี และเลย มีกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุตั้งแต่ 45 – 59 ปี สถานภาพสมรส มีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ โดยจบการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ เอี่ยมเก็บ (2546) ที่ศึกษาสถานภาพการผลิต ผลิตภัณฑ์สมุนไพรและอาหารเสริมเพื่อสุขภาพ เพื่อเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า แรงงานที่ใช้ในการผลิตส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษา ทางด้านการประกอบอาชีพของกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดอุบลราชธานี สุรินทร์ ขอนแก่น และอุดรธานี พบว่า กลุ่มตัวอย่างประกอบอาชีพทำนาเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรเทพ รัตนเรืองศรี (2549) ที่ศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจน ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา โดยพื้นที่เป้าหมายทั้ง 4 จังหวัด ได้ทำการผลิตสินค้าประเภทผ้าและเครื่องแต่งกาย ซึ่งผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นประธานกลุ่มอาชีพ ส่วนกลุ่มตัวอย่างในจังหวัดนครราชสีมา นั้น ประกอบอาชีพรับจ้าง ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นผู้นำชุมชน และจังหวัดเลยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย และแม่บ้าน ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นกรรมการกลุ่มอาชีพ โดยทั้งสองจังหวัดนี้ผลิตสินค้าประเภทอาหารเช่นเดียวกัน ในด้านรายได้ของกลุ่มอาชีพ พบว่า กลุ่มอาชีพในจังหวัดอุดรธานีสามารถทำรายได้ได้สูงที่สุด ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป โดยมีจำนวนสมาชิกกลุ่ม 10 - 20 คน รองลงมาคือ กลุ่มอาชีพในจังหวัดสุรินทร์ ซึ่งมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป โดยมีจำนวนสมาชิกกลุ่ม 21 - 30 คน คน รายได้ของกลุ่มอาชีพในจังหวัดเลยเฉลี่ยต่อเดือน 20,001 – 30,000 บาท โดยมีจำนวนสมาชิกกลุ่ม 10 - 20 คน รายได้ของกลุ่มอาชีพในจังหวัดอุบลราชธานีเฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป โดยมีจำนวนสมาชิกกลุ่ม 31 - 40 คน และรายได้ของกลุ่มอาชีพในจังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดขอนแก่นเท่ากัน โดยมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000 – 20,000 บาท มีจำนวนสมาชิกกลุ่ม 10 - 20 คน ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ เอี่ยมเก็บ (2546) ที่ศึกษาสถานภาพการผลิต ผลิตภัณฑ์สมุนไพรและอาหารเสริมเพื่อสุขภาพ เพื่อเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มอาชีพมียอดขายสินค้าเฉลี่ยต่อเดือน 20,000 บาท ซึ่งทั้ง 6 จังหวัดเคยได้รับการอบรมกลุ่มอาชีพจากทั้งภาครัฐและเอกชน

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน

ผู้นำเศรษฐกิจชุมชนยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นได้ในระดับมาก ในส่วนของสมาชิกกลุ่มพบว่า สมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้าในระดับมาก ประกอบกับเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชนในระดับมากที่สุด ด้านการพัฒนากลุ่ม สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่มอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Markusen A. (2004) ที่ศึกษาเป้าหมายด้านอาชีพในการพัฒนาภูมิภาคและเศรษฐกิจชุมชน ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่เป็นผู้ประกอบการมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของท้องถิ่น และสามารถเรียนรู้ที่จะเป็นสมาชิกในกลุ่มอาชีพได้ โดยเป้าหมายของกลุ่มอาชีพคือ การแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการรวมกลุ่ม การเติบโตของกลุ่ม และการร่วมมือกับส่วนอื่น นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มยังมีส่วนร่วมในการหาเงินทุนโดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอในระดับมาก และสมาชิกกลุ่มยังมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปา และถนนภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิตในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมงคล ดำานานินทร์ (2541) ที่ศึกษาแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ที่ควรมีความเข้าใจในการสร้างกลุ่มและการดำเนินกิจกรรมในรูปแบบกลุ่มที่มีผู้นำชาวบ้านและผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันทำงาน เป็นหัวใจของเศรษฐกิจชุมชนซึ่งสอดคล้องกับวัฒนธรรมไทยที่คนชนบทมีความเกื้อหนุนหนุนจุนเจือซึ่งกันและกัน โดยการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพของชุมชนที่สำคัญที่สุดคือ การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการบริโภคและการผลิต

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่า ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในส่วนของการพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานี และเลย ผู้นำชุมชนมีความรู้และความเข้าใจถึงความจำเป็นในการผลิตสินค้าอยู่ในระดับมาก ผู้นำชุมชนจังหวัดสุรินทร์ และอุดรธานี ยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นได้ในระดับมาก และผู้นำชุมชนจังหวัดขอนแก่นมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชนในระดับมากที่สุด ในส่วนของการพัฒนาสมาชิกกลุ่มในจังหวัดนครราชสีมา พบว่าสมาชิกกลุ่มอาชีพได้รับการพัฒนาให้รู้จักแสวงหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพในระดับมาก สมาชิกกลุ่มอาชีพในจังหวัดอุบลราชธานี ขอนแก่น และอุดรธานีมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้าในระดับมาก ส่วนสมาชิกกลุ่มอาชีพในจังหวัดสุรินทร์มีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้า และมีความสามารถทำการผลิตสินค้าได้ทุกคนในระดับมาก ในส่วนของการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องในจังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานี ขอนแก่น และอุดรธานี พบว่าเจ้าหน้าที่มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชนในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพรเทพ รัตนเรืองศรี (2549) ที่ศึกษายุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจน ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่า

การพัฒนากลุ่มเศรษฐกิจชุมชน ต้องการผู้เชี่ยวชาญในการให้คำปรึกษาเพื่อการพัฒนาคุณภาพผลิตภัณฑ์ รวมทั้งการบรรจุหีบห่อ ส่วนเจ้าหน้าที่ในจังหวัดสุรินทร์ และเลย มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ในระดับมาก

ด้านการพัฒนาสมาชิกกลุ่ม หรือองค์กรชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา สุรินทร์ ขอนแก่น และอุดรธานี พบว่า สมาชิกกลุ่มกลุ่มอาชีพมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่มอยู่ในระดับมาก สมาชิกกลุ่มอาชีพในจังหวัดอุดรราชธานีมีความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอาชีพได้เป็นอย่างดีอยู่ในระดับมาก และสมาชิกกลุ่มอาชีพในจังหวัดเลยมีความเข้าใจถึงการพัฒนากลุ่มอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา สุรินทร์ และขอนแก่น พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพได้มีส่วนร่วมในการหาเงินทุนโดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชนในระดับมาก สมาชิกกลุ่มอาชีพในจังหวัดอุดรราชธานีมีส่วนร่วมในการใช้เงินทุนที่ได้จากการระดมทุนภายในหมู่บ้าน เพื่อให้นำมาใช้อย่างสมเหตุสมผลในระดับมาก ส่วนสมาชิกกลุ่มอาชีพในจังหวัดอุดรธานี และเลย มีส่วนร่วมในการหาเงินทุนโดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอในระดับมาก

ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพในจังหวัดนครราชสีมา ขอนแก่น และเลย พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปาภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิตในระดับมาก ส่วนสมาชิกกลุ่มอาชีพในจังหวัดอุดรราชธานีมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปาภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิตเพียงระดับปานกลาง สมาชิกกลุ่มอาชีพในจังหวัดสุรินทร์มีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงคู คลองและบ่อน้ำภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิต ในระดับปานกลาง สมาชิกกลุ่มอาชีพในจังหวัดอุดรธานีมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงถนนในชุมชน เพื่อการบริโภคและการผลิตในระดับมาก

กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิตในระดับมากที่สุด ซึ่งกลุ่มอาชีพได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัจฉรา มลิวงศ์ และ ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช (2554) ที่ศึกษาการพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนวดแผนไทยบ้านแม่ทะ อำเภอแม่ทะ จังหวัดลำปาง พบว่า แนวทางการพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้องให้สมาชิกกลุ่มมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ เพื่อเข้าสู่การรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชน โดยได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เป็นหน่วยงานหนุนเสริม ผลักดันและสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ส่วน

ผลผลิตนั้นส่วนใหญ่กลุ่มอาชีพมีการกระจายผลผลิตโดยการขายปลีก นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่ให้เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Crowe J. A. (2006) ที่ศึกษากลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในวอชิงตันโดยการศึกษาธรรมชาติและทุนทางสังคม พบว่า การที่คนในชุมชนรู้จักประหยัด จะทำให้ประสบผลสำเร็จในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่า ด้านการผลิตกลุ่มอาชีพในจังหวัดนครราชสีมาให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ร่วมกันในการผลิตในระดับมากที่สุด กลุ่มอาชีพในจังหวัดอุบลราชธานี สุรินทร์ ขอนแก่น อุดรธานี และเลยให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิตในระดับมากที่สุด

ด้านการบริโภค สมาชิกกลุ่มอาชีพในจังหวัดนครราชสีมามีการควบคุมค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เพื่อไม่ให้หมดไปกับสินค้าเพื่อการบริโภคในระดับมาก ส่วนสมาชิกกลุ่มในจังหวัดอุบลราชธานี ขอนแก่น อุดรธานี และเลย มีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่ให้เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอดิศักดิ์ น้อยสุวรรณ (2543) ที่ศึกษาการจัดทำยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองจังหวัดเลย (พ.ศ. 2542 – 2544) พบว่า สมาชิกกลุ่มอาชีพได้รับการปลูกฝังแนวคิดไม่ให้ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย เพื่อการส่งเสริมการผลิตและการบริโภคภายในท้องถิ่น และลดการพึ่งพาจากภายนอก นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มอาชีพในจังหวัดสุรินทร์มีการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้ามาบริโภคเพิ่มเติมตามความจำเป็นในระดับมาก

ด้านการแปรรูป กลุ่มอาชีพในจังหวัดนครราชสีมาให้ความสำคัญกับการแปรรูปผลผลิตโดยใช้กระบวนการแปรรูปที่ไม่สลับซับซ้อนในระดับมาก กลุ่มอาชีพในจังหวัดอุบลราชธานี สุรินทร์ และอุดรธานีได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เศษ เจริญ (2552) ที่ศึกษาแนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนราชธานีอโศก ตำบลบึงไผ่ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า แนวทางในการจัดการเศรษฐกิจชุมชนในชุมชนราชธานีอโศก เจ้าหน้าที่รัฐควรเข้ามาส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ด้านการผลิตและการแปรรูปแก่ผู้บริหารกลุ่มและสมาชิกชุมชน ส่วนกลุ่มอาชีพในจังหวัดขอนแก่นมีการรวมกลุ่มกันเพื่อการแปรรูปผลผลิตในระดับมาก และกลุ่มอาชีพในจังหวัดเลยได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ และให้ความสำคัญกับการแปรรูปผลผลิตโดยใช้กระบวนการแปรรูปที่ไม่สลับซับซ้อนในระดับมากที่สุด

ด้านการขาย กลุ่มอาชีพในจังหวัดนครราชสีมา สุรินทร์ ขอนแก่น อุดรธานี และเลยมีการขายผลผลิตโดยการขายปลีกในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เกรียงศักดิ์ เอี่ยมเก็บ (2546) ที่ศึกษาสถานภาพการผลิต ผลิตภัณฑ์สมุนไพรและอาหารเสริมเพื่อสุขภาพ เพื่อเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า กลุ่มอาชีพมีการจำหน่ายสินค้าโดยการขายปลีก โดยให้สมาชิกนำไป

ขายที่ตลาดนัด หรือตามงานประเพณีต่าง ๆ ต่างจากกลุ่มอาชีพในจังหวัดอุบลราชธานีที่มีการขายผลผลิตโดยการขายส่งในระดับมาก

การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

ในการจัดสรรกำไรส่วนเกินกลุ่มอาชีพได้นำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษาในรูปแบบของอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน อุปกรณ์กีฬา และอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การเรียนในระดับปานกลาง ทั้งนี้ในการสนับสนุนเงินทุนแก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ การให้เงินช่วยเหลือ และการรักษาพยาบาลแก่คนชรา และการสนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมแก่คนพิการยังอยู่ในระดับน้อย รวมทั้งการสนับสนุนการจัดการสิ่งปลูกภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดหาถังขยะ หรือเตาเผาขยะ ประจำหมู่บ้านยังอยู่ในระดับน้อยเช่นกัน แต่ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติกลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การขุดลอกคู คลองภายในชุมชน การปลูกป่า และการรักษาความสะอาดอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ มงคล ดอนขวา (2540) ที่กล่าวถึงแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน โดยการนำเอาหลักพุทธศาสนาเข้ามาปรับใช้ทางปรัชญา และนำหลักพุทธศาสนามานำเสนอเป็นเป้าหมายของการพัฒนา ต้องพัฒนามนุษย์ทั้งด้านจิตใจ และสติปัญญา เนื่องจากความสุขของมนุษย์นั้น ไม่ได้อยู่ที่วัตถุภายนอกจึงเน้นเรื่องความรักและการเป็นผู้ให้เป็นหลักสำคัญในการอยู่ร่วมกันในชุมชน นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ Jackson E. T. (2004) ศึกษาวัฒนธรรมชุมชนผ่านความเป็นผู้ประกอบการ กรณีศึกษาการทำข้อตกลงในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของชาวแคนาดา พบว่า การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนไม่เพียงแต่มุ่งสนใจเฉพาะในด้านเศรษฐกิจและการพัฒนาชุมชนเพียงอย่างเดียว แต่ยังรวมถึงการพัฒนาส่วนที่ไม่แสวงหาผลกำไรส่วนอื่นอีกด้วย โดยคนในชุมชนควรมีการเรียนรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันและกันระหว่างชุมชน

เมื่อพิจารณาเป็นรายจังหวัด พบว่า การสนับสนุนทางการศึกษาของกลุ่มอาชีพของทั้ง 6 จังหวัดยังอยู่ในระดับปานกลาง โดยกลุ่มอาชีพในจังหวัดนครราชสีมา และขอนแก่นมีการนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษาในรูปแบบของอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน อุปกรณ์กีฬา อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การเรียน นอกจากนี้กลุ่มอาชีพในจังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานี และเลย สนับสนุนการศึกษาในรูปแบบของอาหารกลางวัน ส่วนกลุ่มอาชีพในจังหวัดสุรินทร์ และอุดรธานีนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษาในรูปแบบของการทัศนศึกษา/การดูงานในระดับน้อย

ด้านการให้ความอนุเคราะห์ในชุมชน พบว่า กลุ่มอาชีพในจังหวัดนครราชสีมา อุบลราชธานี อุดรธานี และเลย นำผลกำไรมาสนับสนุนเงินทุนแก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อ

ประกอบอาชีพในระดับปานกลาง ทางด้านกลุ่มอาชีพในจังหวัดขอนแก่นนำผลกำไรมาสนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมแก่คนพิการในระดับปานกลาง ส่วนกลุ่มอาชีพในจังหวัดสุรินทร์มีการสนับสนุนเงินทุนแก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ ให้เงินช่วยเหลือ และการรักษาพยาบาลแก่คนชราและสนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมแก่คนพิการในระดับน้อย

ด้านการสร้างสาธารณูปโภค พบว่า กลุ่มอาชีพในจังหวัดนครราชสีมา นำผลกำไรมาสนับสนุนการสร้างประปาหมู่บ้าน และการขุดสระน้ำไว้ใช้ในหมู่บ้านในระดับปานกลาง กลุ่มอาชีพในจังหวัดอุบลราชธานี ขอนแก่น และเลย นำผลกำไรมาสนับสนุนการจัดการสิ่งปฏิกูลภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดหาถังขยะ หรือเตาเผาขยะ ประจำหมู่บ้านในระดับปานกลาง ส่วนจังหวัดสุรินทร์ และอุดรธานียังมีการสนับสนุนการจัดการสิ่งปฏิกูลภายในหมู่บ้านในระดับน้อย

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลทำให้กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนมีระดับการปฏิบัติการที่ดีขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมงคล คำธานินทร์ (2541) ที่ศึกษาแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน กล่าวว่าเมื่อมีความพร้อมในปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนแล้ว จะมีผลทำให้กระบวนการเศรษฐกิจชุมชนมีความพร้อมในการดำเนินการ โดยการพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชนให้มีความสามารถในการทำให้สมาชิกกลุ่มยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นได้ และพัฒนาสมาชิกกลุ่มให้มีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้า รวมถึงการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชน มีผลให้กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขายสามารถขายผลผลิตโดยการขายปลีกได้มากขึ้น และยังทำให้สมาชิกกลุ่มรู้จักควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่ให้เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่ ที่สำคัญกลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิต และยังได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐมากขึ้นด้วย

กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขายเป็นปัจจัยสำคัญต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน โดยเฉพาะการมุ่งเน้นในการขายปลีก โดยที่กำหนดราคาขายให้เป็นไปตามราคาตลาด มีผลให้กลุ่มอาชีพมีความสามารถในการจัดสรรกำไรส่วนเกินมาสนับสนุนเงินทุน เพื่อให้ความอนุเคราะห์แก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาในการประกอบอาชีพ ช่วยเหลือและให้การรักษาพยาบาลแก่คนชรา และสนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมแก่คนพิการ นอกจากนี้ยังสามารถ

จัดสรรกำไรส่วนเกินเพื่อสนับสนุนการศึกษาในรูปของอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน อุปกรณ์กีฬา อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การเรียน และสนับสนุนการจัดการสิ่งปลูกภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดหาถังขยะ หรือเตาเผาขยะ ประจำหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Blatchford E. (1994) ศึกษาการทำงานร่วมกันเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนชนบทออสเตรเลีย พบว่า การจะทำให้ชุมชนมีการพัฒนาอย่างยั่งยืนควรสนับสนุนในปัจจัยด้านอื่นๆ ที่นอกเหนือจากการสร้างงาน ได้แก่ น้ำสะอาดเพื่อการบริโภค การสุขภาพ การให้การศึกษา การรับรองการสร้างคุณภาพ ให้แก่เด็กในชุมชน และมีบริการเพื่อสุขภาพให้แก่คนในชุมชน

ส่วนกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการผลิต โดยการให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิตเป็นปัจจัยสำคัญต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในการร่วมกิจกรรม เพื่อตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การขุดลอกคู คลองภายในชุมชน การปลูกป่า และการรักษาความสะอาด

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางตรงต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยการพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชนให้มีความสามารถในการทำให้สมาชิกกลุ่มยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นได้ และพัฒนาสมาชิกกลุ่มให้มีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้า รวมถึงการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชน มีผลให้กลุ่มอาชีพมีความสามารถในการจัดสรรกำไรส่วนเกินมาสนับสนุนเงินทุนเพื่อให้ความอนุเคราะห์แก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาในการประกอบอาชีพ ให้การช่วยเหลือและรักษาพยาบาลแก่คนชรา รวมทั้งสนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมแก่คนพิการ นอกจากนี้ยังสามารถจัดสรรกำไรส่วนเกินเพื่อสนับสนุนการศึกษาในรูปของอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน อุปกรณ์กีฬาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การเรียนได้ดียิ่งขึ้น

ส่วนปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ โดยเฉพาะการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปา และถนนภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิต มีผลให้ชุมชนมีการจัดสรรกำไรส่วนเกิน โดยการจัดกิจกรรม เพื่อตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การขุดลอกคู คลองภายในชุมชน การปลูกป่า และการรักษาความสะอาด โดยการจัดการสิ่งปลูกภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดหาถังขยะ หรือเตาเผาขยะประจำหมู่บ้านได้ดียิ่งขึ้น

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีผลกระทบทางอ้อมต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชนในด้านการให้การศึกษามากที่สุด ผ่านกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชนในด้านการขาย และการแปรรูป กล่าวคือ การพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชนให้มีความสามารถในการทำให้สมาชิกกลุ่มยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นได้ และพัฒนาสมาชิกกลุ่มให้มีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้า รวมถึงการพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องให้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชน มีผลให้กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขายปลีกอยู่ในระดับมาก สามารถกำหนดราคาให้เป็นไปตามตลาด ทั้งนี้ได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ นำมาซึ่งการจัดสรรกำไรส่วนเกินเพื่อการสนับสนุนการศึกษาในรูปแบบของอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน อุปกรณ์กีฬาอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การเรียนได้เป็นอย่างดี

6.3 ข้อเสนอแนะ

6.3.1 ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1). ทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยสำคัญต่อการดำเนินกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งทำให้ชุมชนสามารถบริหารจัดการในเรื่องของการผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญในการพัฒนาทั้งผู้นำเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่ ชาวบ้านหรือสมาชิกกลุ่มอาชีพ และเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง ให้มีความรู้และความสามารถด้านการผลิต รู้จักบริโภค และมีแนวคิดด้านการแปรรูป และการขาย โดยสร้างเครือข่ายกับองค์กรภาครัฐและเอกชน และส่งผลต่อการระดมคน เงินทุน การบริหารจัดการจัดการในกระบวนการผลิตทุกด้านอย่างมีประสิทธิภาพโดยอาศัยความรู้และความสามารถของคนในชุมชน นอกจากนี้ การพัฒนาเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องก็มีความสำคัญ จึงควรพัฒนาให้มีความรู้อย่างลึกซึ้งในอุดมการณ์ และเทคนิคการกระตุ้น เชื่อมประสาน เพื่อให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแบบมีส่วนร่วม เพื่อให้กลุ่มอาชีพประสบความสำเร็จ

เนื่องจากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เป็นปัจจัยผลักดันสำคัญที่ทำให้เกิดการพัฒนากิจกรรมในกระบวนการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน นอกจากนี้ยังส่งผลต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินคืนสู่สังคมภายในชุมชน ดังนั้นกระทรวงศึกษาธิการ และกลุ่มอาชีพในชุมชน ตลอดจนผู้นำชุมชนควรร่วมกันสร้างบทเรียนในโรงเรียน เพื่อพัฒนาอาชีพบรรจุอยู่ในหลักสูตร หรืออาจนำนักเรียนเข้าไปศึกษาดูงาน หรือมีส่วนร่วมในกลุ่มอาชีพ ซึ่งส่งผลต่อความยั่งยืนของกลุ่มอาชีพ

2). การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนให้ยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้นั้น คนในชุมชนไม่ควรคำนึงถึงผลประโยชน์ของตนเอง หรือของกลุ่มอาชีพของตนเพียงอย่างเดียว หากควรมีความตระหนักถึง

ผลประโยชน์ต่อส่วนรวมด้วย โดยให้มีการจัดสรรกำไรส่วนเกินของกลุ่มอาชีพเพื่อสนับสนุนชุมชนในการให้ความอนุเคราะห์แก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อการประกอบอาชีพ ให้ความช่วยเหลือและให้การรักษาพยาบาลแก่คนชรา สนับสนุนกิจกรรมเพื่อคนพิการ และสนับสนุนการศึกษาให้แก่โรงเรียนของชุมชนในรูปของอุปกรณ์การเรียน อีกทั้งควรสนับสนุนการจัดการสิ่งปฏิกูลภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดหาถังขยะ หรือเตาเผาขยะประจำหมู่บ้าน นอกจากนี้ยังควรตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ โดยการวางแผนกระบวนการผลิตสินค้าอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่า โดยยังคงรักษาคุณภาพสินค้าของกลุ่มอาชีพอย่างสม่ำเสมอ

3). กลุ่มอาชีพที่ต้องการประสบความสำเร็จนอกจากจะมีความรู้ในการผลิตสินค้าเป็นอย่างดี และมีการควบคุมคุณภาพของสินค้าแล้วนั้น สมาชิกกลุ่มยังควรเข้าใจถึงการรวมกลุ่ม ยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่นได้ และเพื่อความมั่นคงในการดำเนินงานของกลุ่ม สมาชิกกลุ่มควรร่วมกันจัดหาเงินทุน โดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน และจัดกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้สมาชิกกลุ่มรวมทั้งคนในชุมชนควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของชุมชน โดยเฉพาะการพัฒนาระบบประปาเพื่อการอุปโภคและบริโภค และปรับปรุงถนนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน และปัจจัยสำคัญอีกประการคือ การยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ โดยการตระหนักถึงการควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่ให้เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่ ซึ่งวิธีการสำคัญคือการสอนให้สมาชิกกลุ่มรู้จักจัดทำและวิเคราะห์ระบบบัญชีของกลุ่ม เพื่อให้สมาชิกของกลุ่มอาชีพได้รับรู้ถึงรายละเอียดของค่าใช้จ่าย หรือต้นทุนของสินค้าที่กลุ่มอาชีพร่วมกันผลิตให้ชัดเจน รวมทั้งแจกแจงรายได้ที่ได้จากการสนับสนุนของรัฐบาล ออกจากรายได้ที่ได้จากการขาย เพื่อให้สามารถมองเห็นถึงศักยภาพในการดำเนินงานของกลุ่มได้อย่างแท้จริง นำไปสู่การแก้ไขปัญหากจากการดำเนินงานของกลุ่มได้อย่างตรงจุด

4). รายได้จากการขายสินค้าที่เกิดขึ้นจากชุมชน โดยคนในชุมชนมีส่วนร่วมในการผลิตและการพัฒนาร่วมกันนั้น จะนำไปจัดสรรให้เกิดการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ดังนั้นควรเน้นการอบรมแก่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และสมาชิกของกลุ่มอาชีพให้มีความรู้ด้านเทคนิค การขายและการตลาดที่เกิดขึ้นได้จริง ตามหลักแนวคิดปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด 4 องค์ประกอบ ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ (Product) ด้านราคา (Price) ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและการกระจายสินค้า (Channel and Distribution) และการส่งเสริมการตลาด (Promotion) เพราะจะทำให้มีรายได้จากสินค้าชุมชนเพิ่มขึ้นเพื่อนำไปจัดสรรการพัฒนาชุมชนในทุกด้าน เพื่อให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และลดปัญหาการอพยพย้ายถิ่นที่อยู่เพื่อไปประกอบอาชีพนอกพื้นที่ซึ่งเป็นสาเหตุ

ของความไม่มั่นคงทางสถาบันครอบครัวของคนในชุมชนชนบท โดยรัฐควรเข้ามามีบทบาทในเชิงนโยบาย และนำไปปฏิบัติจริง โดยผ่านหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การช่วยประชาสัมพันธ์ในรูปแบบการนำคณะมาศึกษาดูงาน และกลุ่มอาชีพก็สามารถขายสินค้าได้ด้วย หรือนำผู้มีประสบการณ์มาช่วยพัฒนาบรรจุภัณฑ์สินค้าของกลุ่มอาชีพ หรือพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ซึ่งจะช่วยให้คนในชุมชนที่มีอายุไม่มากนักจะยังคงทำงานอยู่ในกลุ่มอาชีพต่อไปถ้าหากคนกลุ่มนี้มีรายได้เพิ่มขึ้น นอกจากนี้รัฐอาจใช้ช่องทางประชาสัมพันธ์สินค้าของกลุ่มอาชีพ ด้วยสถานีวิทยุชุมชนจะทำให้สินค้าของกลุ่มอาชีพได้รับการเผยแพร่ผลิตภัณฑ์ เป็นการสร้างยอดขายให้กับสินค้าชุมชน

5. ในการพัฒนาเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน รัฐบาลและกระทรวงที่รับผิดชอบควรมีการพัฒนาหลักสูตรเพื่ออบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่เจ้าหน้าที่ของภาครัฐให้มีความรู้และความเข้าใจ ตลอดจนนำไปปฏิบัติได้จริงในด้านการตลาด การผลิต การบริหารจัดการ และการเงิน เพื่อให้เป็นที่พึ่งของกลุ่มอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากเจ้าหน้าที่ที่ได้รับการฝึกอบรมในหลักสูตรดังกล่าวแล้ว ยังไม่สามารถเป็นที่พึ่งแก่กลุ่มอาชีพต่าง ๆ ได้ ก็ควรจะปรับเปลี่ยนรูปแบบการช่วยเหลือแก่กลุ่มอาชีพ โดยทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงาน เพื่อสร้างเครือข่ายกับภาคเอกชนและสถาบันการศึกษาในพื้นที่หรือบริเวณใกล้เคียง เพื่อมาอบรมให้กลุ่มอาชีพได้มีความรู้ความเข้าใจและสามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในด้านการตลาด การผลิต การบริหารจัดการ และการเงิน อย่างไรก็ตามการให้ความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ภาครัฐควรสอดคล้องและตรงกับความต้องการของกลุ่มอาชีพ

6. การพัฒนาทางการตลาดสำหรับสินค้าของกลุ่มอาชีพไปสู่การตลาดเชิงรุกแบบธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-commerce) ได้นั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสร้างเว็บไซต์ทั้งภาษาอังกฤษ และภาษาไทย ตลอดจนการออกแบบเว็บไซต์ให้มีความสวยงามน่าดึงดูด มีตัวอย่างสินค้าให้ผู้ซื้อได้พิจารณาก่อนตัดสินใจซื้อ และอำนวยความสะดวกแก่ผู้สั่งซื้อได้อย่างมีประสิทธิภาพ การที่จะพัฒนาการตลาดเชิงรุกดังกล่าวได้นั้น สินค้าที่กลุ่มอาชีพได้ทำการผลิตจะต้องมีคุณภาพเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน และถ้าหากการสร้างเว็บไซต์ดังกล่าว ทำให้มีคำสั่งซื้อจากลูกค้าชาวต่างประเทศเข้ามา ทางกลุ่มอาชีพต้องเข้าสู่กระบวนการในการทำธุรกิจระหว่างประเทศด้วยการจดทะเบียนจัดตั้งธุรกิจต่างๆ เข้าสู่ระบบบัญชีมาตรฐาน และมีการเสียภาษีอย่างถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับข้อเสนอแนะข้อที่ 3 ที่เสนอแนะให้สมาชิกกลุ่มรู้จักจัดทำและวิเคราะห์ระบบบัญชีของกลุ่ม

อย่างไรก็ตาม ข้อเสนอแนะจากงานวิจัยดังกล่าวเป็นแนวทางหนึ่งที่ทำให้เกิดการพัฒนาศรษฐกิจชุมชน โดยคนในชุมชนชนบทจะต้องไม่ลืมอาชีพหลักทางการเกษตรซึ่งเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนในชุมชนชนบท และยังเป็นรายได้หลักที่สำคัญ ดังนั้นเกษตรกรที่มีรายได้ส่วนเกินจาก

อาชีพหลักทางการเกษตรควรจัดสรรคืนสู่ชุมชนด้านการให้การศึกษา การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนบรรลุวัตถุประสงค์ในการกินคืออยู่ดีของคนในชุมชน

6.3.2 ข้อเสนอแนะจากนักวิจัย

ในการวิจัยเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน มีข้อเสนอแนะที่สำคัญดังต่อไปนี้

1). การทำวิจัยเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนเป็นเพียงการศึกษาถึงปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน และการจัดสรรกำไรส่วนเกินคืนสู่ชุมชน เป็นการศึกษาที่เน้นเฉพาะพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือเท่านั้น ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเปรียบเทียบวิธีการในการวิจัยด้านการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยเปรียบเทียบระหว่างภูมิภาค ซึ่งผลการวิจัยอาจจะมองภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้นว่า แต่ละภูมิภาคมีจุดเด่นและจุดด้อยในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนแตกต่างกันอย่างไร

2). ในการทำวิจัยในประเด็นการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน ควรนำแนวคิดและเทคนิคอื่นในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เช่น การใช้ตัวแบบความคิดเชิงระบบ (System Model) เป็นกรอบในการระบุตัวบ่งชี้และตัวแปร สำหรับทำการเก็บข้อมูล ตัวแบบทางความคิดดังกล่าวเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปในชื่อว่า ซิปป์โมเดล (CIPP Model) (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545)

3). ในโอกาสต่อไปควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนระหว่างประเทศไทยกับประเทศในกลุ่มอาเซียน ว่ามีความแตกต่างอย่างไรในการนำไปเป็นข้อมูลสำหรับการวางกลยุทธ์เพิ่มความมั่นคงของชุมชนฐานราก เพื่อรองรับการเปิดประตูอาเซียน หรือประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community: AEC) ในปี พ.ศ. 2558

รายการอ้างอิง

- กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. (2552). **แนวทางและหลักเกณฑ์การคัดสรรสุดยอดหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ไทย ปี พ.ศ. 2552 (OTOP PRODUCT CHAMPION)**. กรุงเทพฯ: บีทีเอสเพรส.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **ชุดวิชาสารนิพนธ์**. นนทบุรี: บริษัท เอส. อาร์. พรินติ้ง แมสโปรดักส์ จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). **การจัดการและวางแผนธุรกิจ**. กรุงเทพฯ: ศรีสยาม พรินท์แอนด์แพคเกจ.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2546). **การวิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วย SPSS for Windows**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- กัลยา วานิชย์บัญชา. (2548). **การใช้ SPSS for Windows ในการวิเคราะห์ข้อมูล**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: บริษัท ธรรมสาร จำกัด.
- เกรียงศักดิ์ เอี่ยมเก็บ. (2546). **สถานภาพการผลิต ผลิตภัณฑ์สมุนไพรและอาหารเสริมเพื่อสุขภาพเพื่อเศรษฐกิจชุมชนในจังหวัดนครราชสีมา**. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- คณิต ไช้มุกด์. (2546). **สถิติพื้นฐาน**. นครราชสีมา: สำนักพิมพ์น้ำฝน จำกัด.
- จิรศักดิ์ ปาลีพงษ์พันธุ์. (2545). **วิเคราะห์ความเข้มแข็งของชุมชนตามแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉวีวรรณ เพ็ชรประสม. (2551). **ผลกระทบของการบริหารลูกค้าสัมพันธ์และการบริหารประสบการณ์ลูกค้าต่อคุณค่าตราสินค้าในธุรกิจสินเชื่อบัตรเครดิต**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- นัทรศิริ ปิยะพิมพ์สิทธิ์. (2544). **การแปลความหมายสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และสัมประสิทธิ์การอธิบาย (Coefficient of Determination)** [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.watpon.com/Elearning/stat23.htm>.
- ชูเกียรติ นวลศรี. (2552). **แนวทางการบริหารกองทุนเศรษฐกิจชุมชนอย่างยั่งยืน กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลนาทุ่ง อำเภอเมือง จังหวัดชุมพร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ชูศรี วงศ์รัตนะ. (2550). เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพฯ: ไทยเนรมิตกิจ.
- ทีระวัฒน์ จตุร โยธิน. (2552). การประเมินโครงการเศรษฐกิจชุมชนของตำบลไผ่เขียว อำเภอสว่าง
อารมณ์ จังหวัดอุทัยธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ณัฐนันท์ จิตยาปราโมทย์. (2554). การพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการกลุ่มแบบมีส่วนร่วม
ของวิสาหกิจชุมชนเพาะและแปรรูปเห็ดบ้านสวนแม่วะ ตำบลสันดอนแก้ว อำเภอแม่ทะ
จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- ไทยตำบล ดอท คอม. (2553). สินค้าสุดยอดโอท็อป 5 ดาวปี 2553 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
[ออนไลน์]. ได้จาก: http://www.thaitambon.com/OPC2553/5Star_3.htm
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2538). ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (LISREL): สถิติสำหรับการวิจัยทาง
สังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นราศรี ไวนิชกุล และ ชูศักดิ์ อุดมศรี. (2548). ระเบียบวิธีวิจัยธุรกิจ. พิมพ์ครั้งที่ 15. กรุงเทพฯ:
โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทนา บุญลอย และวราวุธ ชื่นฤดีมด. (2554). การเรียนรู้ร่วมกันอย่างยั่งยืนระหว่างกลุ่มวิสาหกิจ
ชุมชนช่างฝีมือ อำเภอบ้านอ้อย จังหวัดชัยนาท และนักศึกษาออกแบบเพื่อพัฒนา
ผลิตภัณฑ์สินค้าหัตถกรรมเชิงพาณิชย์. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี.
- พรเทพ รัตนเรืองศรี. (2549). ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในการแก้ปัญหาความยากจน
หมู่บ้านหนองแวง ตำบลโนนสะอาด อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์
ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- พระมงคล มหานิล. (2552). การประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในการผลิตข้าวกล้องหอมมะลิเพื่อ
เศรษฐกิจชุมชนจังหวัดอำนาจเจริญ. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม.
- เพชรน้อย สิงห์ช่างชัย. (2546). หลักการและการใช้สถิติการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการ
วิจัยทางพยาบาล. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- ภาณุเดช เพ็ชรความสุข. (2549). การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนจากอาชีพเสริมของชาวบ้าน ตำบลนา
แก อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราช
ภัฏอุบลราชธานี.
- มงคล ดำนันทินทร์. (2541). เศรษฐกิจชุมชนเชิงระบบ : หลักการและแนวการปฏิบัติ. ใน
เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง : แนวความคิดและยุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย
กรมการปกครอง.

- มงคล ดอนขวา. (2540). การพัฒนาเศรษฐกิจ. ใน เอกสารคำสอนวิชา 214714 เศรษฐกิจในชีวิตประจำวัน- วันสำหรับครู (181-191). ขอนแก่น: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2546). เศรษฐกิจชุมชนหมู่บ้านอีสานใต้ : ความอยู่รอดของชุมชนท่ามกลางกระแสความเปลี่ยนแปลง. มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ 20(3) : 53-58.
- สังสิต พิริยธรรค์. (2541). เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองฉบับหมวดไทย: ประเภทงานประชาชน มั่งคั่ง. ใน เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเอง: แนวความคิดและยุทธศาสตร์. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2540). เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรหลายตัวสำหรับการวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดภาพพิมพ์.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. (2548). การใช้สถิติในงานวิจัยอย่างถูกต้องและได้มาตรฐานสากล. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สามลดา.
- สุมาลี สันติพลวุฒิ และคณะ. (2544). แนวทางการวางแผนระดับชุมชนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กรณีศึกษาตำบลเขาสามยอดและตำบลชนน้อย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุมาลี พุ่มภิญโญและคณะ. (2545). สถานการณ์ด้านการผลิต การตลาดโอกาสทางการตลาด และกลยุทธ์ทางการตลาดของสินค้าศิลปหัตถกรรมพื้นบ้านภายใต้โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์กรณีศึกษาดอกไม้ประดิษฐ์ จังหวัดนครราชสีมา และอ่างทอง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สุภาพ สุทธิรักษ์. (2549). การพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคเกษตร กรณีแปรรูปอาหาร. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- สุภาพ สุทธิรักษ์. (2551). การพัฒนาวิสาหกิจชุมชนสู่ความเข้มแข็ง กรณีดอกไม้ประดิษฐ์จากใบยางพารา. กรุงเทพฯ: สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
- เสธา เขียว. (2552). แนวทางการจัดการเศรษฐกิจชุมชนของชุมชนราชธานีโศก ตำบลบึงไผ่ อำเภวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่ 10 [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.nesdb.go.th/>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2551). รายงานประเมินความยากจนปี 2550. [ออนไลน์]. ได้จาก: http://www.nesdb.go.th/portals/0/tasks/eco_crowd/Poverty%202007.pdf.

- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. (2553). **ภาวะเศรษฐกิจสังคมครัวเรือนและแรงงานเกษตร.**
[ออนไลน์]. ได้จาก: http://www.oae.go.th/more_news.php?cid=444
- อดิศักดิ์ น้อยสุวรรณ. (2543). การจัดทำยุทธศาสตร์เศรษฐกิจชุมชนพึ่งตนเองจังหวัดเลย (พ.ศ. 2542 – 2544). **วารสารสุโขทัยธรรมมาธิราช.** 13(2) พ.ค. – ส.ค. : 79-84.
- อัจฉรา มลิวงศ์ และ ขจรศักดิ์ วงศ์วิราช. (2554). **การพัฒนาผลิตภัณฑ์สมุนไพรสู่มาตรฐานผลิตภัณฑ์ชุมชนของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนนวดแผนไทยบ้านแม่ทะ อำเภอมะทะ จังหวัดลำปาง.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- อุคร จินตะเวช. (2549). **เศรษฐกิจชุมชน : กรณีศึกษากลุ่มหัตถกรรมทอเสื่อใบเตยบ้านโลกสว่าง ตำบลโลกสว่าง อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี.** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- Blatchford E. (1994). Working Together for Community Economic Development in Rural Alaska. **Economic Development Review.** 12(1): 41-45.
- Crowe J. A. (2006). Community Economic Development Strategies in Rural Washington: Toward a Synthesis of Natural and Social Capital. **Rural Sociology.** 71(4): 573-596.
- Jackson E. T. (2004). Community Innovation Through Entrepreneurship: Grantmaking in Canadian Community Economic Development. **Journal of the Community Development Society.** 35(1): 65-81.
- Markusen A. (2004). Targeting Occupations in Regional and Community Economic Development. **Journal of the American Planning Association.** 70(3): 253-268.
- Raymond L. C. (1996). The entrepreneurial community approach to community economic development. **Economic Development Review.** 14(2): 16-20.

ภาคผนวก ก
แบบสอบถาม

แบบสอบถาม

เรื่อง การพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(The Development of the Community's Economy in the Northeast of Thailand)

คำจำกัดความ

เศรษฐกิจชุมชน หมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิต การบริโภค และการกระจายผลผลิต ของครอบครัวต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกันซึ่ง จะเป็นเรื่องของ การประกอบอาชีพ การทำมาหากิน การจับจ่ายใช้สอย และการซื้อขายข้าวของ เครื่องใช้ต่างๆ ของ ผู้คนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เดียวกัน

คำชี้แจง

แบบสอบถามการวิจัยเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือชุดนี้ จัดทำขึ้นเพื่อรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยทำการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้อง 3 ปัจจัย ดังนี้

ปัจจัยหลักด้านเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน และการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ

ปัจจัยด้านกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่ การผลิต การบริโภค การแปรรูป และการขาย

ปัจจัยด้านการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ได้แก่ การให้การศึกษา การอนุเคราะห์ การสร้างสาธารณูปโภค และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ผู้วิจัยจึงขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อนำไปใช้เป็นข้อมูลในเชิงวิชาการเท่านั้น โดยไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อท่าน และข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจะเก็บเป็นความลับทั้งหมด

คำแนะนำ แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยชุดคำถาม 5 ส่วน

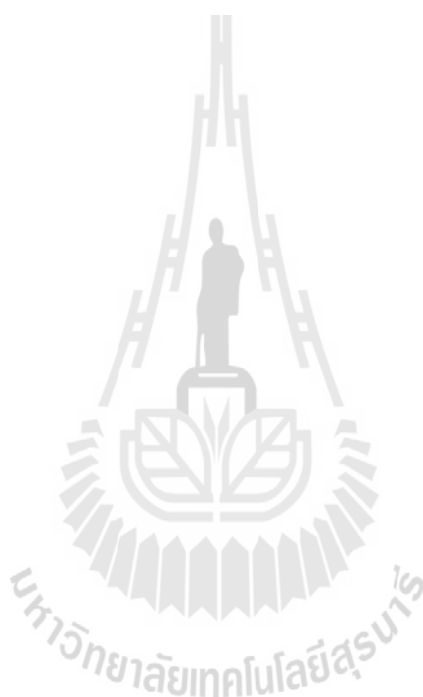
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน

ส่วนที่ 3 กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

ส่วนที่ 4 การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง () หน้าข้อความที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด

1. เพศ
 ชาย หญิง
2. อายุ
 ต่ำกว่า 25 ปี 25 – 29 ปี 30 – 34 ปี
 35 – 39 ปี 40 – 44 ปี 45 – 49 ปี
 50 – 54 ปี 55 – 59 ปี ตั้งแต่ 60 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพ
 โสด สมรส
 หย่าร้าง/หม้าย อื่น (โปรดระบุ).....
4. ระดับการศึกษา
 ประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
 ปวส. ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
5. อาชีพ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 ทำไร่ ทำนา ทำสวน
 ประมง รับจ้าง อื่นๆ (โปรดระบุ).....
6. ประเภทของสินค้าที่กลุ่มผลิต
 ประเภทอาหาร ประเภทเครื่องคั้น
 ประเภทผ้า และเครื่องแต่งกาย
 ประเภทของใช้/ของตกแต่ง/ของที่ระลึก
 ประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร
 อื่นๆ (โปรดระบุ).....
7. ภายในชุมชนท่านมีตำแหน่งอะไรในกลุ่มอาชีพ
 ผู้นำชุมชน ประธานกลุ่มอาชีพ รองประธานกลุ่มอาชีพ
 เภรัญญิกกลุ่มอาชีพ อื่นๆ (โปรดระบุ).....
8. รายได้ของกลุ่มอาชีพเฉลี่ยต่อเดือน
 ต่ำกว่า 10,000 บาท 10,000 - 20,000 บาท 20,001 - 30,000 บาท
 30,001 – 40,000 บาท 40,001 – 50,000 บาท มากกว่า 50,000 บาทขึ้นไป

9. จำนวนสมาชิกภายในกลุ่มอาชีพ

- () ต่ำกว่า 10 คน () 10 - 20 คน () 21-30 คน
 () 31 - 40 คน () 41 - 50 คน () มากกว่า 50 คนขึ้นไป

10. คณะกรรมการหรือสมาชิกภายในกลุ่มได้รับการอบรมจากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนหรือไม่

- () เคย () ไม่เคย

ส่วนที่ 2 ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปฏิบัติการของชุมชน

ความหมายความคิดเห็นในระดับปฏิบัติการ

- 5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด
 4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก
 3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง
 2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย
 1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ระดับปฏิบัติการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์					
1.1 การพัฒนาผู้นำเศรษฐกิจชุมชนในพื้นที่					
1.1.1 ผู้นำมีความรู้และความเข้าใจถึงความจำเป็นที่กลุ่มจะต้องทำการผลิตสินค้า					
1.1.2 ผู้นำมีความรู้และความเข้าใจในการนำสินค้าที่ผลิตได้ของกลุ่มไปขาย					
1.1.3 ผู้นำมีความสามารถในการติดต่อ และสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ที่อยู่ภายนอกชุมชน					

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ระดับปฏิบัติการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.1.4 ผู้นำมีความสามารถในการระดมคน เพื่อมาช่วยดำเนินกิจกรรมเศรษฐกิจชุมชน					
1.1.5 ผู้นำมีความสามารถในการระดมเงินทุน					
1.1.6 ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการวิธีการผลิตสินค้าของกลุ่ม					
1.1.7 ผู้นำมีความสามารถในการบริหารจัดการการใช้เงินทุน					
1.1.8 ผู้นำมีทัศนคติที่ดีต่อการพัฒนาชุมชน					
1.1.9 ผู้นำสามารถยอมรับความคิดเห็นของคนอื่นได้					
1.1.10 ผู้นำเป็นบุคคลที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
1.1.11 ผู้นำมีภาวะความเป็นผู้นำ					
1.2 การพัฒนาสมาชิกกลุ่ม					
1.2.1 สมาชิกกลุ่มมีความรู้ด้านวิธีการผลิตสินค้า					
1.2.2 สมาชิกกลุ่มมีความสามารถทำการผลิตสินค้าได้ทุกคน					
1.2.3 สมาชิกกลุ่มมีความสามารถด้านการขายผลผลิตของกลุ่ม					
1.2.4 สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักคิดวิเคราะห์เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ					
1.2.5 สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักแสวงหาข้อมูลจากแหล่งต่างๆ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ					
1.2.6 สมาชิกกลุ่มได้รับการพัฒนาให้รู้จักวางแผนการประกอบอาชีพ					

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ระดับปฏิบัติการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1.3 การพัฒนาของเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง					
1.3.1 เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้อย่างลึกซึ้งในอุดมการณ์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน					
1.3.2 เจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ในด้านเทคนิคการกระตุ้นเชื่อมประสานเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน					
1.3.3 เจ้าหน้าที่ที่มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่					
1.3.4 เจ้าหน้าที่ที่มีส่วนร่วมในการประเมินผลเกี่ยวกับโครงการในการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน					
1.3.5 เจ้าหน้าที่ได้มีส่วนร่วมเป็นที่ปรึกษาในการประกอบอาชีพให้แก่ชุมชน					
2. ด้านการพัฒนากลุ่ม / องค์กรชุมชน					
2.1 สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการรวมกลุ่ม					
2.2 สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม					
2.3 สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมของกลุ่มอาชีพได้เป็นอย่างดี					
2.4 สมาชิกกลุ่มมีความเข้าใจถึงการพัฒนากลุ่ม					
3. ด้านการพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจ					
3.1 สมาชิกกลุ่มได้มีส่วนร่วมในการหาเงินทุนโดยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ในชุมชน					
3.2 สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ					
3.3 สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการหาเงินทุนจากภายนอกชุมชน					

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ระดับปฏิบัติการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3.4 สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่งเงินทุน โดยการติดต่อกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร					
3.5 สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการได้มาซึ่งเงินทุน โดยการจัดตั้งกองทุนหมู่บ้าน					
3.6 สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการใช้เงินทุนที่ได้จากการระดมทุนภายในหมู่บ้าน เพื่อนำมาใช้อย่างสมเหตุสมผล					
4. ด้านการพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ (สาธารณูปโภค)					
4.1 สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงระบบประปาภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิต					
4.2 สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงไฟฟ้าเพื่อการบริโภคและการผลิต					
4.3 สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงถนนในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิต					
4.4 สมาชิกกลุ่มมีส่วนร่วมในการพัฒนาและปรับปรุงคู คลองและบ่อน้ำภายในชุมชนเพื่อการบริโภคและการผลิต					

ส่วนที่ 3 กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปฏิบัติการของชุมชน

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ระดับปฏิบัติการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
1. การผลิต					
1.1 กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับคุณภาพของผลผลิต					
1.2 กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการจัดการเกี่ยวกับต้นทุนการผลิต					
1.3 กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับเทคโนโลยี หรือกรรมวิธีในการผลิต					
1.4 กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการรวมกลุ่มการผลิต					
1.5 กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการจัดการเกี่ยวกับจำนวนการผลิต					
1.6 กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการเรียนรู้ร่วมกันในการผลิต					
1.7 กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการผลิตในรอบปีที่ผ่านมาใช้เป็นข้อมูลสำหรับการผลิตในปีต่อไป					
2. การบริโภค					
2.1 สมาชิกกลุ่มมีการแบ่งผลผลิตส่วนหนึ่งไว้สำหรับการบริโภค					
2.2 สมาชิกกลุ่มมีการใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้ามาบริโภคเพิ่มเติมตามความจำเป็น					
2.3 สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เพื่อไม่ให้หมดไปกับสินค้าเพื่อการบริโภค					
2.4 สมาชิกกลุ่มมีการควบคุมค่าใช้จ่ายในการบริโภคไม่เกินกว่ารายได้ที่มีอยู่					

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ระดับปฏิบัติการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
3. การแปรรูป					
3.1 กลุ่มอาชีพมีการรวมกลุ่มกันเพื่อการแปรรูปผลผลิต					
3.2 กลุ่มอาชีพได้รับความรู้ในการแปรรูปจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ					
3.3 กลุ่มอาชีพให้ความสำคัญกับการแปรรูปผลผลิตโดยใช้กระบวนการแปรรูปที่ไม่สลับซับซ้อน					
4. การขาย					
4.1 กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขายปลีก					
4.2 กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตโดยการขายส่ง					
4.3 กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตผ่านทางตัวแทนจำหน่าย					
4.4 กลุ่มอาชีพมีการขายผลผลิตให้แก่โรงงานแปรรูป					
4.5 กลุ่มอาชีพจำหน่ายผลผลิตโดยที่ราคาขายเป็นไปตามราคาตลาด					
4.6 กลุ่มอาชีพมีอำนาจในการกำหนดราคา					

ส่วนที่ 4 การจัดสรรกำไรส่วนเกิน

คำชี้แจง กรุณาใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นเกี่ยวกับระดับปฏิบัติการของชุมชน

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ระดับปฏิบัติการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
1. การให้การศึกษา					
1.1 กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษาในรูปแบบของอุปกรณ์การเรียน ได้แก่ หนังสือเรียน อุปกรณ์กีฬา อื่นๆที่เกี่ยวข้องกับอุปกรณ์การเรียน					
1.2 กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษาในรูปแบบของอาหารกลางวัน					
1.3 กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการศึกษาในรูปแบบของการทัศนศึกษา/การดูงาน					
2. การให้ความอนุเคราะห์ในชุมชน					
2.1 กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนเงินทุนแก่เยาวชนที่เพิ่งจบการศึกษาเพื่อประกอบอาชีพ					
2.2 กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการให้เงินช่วยเหลือ และการรักษาพยาบาลแก่คนชรา					
2.3 กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนกิจกรรมที่เหมาะสมแก่คนพิการ					
3. การสร้างสาธารณูปโภค					
3.1 กลุ่มอาชีพ นำผลกำไรมาสนับสนุนการสร้างประปาหมู่บ้าน					
3.2 กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการสร้างถนนภายในหมู่บ้าน					
3.3 กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการขุดสระน้ำไว้ใช้ในหมู่บ้าน					

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน	ระดับปฏิบัติการ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
3.4 กลุ่มอาชีพนำผลกำไรมาสนับสนุนการจัดการสิ่งปฏิกูลภายในหมู่บ้าน เช่น การจัดหาถังขยะ หรือ เตาเผาขยะ ประจำหมู่บ้าน					
4. การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ					
4.1 กลุ่มอาชีพได้ช่วยชี้แนะให้คนในชุมชนเห็นถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตร่วมกับทรัพยากร ดิน น้ำ และป่าไม้					
4.2 กลุ่มอาชีพมีการสนับสนุนเงินทุนเพื่อให้การส่งเสริมเยาวชนในชุมชนด้านการอนุรักษ์ ทรัพยากรธรรมชาติ					
4.3 กลุ่มอาชีพมีการร่วมกิจกรรม เพื่อให้ตระหนักถึงคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ เช่น การขุดลอกคู คลองภายในชุมชน การปลูกป่า และการรักษาความสะอาด					

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณผู้ตอบแบบสอบถามทุกท่าน

The logo of Sakon Nakhon Rajabhat University is a circular emblem. At the top, it features a stylized tower or spire. Below this, a central figure of a person stands on a pedestal. The emblem is surrounded by a decorative border. The text 'มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี' is written in a curved path at the bottom of the emblem.

ภาคผนวก ข

รายละเอียดการคำนวณเส้นทางของผลกระทบทางอ้อม

รายละเอียดการคำนวณเส้นทางของผลกระทบทางอ้อมของปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชนที่มีต่อการจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน โดยผ่านกิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน

ปัจจัยผลักดันเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่

HRD	=	การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
CMD	=	การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน
BED	=	การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน
BPD	=	การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ

กิจกรรมในกระบวนการเศรษฐกิจชุมชน ได้แก่

PRO	=	การผลิต
CON	=	การบริโภค
PROC	=	การแปรรูป
SAL	=	การขาย

การจัดสรรกำไรส่วนเกินของชุมชน ได้แก่

EDU	=	การให้การศึกษา
SUB	=	การให้ความอนุเคราะห์ชุมชน
IFS	=	การสร้างสาธารณูปโภค
RES	=	การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ

ตารางแสดงการคำนวณเส้นทางของผลกระทบทางอ้อม

	แสดงเส้นทาง	แสดงขนาดของผลกระทบ	รวม
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (HRD)			
HRD -- EDU	HRD -- PROC -- EDU	= $0.424 * 0.234$	= 0.099
	HRD -- SAL -- EDU	= $0.513 * 0.396$	= 0.203
			= 0.302
HRD -- SUB	HRD -- PRO -- SUB	= $0.450 * 0.176$	= 0.079
	HRD -- SAL -- SUB	= $0.513 * 0.417$	= 0.214
			= 0.293

ตารางแสดงการคำนวณเส้นทางของผลกระทบทางอ้อม (ต่อ)

	แสดงเส้นทาง	แสดงขนาดของผลกระทบ	รวม
HRD -- IFS	HRD -- PRO -- IFS	= 0.450 * 0.125	= 0.056
	HRD -- PROC -- IFS	= 0.424 * 0.143	= 0.061
	HRD -- SAL -- IFS	= 0.513 * 0.339	= 0.171
			= 0.288
HRD -- RES	HRD -- PRO -- RES	= 0.450 * 0.381	= 0.171
	HRD -- PROC -- RES	= 0.424 * 0.212	= 0.089
			= 0.260
การพัฒนากลุ่ม/องค์กรชุมชน (CMD)			
CMD -- EDU	CMD -- PROC -- EDU	= 0.202 * 0.234	= 0.047
CMD -- SUB	CMD -- PRO -- SUB	= 0.251 * 0.176	= 0.044
CMD -- IFS	CMD -- PRO -- IFS	= 0.251 * 0.125	= 0.031
	CMD -- PROC -- IFS	= 0.202 * 0.143	= 0.029
			= 0.060
CMD -- RES	CMD -- PRO -- RES	= 0.251 * 0.381	= 0.096
	CMD -- PROC -- RES	= 0.202 * 0.212	= 0.043
			= 0.139
การพัฒนาพื้นฐานเศรษฐกิจชุมชน (BED)			
BED -- EDU	BED -- SAL -- EDU	= 0.278 * 0.396	= 0.110
BED -- SUB	BED -- SAL -- SUB	= 0.278 * 0.417	= 0.116
BED -- IFS	BED -- SAL -- IFS	= 0.278 * 0.339	= 0.093
BED -- RES	-	-	-
การพัฒนาพื้นฐานทางกายภาพ (BPD)			
BPD -- EDU	BPD -- PROC -- EDU	= 0.161 * 0.234	= 0.038
BPD -- SUB	BPD -- PRO -- SUB	= 0.212 * 0.176	= 0.037
BPD -- IFS	BPD -- PRO -- IFS	= 0.212 * 0.125	= 0.027
	BPD -- PROC -- IFS	= 0.161 * 0.143	= 0.023
			= 0.050

ตารางแสดงการคำนวณเส้นทางของผลกระทบทางอ้อม (ต่อ)

	แสดงเส้นทาง	แสดงขนาดของผลกระทบ	รวม
BPD -- RES	BPD -- PRO -- RES	= 0.212 * 0.381	= 0.081
	BPD -- PROC -- RES	= 0.161 * 0.212	= 0.034
			= 0.115

หมายเหตุ: รายละเอียดเพิ่มเติมจากบทที่ 5 ตารางที่ 5.3.6 หน้าที่ 176

ภาคผนวก ค

ภาพกิจกรรมการรับฟังข้อคิดเห็น และข้อเสนองานวิจัยฉบับร่าง 3 ครั้ง

รวมภาพกิจกรรมการรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มอาชีพ จังหวัดอุดรธานี

รวมภาพกิจกรรมการรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มอาชีพ จังหวัดสุรินทร์

รวมภาพกิจกรรมการรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มอาชีพ จังหวัดเลย

ประวัติผู้เขียน

รศ.ดร. ขวัญกมล ดอนขวา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ทางด้านเศรษฐศาสตร์ อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีการจัดการ สำนักวิชาเทคโนโลยีสังคม มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี ปัจจุบัน อายุ 50 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ปริญญาโทและปริญญาเอกทางด้านเศรษฐศาสตร์ เมื่อสำเร็จการศึกษาได้เข้าทำงานในตำแหน่งเจ้าหน้าที่วิเคราะห์ผังเมือง กรมโยธาธิการและผังเมือง กระทรวงมหาดไทย ได้ประมาณ 6 ปี หลังจากนั้นได้โอนมารับราชการ ณ สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในตำแหน่งเศรษฐกรได้ประมาณ 6 ปี จึงลาออกจากการรับราชการ มาดำรงตำแหน่งปัจจุบันดังกล่าวแล้วข้างต้น โดยรับผิดชอบการสอนในระดับปริญญาตรี และปริญญาโท มากกว่า 10 รายวิชา

จากประวัติการทำงานดังกล่าวทำให้มีประสบการณ์ในการทำงาน และทำวิจัยเป็นจำนวนมาก สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลงานที่รับผิดชอบเป็นหัวหน้าโครงการวิจัย

1.1 การผลิตและการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็ง (2540)

1.2 การศึกษาเพื่อพัฒนาหัตถกรรมในครัวเรือน ชนบทสู่ระบบการค้าเชิงพาณิชย์ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2542)

1.3 การรับรู้ข่าวสารด้านเศรษฐกิจการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2543)

1.4 สักยภาพและแนวโน้มการค้าชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย (2544)

1.5 การศึกษาวิเคราะห์ความต้องการของผู้ประกอบการSMEs เบื้องต้นในจังหวัดนครราชสีมา (2544)

1.6 โครงการศึกษาการจัดทำแผนแม่บทด้านการจราจรและขนส่งเมืองในภูมิภาคจังหวัดบุรีรัมย์ นครราชสีมา และฉะเชิงเทราสำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งจราจร (2546-2548)

1.7 An Analysis of SMEs' Problem and Basic Demands Between Thailand and China (Case Study Nakhon Ratchasima and Guiyang) (2545)

1.8 การศึกษาศักยภาพและแนวโน้มการจัดการการค้าปลีกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2548)

1.9 ศักยภาพการพัฒนาทางการตลาดของเครื่องดื่มสมุนไพรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2548)

- 1.10 การวิเคราะห์อุปสงค์ และอุปทานกาแฟของประเทศไทย (2550)
- 1.11 การประเมินผลหลักสูตรการจัดการมหาบัณฑิต (2551)
- 1.12 การเพิ่มศักยภาพชุมชนชนบทสำหรับการรองรับธุรกิจบริการท่องเที่ยวในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (2552)
- 1.13 พฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการของผู้สูงอายุบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง (2553)
2. ผลงานที่รับผิดชอบเป็นผู้ร่วมวิจัย
- 2.1 ปัจจัยที่มีผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบางรายวิชาของนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี (2540)
- 2.2 การประเมินศักยภาพการผลิตพืชสมุนไพรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือเพื่อใช้เป็นอาหาร (2543)
- 2.3 การวิจัยสถานการณ์ความปลอดภัยจากการปนเปื้อนสารเคมีและจุลินทรีย์ในผักและผลไม้ในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง : กรณีศึกษาตลาดสด-รถเร่ของโครงการคลังสมองแห่งชาติ (2550)
3. ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์และนำเสนอแบบ Oral Presentation
- ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข. (2539). “การผลิตและการส่งออกกุ้งสดแช่เย็นแช่แข็งของประเทศไทย” วารสารเทคโนโลยีสุรนารี.
- ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข.(2542). “การพัฒนาหัตถอุตสาหกรรมพื้นบ้านสู่ระบบการค้าเชิงพาณิชย์” วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์.
- ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข. (2543). “การรับรู้ข่าวสารเศรษฐกิจการเกษตรของครัวเรือนเกษตรกรในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์. 18(3):73-85.
- ขวัญกมล กลิ่นศรีสุข. (2545). “ศักยภาพและแนวโน้มการค้าชายแดนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. วารสารการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน. 11(1) : 1-44.
- ชนิศา มณีรัตนรุ่งโรจน์ และขวัญกมล ดอนขวา. (2549). “ศักยภาพการพัฒนาทางการตลาดของเครื่องคั้นสมุนไพรของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ” วารสารเทคโนโลยีสุรนารี. 13(4) : 373-381.
- K.Donkwa, S.Chanmei, and L.Xiaohong. (2006).“An Analysis of SMEs’ problems and Basic demands between Thailand and China (Case Study : Nakhon Ratchasima and Guiyang.) *Journal of Public and Private Management.*, 12(3): 59-88.

- ขวัญกมล ดอนขวา และสุนิทยา เกื้อนนาคี. (2006). “การศึกษาศักยภาพและแนวโน้มการจัดการการค้าปลีกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”. วารสารการจัดการภาครัฐ และภาคเอกชน. 13 (2) : 95-132.
- K.Donkwa. (2007). “An Analysis of Demand and Supply of Coffee in Thailand”. **International Conference on Business, Environment, International Competitiveness and Sustainable Development of the Asia Pacific Economics 2007 by Monash University, during 3-4, on December, 2007** at Sunway Lagoon Resort Hotel, Selangor Malaysia. (Oral Presentation).
- ขวัญกมล ดอนขวา.(2553). “การพัฒนาการวิจัยทางการจัดการหรือด้านบริหารธุรกิจระดับบัณฑิตศึกษา”. วารสารราชพฤกษ์. 7 (2) : 6-10.
- K.Donkwa.(2010). “Increasing the Potential of Rural Communities to Support Tourism Business in Northeast,Thailand.” **Journal of Humanities & Social Science.**, 27(3): 100-118.
- K.Donkwa. (2011). “Marketing Strategies of Thai’s Business Sector on A Self-Sufficiency Economy”. **The 2011 Barcelona European Business & Economics Conference. during 6-9, on June, 2011** at NH Calderon Hotel in Barcelona, Spain.(Oral Presentation).
- ขวัญกมล ดอนขวา และณัชชา ลิ้มปศิริสุวรรณ. (2554). “กลยุทธ์การตลาดของภาคธุรกิจไทยต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี. 2(2) : 145-164.